बढैयाताल गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण

२०८३

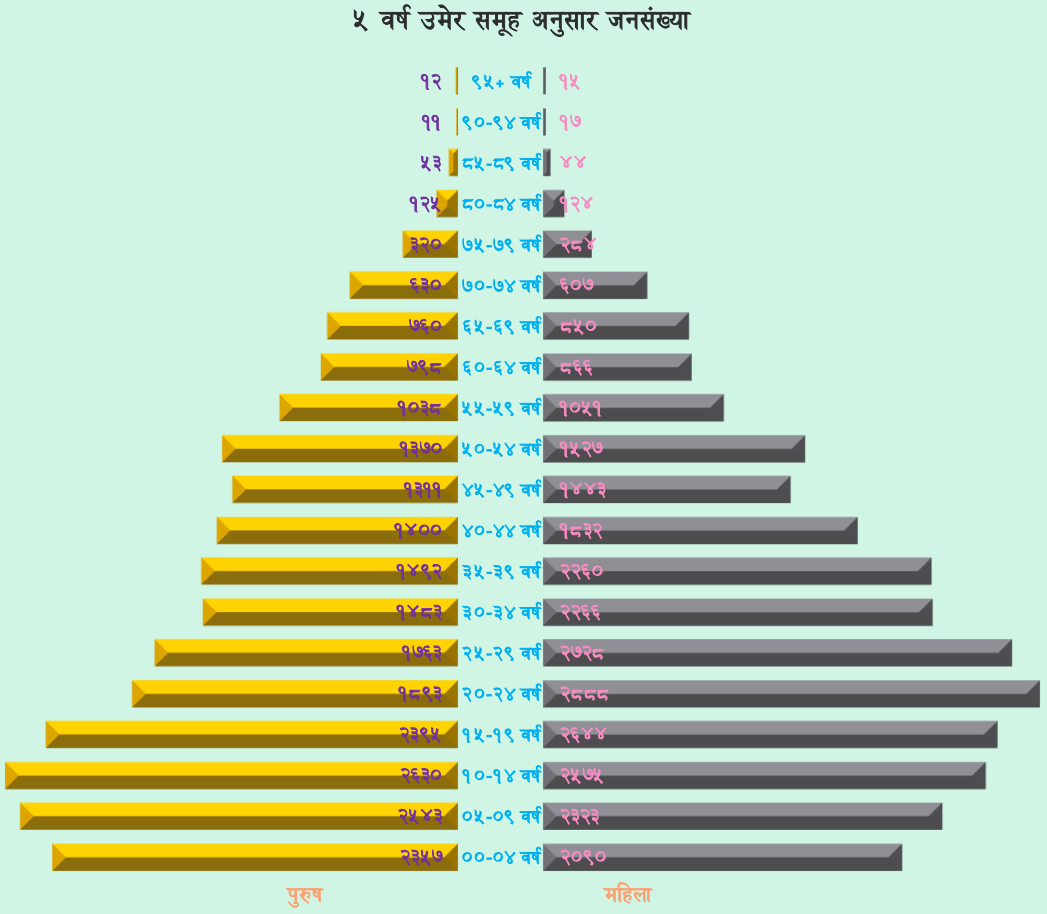

नेपाल सरकार

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय,दाङ

बढैयाताल गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण २०८३

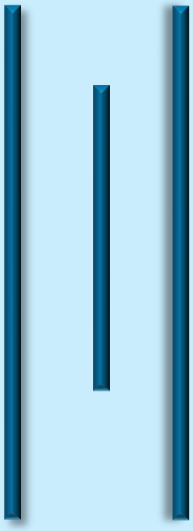

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय,दाङ

प्रकाशक	: तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय , दाङ
तथ्याङ्क संकलनटाइपिङ्ग तथा डिजाइन ,	: हरिभक्त गौतम,सतिश चौधरी
तथ्याङ्क संयोजन तथा सम्पादन	: पोम नारायण पौडेल, सुमन्त कुमार गुप्ता, हरिभक्त गौतम, सतीश चौधरी
फोन नं.	: ०८२५६००१८
इमेल	: scodang@nsonepal.gov.np
प्रकाशन वर्ष	: २०८३
प्रकाशन प्रति	:

बढैयाताल गाउँपालिका
Badhaiyatal Rural Muncipality
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
Office of Rural Municipal Executive
मैनापोखर बर्दिया
(Mainapokhar , Bardiya)
लुम्बिनी प्रदेश नेपाल
(Lumbini Province, Nepal)

फोन नं.:- ०८४-४०१०७७

प.स.(L. No):
च.न.(Ref. No):

शुभकामना सन्देश

बढैयाताल गाउँपालिकाको **वस्तुगत विवरण निर्माण कार्य सम्पन्न भई प्रकाशनको चरणमा पुगनु** हामी सम्पूर्ण गाउँपालिकावासीका लागि खुसी र गौरवको विषय हो। यस महत्वपूर्ण कार्यलाई सफलतापूर्वक सम्पन्न गर्न प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रूपमा योगदान पुऱ्याउनुहुने गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधिज्यूहरू, कर्मचारीहरू, विषयगत विज्ञहरू, तथ्याङ्कसँग सम्बन्धित निकायहरू, विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ–संस्थाहरू, सरोकारवाला निकायहरू तथा सम्पूर्ण गाउँपालिकावासीप्रति हार्दिक धन्यवाद तथा आभार व्यक्त गर्दछु।

स्थानीय सरकारको प्रभावकारी सञ्चालन, योजनाबद्ध विकास तथा तथ्यमा आधारित नीति, योजना र निर्णय निर्माणका लागि वस्तुगत विवरण एक महत्वपूर्ण आधार दस्तावेज हो। यस विवरणले बढैयाताल गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्था, जनसांख्यिक संरचना, सामाजिक तथा आर्थिक अवस्था, शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशुपालन, पूर्वाधार, उद्योग तथा उद्यमशीलता, पर्यटन, वन तथा वातावरण र प्राकृतिक स्रोत–साधनलगायतका विविध पक्षहरूको समग्र एवं यथार्थ चित्र प्रस्तुत गर्दछ। उपलब्ध तथ्य तथा सूचनाले गाउँपालिकाको वर्तमान अवस्थाको मूल्याङ्कन गर्न, विकासका सम्भावना र चुनौतीहरू पहिचान गर्न तथा आगामी दिनका प्राथमिकता निर्धारण गर्न महत्वपूर्ण सहयोग पुऱ्याउने विश्वास लिएको छु।

यस वस्तुगत विवरणले गाउँपालिकाको समग्र सामाजिक, आर्थिक, भौगोलिक तथा विकास अवस्थाको अध्ययन र विश्लेषण गरी आगामी दिनमा निर्माण हुने आवधिक योजना, वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा विकास योजनाका लागि महत्वपूर्ण आधार तयार गरेको छ। यसका माध्यमबाट उपलब्ध स्रोत–साधनको प्राथमिकताका आधारमा प्रभावकारी परिचालन, विकास योजनाको उचित छनोट, सेवा प्रवाहमा सुधार, सुशासनको प्रवर्द्धन तथा स्थानीय सरकारप्रति नागरिकको विश्वास अभिवृद्धि गर्न महत्वपूर्ण सहयोग पुग्ने अपेक्षा लिएको छु। वस्तुगत विवरण केवल तथ्याङ्कको संकलन मात्र नभई **बढैयाताल गाउँपालिकाको वर्तमान अवस्थालाई बुझ्ने, सम्भावनाको पहिचान गर्ने र भविष्यको विकासको मार्गचित्र तय गर्ने महत्वपूर्ण आधार** हो। त्यसैले यस दस्तावेजमा समेटिएका तथ्य तथा सूचनालाई आगामी योजना तथा नीति निर्माणमा प्रभावकारी रूपमा उपयोग गर्दै दिगो, समावेशी, पारदर्शी र परिणाममुखी विकासतर्फ गाउँपालिकालाई अघि बढाउने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु। अन्त्यमा, वस्तुगत विवरण निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउनुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरूप्रति पुनः हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दै यस दस्तावेजले **"समृद्ध बढैयाताल, सुखी गाउँपालिकावासी"** निर्माणको अभियानलाई थप ऊर्जा प्रदान गरोस् भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

हिमालय त्रिपाठी
अध्यक्ष

बढैयाताल गाउँपालिका
Badhaiyatal Rural Muncipality
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
Office of Rural Municipal Executive
मैनापोखर बर्दिया
(Mainapokhar , Bardiya)
लुम्बिनी प्रदेश नेपाल
(Lumbini Province, Nepal)

फोन नं.:- ०८४-४०१०७७

प.स.(L. No):

च.न.(Ref. No):

शुभकामना सन्देश

बढैयाताल गाउँपालिकाको समग्र सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक तथा भौगोलिक अवस्थालाई समेटेर तयार गरिएको बस्तुगत विवरण (Profile) प्रकाशन हुन लागेको अवसरमा सम्पूर्ण गाउँपालिकावासी दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरूमा हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु। साथै यस महत्त्वपूर्ण कार्यलाई सफल बनाउन प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग पुऱ्याउनुहुने सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, प्राविधिक, विषयगत विज्ञ, तथ्याङ्क सङ्कलक तथा सरोकारवाला पक्षहरूप्रति हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु।

स्थानीय तहको दिगो विकास र समृद्धिका लागि यथार्थ तथ्याङ्क तथा सूचनाको अहम् भूमिका रहन्छ। कुनै पनि योजना तथा कार्यक्रमको सफलता त्यसको आधारमा तयार गरिने तथ्यगत विश्लेषणमा निर्भर हुन्छ। ऐतिहासिक बढैयातालको पहिचान बोकेको यस गाउँपालिकामा तयार पारिएको यो बस्तुगत विवरणले यहाँको वर्तमान अवस्था, उपलब्ध जल, जमिन, जैविक विविधता जस्ता स्रोत—साधन, विकासका सम्भावना तथा विद्यमान चुनौतीहरूलाई स्पष्ट रूपमा प्रस्तुत गरेको छ। यस दस्तावेजले भावी आवधिक योजना तर्जुमा, न्यायोचित बजेट विनियोजन तथा रूपान्तरणकारी विकास कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा महत्त्वपूर्ण मार्गदर्शन प्रदान गर्नेछ।

हाम्रो बढैयाताल गाउँपालिका थारू संस्कृति, विभिन्न जातजाति, भाषा र मौलिक सामाजिक विशेषताले सम्पन्न समृद्ध थलो हो। यहाँ रहेका महिला, बालबालिका, युवा, ज्येष्ठ नागरिक, दलित, आदिवासी जनजाति, थारू समुदाय, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा पछाडि पारिएका सम्पूर्ण वर्गको आवश्यकतालाई समेटेर समतामूलक र समावेशी विकासको अवधारणालाई आत्मसात् गर्नु हाम्रो मुख्य दायित्व हो। यस बस्तुगत विवरणले ती विविध पक्षहरूको सूक्ष्म विश्लेषण गर्दै न्यायपूर्ण विकासका लागि आवश्यक आधार तयार गरेको छ।

हामीले परिकल्पना गरेको 'समृद्ध बढैयाताल' निर्माणका लागि तथ्यमा आधारित योजना, पारदर्शी कार्यप्रणाली, उत्तरदायी शासन व्यवस्था तथा व्यापक जनसहभागिता अनिवार्य हुन्छ। यस दस्तावेजले ती लक्ष्य हासिल गर्न स्पष्ट दिशानिर्देश गर्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु। आगामी दिनमा यसैलाई मुख्य आधार बनाएर स्थानीय आवश्यकताअनुसारका कार्यक्रम सञ्चालन गरी नागरिकको जीवनस्तर उकास्न गाउँपालिका निरन्तर क्रियाशील रहनेछ।

अन्त्यमा, यो बस्तुगत विवरण निर्माणका क्रममा प्राविधिक तथा विषयगत सहयोग पुऱ्याउने सम्पूर्ण टोली र तथ्याङ्क संकलनमा सहयोग गर्ने स्थानीयवासीलाई विशेष धन्यवाद दिँदै यो वस्तुगत विवरण केवल कागजी दस्तावेज मात्र नभई बढैयातालको उज्ज्वल भविष्यको विकास यात्राको महत्त्वपूर्ण मार्गचित्र (Roadmap) बन्न सकोस् भन्ने कामना गर्दछु।

धन्यवाद।

लक्ष्मी कुमारी अधिकारी
उपाध्यक्ष

शुभकामना सन्देश

नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको संघीय शासन प्रणालीको मूल मर्मअनुरूप स्थानीय तहलाई समृद्ध, सुशासित, उत्तरदायी तथा जनमुखी बनाउने अभियानमा तथ्यमा आधारित योजना तर्जुमा, वैज्ञानिक निर्णय प्रक्रिया तथा प्रभावकारी स्रोत व्यवस्थापनको आधार विश्वसनीय र अद्यावधिक तथ्याङ्क नै हो। यथार्थपरक सूचना तथा वस्तुगत विश्लेषण बिना विकासका लक्ष्यहरूलाई दिगो, समावेशी र परिणाममुखी बनाउन सम्भव हुँदैन। यही यथार्थलाई आत्मसात् गर्दै बढैयाताल गाउँपालिकाको समग्र सामाजिक, आर्थिक, भौतिक, सांस्कृतिक, वातावरणीय तथा संस्थागत अवस्थाको समेटिएको **"बढैयाताल गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण - २०८३"** प्रकाशन हुन लागेकोमा अत्यन्त हर्ष, सन्तोष तथा गौरवको अनुभूति गरेको छु।

प्रस्तुत वस्तुगत विवरण गाउँपालिकाको समग्र विकास अवस्थाको अभिलेख मात्र नभई भावी विकास यात्राको मार्गनिर्देशक दस्तावेजका रूपमा स्थापित हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु। यसले गाउँपालिकाको विकासका सम्भावना, चुनौती, उपलब्धि तथा आवश्यकता सम्बन्धी यथार्थपरक चित्र प्रस्तुत गर्दै नीति निर्माण, आवधिक तथा वार्षिक योजना तर्जुमा, बजेट विनियोजन, कार्यक्रम कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी, पारदर्शी, उत्तरदायी र परिणाममुखी बनाउन महत्वपूर्ण आधार प्रदान गर्नेछ। साथै, यस प्रकाशनले सरकारी तथा गैरसरकारी निकाय, विकास साझेदार, अनुसन्धानकर्ता, शिक्षाविद्, विद्यार्थी, निजी क्षेत्र तथा आम नागरिकका लागि अध्ययन, अनुसन्धान, विश्लेषण र निर्णय प्रक्रियामा उपयोगी सन्दर्भ सामग्रीका रूपमा समेत महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने अपेक्षा गरिएको छ।

विकास व्यवस्थापनको वर्तमान परिवेशमा प्रमाणमा आधारित निर्णय प्रणाली (Evidence-based Planning) को महत्व दिन प्रति दिन बढ्दै गएको छ। यस सन्दर्भमा प्रस्तुत वस्तुगत विवरणले गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था, उपलब्ध स्रोत–साधन, विकासका अवसर तथा चुनौतीहरूको वस्तुनिष्ठ विश्लेषण प्रस्तुत गर्दै समावेशी, सन्तुलित तथा दिगो विकासका लागि आवश्यक नीतिगत हस्तक्षेप निर्धारणमा महत्वपूर्ण सहयोग पुऱ्याउने विश्वास लिएको छु। यस दस्तावेजले स्थानीय शासन प्रणालीलाई अझ सुदृढ, उत्तरदायी तथा नागरिकमैत्री बनाउन समेत उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने अपेक्षा गरिएको छ।

यस प्रकाशनको तयारीका क्रममा आवश्यक तथ्याङ्क संकलन, विश्लेषण, सम्पादन र प्रकाशनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नु हुने तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङका कार्यालय परिवार साथै तथा आवश्यक विवरण उपलब्ध गराई सहयोग गर्नुहुने वडा सचिव ज्यूहरु, विषयगत शाखा ज्यूहरू लगायत कर्मचारी साथीहरु तथा उचित समन्वय गर्नुहुने गाउँपालिका अध्यक्ष ज्यू, उपाध्यक्ष ज्यू, र कार्यपालिका सदस्य ज्यूहरु प्रति हृदय देखि धन्यवाद व्यक्त गर्दछु। तथ्याङ्क सङ्कलन, विश्लेषण, सम्पादन तथा प्रकाशन कार्यमा प्रत्यक्ष एवं अप्रत्यक्ष रूपमा योगदान पुऱ्याउनुहुने सम्पूर्ण प्राविधिक तथा प्रशासनिक टोलीको समर्पण, लगनशीलता र व्यावसायिक दक्षता उच्च प्रशंसाको पात्र रहेको छ।

अन्त्यमा, **"बढैयाताल गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण - २०८३"** गाउँपालिकाको समग्र विकास व्यवस्थापन, सुशासनको संस्थागत सुदृढीकरण, सार्वजनिक सेवा प्रवाहको गुणस्तर अभिवृद्धि तथा समृद्ध, आत्मनिर्भर र दिगो बढैयाताल निर्माणको अभियानमा एक महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नेछ भन्ने पूर्ण विश्वास व्यक्त गर्दछु। यस प्रकाशनको प्रभावकारी उपयोगमार्फत स्थानीय विकासलाई थप व्यवस्थित, तथ्यमा आधारित तथा परिणाममुखी बनाउन सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूबाट निरन्तर सहयोग, समन्वय, रचनात्मक सुझाव तथा सहकार्य प्राप्त हुने अपेक्षा सहित शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

(अर्जुन थारु)
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
बढैयाताल गाउँपालिका
बर्दिया, लुम्बिनी प्रदेश

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङ
घोराही, दाङ

फोन नं.:- ०८२-५६००१८
Email: scodang@nsonepal.gov.np

पत्र संख्याः
चलानी नं.:

हाम्रो भनाइ

प्रमाणमा आधारित नीति निर्माण र योजना तर्जुमा एवं त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र निर्णय प्रक्रियालाई पारदर्शी, जवाफदेही र उत्तरदायी बनाउन गुणस्तरीय तथ्याङ्कको माग दिन प्रतिदिन बढ्दै गइरहेको छ। राज्यको पुनर्संरचना पछि खण्डीकृत (Disaggregated) तथ्याङ्कको माग झन दिनानुदिन बढ्दै गइरहेको अनुभव हामीले गरेका छौं।

राष्ट्रिय स्तरमा तयार पारिएका तथ्याङ्क र सूचनाहरूले मात्र देशका सबै क्षेत्र एवं स्थानहरूको बृहतरूपमा जानकारी गराउने खण्डीकृत (Disaggregated) तथ्याङ्कको मागलाई सम्बोधन गर्न सम्भव हुदैन। यसै कुरालाई मनन् गरी तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय दाङले गणना तथा सर्वेक्षणहरूबाट प्राप्त प्रदेश, जिल्ला एवं स्थानीय तहका तथ्याङ्क र प्रदेश, जिल्ला एवं स्थानीय तहहरूबाट विभिन्न निकायहरूमा व्यवस्थापन गरिएका अभिलेखहरूमा छरिएर रहेका उपयोगी आँकडाहरूलाई एकत्रित गरी चालु आर्थिक वर्षमा बढैयाताल गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण २०८३ तयार गरेका छौं। यसबाट धेरै नभएपनि केही मात्रामा तथ्याङ्क प्रयोग कर्ताहरूको मागलाई सम्बोधन गर्नेछ भन्ने आशा हामीले राखेका छौं।

बढैयाताल गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण २०८३ तयार गर्ने क्रममा हामीलाई तथ्याङ्क उपलब्ध गराइ वा अन्य कुनै तवरबाट प्रत्यक्ष एवं परोक्ष रूपमा सहयोग गर्नुहुने बढैयाताल गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत साथै बढैयाताल गाउँपालिकाकामा रहेका सरकारी एवं गैरसरकारी कार्यालयहरू र विभिन्न संघ संस्थाहरूलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछौं। साथै बढैयाताल गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण २०८३ तयार गर्नको लागि तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन, विश्लेषण र प्रकाशन कार्यमा समेत महत्वपुर्ण भूमिका निर्वाह गर्नु भएका यस कार्यालयका तथ्याङ्क अधिकृत द्वय रोचक सुवेदी र सुमन्त कुमार गुप्ता, सुपरिवेक्षकहरू संगीता श्रेष्ठ, सीता सापकोटा, हरिभक्त गौतम, सतीश कुमार चौधरी, खुमानन्द वली र विनिता चौधरी, खरिदारहरू माधव प्रसाद पौडेल र गोपालराज उपाध्याय, सहलेखापाल नारायण प्रसाद शर्मा तथा गणकहरू शर्मीला शर्मा र प्रभु नारायण थारूलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहान्छु। भविष्यमा यसका परिमार्जित संस्करणहरूको प्रकाशनका लागि पाठकहरूबाट सदाझैं रचनात्मक सुझाव र प्रतिक्रिया प्राप्त हुने विश्वास लिएको छु।

अन्तमा गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्ने कार्यमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको प्रेरणादायी भुमिकाप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु।

जेठ,२०८३

पोम नारायण पौडेल
तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी

विषयसूची

१
खण्ड १ बढैयाताल गाउँपालिकाको चिनारी १
१.१ संक्षिप्त परिचय १
१.२ सिमाना १
१.३ भौगोलिक अवस्थिति १
१.४ राजनैतिक तथा प्रशासनिक केन्द्र १
१.५ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरणः २
१.६ धरातलीय अवस्थाः २
१.६.१ माटोको बनावट र उर्वराशक्ति २
१.७ जलवायु तथा वर्षा ३
१.८ भू-उपयोग तथा प्राकृतिक सम्पदा ३
१.९ साँस्कृतिक विशेषता ४
१.१० विकासका उपलब्धि र संभावना ४
१.११ मूख्य वनस्पति तथा बन्यजन्तुहरुः ४
१.१२ बनको किसिमअनुसारको विवरण ५
१.१३ ब्यापारिक महत्वका स्थानहरुको विवरण ५
१.१४ सामाजिक संरक्षण गृहहरुको संख्या ५
खण्ड २ घरपरिवार तथा जनसांख्यिक विवरण ६
२.१ जनसंख्या, घरपरिवार संख्या, परिवारको औसत आकार र लैङ्गिक अनुपातको विवरण ६
२.२ उमेर तथा लिङ्गअनुसार जनसंख्याको विवरण ७
२.३ उमेर समूह अनुसार जनसंख्याको विवरण १०
२.४ परिवारमूलीको लिङ्गअनुसार विवरण ११
२.५ उमेर समूह र लिङ्गअनुसार परिवारमूलीको विवरण १२
२.६ घरपरिवार, लिङ्गअनुसार जनसंख्या र जनघनत्व सम्बन्धी विवरण १२
२.७ धर्म र लिङ्गअनुसार जनसंख्याको विवरण १३
२.८ जातजाति सम्बन्धी विवरण १३
२.८.१ जातजाति र लिङ्गअनुसार जनसंख्याको विवरण १३
२.८.२ उमेर समूहको आधारमा जातजातिको जनसंख्याको विवरण १७
२.८.३ जातजातिगत समूहको आधारमा साक्षरताको अवस्थाको विवरण १८
२.९ भाषा सम्बन्धी विवरण १९
२.९.१ मातृभाषा र लिङ्गअनुसार जनसंख्याको विवरण १९
२.९.२ बोलिने दोस्रो भाषा सम्बन्धी विवरण २१
२.९.३ पुख्यौंली भाषा सम्बन्धी जनसंख्याको विवरण २३
२.१० विवाह २४
२.१०.१ वैवाहिक स्थिति सम्बन्धी जनसंख्याको विवरण २४
२.१०.२ पहिलो विवाह गर्दाको उमेर समूह अनुसार जनसंख्याको विवरण २५

२.१०.३ बाल विवाह दर सम्बन्धी विवरण २६
२.११ अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण २६
२.१२ परिवारको आकार अनुसारको घरपरिवार संख्याको विवरण २७
२.१३ घरको स्वामित्व अनुसार पारिवारिक विवरण २७
२.१५ घरको बाहिरी गारो अनुसार पारिवारिक विवरण २९
२.१६ घरको छानोको प्रकार अनुसार पारिवारिक विवरण ३०
२.१७ घरको भुईंको प्रकार अनुसार पारिवारिक विवरण ३१
२.१८ पिउने पानीको मुख्य स्रोत अनुसार पारिवारिक विवरण ३१
२.१९ खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धनको प्रकार अनुसार पारिवारिक विवरण ३२
२.२० बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धन अनुसार पारिवारिक विवरण ३३
२.२१ परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकार अनुसार पारिवारिक विवरण ३४
२.२२ परिवारले प्रयोग गरेको सुविधाका साधन अनुसार पारिवारिक विवरण ३४
२.२३ घर जग्गामा महिलाको स्वामित्व अनुसार पारिवारिक विवरण ३६
२.२४ दर्ता नगरी कृषि बाहेकका साना घरेलु व्यवसायगर्ने परिवारहरूको लिङ्गअनुसारको विवरण ३६
२.२५ गत १२ महिनामा कम्तीमा १ जना मृत्यु भएको पारिवारिक विवरण ३६
२.२६ गत १२ महिनामामृत्यु भएका व्यक्तिको उमेर समूह अनुसार पारिवारिक विवरण ३७
२.२७ गत १२ महिनामा मृत्यु हुनुको कारण अनुसार पारिवारिक विवरण ३८
२.२८ गत १२ महिनामा १५ देखि ४९ वर्षका महिलाहरूको मृत्युको अवस्था अनुसार पारिवारिक विवरण ४१
२.२९ परिवारमा अनुपस्थित वा विदेश गएका जनसंख्या सम्बन्धी विवरण ४१
२.२९.१ कम्तीमा १ जना अनुपस्थित/विदेश गएको जनसांख्यिक तथा पारिवारिक विवरण ४१
२.२९.२ अनुपस्थित/विदेश गएको व्यक्तिको ५ वर्ष उमेर समूह अनुसार विवरण ४२
२.२९.३ अक्सर विदेश बसोबास गर्ने व्यक्तिको देश अनुसारको विवरण ४२
२.२९.४ विदेश रहेका व्यक्तिहरूको विदेश जानुका कारण अनुसार विवरण ४३
२.२९.५ विदेश रहेका व्यक्तिको गएको देश र जानुको कारण अनुसारको विवरण ४३
२.२९.६ विदेश रहेका व्यक्तिको विदेशजाँदाको अवस्थामा उत्तीर्ण गरेको तह अनुसारको विवरण ४७
खण्ड ३ सामुदायिक तथ्याङ्क ४८
३.१ वडा कार्यालयबाट सबैभन्दा टाढाको बस्तीमा एकतर्फी पुग्न लाग्ने समयको आधारमा वडाको विवरण ४८
३.२ वडाको आम्दानीको स्रोत अनुसार वडागत विवरण ४८
३.३ वडामा मुख्य कृषिजन्य उत्पादित वस्तुको विवरण ४९
३.४ वडाबाट मुख्य कृषिजन्य निर्यात हुने उत्पादित वस्तुको वडागत विवरण ४९
३.५ वडामा मुख्य गैरकृषि उत्पादनको अवस्था अनुसार वडागत विवरण ५०
३.६ वडाबाट मुख्य गैरकृषि उत्पादन निर्यातको अवस्था अनुसार वडागत विवरण ५०
३.७ विद्यालयमा सेवा/सुविधा पहुँच अनुसार वडाको विवरण ५१
३.८ वडामा अस्पताल र अन्य स्वास्थ्य सुविधाको पहुँच अनुसर वडागत विवरण ५१
३.९ वडा भित्र रहेका वित्तीय सेवालगायतका सुविधाको उपलब्धताको विवरण ५२
३.१० वडा भित्र रहेका समाज कल्याणसँग सम्बन्धित सेवा सुविधा अनुसार वडाको विवरण ५२
३.११ वडा भित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध सेवा/सुविधा अनुसार वडाको विवरण ५३
३.१२ वडा भित्र रहेको सडक सुविधा अनुसार वडाको विवरण ५३

३.१३ वर्षैभरि सञ्चालन हुने कालोपत्रे सडकको लम्बाइ अनुसारको वडाको विवरण ५३
३.१४ वर्षैभरि सञ्चालन हुने ग्राभेल सडकको लम्बाइ अनुसारको वडाको विवरण ५४
३.१५ वडा भित्र वर्षैभरि सञ्चालन हुने धुले-माटे सडकको लम्बाइ अनुसारको वडाको विवरण ५४
३.१६ वडाभित्र रहेका अन्य सेवा सुविधा अनुसार वडाको संख्यात्मक विवरण ५४
३.१७ बसाईंसराईंको अवस्था अनुसार वडाको विवरण ५५
३.१८ प्राकृतिक विपद् वा प्रकोपको खतरा अनुसारको वडाको विवरण ५५
खण्ड ४ जनसंख्याको शैक्षिक स्थिति ५६
४.१ पाँच वर्ष वा सोभन्दा माथिका व्यक्तिको साक्षरताको अवस्था अनुसार जनसंख्याको विवरण ५६
४.२ पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिका व्यक्तिले उत्तीर्ण गरेका तह अनुसारको जनसंख्याको विवरण ५७
४.३ विद्यालय उपस्थितिको अवस्था अनुसार ५ देखि २५ वर्ष उमेर समूह जनसंख्याको विवरण ५७
४.४ पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिका व्यक्तिले उत्तीर्ण गरेका तह अनुसारको जनसंख्याको विवरण ५८
४.५ अध्ययन गरेको विषय अनुसार पन्ध्र वर्षमाथिका दश जोड २ वा सो सरह र सो भन्दा माथिल्लो तह उत्तीर्ण गरेकाको जनसंख्याको विवरण ६०
४.६ १५-२४ वर्ष उमेर समूहका युवाहरूको लिङ्गअनुसार साक्षरताको विवरण ६१
४.७ पन्ध्र वर्ष माथिका वयस्कहरूको लिङ्गअनुसार साक्षरताको विवरण ६२
४.८ बालबालिका (५-१७ वर्ष) को लिङ्गअनुसार साक्षरताको विवरण ६२
४.९ शैक्षिक सूचकहरु ६२
तालिका नं.४.९: शैक्षिक सूचकहरुको विवरण २०८१ ६२
स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका ६३
४.१० शैक्षिक संस्थाहरुको विवरणः ६३
तालिका नं. ४.१० : बढैयाताल गाउँपालिकामा रहेका शैक्षिक संस्थाहरुको विवरण २०८१ असार मसान्त सम्म ६३
स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका ६३
४.११ तहगतरुपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण ६४
तालिका नं. ४.११ तहगतरुपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण २०८१ ६४
स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका ६४
४.१२ तहगत तथा विद्यालयको किसिम अनुसार विद्यार्थी विवरण ६४
तालिका नं. ४.१२ तहगत तथा विद्यालयको किसिम अनुसार विद्यार्थी विवरण २०८१ ६४
स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका ६४
खण्ड ५ स्वास्थ्य, प्रजनन तथा जन्म सम्बन्धी विवरण ६५
५.१ आमाको उमेर समूह र हालसम्म जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या अनुसार १५-४९ वर्ष उमेरका हालसम्म विवाहित महिलाको विवरण ६५
५.२ आमाको उमेर समूह र गत १२ महिना भित्र जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या अनुसार १५-४९ वर्ष उमेरका हालसम्मका विवाहित महिलाको संख्या ६५
५.३ आमाको उमेर समूह र बच्चाको लिङ्गअनुसार हाल सम्म जीवित जन्मेका, जीवितै रहेका र जन्मेर मृत्यु भएका बच्चाको संख्या ६६
५.४ आमाको साक्षरता/उत्तीर्ण शैक्षिक तह अनुसार १५-४९ वर्षका महिलाबाट हाल सम्म जन्मेका बच्चाको संख्या ६७
५.५ आमाको साक्षरता/उत्तीर्ण शैक्षिक तह अनुसार गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या ६८

५.६ आमाको पेशा अनुसार गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाहरूको संख्या ७०
५.७ आमाको संलग्नता रहेको मुख्य उद्योग र उमेर समूह अनुसार हाल सम्म जन्मेका बच्चाको संख्या ७१
५.८ आमाको मुख्य उद्योगमा संलग्नता र उमेर समूह अनुसार गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या ७३
५.९ जन्म दर्ताको स्थिति अनुसार ५ वर्ष वा सो भन्दा मुनिका बालबालिकाको संख्या ७५
५.१० बढैयाताल गाउँपालिकाको स्वास्थ्य क्षेत्रको पूर्वाधारको विवरण आ.व. २०८१/८२ सम्म ७५
५.११ बढैयाताल गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्तिको विवरण (२०८२ असार मसान्त सम्म) ७६
५.१२बढैयाताल गाउँपालिकाको स्वास्थ्य सूचकहरूको विवरण ७६
५.१३ बढैयाताल गाउँपालिकामा रहेका प्रमुख रोग तथा बिमारहरू (Top Ten Morbiditie) ७७
खण्ड-६ कृषि, वन तथा वातावरण तथ्याङ्क **७८**
६.१ कृषक परिवार संख्या, क्षेत्रफल, कित्ता संख्या, औसत कित्ता संख्या तथा सिंचित क्षेत्रफलको विवरण ७९
६.२ जग्गाको स्वामित्व अनुसार जग्गा कमाउने परिवार संख्या तथा कमाएको जग्गाको क्षेत्रफल अनुसार विवरण ७९
६.३ कृषि-चलनले चलन गरेको जग्गाको उपयोगको विवरण ८०
६.४ विभिन्न अस्थायी बालीको क्षेत्रफल तथा कृषक परिवारको विवरण ८१
६.४(क) मुख्य अस्थायी बाली लागेका जग्गाको क्षेत्रफल तथा कृषक परिवारको विवरण ८१
६.५ बगैंचाको रूपमा लगाइएका जम्मा स्थायी बालीको क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवारकोविवरण ८२
६.५(क) बगैंचाको रूपमा लगाइएका मुख्य स्थायी बाली (सुन्तला र कागती)को क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवारको विवरण ८३
६.५(ख) बगैंचाको रूपमा लगाइएका मुख्य स्थायी बाली(ऑप र केरा) को क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवारकोविवरण ८३
६.६ प्रमुख बालीहरूमा कृषि सामग्री (बीउविजन, विषादी, मल) प्रयोग गर्ने कृषक परिवारको विवरण ८३
६.६(ख) प्रमुख बाली (गहुँ) मा कृषि सामग्री (बीउविजन, विषादी, मल) प्रयोग गर्ने कृषक परिवारको विवरण ८४
६.७ पाल्तु चौपाया तथा पन्छीको संख्या र कृषक परिवारको विवरण ८५
६.८ कृषि कार्यमा संलग्न कामदारको विवरण ८५
६.९ कृषि कार्यमा कामदारको किसिमअनुसार कामदारहरूको संख्या र कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या ८६
६.१० कृषि ऋण, थप ऋणको आवश्यकता, बीमा तथा अनुदान प्राप्त गर्ने कृषक परिवारको विवरण ८६
६.११ जलवायु परिवर्तन बारे जानकारी राख्ने र कृषि कार्यमा जलवायु परिवर्तनले पुऱ्याएको प्रभावअनुसार कृषक परिवारको विवरण ८७
६.१२ कृषि चलनबाट निस्किएका फोहोरको निम्नानुसार व्यवस्थापन गरेका कृषक परिवारको विवरण ८७
६.१३ मुख्य कृषकको संख्या तथा कृषक परिवारको जनसंख्याको विवरण (लिङ्गअनुसार) ८८
६.१४ लिङ्गअनुसार कृषि तालिम, कृषि कार्य सम्बन्धी निर्णयमा सहभागिता तथा कृषि क्रियाकलापमा सरदर दिएको समय उल्लेख गर्ने १० वर्ष वा सोभन्दा माथि उमेरका कृषक परिवारको जनसंख्याको विवरण ८८
६.१५ परिवारमूली र कृषि चलनको स्थितिको विवरण ८८
६.१६ कृषि चलनको प्रमुख उत्पादन/क्रियाकलापअनुसार कृषक परिवारको विवरण ८९
६.१७ कृषि चलनबाट भएको प्रमुख उत्पादनको मुख्य प्रयोगअनुसार कृषक परिवारको विवरण ८९
६.१८ कृषक परिवारको आम्दानीको मुख्य स्रोत, आफ्नै कृषि उत्पादनबाट भएको आम्दानीले मात्र वर्षभरी परिवारलाई खान नपुग्ने कृषिचलनको अवस्था तथा परिवारलाई खान नपुग्ने अवधिअनुसार कृषक परिवारको विवरण ९०

६.१९ विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्र ९०
६.२० कृषि सम्बन्धी सूचकहरू ९१
६.२१ बालीनालीमा देखिएका प्रमुख रोगहरू ९१
६.२२ मूख्य वनस्पति तथा वन्य जन्तुहरु ९१
६.२३ स्थानीय तहमा रहेको वनको किसिम अनुसार विवरण ९१
६.२४ भु-उपयोगको अवस्था ९२
खण्ड ७ बसाईंसराईं को अवस्था ९३
७.१ जन्मस्थान र ५ वर्ष उमेर समूहका जनसंख्याको लिङ्गअनुसार विवरण ९३
७.२ प्रदेशगत जन्म र लिङ्गअनुसार जनसंख्याको विवरण ९४
७.३ देश/क्षेत्र र वृहत उमेर समूह अनुसार विदेशमा जन्मेको जनसंख्याको विवरण ९५
७.४ पछिल्लो पटकको बसाईको स्थानको आधारमा जनसंख्याको विवरण ९६
७.५ पछिल्लो पटक बसाईसरेको भौगोलिक अवस्थितिको आधारमा जनसंख्याको विवरण ९७
७.६ पछिल्लो पटक बसाईसरी आएको प्रदेशको आधारमा जनसंख्याको विवरण ९८
७.७ हालै बसाईसरी आएको जनसंख्याको विवरण (बसाईको अवधि, लिङ्ग र उमेर समूह अनुसार) ९८
७.८ अघिल्लो बसोबास हालको भन्दा फरक भएको र बसाईसरी आउनुको कारणको आधारमा जनसंख्या १००
७.९ अघिल्लो बसोबास विदेश (देश/क्षेत्र) भएको र बसाईंसराईंको कारणको आधारमा जनसंख्याको विवरण १०१
खण्ड ८ आर्थिक क्रियाकलाप १०२
८.१ राष्ट्रिय आर्थिक गणनाको परिचय १०२
८.२ बढैयाताल गा.पा.मा रहेका प्रतिष्ठान संख्या र संलग्न जनशक्ति (वडाअनुसार) १०३
८.३ नेपालस्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार प्रतिष्ठान संख्या र संलग्न जनशक्ति १०४
८.४ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार आर्थिक क्रियाकलाप सम्बन्धी विवरण १०५
८.५ बढैयाताल गाँउपालिकाको आर्थिकरूपले सक्रिय र निष्क्रिय जनसंख्याको अवस्था १०५
८.६ मुख्य आर्थिक कामको संस्थागत क्षेत्र अनुसारको जनसंख्या १०७
८.७ मुख्य आर्थिक कामको संस्थागत क्षेत्र अनुसारको जनसंख्या १०८
८.८ कृषि तथा गैरकृषि क्षेत्रमा संलग्न जनसंख्या १०९
८.९ आर्थिक रुपले निष्क्रिय वा विगत १२ महिनामा ६ महिना भन्दा कम समय काम गर्नुको कारण अनुसारको जनसंख्या १११
खण्ड-९ विविध ११२
९.१ स्थानीय तह (बढैयाताल गाँउपालिका) निर्वाचन २०७९ निर्वाचित राजनीतिक दल/स्वतन्त्र पदाधिकारीहरूको विवरण ११२
९.२ सामाजिक सुरक्षा भत्ता विवरणको अवस्था (२०८१/०८२) ११३
९.३ मुद्दा/ विवाद दर्ता तथा फछर्यौंट सम्वन्धी विवरण ११३
९.४ मुद्दा/ विवादको प्रकृति अनुसारको संख्या ११३
९.५ बढैयाताल गाउँपालिकाको गौरबका प्रमुख पाँच आयोजनाहरु ११४
९.६ बढैयाताल गाउँपालिकाको विकासका प्रमुख सम्भावनाहरु ११४
खण्ड १० तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङको विवरण ११५
१०.१ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङको परिचय ११५
१०.२ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङको स्वीकृत दरबन्दी विवरण ११५

१०.३ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङको सांगठनिक संरचना ११६
१०.४ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय दाङ बाट गरिने मुख्य-मुख्य कार्यहरू ११६
१०.५ स्थापना कालदेखि हालसम्मका कार्यालय प्रमुखहरूको नामावली ११६
१०.६ हाल (२०८२ असार) कार्यरत कर्मचारीहरूको नामावली विवरण ११७
अनुसूचीहरु ११७
अनुसूचीः-१ ११७
अनुसूचीः-२ ११८
अनुसूचीः-३ ११९
१२४

खण्ड १ बढैयाताल गाउँपालिकाको चिनारी

१.१ संक्षिप्त परिचय

बढैयाताल गाउँपालिका नेपालको लुम्बिनी प्रदेशको बर्दिया जिल्लामा अवस्थित रहेको छ। नेपाल सरकारले मिति २०७३/११/२७ मा साविकका जमुनी, सोरहवा, कालिका र मैनापोखर गा.वि.स. समावेश गरी ९ वडाहरु कायम गरी बढैयाताल गाउँपालिका गठन गरिएको हो । नेपालको पूर्व देखि पश्चिमसम्म फैलिएको हुलाकी राजमार्ग यस गाउँपालिकाको मुख्य रागमार्गको रुपमा रहेको छ। यस गाउँपालिकाको अर्को महत्वपूर्ण बिशेषताका रुपमा बढैया ताल रहेको छ ।बढैयाताल प्राकृतिक सौन्दर्ताले भरिपूर्ण र विभिन्न दुर्लभ चराचुरुङ्गीहरुको बासस्थानको आकर्षणको केन्द्र रहेको छ ।विशेषगरी साइबेरियन हाँस प्रजातिका चराहरु यहाँ देख्न सकिन्छ ।यस तालमा कमलका फूलहरु पनि पर्याप्त मात्रामा देख्न सकिन्छ । यो ताल १०९ बिगाह क्षेत्रफलमा फैलिएको छ ।यसै गरी बढैयाताल गाउँपालिकामा प्राचिन शिव मन्दिर,प्राचीन कालिका मन्दिर, दुई मोहना, नागमणि नाथ मन्दिर जस्ता धार्मिक तथा ऐतिहसिक महत्वका सम्पदा रहेका छन् जसले आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरुलाई आकर्षण गर्ने गरेको छ ।राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकाको कुल घरपरिवार संख्या १२,९६१ रहेको छ भने कुल जनसंख्या ५२,८१८ रहेको छ। जस मध्ये २४,३८४ पुरुष र २८,४३४ महिला रहेका छन्। यस नगरपालिकालाई ९ वडामा विभाजन गरिएको छ जसको क्षेत्रफल ११५.१९ वर्ग किलोमिटर रहेको छ।

१.२ सिमाना

पूर्वः खजुरा गाउँपालिका र बैजनाथ गाउँपालिका,बाँके
पश्चिमः गुलरिया नगरपालिका,बर्दिया
उत्तरः बारबर्दिया नगरपालिका,बर्दिया
दक्षिणः भारतको उत्तर प्रदेश (बहराईच जिल्ला)

१.३ भौगोलिक अवस्थिति

बढैयाताल गाउँपालिका तराई क्षेत्रमा पर्दछ र समुद्र सतह देखि १४३ मिटर देखि १५७ मिटर उचाई सम्ममा रहेको छ। भौगोलिक अवस्थितिको हिसाबले यो गाउँपालिका ८१°२३'१७" देखि ८१°३३'४९" पूर्वी देशान्तर र २८°०४'११" देखि २८°१३'५८" उत्तरी अक्षांशमा फैलिएको छ ।यस गाउँपालिकाको उत्तरमा बाँसगढी नगरपालिका पश्चिमतिर गुलरिया नगरपालिका, दक्षिणमा भारत रहेको छ भने पूर्वमा बाँके जिल्ला रहेको छ। समथर तराई क्षेत्रमा पर्ने यस गाउँपालिकाको अधिकांश क्षेत्र खेतियोग्य अति उर्वर जमीनले ओगटेको भए पनि पछिल्ला वर्षहरुमा बस्ती तथा गाउँ विस्तारको प्रभावले जग्गा टुक्रिने क्रम बढेको छ । व्यापारिक र प्रशासनिक बाहेक धार्मिक महत्व ओगटेको यो बर्दिया जिल्लाको बढैयाताल गाउँपालिका नदीनाला र ताल पोखरी जस्ता प्राकृक्तिक श्रोत साधनमा पनि धनी गाउँपालिका हो ।

१.४ राजनैतिक तथा प्रशासनिक केन्द्र

बढैयाताल गाउँपालिका संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको लुम्बिनी प्रदेश स्थित बर्दिया जिल्लाको दक्षिण क्षेत्रमा अवस्थित छ। कुल ९ वडा रहेको यस गाउँपालिका बर्दिया जिल्लामा कायम ८ स्थानीय तह मध्ये एक गाउँपालिका हो। यो गाउँपालिका जिल्ला भित्रको संघीय प्रतिनिधि सभा निर्वाचन क्षेत्र नं. १ र प्रदेश सभा निर्वाचन प्रयोजनका लागि तय गरिएको प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र नं. २ मा पर्दछ। नेपालको संविधान बमोजिम संघीय शासन प्रणाली अनुसार स्थापित बढैयाताल गाउँपालिकाको वडागत विवरण देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.१.१ :बढैयाताल गाउँपालिकाको राजनैतिक विभाजन (वडा विभाजन)

वडा नं.	समावेश भएका साबिकका गा.वि.स./न.पा.हरू	साबिकको वडा नं.
१	जमुनी	६—९
२	जमुनी	१—५
३	सोरहवा	६—९

४	सोरहवा	३—५
५	सोरहवा	१, २
	मैनापोखर	३
६	मैनापोखर	१,२,४,६,८,९
७	मैनापोखर	५, ७
	कालिका	१, २, ९
८	कालिका	१, २, ३
९	कालिका	३, ५—८
१०	कालिका	४

स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका

१.५ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरणः

बढैयाताल गाउँपालिका नेपालको लुम्विनी प्रदेश अन्तर्गत बर्दिया जिल्लामा पर्दछ । यस गाउँपालिकामा रहेको प्राकृतिक सौन्दर्यले भरिपूर्ण बढैयातालको नामबाट यस पालिकाको नामाकरण गरिएको हो । यो गाउँपालिका लुम्विनी प्रदेश क्षेत्रको एउटा प्रमुख धार्मिक, ऐतिहासिक तथा व्यवसायिक औधोगिक क्षेत्र हो ।यस गाउँपालिका समुद्री सतहबाट १४३ मिटरदेखि १५७ मिटरसम्मको उचाइमा अवस्थित छ भने ११५.१९ वर्ग कि.मी.क्षेत्रफल रहेको यस गाउँपालिकाको उत्तरमा बाँसगढी नगरपालिका पश्चिमतिर गुलरिया नगरपालिका, दक्षिणमा भारत रहेको छ भने पूर्वमा बाँके जिल्ला रहेको छ । साविकका जमुनी,सोरहवा,मैनापोखर र कालिका गा.वि.स.हरुलाई समावेस गरी नेपाल सरकारको २०७३/११/२७ गतेको घोषणा अनुसार बढैयाताल गाउँपालिका नाम रहन गएको हो ।

बर्दिया जिल्लामा नयाँ गठन भएका गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरुमा विकासको सम्भावना बोकेको गाउँपालिकाको रुपमा बढैयाताल गाउँपालिका रहेको छ । यस गाउँपालिकामा विभिन्न जातजाती तथा धर्म मान्ने व्यक्तिहरुको बसोबास रहेको छ र सोही अनुसार विभिन्न चाडपर्व मनाउने गरिन्छ । दशैं, तिहार, माघी, होलि, महाशिवरात्री, माघी, कृष्णजन्माष्टमी, बकरइद, रमजान, छठपर्व, होली, बुद्धजयन्ती, क्रिष्मस आदि यहाँका प्रमुख चाडपर्वको रुपमा रहेको पाईन्छ ।

१.६ धरातलीय अवस्थाः

१.६.१ माटोको बनावट र उर्वराशक्ति

गाउँपालिकाको भूमिलाई भू-बनौट, प्रणाली, तथा भू-स्खलनजस्ता प्रवृत्तिका आधारमा अध्ययन गर्दा भूमिको वर्गीकरणलाई त्यसको उपयोगको सम्भाव्यता र सघनता घट्दै जाने (Degrading) क्रममा राखिएको छ। अर्को शब्दमा, भू-स्खलन वा भू-क्षयीकरणको प्रवृत्ति भूबनोटअनुसार फरक पर्दै जान्छ। त्यसै क्रमले भूमिको स्थायित्वलाई मजबुत बनाउने उपायको भौतिक लक्षण (Physical characteristics) का आधारमा निम्न बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छः

क) Slope = १°-५° (माटोको गहिराई पर्याप्त भएको, पानीको निकास राम्रोगरी हुने कान्ला बनाई खेती गर्न सकिने) यस्तो जमिनमा माटोको गहिराई पर्याप्त हुन्छ र पानी सतहमा तथा अर्धभूमिगत अवस्थामा समेत सजिलै निकास हुन्छ । मनसुनी खेती गर्नका लागि यस्तो भूमिमा गढ़ाहरू बनाउनु पर्दछ । सतहगत जलप्रवाह एवं अर्धभूमिगत पानीको निकासलाई भू-क्षय हुन नपाओस भनी नियन्त्रणका उपायहरू अपनाउनु पर्दछ । माटोका भौतिक गुणहरू तथा जमिनको भिरालोपनका कारण वर्षाको पानीबाट नयाँ खोल्सीहरू बन्ने र ती खोल्सीहरू प्रकारान्तरमा चौडा हुँदै गएर भू-क्षयको प्रवृत्ति बढ्ने हुनाले यस वर्गको जमिनको संरक्षण गर्न विशेष ध्यान दिनु पर्दछ । यस वर्गको जमिनमा परम्परागत, मध्यम वा आधुनिक विधिबाट खेती गर्न सकिन्छ । मनसुनको समयमा हुने वर्षाका कारण चरन तथा वनस्पतिलाई पनि मनग्गे फाइदा पुग्दछ। यस्तो जमिनमा धान खेती गर्न सकिन्छ। सिंचाई सुविधा उपलब्ध भएको छ भने मोटो दानादार भएको अवस्थामा समेत धानबाली लगाउन सकिन्छ । सिंचाइ भएमा हिउँदे एवं वसन्ते बाली पनि लगाउन सकिन्छ।

ख) Slope = ५°-३०° (माटोको गहिराई ५०-१०० से.मी. भएको, पानीको निकास राम्रो हुने, कान्ला बनाएर मख) Slope = ५°-३०° (माटोको गहिराई ५०-१०० से.मी. भएको, पानीको निकास राम्रो हुने, कान्ला बनाएर मात्र खेती गर्न सकिने) ५०-३०० स्लोप रहेको, पानीको निकास राम्रो हुने गरेको तथा माटोको पत्रको गहिराई ५० से. मी. देखि १०० से. मी. सम्म रहेको जग्गा यस वर्गमा पर्दछ। यस वर्गको जमिनमा पहिरो जाने, जमिन भासिनेजस्ता भू-क्षयीकरणका प्रवृत्तिहरू सामान्यरूपमा देखा परिरहन्छन । त्यसैले जमिनलाई सामान्यरूपमा व्यवस्थापन नगरिएमा यस्ता प्रवृत्तिमा झन् वृद्धि हुने हुन्छ। वन, वनस्पतिका लागि यो जमिन त्यति सहज हुँदैन। गाईबस्तुको आवत-जावतबाट भू-क्षयीकरणमा वृद्धि हुने हुनाले चरन विकासलाई यस प्रकारको जमिनमा प्रथय दिन ठीक हुँदैन । तर, पालैपालो निश्चित स्वानहरूमा गाईबस्तु थुनेर चराउने हो भने त्यसले जमिनको उत्पादकत्वमा सघाउ पुर्‍याउँछ । यस प्रकारको जमिनमा विशेष गरी मनसुन खेतीका लागि भू-क्षय रोक्न गह्राहरू बनाउन अनिवार्य हुन्छ। यसमा खेतीका परम्परागत र मध्यमस्तरीय प्रविधि नै अपनाउनुपर्ने हुन्छ। यस प्रकारको भिरालोपन भएको जमिनमा खेती गर्दा माटोको भौतिक गुणहरूसँग व्यवस्थापन सिपको सम्मिश्रणले मुख्य भूमिका खेलेको हुन्छ । सिंचाइको प्रयोग नियमित रूपमा पहिले देखि नै भइरहेको खण्डमा सिंचाइ गर्दा भू-क्षयको समस्या आउँदैन, तर नयाँ सिंचाइ प्रणाली शुरु गर्ने हो भने शुरुमा विशेष सावधानी अपनाउनु पर्दछ। अलिकति पनि बढी सिंचाइ भएको खण्डमा भू-क्षयीकरणको प्रवृत्ति तुरुन्त शुरु हुन सक्दछ ।

१.७ जलवायु तथा वर्षा

जलवायुको हिसाबले यस गाउँपालिका उष्ण तथा उपोष्ण प्रकारको हावापानी रहेको छ । प्रदेशीय हावापानी पाइएता पनि बाहै महिना एकैनासको हावापानी छैन। चैत्र महिनादेखि आश्विनको सुरुसम्म गर्मी हुन्छ । आश्विन, कार्तिक र फागुनमा यहाँको हावापानी समशितोष्ण हुन्छ भने मंसिर, पौष र माघमा निकै जाडो हुन्छ । जेष्ठको अन्त्य देखि आश्विनको सुरुसम्म मनसुनी वायुका कारण प्रशस्त वर्षा हुने गर्छ । सबै स्थानीय स्तरमा तापक्रम मापन नभएको हुँदा बर्दिया जिल्लाको तापक्रमलाई आधर मानि **बढैयाताल** गाउँपालिकाको तापक्रम अनुमान गरिएको छ । गर्मीयाममा यहाँको औषत अधिकतम तापक्रम ४१ डिग्री सेल्सियससम्म पुग्छ भने हिउँदमा औषत न्युनतम ७ डिग्री सेल्सियससम्म पुग्न जान्छ। यहाँ उष्ण मनसुनी हावापानीको प्रभाव छ। यस गाउँपालिकामा हिउँदको समयमा राम्रोसँग घाम नलाग्ने र हुस्सुको अत्यधिक प्रभावले शीत लहर चली अति जाडो हुने गर्दछ ।गर्मी याममा अत्यधिक गर्मी हुने र चैत्र वैशाख महिनामा लु समेत चल्ने गर्छ ।

१.८ भू-उपयोग तथा प्राकृतिक सम्पदा

प्राकृतिक स्रोतका दृष्टिले यस गाउँपालिकाको सबैभन्दा प्रमुख प्राकृतिक तथा पर्यटकीय सम्पदा **'बढैया ताल'** नै हो। यो एक विशाल प्राकृतिक जलाशय तथा सिमसार क्षेत्र)Wetland) हो, जसले स्थानीय पारिस्थितिकीय प्रणाली)Ecosystem) लाई सन्तुलित राख मद्दत पुर्‍याएको छ। यो ताल विभिन्न प्रजातिका रैथाने तथा आगन्तुक चराचुरुङ्गी, जलचर र माछा पालनका लागि प्रसिद्ध छ।यस क्षेत्रको सिमाना र आन्तरिक भूभागमा बग्ने **मान खोला, डडुवा नदी, चपला नाला, र ग्याङ नदी** यहाँका मुख्य जलस्रोत हुन्। यिनीहरूले कृषि सिँचाइका लागि पानीको उपलब्धता सहज बनाएका छन् । गाउँपालिकाका विभिन्न भौगोलिक क्षेत्र तथा वडाहरूमा रहेका केही पोखरीहरू साथै नदी नालाहरु र सिमक्षेत्रहरु पर्यावरणका अभिन्न पक्षहरु हुन जसने विभिन्न किसिमका जलचरहरू र पंछीहरूलाई सुरक्षित बासस्थानको रुपमा आश्रय दिइरहेको पाइन्छ। साथै पस्ता पोखरीहरूबाट पशुहरूले पानी पिउने र किसानहरूले समेत बेलाबखत आंशिक रुपमा सिचाईको लागि पानीको प्रयोग गरेको देखिन्छ। भू उपयोगको देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका नं.१.२: बढैयाताल गाउँपालिकाको भू उपयोगको विवरण

सि.नं.	विवरण	क्षेत्रफल	
		हेक्टरमा	प्रतिशत
१	आवादी तथा खेतीयोग्य जमिन	७२१८	६२.९७
२	बनको क्षेत्रफल	११५८	१०.१०
३	अन्य (चट्टान, नदी, बगर आदी)	३०८६	२६.९२
४	जिल्लाका कुल क्षेत्रफल	११४६२	१००

स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका

१.९ साँस्कृतिक विशेषता

बढैयाताल गाउँपालिका जैविक रूपमा मात्र नभई सामाजिक र सांस्कृतिक रूपमा पनि अत्यन्तै विविधतायुक्त र उत्कृष्ट छ। यहाँ विभिन्न जातजाति, भाषाभाषी र धर्मका मानिसहरू लामो समयदेखि आपसी सद्भावका साथ बस्दै आएका छन्। यहाँ सबैभन्दा बढी **नेपाली भाषा** (करीब ५०.७२%) र **थारु भाषा** (करीब ३६.०४%) बोलिन्छ। यसका साथै अवधी, उर्दू, मगर, र हिन्दी भाषा बोल्ने समुदायको पनि यहाँ उल्लेखनीय उपस्थिति रहेको छ। यसैगरी थारु समुदायको सघन बसोबास (करीब ३६.२४% थारु जनसंख्या) रहनुका साथै खस-आर्य (ब्राह्मण, क्षेत्री, ठकुरी), जनजाति (मगर, गुरुङ, नेवार), दलित र मुसलमान समुदायको मिश्रित बसोबासले यस क्षेत्रलाई सांस्कृतिक रूपमा समृद्ध बनाएको छ।

१.१० विकासका उपलब्धि र संभावना

बढैयाताल गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरू, आर्थिक अभ्यास र उपलब्ध मानवीय पूंजी तथा पूर्वाधार लगायतको अवस्थालाई हेर्ने हो भने यस नगरपालिकामा विकासका प्रशस्त सम्भावनाहरूको आंकलन गर्न सकिन्छ। गाउँ विकासका संम्भावनाहरूलाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

प्राकृतिक क्षेत्र

- उष्ण तर तुलनात्मक चिसो र वसोवास योग्य हावापानी रहेको
- धेरैजसो क्षेत्र नदी वेसी तथा तटीय क्षेत्र रहेको
- बन, झाडी क्षेत्र र कृषि योग्य जमिनको संयोजन रहेको
- मान खोला एवं बढैयाताल ताल जस्ता जलस्रोतका राम्रो सम्भावना रहेको

आर्थिक क्षेत्र

- खाद्यान्न, दलहन, तेलहन, आँप तथा लिची पर्याप्त उत्पादन रहेको
- गाई, भैंसी, बाख्रा, कुखुरा, हाँस जस्ता पशुपंक्षीजन्य उत्पादन क्षेत्र रहेको
- बैंक तथा वित्तीय क्षेत्र र सहकारीको विस्तार भैरहेको
- बढैयाताल को रमणीण प्राकृतिक वातावरण दुर्गा मन्दिर जस्ता पर्यटकीय क्षेत्र रहेको
- शितला बजार, मैनापोखर, सीतापुर लगायतका विभिन्न स्थानीय बजार रहेको

भौतिक पूर्वाधार

तालिका नं.१.३: सडक पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण (आ. व. २०८१/०८२ को विवरण)

सि नं	सडकको प्रकार	लम्वाई (कि मि)
१	कालो पत्रे	१६.०७२
२	ग्राभेल	६.९०९
३	कच्ची (माटे)	०.३९६

स्रोतः बैयाताल गाउँपालिका

१.११ मूख्य वनस्पति तथा बन्यजन्तुहरुः

तालिका नं. १.४

सि नं	वनस्पतिहरु	वन्य जन्तुहरु	चराचुरुङ्गीहरु	जडिबुटिहरु
१	साल	चित्तल	काग	हर्रो
२	कर्मा	रतुवा	कालिज	बर्रो
३	जामुन	बाँदेल	कोइली	तुलसी
४	खायर	निलगाई	सेतो बकुल्ला	सर्पगन्धा
५	सिमल	वन बिरालो	लाटोकोसेरो	गुर्जो
६	सिसौ	न्याउरी मुसो	बाज	नीम
७	राजवृक्ष	रातो बाँदर	चिल	बोज्हो

सि नं	वनस्पतिहरु	वन्य जन्तुहरु	चराचुरुङ्गीहरु	जडिबुटिहरु
८	महुवा	लोखर्के	सुगा	बेल
९	विजयसाल	चितुवा	तामे ढुकुर	रिठा
१०	कुसुम	रातो बाँदर	जुरेली	आमला

स्रोतः बैयाताल गाउँपालिका

१.१२ बनको किसिमअनुसारको विवरण

तालिका नं.१.५

सि नं	वनको प्रकार	संख्या	ओगटेको जम्मा क्षेत्रफल हेक्टरमा
१	सामुदायिक वन	५	२६४.१६
२	निजी बन	१	०.१३

स्रोतः बैयाताल गाउँपालिका

१.१३ ब्यापारिक महत्वका स्थानहरुको विवरण

तालिका नं.१.६

सि.नं.	ब्यापारिक स्थानको नाम	अवस्थित वडा
१	मैनापोखर	६
२	सितलावजार	८
३	भौलागौडि	३
४	जमुनी	२
५	चौधरी बजार	४

स्रोतः बैयाताल गाउँपालिका

१.१४ सामाजिक संरक्षण गृहहरुको संख्या

तालिका नं.१.७

सि.नं	विवरण	एकाई	परिमाण
१	बालगृह	संख्या	०
२	अपाङ्ग पुर्नस्थापन केन्द्र	संख्या	१
३	मानसिक अस्पताल	संख्या	०
४	बृद्धाश्रम	संख्या	३

स्रोतः बैयाताल गाउँपालिका

खण्ड २ घरपरिवार तथा जनसांख्यिक विवरण

यस खण्डमा राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ बाट प्राप्त नतिजाको आधारमा घरपरिवार तथा जनसंख्या सम्बन्धी विवरणहरू संलग्न गरी तालिका र चित्रको माध्यमबाट प्रस्तुत गरिएको छ। यसमा राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ बाट प्राप्त विशेषतः बढैयाताल गाँउपालिकाको घरको स्वामित्व, घरको जगको बनोट, घरको बाहिरी भित्ता, घरको छाना, घरको भुई, मुख्य पिउने पानीको स्रोत, खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धन, अक्सर बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धन, शौचालयको प्रकार, घरपरिवारमा भएका सुविधा, घरजग्गामा महिलाको स्वामित्व, लघु उद्यम (कृषि बाहेक) संचालक, परिवारमूली, उमेर समूहअनुसार जनसंख्या, वैवाहिक स्थिति, धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, वैवाहिक अवस्था, बसाईंसराईं लगायतका विवरण समावेश गरिएको छ।

२.१ जनसंख्या, घरपरिवार संख्या, परिवारको औसत आकार र लैङ्गिक अनुपातको विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार बढैयाताल गाँउपालिकाको जनसंख्या ५२,८१८ रहेको छ, जुन २०६८ सालको जनसंख्या ४७,८६८ को तुलनामा ४,९५० ले बढी देखिन्छ। यसरी उक्त अवधिमा नगरपालिकाको जनसंख्या १०.३८% ले वृद्धि भएको देखिन्छ। यहाँको लैङ्गिक अनुपात ८९.७६ अर्थात १०० जना महिलामा ९८.७६ जना पुरुष रहेको देखिन्छ। बढैयाताल गाँउपालिकाको विवरणलाई तलको चित्र र तालिकाद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ।

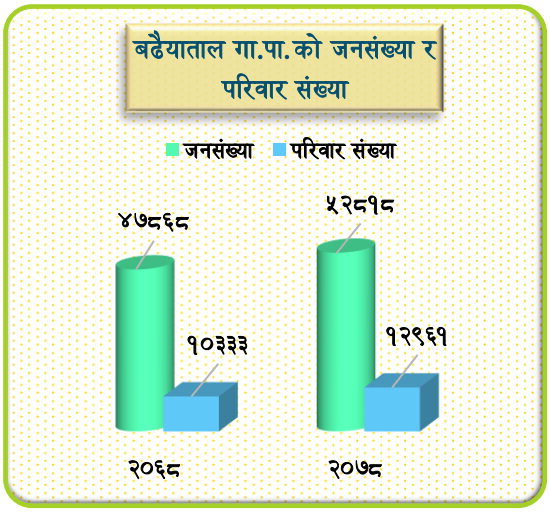

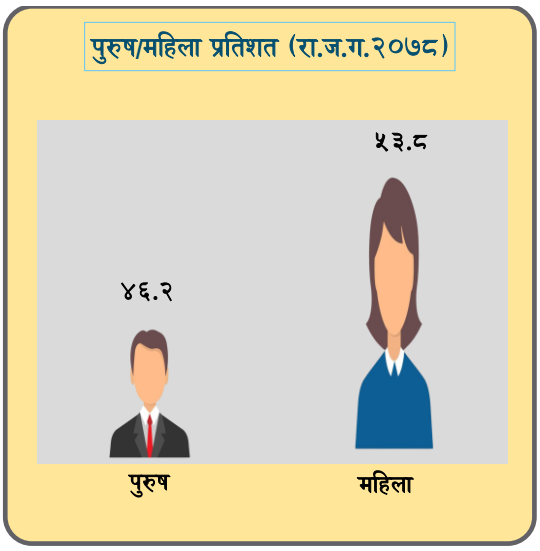

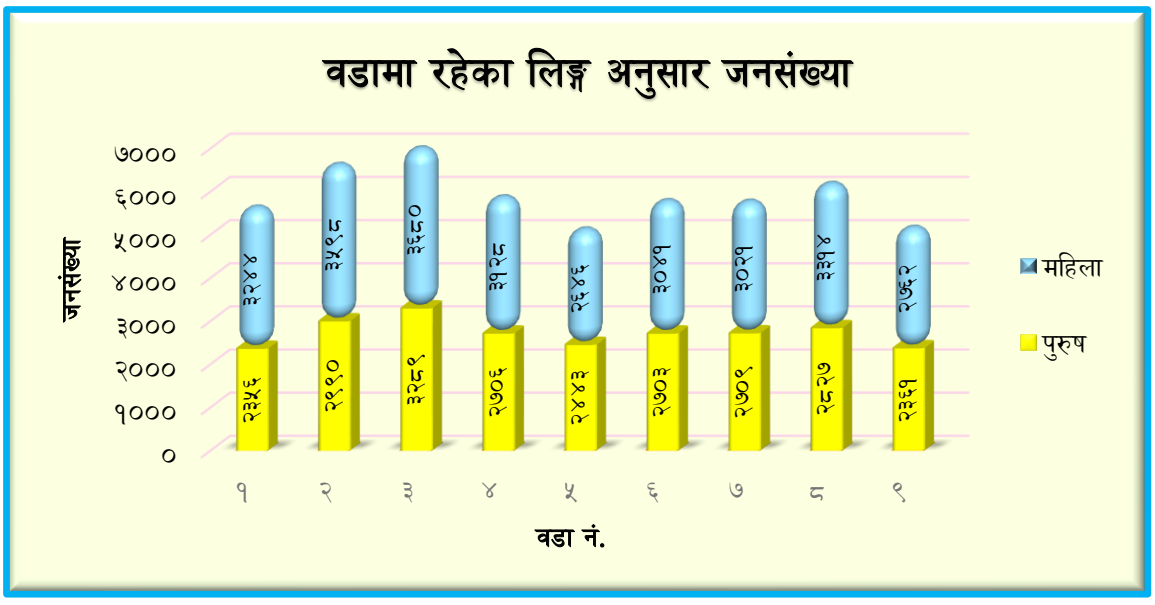

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका नं. २.१: परिवारसंख्या, जनसंख्या तथा लैंगिक अनुपात २०६८ र २०७८

क्षेत्र	२०६८		२०७८					
	परिवार संख्या	जनसंख्या	परिवार संख्या	जनसंख्या			औसत परिवार संख्या	लैङ्गिक अनुपात
				जम्मा	पुरुष	महिला		
बर्दिया जिल्ला	८३१४७	४२३६११	१०६३२६	४५९९००	२१६७६६	२४३१३४	४.३३	८९.१५
बढैयाताल गाँउपालिका	१०३३३	४७८६८	१२९६१	५२८१८	२४३८४	२८४३४	४.०८	८५.७६
वडा नं. १	१२५५	५५५०	१५१४	५६००	२३५६	३२४४	३.७०	७२.६३
२	१३४६	५९८९	१६२०	६५८८	२९९०	३५९८	४.०७	८३.१०
३	१२२१	६०९५	१६०८	६९६९	३२८९	३६८०	४.३३	८९.३८
४	१००६	४८८२	१४०३	५८३४	२७०६	३१२८	४.१६	८६.५१
५	८७१	४४५६	११३२	५०८९	२४४३	२६४६	४.५०	९२.३३
६	११३२	५४६७	१४११	५७४४	२७०३	३०४१	४.०७	८८.८९
७	१०२३	५२०६	१३३५	५७३०	२७०९	३०२१	४.२९	८९.६७
८	१२८८	५६६६	१५३५	६१४१	२८२७	३३१४	४.००	८५.३०
९	११९१	४५५७	१४०३	५१२३	२३६१	२७६२	३.६५	८५.४८

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२ उमेर तथा लिङ्गअनुसार जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा जनसंख्याको उमेरगत संरचना अनुसार सबैभन्दा बढी २० वर्षका २.१७% देखिन्छ भने १०० वर्ष वा सो भन्दा माथि ११ जना रहेका छन्।

तालिका नं.२.२:उमेरगत जनसंख्या विवरण

उमेर	जनसंख्या					
	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	५२८१८	१००	२४३८४	१००	२८४३४	१००
० वर्ष	७८७	१.४९	३९२	१.६१	३९५	१.३९
१ वर्ष	८४२	१.५९	४६१	१.८९	३८१	१.३४
२ वर्ष	९४९	१.८०	५०५	२.०७	४४४	१.५६
३ वर्ष	९०१	१.७१	४८१	१.९७	४२०	१.४८
४ वर्ष	९६८	१.८३	५१८	२.१२	४५०	१.५८
५ वर्ष	९८२	१.८६	५१८	२.१२	४६४	१.६३
६ वर्ष	९६०	१.८२	५१९	२.१३	४४१	१.५५
७ वर्ष	९८५	१.८६	५०८	२.०८	४७७	१.६८
८ वर्ष	१०३९	१.९७	५३५	२.१९	५०४	१.७७
९ वर्ष	९००	१.७०	४६३	१.९०	४३७	१.५४
१० वर्ष	१११९	२.१२	५८३	२.३९	५३६	१.८९
११ वर्ष	९२६	१.७५	४७४	१.९४	४५२	१.५९
१२ वर्ष	११०४	२.०९	५३४	२.१९	५७०	२.००
१३ वर्ष	९६४	१.८३	४८९	२.०१	४७५	१.६७

उमेर	जनसंख्या					
	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
१४ वर्ष	१०९२	२.०७	५५०	२.२६	५४२	१.९१
१५ वर्ष	११३३	२.१५	५२७	२.१६	६०६	२.१३
१६ वर्ष	९८३	१.८६	४७८	१.९६	५०५	१.७८
१७ वर्ष	९३४	१.७७	४५६	१.८७	४७८	१.६८
१८ वर्ष	१११५	२.११	५६३	२.३१	५५२	१.९४
१९ वर्ष	८७४	१.६५	३७१	१.५२	५०३	१.७७
२० वर्ष	११४८	२.१७	४८१	१.९७	६६७	२.३५
२१ वर्ष	९११	१.७२	३७५	१.५४	५३६	१.८९
२२ वर्ष	९४६	१.७९	३७३	१.५३	५७३	२.०२
२३ वर्ष	८७८	१.६६	३१७	१.३०	५६१	१.९७
२४ वर्ष	८९८	१.७०	३४७	१.४२	५५१	१.९४
२५ वर्ष	१११०	२.१०	४३४	१.७८	६७६	२.३८
२६ वर्ष	९३७	१.७७	३५५	१.४६	५८२	२.०५
२७ वर्ष	७९५	१.५१	३१३	१.२८	४८२	१.७०
२८ वर्ष	९५१	१.८०	३७०	१.५२	५८१	२.०४
२९ वर्ष	६९८	१.३२	२९१	१.१९	४०७	१.४३
३० वर्ष	१०६०	२.०१	४१०	१.६८	६५०	२.२९
३१ वर्ष	५९२	१.१२	२३९	०.९८	३५३	१.२४
३२ वर्ष	८३४	१.५८	३३८	१.३९	४९६	१.७४
३३ वर्ष	६५५	१.२४	२४९	१.०२	४०६	१.४३
३४ वर्ष	६०८	१.१५	२४७	१.०१	३६१	१.२७
३५ वर्ष	१०५४	२.००	४१३	१.६९	६४१	२.२५
३६ वर्ष	६८५	१.३०	२६३	१.०८	४२२	१.४८
३७ वर्ष	६२८	१.१९	२३०	०.९४	३९८	१.४०
३८ वर्ष	८२१	१.५५	३५१	१.४४	४७०	१.६५
३९ वर्ष	५६४	१.०७	२३५	०.९६	३२९	१.१६
४० वर्ष	१०९१	२.०७	४६१	१.८९	६३०	२.२२
४१ वर्ष	४४८	०.८५	२१९	०.९०	२२९	०.८१
४२ वर्ष	७२३	१.३७	३१८	१.३०	४०५	१.४२
४३ वर्ष	५१४	०.९७	२०६	०.८४	३०८	१.०८
४४ वर्ष	४५६	०.८६	१९६	०.८०	२६०	०.९१
४५ वर्ष	९४४	१.७९	४३९	१.८०	५०५	१.७८
४६ वर्ष	५२७	१.००	२७०	१.११	२५७	०.९०
४७ वर्ष	३४८	०.६६	१७१	०.७०	१७७	०.६२
४८ वर्ष	५२६	१.००	२३६	०.९७	२९०	१.०२
४९ वर्ष	४०९	०.७७	१९५	०.८०	२१४	०.७५

उमेर	जनसंख्या					
	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
५० वर्ष	९६८	१.८३	४३५	१.७८	५३३	१.८७
५१ वर्ष	४९०	०.९३	२२३	०.९१	२६७	०.९४
५२ वर्ष	५४०	१.०२	२६७	१.०९	२७३	०.९६
५३ वर्ष	५११	०.९७	२६२	१.०७	२४९	०.८८
५४ वर्ष	३८८	०.७३	१८३	०.७५	२०५	०.७२
५५ वर्ष	६५४	१.२४	३१९	१.३१	३३५	१.१८
५६ वर्ष	४२९	०.८१	२०५	०.८४	२२४	०.७९
५७ वर्ष	२९९	०.५७	१६२	०.६६	१३७	०.४८
५८ वर्ष	४१९	०.७९	२०५	०.८४	२१४	०.७५
५९ वर्ष	२८८	०.५५	१४७	०.६०	१४१	०.५०
६० वर्ष	६२७	१.१९	३०९	१.२७	३१८	१.१२
६१ वर्ष	२४७	०.४७	१३५	०.५५	११२	०.३९
६२ वर्ष	३२९	०.६२	१५४	०.६३	१७५	०.६२
६३ वर्ष	२४१	०.४६	१०२	०.४२	१३९	०.४९
६४ वर्ष	२२०	०.४२	९८	०.४०	१२२	०.४३
६५ वर्ष	४४६	०.८४	१७२	०.७१	२७४	०.९६
६६ वर्ष	२८०	०.५३	१३३	०.५५	१४७	०.५२
६७ वर्ष	२६०	०.४९	१३५	०.५५	१२५	०.४४
६८ वर्ष	३५३	०.६७	१६९	०.६९	१८४	०.६५
६९ वर्ष	२७१	०.५१	१५१	०.६२	१२०	०.४२
७० वर्ष	४००	०.७६	२००	०.८२	२००	०.७०
७१ वर्ष	२५४	०.४८	१२४	०.५१	१३०	०.४६
७२ वर्ष	२५७	०.४९	१३९	०.५७	११८	०.४१
७३ वर्ष	१७४	०.३३	८९	०.३६	८५	०.३०
७४ वर्ष	१५२	०.२९	७८	०.३२	७४	०.२६
७५ वर्ष	२२८	०.४३	१०७	०.४४	१२१	०.४३
७६ वर्ष	१२५	०.२४	७०	०.२९	५५	०.१९
७७ वर्ष	११२	०.२१	५९	०.२४	५३	०.१९
७८ वर्ष	९३	०.१८	५५	०.२३	३८	०.१३
७९ वर्ष	४६	०.०९	२९	०.१२	१७	०.०६
८० वर्ष	१२१	०.२३	५६	०.२३	६५	०.२३
८१ वर्ष	२२	०.०४	१०	०.०४	१२	०.०४
८२ वर्ष	४०	०.०८	२१	०.०९	१९	०.०७
८३ वर्ष	३३	०.०६	१८	०.०७	१५	०.०५
८४ वर्ष	३३	०.०६	२०	०.०८	१३	०.०५
८५ वर्ष	४१	०.०८	२५	०.१०	१६	०.०६

उमेर	जनसंख्या					
	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
८६ वर्ष	१७	०.०३	७	०.०३	१०	०.०४
८७ वर्ष	१८	०.०३	९	०.०४	९	०.०३
८८ वर्ष	१३	०.०२	६	०.०२	७	०.०२
८९ वर्ष	८	०.०२	६	०.०२	२	०.०१
९० वर्ष	१५	०.०३	६	०.०२	९	०.०३
९१ वर्ष	२	०.००	१	०.००	१	०.००
९२ वर्ष	५	०.०१	३	०.०१	२	०.०१
९३ वर्ष	५	०.०१	१	०.००	४	०.०१
९४ वर्ष	१	०.००	०	०.००	१	०.००
९५ वर्ष	५	०.०१	३	०.०१	२	०.०१
९६ वर्ष	०	०.००	०	०.००	०	०.००
९७ वर्ष	२	०.००	१	०.००	१	०.००
९८ वर्ष	५	०.०१	३	०.०१	२	०.०१
९९ वर्ष	४	०.०१	२	०.०१	२	०.०१
१०० वर्ष+	११	०.०२	३	०.०१	८	०.०३

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.३ उमेर समूह अनुसार जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकाको कुल जनसंख्या ५२,८१८ रहेको छ। कुल जनसंख्याको ४६.१७% पुरुष छन् भने ५३.८३% महिला छन्। सबैभन्दा धेरै १०-१४ वर्ष उमेर समूहको जनसंख्या ५,२०५ रहेको छ, जुन कुल जनसंख्याको ९.८५% हुन आउँछ।

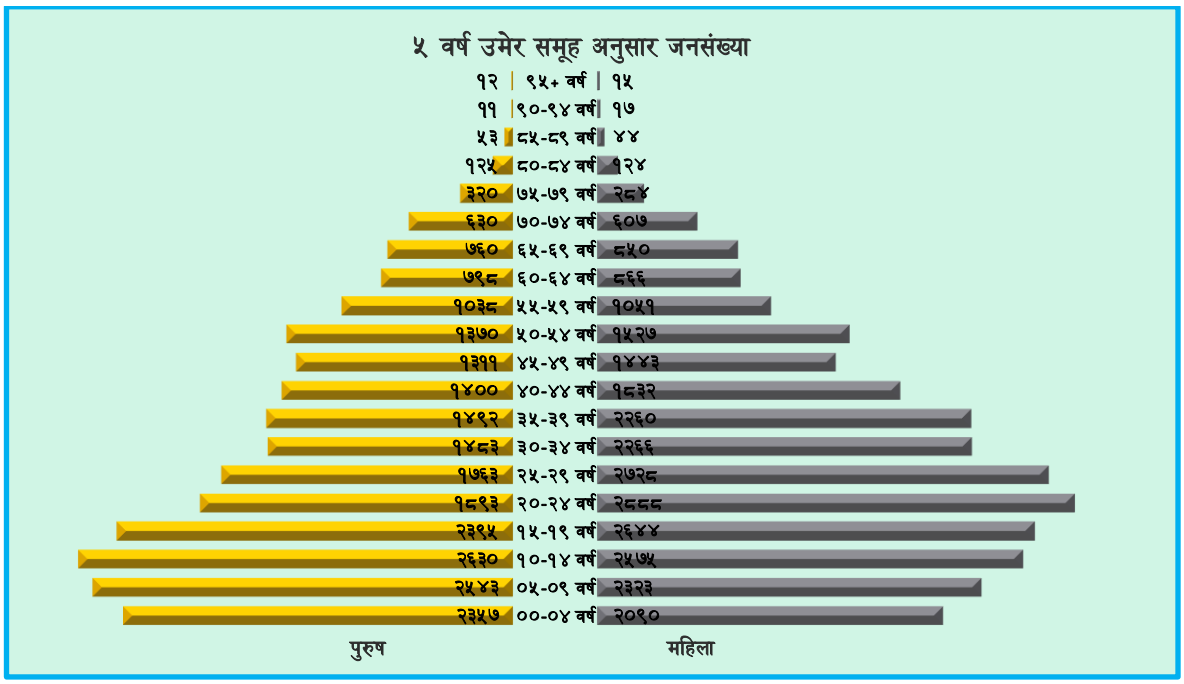

तालिका नं. २.३: उमेर समूहअनुसार जनसंख्याको संरचना

उमेरसमूह (वर्षमा)	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	५२८१८	१००	२४३८४	१००	२८४३४	१००
००-०४ वर्ष	४४४७	८.४२	२३५७	९.६७	२०९०	७.३५
०५-०९ वर्ष	४८६६	९.२१	२५४३	१०.४३	२३२३	८.१७
१०-१४ वर्ष	५२०५	९.८५	२६३०	१०.७९	२५७५	९.०६
१५-१९ वर्ष	५०३९	९.५४	२३९५	९.८२	२६४४	९.३०
२०-२४ वर्ष	४७८१	९.०५	१८९३	७.७६	२८८८	१०.१६
२५-२९ वर्ष	४४९१	८.५०	१७६३	७.२३	२७२८	९.५९
३०-३४ वर्ष	३७४९	७.१०	१४८३	६.०८	२२६६	७.९७
३५-३९ वर्ष	३७५२	७.१०	१४९२	६.१२	२२६०	७.९५
४०-४४ वर्ष	३२३२	६.१२	१४००	५.७४	१८३२	६.४४
४५-४९ वर्ष	२७५४	५.२१	१३११	५.३८	१४४३	५.०७
५०-५४ वर्ष	२८९७	५.४८	१३७०	५.६२	१५२७	५.३७
५५-५९ वर्ष	२०८९	३.९६	१०३८	४.२६	१०५१	३.७०
६०-६४ वर्ष	१६६४	३.१५	७९८	३.२७	८६६	३.०५
६५-६९ वर्ष	१६१०	३.०५	७६०	३.१२	८५०	२.९९
७०-७४ वर्ष	१२३७	२.३४	६३०	२.५८	६०७	२.१३
७५-७९ वर्ष	६०४	१.१४	३२०	१.३१	२८४	१.००
८०-८४ वर्ष	२४९	०.४७	१२५	०.५१	१२४	०.४४
८५-८९ वर्ष	९७	०.१८	५३	०.२२	४४	०.१५
९०-९४ वर्ष	२८	०.०५	११	०.०५	१७	०.०६
९५+ वर्ष	२७	०.०५	१२	०.०५	१५	०.०५

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.४ परिवारमूलीको लिङ्गअनुसार विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा पुरुष परिवारमूलीको संख्या महिला परिवारमूलीको तुलनामा बढी छ, जसअनुसार महिला परिवारमूली ३६.१९% र पुरुष परिवारमूली ६३.८१% रहेका छन्। यसले बढैयाताल गाँउपालिकामा पुरुषहरूले परिवारको नेतृत्व गर्ने प्रवृत्ति बढी रहेको देखाउँदछ।

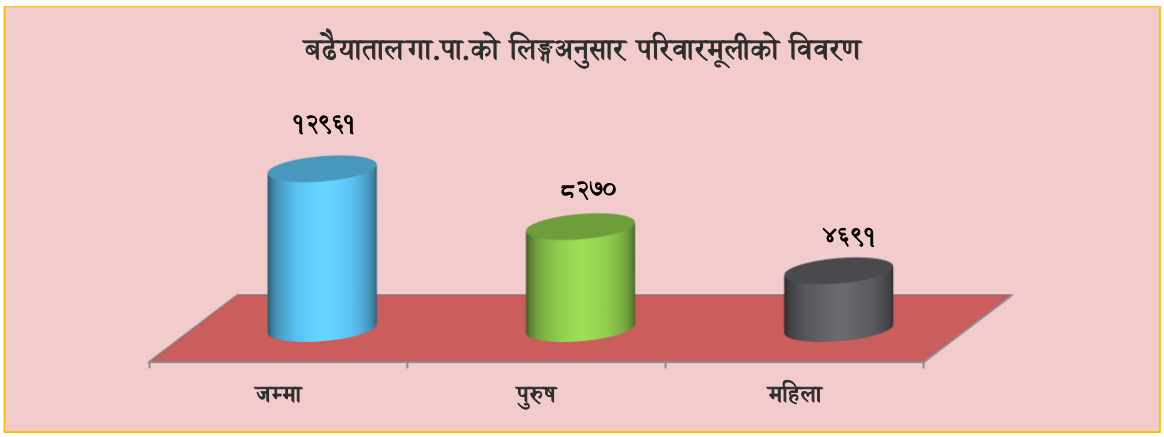

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका नं. २.४: लिङ्गअनुसार परिवारमूलीको जनसंख्या र प्रतिशत

क्षेत्र र वडा	परिवारमूलीको संख्या			परिवारमूली %	
	जम्मा	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
बर्दिया जिल्ला	१०६२८५	६८६००	३७६८५	६४.५४	३५.४६
बढैयाताल गाँउपालिका	१२९६१	८२७०	४६९१	६३.८१	३६.१९
१	१५१४	४७५	१०३९	३१.३७	६८.६३
२	१६२०	८८३	७३७	५४.५१	४५.४९
३	१६०८	१११९	४९७	६९.०९	३०.९१
४	१४०३	९४४	४५९	६७.२८	३२.७२
५	११३२	८३९	२९३	७४.१२	२५.८८
६	१४११	१०६६	३४५	७५.५५	२४.४५
७	१३३५	९७३	३६२	७२.८८	२७.१२
८	१५३५	१००५	५३०	६५.४७	३४.५३
९	१४०३	९७४	४२९	६९.४२	३०.५८

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.५ उमेर समूह र लिङ्गअनुसार परिवारमूलीको विवरण

गाँउपालिकामा सबैभन्दा बढी ३,०६७ परिवारका परिवारमूलीहरू ३० देखि ३९ वर्ष उमेर भित्रका रहेको देखिएको छ भने सबैभन्दा कम २१ परिवारका परिवारमूलीहरू १० देखि १४ वर्ष उमेर भित्रका रहेका देखिन्छ।

तालिकानं.२.५:उमेर समूह र लिङ्ग अनुसार परिवारमूलीको विवरण

उमेर समूह	लिङ्गअनुसार परिवारमूली					
	बर्दिया जिल्ला			बढैयाताल गाँउपालिका		
	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला
१०-१४	२६२	११३	१४९	२१	७	१४
१५-१९	१११५	४५३	६६२	८५	३५	५०
२०-२९	१३३०६	५५५८	७७४८	१४९७	५६२	९३५
३०-३९	२७२६५	१४६८१	१२५८४	३०६७	१५३५	१५३२
४०-४९	२४८५६	१७२५०	७६०६	३०४६	२१०६	९४०
५०-५९	२०९५८	१६३५२	४६०६	२६०४	२०१५	५८९
६०-६९	११७६८	९०५९	२७०९	१६४०	१२४१	३९९
७० माथि	६७९६	५१७१	१६२५	१००१	७६९	२३२
जम्मा	१०६३२६	६८६३७	३७६८९	१२९६१	८२७०	४६९१

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.६ घरपरिवार, लिङ्गअनुसार जनसंख्या र जनघनत्व सम्बन्धी विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकाको जनघनत्व ४५९ जना प्रति वर्ग किलोमिटर रहेको छ। त्यसैगरी वडा नं. ९ मा सबैभन्दा बढी जनघनत्व ७६६.९२ जना प्रति वर्ग किलोमिटर रहेको छ भने वडा नं. ६ मा सबैभन्दा कम जनघनत्व २८३.०६ जना प्रति वर्गकिलोमिटर रहेको देखिन्छ।

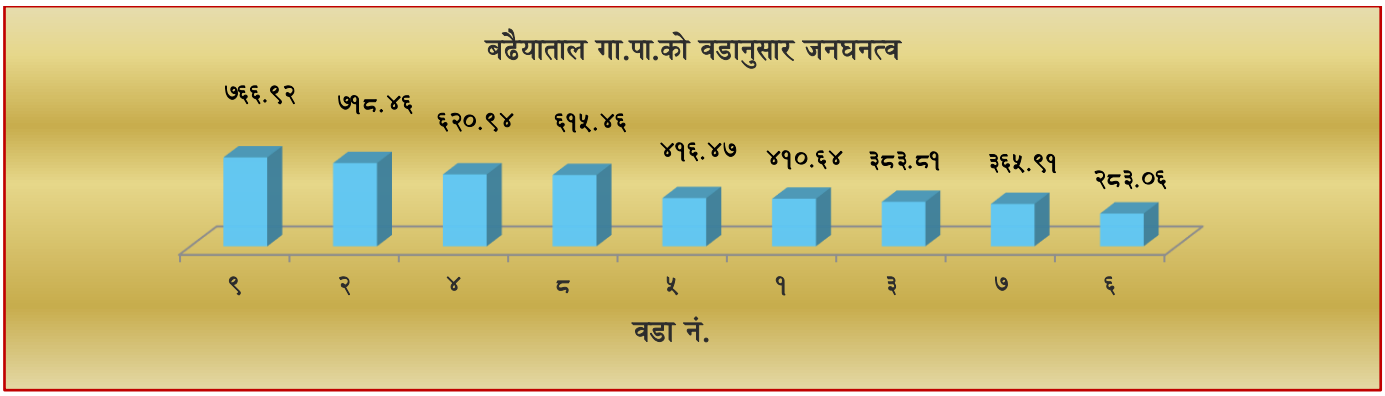

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका नं. २.६:घरपरिवार,लिङ्गअनुसार जनसंख्या र जनघनत्व सम्बन्धी विवरण

क्षेत्र र वडा	राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार				
	घरपरिवार	जनसंख्या			जनघनत्व
		जम्मा	पुरुष	महिला	
बर्दिया जिल्ला	१०६३२६	४५९९००	२१६७६६	२४३१३४	२२७
बढैयाताल गाँउपालिका	१२९६१	५२८१८	२४३८४	२८४३४	४५९
१	१५१४	५६००	२३५६	३२४४	४१०.६४
२	१६२०	६५८८	२९९०	३५९८	७१८.४६
३	१६०८	६९६९	३२८९	३६८०	३८३.८१
४	१४०३	५८३४	२७०६	३१२८	६२०.९४
५	११३२	५०८९	२४४३	२६४६	४१६.४७
६	१४११	५७४४	२७०३	३०४१	२८३.०६
७	१३३५	५७३०	२७०९	३०२१	३६५.९१
८	१५३५	६१४१	२८२७	३३१४	६१५.४६
९	१४०३	५१२३	२३६१	२७६२	७६६.९२

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.७ धर्म र लिङ्गअनुसार जनसंख्याको विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार नेपालमा जम्मा १० वटा धर्मावलम्वीहरू देखिएका छन्। जसमध्ये यस गाँउपालिकामा ८ वटा धर्मावलम्वीहरू रहेका छन्। यस गाँउपालिकामा धर्म अनुसार हेर्दा सबैभन्दा बढी हिन्दु धर्मावलम्वीहरू ४८,८३१ जना रहेका छन् भने सबैभन्दा कम प्रकृति धर्मावलम्वीको संख्या २ जना रहेको छ।

तालिका नं. २.७: धर्म र लिङ्गअनुसार जनसंख्याको विवरण

लिङ्ग	जम्मा जनसंख्या	धर्म									
		हिन्दु	बौद्ध	इस्लाम	किरात	क्रिस्चियन	प्रकृति	बोन	जैन	बहाई	शिख
बर्दिया जिल्ला											
जम्मा	४५९९००	४२९५६५	३२६३	१४३६३	१२	१२४६०	१४२	६६	०	२८	१
पुरुष	२१६७६६	२०२५९८	१४८४	७०६८	७	५४९५	७०	३२	०	११	१
महिला	२४३१३४	२२६९६७	१७७९	७२९५	५	६९६५	७२	३४	०	१७	०
बढैयाताल गाँउपालिका											
जम्मा	५२८१८	४८८३१	५९०	१५९०	३	१७९३	२	३	०	६	०
पुरुष	२४३८४	२२५५७	२६९	७७५	२	७७५	२	१	०	३	०
महिला	२८४३४	२६२७४	३२१	८१५	१	१०१८	०	२	०	३	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.८ जातजाति सम्बन्धी विवरण

२.८.१ जातजाति र लिङ्गअनुसार जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा सबैभन्दा बढी १९,१४० जना थारू जातिका मानिस रहेका छन् भने सबैभन्दा कम १०/१० जना मारवाडी र छन्त्याल जाति रहेका छन्।

तालिका नं. २.८.१: जातजाति र लिङ्गअनुसारको जनसंख्याको विवरण

क्र.सं.	जातजाति	जम्मा		पुरुष		महिला	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
बर्दिया जिल्ला							
जम्मा		४५९९००	१००	२१६७६६	१००	२४३१३४	१००
१	थारू	२३२९९०	५०.६६	११००१०	५०.७५	१२२९८०	५०.५८
२	क्षेत्री	५८७२२	१२.७७	२६९४७	१२.४३	३१७७५	१३.०७
३	ब्राह्मण-पहाड	३२७८९	७.१३	१५३७४	७.०९	१७४१५	७.१६
४	विश्वकर्मा	२८९०२	६.२८	१३०१३	६	१५८८९	६.५४
५	मगर	१३८२६	३.०१	६३७४	२.९४	७४५२	३.०६
६	मुसलमान	१३३३०	२.९	६५६१	३.०३	६७६९	२.७८
७	ठकुरी	१०५७७	२.३	४८३७	२.२३	५७४०	२.३६
८	यादव	९२१६	२	४७३२	२.१८	४४८४	१.८४
९	परियार	८६५८	१.८८	३९३९	१.८२	४७१९	१.९४
१०	ब्राह्मण-तराई	४८९१	१.०६	२३५३	१.०९	२५३८	१.०४
११	लोध	४५६२	०.९९	२३९५	१.१	२१६७	०.८९
१२	चमार/हरिजन/राम	४१९१	०.९१	२१३५	०.९८	२०५६	०.८५
१३	केवट	३०८५	०.६७	१५३०	०.७१	१५५५	०.६४
१४	गुरुङ	२९०३	०.६३	१२८०	०.५९	१६२३	०.६७
१५	मिजार	२८४६	०.६२	१३०९	०.६	१५३७	०.६३
१६	सन्यासी/दसनामी	२३६२	०.५१	११२२	०.५२	१२४०	०.५१
१७	मल्लहा	२२२२	०.४८	११६३	०.५४	१०५९	०.४४
१८	नेवाः (नेवार)	२१६४	०.४७	१००९	०.४७	११५५	०.४८
१९	गोंढ/गोंड	१८६०	०.४	९६९	०.४५	८९१	०.३७
२०	कुर्मी	१६२२	०.३५	८०९	०.३७	८१३	०.३३
२१	दुसाध/पासवान/पासी	१६१६	०.३५	८३४	०.३८	७८२	०.३२
२२	धोवी	१२१६	०.२६	६०८	०.२८	६०८	०.२५
२३	खटिक	९९३	०.२२	४८४	०.२२	५०९	०.२१
२४	तामाङ	९७१	०.२१	४६५	०.२१	५०६	०.२१
२५	राजी	९६४	०.२१	४६८	०.२२	४९६	०.२
२६	बादी	९१२	०.२	४२२	०.१९	४९०	०.२
२७	बनियाँ	८४९	०.१८	४२६	०.२	४२३	०.१७
२८	लोहार	७६९	०.१७	३६२	०.१७	४०७	०.१७
२९	नुनीया	६७२	०.१५	३४५	०.१६	३२७	०.१३
३०	तेली	६५१	०.१४	३२४	०.१५	३२७	०.१३
३१	पथरकट/कुशवाडिया	६३४	०.१४	३२७	०.१५	३०७	०.१३
३२	सोनार	५८७	०.१३	२९८	०.१४	२८९	०.१२
३३	हजाम/ठाकुर	५३०	०.१२	२७६	०.१३	२५४	०.१
३४	कुमाल	४७०	०.१	२३१	०.११	२३९	०.१
३५	माझी	४६०	०.१	२२५	०.१	२३५	०.१
३६	सुनुवार	४४२	०.१	१८०	०.०८	२६२	०.११
३७	हलुवाई	४२१	०.०९	२१२	०.१	२०९	०.०९
३८	मुसहर	४१३	०.०९	२०४	०.०९	२०९	०.०९
३९	कोइरी/कुसवाहा	४०७	०.०९	२२५	०.१	१८२	०.०७
४०	राजपूत	३७४	०.०८	१८९	०.०९	१८५	०.०८
४१	गाइने	३२८	०.०७	१५०	०.०७	१७८	०.०७
४२	कथबनियाँ	२६१	०.०६	१३६	०.०६	१२५	०.०५

क्र.सं.	जातजाति	जम्मा		पुरुष		महिला	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
४३	कायस्थ	२५०	०.०५	१३१	०.०६	११९	०.०५
४४	घर्ती/भुजेल	२१३	०.०५	९१	०.०४	१२२	०.०५
४५	कोरी	१९२	०.०४	१०१	०.०५	९१	०.०४
४६	सुँडी	१६३	०.०४	७९	०.०४	८४	०.०३
४७	कलवार	१५८	०.०३	७७	०.०४	८१	०.०३
४८	राई	१५४	०.०३	६१	०.०३	९३	०.०४
४९	राजबंशी	१२९	०.०३	६१	०.०३	६८	०.०३
५०	राजभर	९७	०.०२	५७	०.०३	४०	०.०२
५१	कहर	९०	०.०२	४४	०.०२	४६	०.०२
५२	उराँव/कुडुख	७२	०.०२	३५	०.०२	३७	०.०२
५३	दराई	७०	०.०२	२९	०.०१	४१	०.०२
५४	बडही/बढई	६३	०.०१	३५	०.०२	२८	०.०१
५५	घले	६३	०.०१	३०	०.०१	३३	०.०१
५६	चिडिमार	६१	०.०१	३३	०.०२	२८	०.०१
५७	कानु	५८	०.०१	२७	०.०१	३१	०.०१
५८	याक्थुङ/लिम्बु	५६	०.०१	२३	०.०१	३३	०.०१
५९	गडेरी/भेडियार	५२	०.०१	२७	०.०१	२५	०.०१
६०	ब्याँसी/सौका	४३	०.०१	१९	०.०१	२४	०.०१
६१	बोटे	३८	०.०१	१९	०.०१	१९	०.०१
६२	मारवाडी	३६	०.०१	२२	०.०१	१४	०.०१
६३	चेपाङ/प्रजा	३५	०.०१	१६	०.०१	१९	०.०१
६४	राजधोव	३०	०.०१	११	०.०१	१९	०.०१
६५	कुम्हार	२७	०.०१	१२	०.०१	१५	०.०१
६६	किसान	२७	०.०१	१३	०.०१	१४	०.०१
६७	माली	२६	०.०१	८	०	१८	०.०१
६८	धानुक	२५	०.०१	११	०.०१	१४	०.०१
६९	बरई	२५	०.०१	१७	०.०१	८	०
७०	रानाथारू	२४	०.०१	११	०.०१	१३	०.०१
७१	भोटे	२१	०	८	०	१३	०.०१
७२	अमात	१७	०	३	०	१४	०.०१
७३	छन्त्याल/छन्तेल	१२	०	५	०	७	०
७४	शेर्पा	११	०	४	०	७	०
७५	धुनिया	११	०	७	०	४	०
७६	बिन	१०	०	३	०	७	०
७७	अन्य	२२६	०.०५	१०४	०.०५	१२२	०.०५
७८	विदेशी	६०३	०.१३	२५६	०.१२	३४७	०.१४
७९	उल्लेख नभएको	५४	०.०१	२४	०.०१	३०	०.०१

बढैयाताल गाँउपालिका

क्र.सं.	जातजाति	जम्मा		पुरुष		महिला	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
	सबै जाति	५२८१८	१००	२४३८४	१००	२८४३४	१००
१	थारू	१९१४०	३६.२४	९००१	३६.९१	१०१३९	३५.६६
२	क्षेत्री	७७२९	१४.६३	३४७३	१४.२४	४२५६	१४.९७
३	विश्वकर्मा	६३३१	११.९९	२७६६	११.३४	३५६५	१२.५४
४	ब्राह्मण-पहाड	४६८०	८.८६	२१५९	८.८५	२५२१	८.८७

क्र.सं.	जातजाति	जम्मा		पुरुष		महिला	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
५	मगर	२७२३	५.१६	१२२३	५.०२	१५००	५.२८
६	मुसलमान	१५८१	२.९९	७६८	३.१५	८१३	२.८६
७	परियार	१४६३	२.७७	६३८	२.६२	८२५	२.९०
८	ठकुरी	१३४८	२.५५	५८४	२.४०	७६४	२.६९
९	यादव	१२६५	२.४०	६४२	२.६३	६२३	२.१९
१०	ब्राह्मण-तराई	९२५	१.७५	४४७	१.८३	४७८	१.६८
११	मिजार	८१३	१.५४	३८१	१.५६	४३२	१.५२
१२	चमार/हरिजन/राम	८१०	१.५३	४२८	१.७६	३८२	१.३४
१३	नेवाः (नेवार)	५००	०.९५	२३०	०.९४	२७०	०.९५
१४	गुरुङ्ग	४६४	०.८८	१९९	०.८२	२६५	०.९३
१५	कुर्मी	४४६	०.८४	२०९	०.८६	२३७	०.८३
१६	दुसाध/पासवान/पासी	३४०	०.६४	१७३	०.७१	१६७	०.५९
१७	गाईने	१९९	०.३८	८९	०.३६	११०	०.३९
१८	तामाङ्ग	१९६	०.३७	९४	०.३९	१०२	०.३६
१९	सन्यासी/दसनामी	१६२	०.३१	७२	०.३०	९०	०.३२
२०	खटिक	१४२	०.२७	७२	०.३०	७०	०.२५
२१	धोबी	१२५	०.२४	५७	०.२३	६८	०.२४
२२	राजपुत	११८	०.२२	५८	०.२४	६०	०.२१
२३	केवट	१०८	०.२०	४९	०.२०	५९	०.२१
२४	लोहार	९९	०.१९	४०	०.१६	५९	०.२१
२५	सुनुवार	९८	०.१९	४६	०.१९	५२	०.१८
२६	घर्ती/भुजेल	९०	०.१७	३९	०.१६	५१	०.१८
२७	कलवार	८६	०.१६	३९	०.१६	४७	०.१७
२८	हजाम/ठाकुर	७८	०.१५	४१	०.१७	३७	०.१३
२९	माझी	७६	०.१४	३७	०.१५	३९	०.१४
३०	बनीयाँ	७४	०.१४	३५	०.१४	३९	०.१४
३१	कुमाल	५७	०.११	२९	०.१२	२८	०.१०
३२	सोनार	४८	०.०९	२९	०.१२	१९	०.०७
३३	बाडी	४५	०.०९	१८	०.०७	२७	०.०९
३४	राई	४१	०.०८	१५	०.०६	२६	०.०९
३५	कथबनियाँ	३५	०.०७	१७	०.०७	१८	०.०६
३६	कायस्थ	३२	०.०६	१४	०.०६	१८	०.०६
३७	चिडिमार	२९	०.०५	१५	०.०६	१४	०.०५
३८	लोध	२६	०.०५	१३	०.०५	१३	०.०५
३९	राजबंशी	२४	०.०५	१०	०.०४	१४	०.०५
४०	ब्यासी/सौका	२४	०.०५	१०	०.०४	१४	०.०५
४१	हलुवाई	२१	०.०४	१२	०.०५	९	०.०३
४२	दराई	१९	०.०४	८	०.०३	११	०.०४
४३	कानु	१८	०.०३	८	०.०३	१०	०.०४
४४	याक्थुङ/लिम्बु	१५	०.०३	५	०.०२	१०	०.०४
४५	मल्लाहा	१५	०.०३	९	०.०४	६	०.०२
४६	बोटे	१४	०.०३	९	०.०४	५	०.०२
४७	घले	१३	०.०२	६	०.०२	७	०.०२
४८	कोरी	१३	०.०२	७	०.०३	६	०.०२
४९	बढ़ई / बढई	११	०.०२	५	०.०२	६	०.०२

क्र.सं.	जातजाति	जम्मा		पुरुष		महिला	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
५०	मारवाडी	१०	०.०२	५	०.०२	५	०.०२
५१	छन्त्याल	१०	०.०२	४	०.०२	६	०.०२
५२	अन्य	३६	०.०७	१४	०.०६	२२	०.०८
५३	विदेशी	५३	०.१०	३३	०.१४	२०	०.०७

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.८.२ उमेर समूहको आधारमा जातजातिको जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा उमेर समूहको आधारमा सबैभन्दा बढी १० देखि १४ वर्षको जनसंख्या १०,०७१ रहेको छ ।यो उमेर समूहको जनसंख्यामा सबैभन्दा बढी तराई जनजातिको संख्या ३०४५ रहेको छ।

तालिका नं. २.८.२: उमेर समूहको आधारमा जातजातिको जनसंख्या

जातजातीय समूह/	जम्मा	उमेर समूहहरू								
		०-४	१०-१४	१५-२४	२५-३४	२५-४४	४५-५४	५५-६४	६५-७४	७५+
बर्दिया जिल्ला										
जम्मा										
सबै जाति	४५९९००	३७२५२	८३३२८	९१०३५	७९१२२	६१७०६	४७३७२	३१०३९	२१०२२	८०२४
पहाडी जाति	१०४४५०	८३००	२०१२०	१८९५९	१६२५७	१३४१०	१०८६९	८०८२	५७९६	२६५७
मधेशतराई जाति/	३२२४०	२८५३	६८९१	६६७६	५०५६	४०६२	२९१८	१८४५	१३८७	५५२
हिमालीपहाडीजनजातिहरू/	२२९५९	१८३७	४२०५	४४७७	३७१९	३०८४	२३३५	१६४९	१२००	४५३
तराई जनजाति	२३५७८२	१७७०४	३७२६८	४७३९९	४४३३९	३३७६६	२५८९२	१५६४३	१०२३९	३५३२
पहाडी दलित	४१६४६	४०२२	९६१४	८६७६	६२२२	४६७६	३५४०	२७५५	१५९५	५४६
मधेसतराई दलित/	८६९८	९६१	२०१८	१७५५	१२४९	१०५८	७१९	४५२	३६३	१२३
धार्मिकभाषिकसमूहहरू/	१३३४१	१५०७	३०७७	२९३५	२१३४	१५३१	१०३०	५६६	४१२	१४९
अन्य, विदेशी उल्लेख नभएको	७८४	६८	१३५	१५८	१४६	११९	६९	४७	३०	१२
पुरुष										
सबै जाति	२१६७६६	१९६१०	४२७७७	४०८१७	३३९६०	२७६७५	२२३०४	१५३११	१०२३६	४०७६
पहाडी जाति	४८२८०	४५८७	१०४८८	८४८६	६४२६	५५६१	४७९७	३८२८	२७९१	१३१६
मधेशतराई जाति/	१६३३८	१४२३	३६२२	३२८३	२४७२	२०८८	१४६६	९८९	७००	२९५
हिमालीपहाडीजनजातिहरू/	१०५५७	९८३	२१५४	२०११	१४९१	१३०३	१०४१	७६५	५८६	२२३
तराई जनजाति	१११४४६	९२४६	१८९४०	२१०६३	१९४९८	१५४५३	१२५००	७८९६	५०१३	१८३७
पहाडी दलित	१८८३३	२०९७	४९१२	३७०४	२४०२	१९१६	१५४८	१२५८	७२८	२६८
मधेसतराई दलित/	४४०८	४७७	१०५८	८५४	५९५	५३५	३८८	२४६	१९३	६२
धार्मिकभाषिकसमूहहरू/	६५७०	७६८	१५४१	१३४४	१०१८	७७६	५३७	३०७	२०७	७२
अन्य, विदेशी उल्लेख नभएको	३३४	२९	६२	७२	५८	४३	२७	२२	१८	३
महिला										
सबै जाति	२४३१३४	१७६४२	४०५५१	५०२१८	४५१६२	३४०३१	२५०६८	१५७२८	१०७८६	३९४८
पहाडी जाति	५६१७०	३७१३	९६३२	१०४७३	९८३१	७८४९	६०७२	४२५४	३००५	१३४१
मधेशतराई जाति/	१५९०२	१४३०	३२६९	३३९३	२५८४	१९७४	१४५२	८५६	६८७	२५७
हिमालीपहाडीजनजातिहरू/	१२४०२	८५४	२०५१	२४६६	२२२८	१७८१	१२९४	८८४	६१४	२३०
तराई जनजाति	१२४३३६	८४५८	१८३२८	२६३३६	२४८४१	१८३१३	१३३९२	७७४७	५२२६	१६९५
पहाडी दलित	२२८१३	१९२५	४७०२	४९७२	३८२०	२७६०	१९९२	१४९७	८६७	२७८
मधेसतराई दलित/	४२९०	४८४	९६०	९०१	६५४	५२३	३३१	२०६	१७०	६१
धार्मिकभाषिकसमूहहरू/	६७७१	७३९	१५३६	१५९१	१११६	७५५	४९३	२५९	२०५	७७
अन्य, विदेशी उल्लेख नभएको	४५०	३९	७३	८६	८८	७६	४२	२५	१२	९

जातजातीय समूह/	जम्मा	उमेर समूहहरू								
		०-४	१०-१४	१५-२४	२५-३४	३५-४४	४५-५४	५५-६४	६५-७४	७५+
बढैयाताल गाँउपालिका										
जम्मा										
सबै जाति	५२८१८	४४४७	१००७१	९८२०	८२४०	६९८४	५६५१	३७५३	२८४७	१००५
पहाडी जाति	१३९१९	११७५	२७३१	२२४९	२०५२	१८५९	१४९५	११३७	८३५	३८६
मधेशतराई जाति/	३४४१	२८९	७४२	६६४	५५८	४३८	३०९	२०९	१६६	६६
हिमालीपहाडीजनजातिहरू/	४३४४	३६३	८१०	७४५	६६३	५६८	४७७	३६३	२७४	८१
तराई जनजाति	१९१६७	१३९८	३०४५	३७१९	३२०५	२८१०	२२७३	१३०२	१११३	३०२
पहाडी दलित	८८५१	८५८	२०२६	१७८२	१३००	९६०	८४६	५९१	३५७	१३१
मधेसतराई दलित/	१४६२	१५९	३२४	३०९	२१७	१७०	१३२	७८	५३	२०
धार्मिकभाषिकसमूहहरू/	१५८१	२०२	३८२	३४२	२३५	१७३	११६	६९	४४	१८
अन्य, विदेशी रउल्लेख नभएको	५३	३	११	१०	१०	६	३	४	५	१
पुरुष										
सबै जाति	२४३८४	२३५७	५१७३	४२८८	३२४६	२८९२	२६८१	१८३६	१३९०	५२१
पहाडी जाति	६२८८	६३४	१४३१	९९६	७३८	७०५	६५९	५२७	४११	१८७
मधेशतराई जाति/	१६८३	१४५	४००	२९९	२५३	२०२	१५५	११३	७७	३९
हिमालीपहाडीजनजातिहरू/	१९५५	२०२	४२६	३०७	२२०	२१७	२१७	१७७	१५१	३८
तराई जनजाति	९०१२	७२५	१५१३	१६५९	१३४०	१२५६	११३५	६६८	५४५	१७१
पहाडी दलित	३८९२	४६३	१०१३	७२६	४७०	३५०	३८१	२७२	१५२	६५
मधेसतराई दलित/	७५३	८९	१८२	१४४	११०	७५	७०	४३	२८	१२
धार्मिकभाषिकसमूहहरू/	७६८	९९	२०१	१५०	१०९	८३	६१	३४	२३	८
अन्य, विदेशी रउल्लेख नभएको	३३	०	७	७	६	४	३	२	३	१
महिला										
सबै जाति	२८४३४	२०९०	४८९८	५५३२	४९९४	४०९२	२९७०	१९१७	१४५७	४८४
पहाडी जाति	७६३१	५४१	१३००	१२५३	१३१४	११५४	८३६	६१०	४२४	१९९
मधेशतराई जाति/	१७५८	१४४	३४२	३६५	३०५	२३६	१५४	९६	८९	२७
हिमालीपहाडीजनजातिहरू/	२३८९	१६१	३८४	४३८	४४३	३५१	२६०	१८६	१२३	४३
तराई जनजाति	१०१५५	६७३	१५३२	२०६०	१८६५	१५५४	११३८	६३४	५६८	१३१
पहाडी दलित	४९५९	३९५	१०१३	१०५६	८३०	६१०	४६५	३१९	२०५	६६
मधेसतराई दलित/	७०९	७०	१४२	१६५	१०७	९५	६२	३५	२५	८
धार्मिकभाषिकसमूहहरू/	८१३	१०३	१८१	१९२	१२६	९०	५५	३५	२१	१०
अन्य, विदेशी रउल्लेख नभएको	२०	३	४	३	४	२	०	२	२	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.८.३ जातजातिगत समूहको आधारमा साक्षरताको अवस्थाको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकाको समग्र साक्षरता दर ७६.६% रहेको छ। यसै गरी हिमाली/पहाडी जनजातिहरूको साक्षरता दर ८३.४% सबैभन्दा बढी रहेको छ भने धार्मिक/भाषिक समूहहरूमा साक्षरता दर ६३.२% सबैभन्दा कम रहेको छ।

तालिका नं. २.८.३: जातजातिगत समूहको आधारमा साक्षरताको अवस्था

जात/जाति	जम्मा	पढ्न र लेख्न सक्ने	पढ्न मात्र सक्ने	पढ्न र लेख्न नसक्ने	उल्लेख नभएको	साक्षरता दर
बर्दिया जिल्ला						
सबै जाति	४२२६४८	३२४८०६	४६७७	९३०३१	१३४	७६.९
पहाडी जाति	९६१५०	८०६२२	७७१	१४७२२	३५	८३.९

मधेश/तराई जाति	२९३८७	२०५०१	१८९	८६९१	६	६९.८
हिमाली/पहाडी जनजातिहरू	२११२२	१७४४२	१५३	३५२५	२	८२.६
तराई जनजाति	२१८०७८	२ङ्क+०५	३१३६	५१३९३	५८	७५.०
पहाडी दलित	३७६२४	३००९१	२२०	७२९५	१८	८०.०
मधेश/तराई दलित	७७३७	४५५८	६८	३१०८	३	५८.९
धार्मिक/भाषिक समूहहरू	११८३४	७७३६	१३८	३९४९	११	६५.४
अन्य, विदेशी रउल्लेख नभएको	७१६	३६५	२	३४८	१	५१.०
बढैयाताल गाँउपालिका						
सबै जाति	४८३७१	३७१०४	६८५	१०५५८	२४	७६.७
तराई जनजाति	१७७६९	१२७४८	४९०	४५२०	११	७१.७
पहाडी जाति	१२७४४	१०५४८	८१	२१०९	६	८२.८
पहाडी दलित	७९९३	६३५८	२७	१६०४	४	७९.५
हिमाली/पहाडी जनजातिहरू	३९८१	३३२१	१८	६४१	१	८३.४
मधेश/तराई जाति	३१५२	२३८६	१३	७५२	१	७५.७
धार्मिक/भाषिक समूहहरू	१३७९	८७२	४३	४६३	१	६३.२
मधेश/तराई दलित	१३०३	८३३	१३	४५७	०	६३.९
अन्य, विदेशी र उल्लेख नभएको	५०	३८	०	१२	०	७६.०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.९ भाषा सम्बन्धी विवरण

२.९.१ मातृभाषा र लिङ्गअनुसार जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा सबैभन्दा बढी २६,७८९ जना नेपाली भाषा बोल्दा रहेछन् भने सबैभन्दा कम ११ जना अंग्रेजी भाषा बोल्दा रहेछन्।

तालिका नं. २.९.१: मातृभाषा र लिङ्गअनुसारको जनसंख्या

क्र.सं.	मातृ भाषा	जनसंख्या					
		जम्मा		पुरुष		महिला	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
बर्दिया जिल्ला							
सबैमातृभाषा		४५९९००	१००	२१६७६६	१००	२४३१३४	१००
१	नेपाली	१६६७४७	३६.२६	७६८२६	३५.४४	८९९२१	३६.९८
२	थारु	२३१८३०	५०.४१	१०९४४१	५०.४९	१२२३८९	५०.३४
३	अवधी	४५२५२	९.८४	२२९११	१०.५७	२२३४१	९.१९
४	मगर ढुट	२९७३	०.६५	१३९३	०.६४	१५८०	०.६५
५	हिन्दी	२७९२	०.६१	१४२६	०.६६	१३६६	०.५६
६	भोजपुरी	१९४२	०.४२	१०१८	०.४७	९२४	०.३८
७	अछामी	१४३९	०.३१	५२२	०.२४	९१७	०.३८
८	उर्दू	९६८	०.२१	४८३	०.२२	४८५	०.२०
९	गुरुङ	९५३	०.२१	४२४	०.२	५२९	०.२२

क्र.सं.	मातृ भाषा	जनसंख्या					
		जम्मा		पुरुष		महिला	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
१०	नेपालभाषा (नेवारी)	८१४	०.१८	३८५	०.१८	४२९	०.१८
११	राजी	७१८	०.१६	३५६	०.१६	३६२	०.१५
१२	सोनहा	६३९	०.१४	३१६	०.१५	३२३	०.१३
१३	दैलेखी	५७०	०.१२	१९३	०.०९	३७७	०.१६
१४	तामाङ	५२४	०.११	२४८	०.११	२७६	०.११
१५	मैथिली	४४८	०.१	२२१	०.१	२२७	०.०९
१६	मुसलमान	१९३	०.०४	८१	०.०४	११२	०.०५
१७	मगर खाम	१९०	०.०४	८८	०.०४	१०२	०.०४
१८	खस	१६९	०.०४	९१	०.०४	७८	०.०३
१९	जुम्ली	१५७	०.०३	६०	०.०३	९७	०.०४
२०	डोटेली	१०२	०.०२	५६	०.०३	४६	०.०२
२१	संस्कृत	४०	०.०१	२१	०.०१	१९	०.०१
२२	बोटे	३६	०.०१	१७	०.०१	१९	०.०१
२३	दरई	३०	०.०१	११	०.०१	१९	०.०१
२४	बझाङ्गी	२२	०	८	०	१४	०.०१
२५	मारवाडी	२१	०	१२	०.०१	९	०.००
२६	राई	१९	०	८	०	११	०.००
२७	अंग्रेजी	१९	०	८	०	११	०.००
२८	बज्जिका	१८	०	९	०	९	०.००
२९	बैतडेली	१७	०	५	०	१२	०.००
३०	सांकेतिक भाषा	१७	०	९	०	८	०.००
३१	साम्पाङ	१६	०	८	०	८	०.००
३२	याक्थुङलिम्बु/	१५	०	४	०	११	०.००
३३	कागते	१५	०	८	०	७	०.००
३४	कुमाल	१४	०	७	०	७	०.००
३५	घले	१२	०	७	०	५	०.००
३६	माझी	११	०	६	०	५	०.००
३७	अन्य	१५८	०.०३	७९	०.०४	७९	०.०३
बढैयाताल गाँउपालिका							
सबै मातृभाषा		५२८१८	१००	२४३८४	१००	२८४३४	१००
१	नेपाली	२६७८९	५०.७२	११९९५	४९.१९	१४७९४	५२.०३
२	थारु	१९०३८	३६.०४	८९५२	३६.७१	१००८६	३५.४७
३	अवधी	४६५६	८.८२	२३१३	९.४९	२३४३	८.२४

क्र.सं.	मातृ भाषा	जनसंख्या					
		जम्मा		पुरुष		महिला	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
४	हिन्दी	९७२	१.८४	४९०	२.०१	४८२	१.७०
५	मगर ढुट	५३४	१.०१	२४६	१.०१	२८८	१.०१
६	नेपालभाषा (नेवारी)	२५४	०.४८	११९	०.४९	१३५	०.४७
७	गुरुङ	१८५	०.३५	८२	०.३४	१०३	०.३६
८	तामाङ	११७	०.२२	५८	०.२४	५९	०.२१
९	मुसलमान	१०७	०.२०	४५	०.१८	६२	०.२२
१०	मैथिली	६१	०.१२	३३	०.१४	२८	०.१०
११	उर्दू	३२	०.०६	१६	०.०७	१६	०.०६
१२	खस	१५	०.०३	८	०.०३	७	०.०२
१३	भोजपुरी	१२	०.०२	६	०.०२	६	०.०२
१४	अंग्रेजी	११	०.०२	५	०.०२	६	०.०२
१५	अन्य	३५	०.०७	१६	०.०७	१९	०.०७

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.९.२ बोलिने दोस्रो भाषा सम्बन्धी विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा दोस्रो भाषाका रूपमा सबैभन्दा धेरै मानिसहरूले नेपाली बोल्ने गरेको देखिन्छ । जहाँ २४,६५२ जनाले दोस्रो भाषाको रूपमा नेपाली बोल्छन्। त्यसैगरी, सबैभन्दा कम १० जनाले बैतडेली दोस्रो भाषा बोल्ने गरेको देखिन्छ।

तालिका नं. २.९.२: दोस्रो भाषा सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	दोस्रो भाषा	जनसंख्या					
		जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
बर्दिया जिल्ला							
जम्मा		४५९९००	१००	२१६७६६	१००	२४३१३४	१००
दोस्रो भाषा नभएको		१५४३७०	३३.५७	६९५४१	३२.०८	८४८२९	३४.८९
१	नेपाली	२६९४६८	५८.५९	१२९२२०	५९.६१	१४०२४८	५७.६८
२	थारु	२२०६३	४.८०	१०८२६	४.९९	११२३७	४.६२
३	हिन्दी	७९६२	१.७३	४२४८	१.९६	३७१४	१.५३
४	अवधी	२९९६	०.६५	१४०७	०.६५	१५८९	०.६५
५	अंग्रेजी	६६४	०.१४	३८३	०.१८	२८१	०.१२
६	उर्दू	६६१	०.१४	३०६	०.१४	३५५	०.१५
७	मैथिली	१८७	०.०४	९१	०.०४	९६	०.०४
८	तामाङ	१७२	०.०४	७७	०.०४	९५	०.०४
९	साम्पाङ	१५९	०.०३	८४	०.०४	७५	०.०३
१०	भोजपुरी	१४३	०.०३	७१	०.०३	७२	०.०३
११	अछामी	१३२	०.०३	६१	०.०३	७१	०.०३
१२	बैतडेली	१२४	०.०३	५७	०.०३	६७	०.०३

क्र.सं.	दोस्रो भाषा	जनसंख्या					
		जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१३	मगर ढुट	१०९	०.०२	४७	०.०२	६२	०.०३
१४	याक्थुङलिम्बु/	१०९	०.०२	५५	०.०३	५४	०.०२
१५	गुरुङ	९१	०.०२	४८	०.०२	४३	०.०२
१६	मारवाडी	५०	०.०१	२६	०.०१	२४	०.०१
१७	मगर खाम	४७	०.०१	२१	०.०१	२६	०.०१
१८	चाम्लिङ	४५	०.०१	२३	०.०१	२२	०.०१
१९	नेपालभाषा (नेवारी(	३६	०.०१	१७	०.०१	१९	०.०१
२०	संस्कृत	३३	०.०१	२१	०.०१	१२	०.००
२१	दैलेखी	३०	०.०१	१४	०.०१	१६	०.०१
२२	खस	२५	०.०१	१२	०.०१	१३	०.०१
२३	दराइ	२१	०.००	७	०.००	१४	०.०१
२४	सोनाह	२०	०.००	११	०.०१	९	०.००
२५	बाजुरेली	१९	०.००	१०	०.००	९	०.००
२६	जुम्ली	१९	०.००	१०	०.००	९	०.००
२७	कागते	१९	०.००	११	०.०१	८	०.००
२८	डोटेली	१७	०.००	५	०.००	१२	०.००
२९	कुमाल	१४	०.००	८	०.००	६	०.००
३०	भुजेल	१३	०.००	८	०.००	५	०.००
३१	अन्य	८२	०.०२	४०	०.०२	४२	०.०२
बढैयाताल गाँउपालिका							
क्र.सं.	**जम्मा**	**५२८१८**	**१००**	**२४३८४**	**१००**	**२८४३४**	**१००**
	दोस्रो भाषा नरहेको	२१९९०	४१.६३	९५११	३९.०१	१२४७९	४३.८९
१	नेपाली	२४६५२	४६.६७	११७६०	४८.२३	१२८९२	४५.३४
२	थारु	२४४५	४.६३	११८७	४.८७	१२५८	४.४२
३	हिन्दी	२१९२	४.१५	११८३	४.८५	१००९	३.५५
४	अवधी	१०३४	१.९६	५००	२.०५	५३४	१.८८
५	अंग्रेजी	२६५	०.५०	१३९	०.५७	१२६	०.४४
६	मगरधुट	४०	०.०८	१८	०.०७	२२	०.०८
७	उर्दू	३१	०.०६	१३	०.०५	१८	०.०६
८	मैथिली	२५	०.०५	१२	०.०५	१३	०.०५
९	तामाङ	२०	०.०४	६	०.०२	१४	०.०५
१०	भोजपुरी	१४	०.०३	५	०.०२	९	०.०३
११	साम्पाङ	१४	०.०३	५	०.०२	९	०.०३
१२	चाम्लिङ	१२	०.०२	७	०.०३	५	०.०२
१३	खस	११	०.०२	६	०.०२	५	०.०२
१४	बैतडेली	१०	०.०२	३	०.०१	७	०.०२
१५	अन्य	६३	०.१२	२९	०.१२	३४	०.१२

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.९.३ पुख्यौंली भाषा सम्बन्धी जनसंख्याको विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा प्रत्येक व्यक्तिहरूका पुर्खाहरू (जिजुबा/आमा, बाजे/बजै, आदि) ले प्रयोग गर्ने/बोल्ने भाषाहरूलाई पुर्खाको भाषाको रूपमा परिभाषित गरिएको थियो। तर राष्ट्रिय जनगणना २०६८ मा पुर्खाको भाषासम्बन्धी प्रश्नहरू भने सोधिएको थिएन। यस गाउँपालिकामा पुख्यौंली भाषामध्ये सबैभन्दा धेरै ४७.१५% जनसंख्या ले नेपाली भाषा बोल्ने गरेको देखिन्छ भने सबैभन्दा कम ११ जनाले घले पुख्यौंली भाषा बोल्ने गरेको छ ।

तालिका नं.२.९.३: पुख्यौंली भाषा सम्बन्धी जनसंख्याको विवरण

क्र.सं.	पुख्यौंली भाषा	जनसंख्या					
		जम्मा		पुरुष		महिला	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
बर्दिया जिल्ला							
जम्मा		४५९९००	१००	२१६७६६	१००	२४३१३४	१००
१	थारु	२३२६३२	५०.५८	१०९८४०	५०.६७	१२२७९२	५०.५
२	नेपाली	१४५१८०	३१.५७	६६६१४	३०.७३	७८५६६	३२.३१
३	अवधी	४५५१२	९.९	२३०२६	१०.६२	२२४८६	९.२५
४	मगर ढुट	८०९७	१.७६	३७४५	१.७३	४३५२	१.७९
५	अछामी	५७५४	१.२५	२५९७	१.२	३१५७	१.३
६	दैलेखी	५०४२	१.१	२२७९	१.०५	२७६३	१.१४
७	हिन्दी	२६६७	०.५८	१३७०	०.६३	१२९७	०.५३
८	गुरुङ	२१२६	०.४६	९५२	०.४४	११७४	०.४८
९	भोजपुरी	२०४२	०.४४	१०६५	०.४९	९७७	०.४
१०	नेपालभाषा (नेवारी)	१६५१	०.३६	७८२	०.३६	८६९	०.३६
११	खस	१४२५	०.३१	७०६	०.३३	७१९	०.३
१२	उर्दु	१३०६	०.२८	६२७	०.२९	६७९	०.२८
१३	तामाङ	८९३	०.१९	४२३	०.२	४७०	०.१९
१४	राजी	८४२	०.१८	४१३	०.१९	४२९	०.१८
१५	जुम्ली	८३२	०.१८	३८३	०.१८	४४९	०.१८
१६	मैथिली	६५४	०.१४	३३०	०.१५	३२४	०.१३
१७	सोनहा	६४५	०.१४	३२२	०.१५	३२३	०.१३
१८	मुसलमान	५५१	०.१२	२८०	०.१३	२७१	०.११
१९	संस्कृत	५०९	०.११	२५२	०.१२	२५७	०.११
२०	मगर खाम	३८३	०.०८	१७८	०.०८	२०५	०.०८
२१	डोटेली	१८७	०.०४	११०	०.०५	७७	०.०३
२२	कुमाल	१११	०.०२	५५	०.०३	५६	०.०२
२३	बैतडेली	८९	०.०२	५२	०.०२	३७	०.०२
२४	बझाङ्गी	७०	०.०२	३२	०.०१	३८	०.०२
२५	दराइ	६६	०.०१	२६	०.०१	४०	०.०२
२६	बाजुरेली	६१	०.०१	२७	०.०१	३४	०.०१
२७	राई	५८	०.०१	२१	०.०१	३७	०.०२
२८	बोटे	५०	०.०१	२६	०.०१	२४	०.०१
२९	घले	४७	०.०१	२१	०.०१	२६	०.०१
३०	बज्जिका	३८	०.०१	१५	०.०१	२३	०.०१
३१	माझी	३१	०.०१	१७	०.०१	१४	०.०१

क्र.सं.	पुख्यौंली भाषा	जनसंख्या					
		जम्मा		पुरुष		महिला	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
३२	चेपाङ	२३	०.०१	१०	०	१३	०.०१
३३	याक्थुङ/लिम्बु	२२	०	९	०	१३	०.०१
३४	राजबंशी	२२	०	१०	०	१२	०
३५	मारवाडी	२१	०	१२	०.०१	९	०
३६	भुजेल	२१	०	१०	०	११	०
३७	दार्चुलेली	१९	०	१५	०.०१	४	०
३८	सुनुवार	१०	०	५	०	५	०
३९	अन्य	१९६	०.०४	१००	०.०५	९६	०.०४
४०	उल्लेखनभएको	१५	०	९	०	६	०
बढैयाताल गाँउपालिका							
	जम्मा	५२८१८	१००	२४३८४	१००	२८४३४	१००
१	नेपाली	२४९०४	४७.१५	१११२०	४५.६०	१३७८४	४८.४८
२	थारु	१९१२०	३६.२०	८९८६	३६.८५	१०१३४	३५.६४
३	अवधी	४८६८	९.२२	२४१५	९.९०	२४५३	८.६३
४	मगर ढुट	१४२४	२.७०	६५३	२.६८	७७१	२.७१
५	हिन्दी	७७६	१.४७	४००	१.६४	३७६	१.३२
६	नेपालभाषा (नेवारी)	४३२	०.८२	२०२	०.८३	२३०	०.८१
७	गुरुङ	३७२	०.७०	१६०	०.६६	२१२	०.७५
८	मुसलमान	२७२	०.५१	१४१	०.५८	१३१	०.४६
९	तामाङ	१७८	०.३४	८५	०.३५	९३	०.३३
१०	मैथिली	९८	०.१९	४७	०.१९	५१	०.१८
११	संस्कृत	८७	०.१६	४३	०.१८	४४	०.१५
१२	उर्दू	४९	०.०९	२३	०.०९	२६	०.०९
१३	मगर खाम	४०	०.०८	१७	०.०७	२३	०.०८
१४	भोजपुरी	३८	०.०७	१७	०.०७	२१	०.०७
१५	खस	३५	०.०७	१९	०.०८	१६	०.०६
१६	दैलेखी	२३	०.०४	१२	०.०५	११	०.०४
१७	राई	१६	०.०३	६	०.०२	१०	०.०४
१८	दराई	१६	०.०३	६	०.०२	१०	०.०४
१९	बोटे	१४	०.०३	९	०.०४	५	०.०२
२०	घले	११	०.०२	४	०.०२	७	०.०२
२१	अन्य	४५	०.०९	१९	०.०८	२६	०.०९

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१० विवाह

२.१०.१ वैवाहिक स्थिति सम्बन्धी जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा हरेक परिवारमा अक्सर बसोबास गर्ने दश वर्ष वा सोभन्दा बढी उमेरका व्यक्तिहरूको वैवाहिक स्थिति अनुसार दश वर्ष वा सोभन्दा बढी उमेरका कुल ४३,५०५ जना रहेका छन्। जसमध्ये ६५.१२% विवाहित र २८.९७% अविवाहित रहेका छन्।

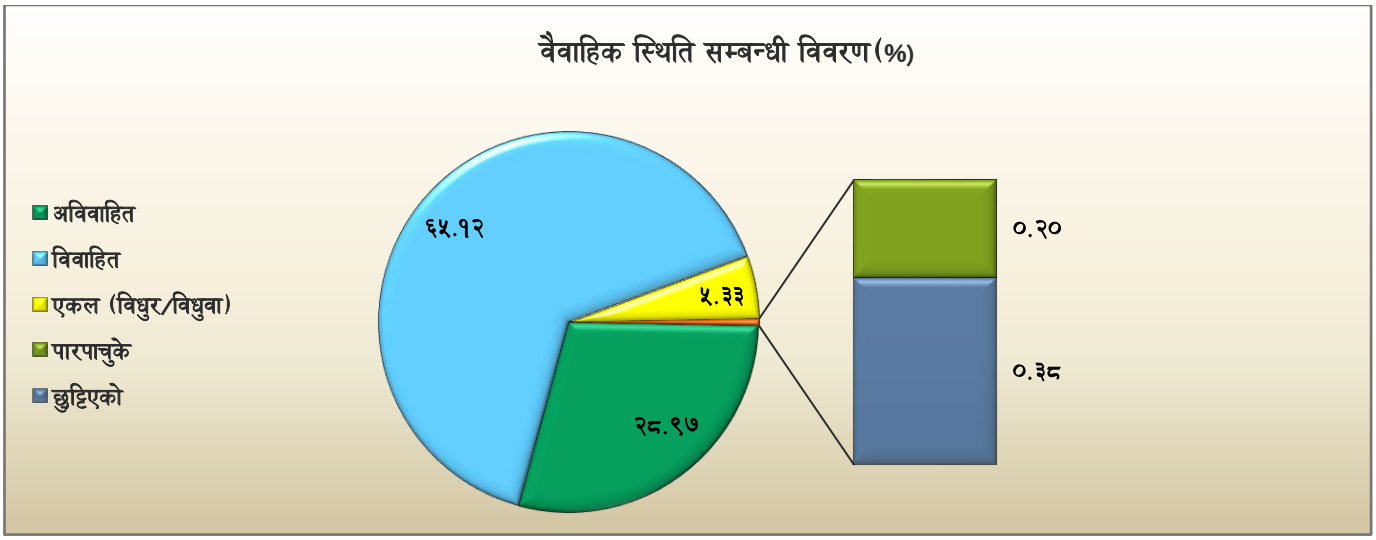

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका नं. २.१०.१: वैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण

वैवाहिक स्थिति	बर्दिया	बढैयाताल गा.पा.					
	जम्मा	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
अविवाहित	११२७३७	१२६०३	२८.९७	६६४२	३४.०९	५९६१	२४.८२
विवाहित	२५०१२८	२८३३०	६५.१२	१२१५०	६२.३६	१६१८०	६७.३६
एकल (विधुर/विधुवा)	१७९९९	२३१७	५.३३	५८१	२.९८	१७३६	७.२३
पारपाचुके	४७८	८८	०.२०	४३	०.२२	४५	०.१९
छुट्टिएको	१२७३	१६७	०.३८	६८	०.३५	९९	०.४१
जम्मा	**३८२६१५**	**४३५०५**	**१००**	**१९४८४**	**१००**	**२४०२१**	**१००**

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१०.२ पहिलो विवाह गर्दाको उमेर समूह अनुसार जनसंख्याको विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस बढैयाताल गाँउपालिकामा सबैभन्दा धेरै ३५.१५% व्यक्तिहरूको पहिलो विवाह १८ देखि २० वर्षको उमेरमा भएको देखिन्छ भने ३ जना पुरुष र १ जना महिलाको पहिलो विवाह ५०+ वर्षमा भएको देखिन्छ।

तालिका नं. २.१०.२ : पहिलो विवाह गर्दाको उमेर अनुसार जनसंख्याको विवरण

पहिलो विवाह गर्दाको उमेर	बर्दिया	बढैयाताल गा.पा.					
	जम्मा	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
१०वर्षभन्दा कम	५१९	८१	०.२६	९	०.०७	७२	०.४०
१०-१४	१९२२६	२३२१	७.५१	३४४	२.६८	१९७७	१०.९५
१५-१७	६८७९८	७६७८	२४.८५	१७९१	१३.९५	५८८७	३२.६०
१८-२०	९७९५९	१०८६२	३५.१५	४४९२	३४.९८	६३७०	३५.२७
२०-२४	५३५३८	६१९६	२०.०५	३५२३	२७.४३	२६७३	१४.८०
२५-२९	२३९८४	२९८८	९.६७	२१११	१६.४४	८७७	४.८६
३०-३४	४०४३	५३४	१.७३	४१३	३.२२	१२१	०.६७
३५-३९	७४७	१०५	०.३४	८२	०.६४	२३	०.१३
४०-४४	२००	३७	०.१२	२७	०.२१	१०	०.०६
४५-४९	४९	१५	०.०५	१०	०.०८	५	०.०३

५०+	१५	४	०.०१	३	०.०२	१	०.०१
उल्लेख नभएको	८००	८१	०.२६	३७	०.२९	४४	०.२४
जम्मा	२६९८७८	३०९०२	१००	१२८४२	१००	१८०६०	१००

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१०.३ बाल विवाह दर सम्बन्धी विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामाबाल विवाह दर २.३४% रहेको छ, जसमा पुरुष ०.४२% र महिला ३.६% रहेका छन्।

तालिका नं.२.१०.३:बाल विवाह दर सम्बन्धी विवरण

लिङ्ग र उमेरसमूह / क्षेत्र र वडा		२०-२४ उमेर समूहको जनसंख्या			१५ बर्षपहिले विवाह गर्नेको जनसंख्या			बालविवाह दर (%)		
		जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला
बर्दिया जिल्ला	जम्मा	४४८४८	१८७०६	२६१४२	७८८	९१	६९७	१.७६	०.४९	२.६७
बढैयाताल गाँउपालिका	जम्मा	४७८१	१८९३	२८८८	११२	८	१०४	२.३४	०.४२	३.६
	१	४५७	१४४	३१३	१४	०	१४	३.०६	०	४.४७
	२	५४९	१९२	३५७	१०	०	१०	१.८२	०	२.८
	३	६४९	२७६	३७३	२२	३	१९	३.३९	१.०९	५.०९
	४	५५६	२२५	३३१	१७	१	१६	३.०६	०.४४	४.८३
	५	५०६	२११	२९५	११	१	१०	२.१७	०.४७	३.३९
	६	५५८	२५३	३०५	९	२	७	१.६१	०.७९	२.३
	७	४९७	२०३	२९४	२	०	२	०.४	०	०.६८
	८	५१३	२०७	३०६	७	०	७	१.३६	०	२.२९
	९	४९६	१८२	३१४	२०	१	१९	४.०३	०.५५	६.०५

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.११ अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८अनुसारबढैयाताल गाँउपालिकामाकुल जनसंख्याको २.८३% मा कुनै न कुनै प्रकारको अपाङ्गता देखिएको छ। जम्मा पुरुष जनसंख्याको ३.४% र महिला जनसंख्याको २.४% मा अपाङ्गता रहेको छ। यस गाँउपालिकामा सबैभन्दा धेरै अपाङ्गता ८ नं. वडामा सबैभन्दा कम ५ नं.वडामा देखिएको छ। सबैभन्दा धेरै शारिरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति ७०१ जना मध्ये पुरुष ४९.७६% र महिला ४३.३७% रहेका छन् भने सबैभन्दा कम अनुवंश्यीयरक्तश्राव (हेमोफेलिया) अपाङ्गता २ जना महिलामा देखिएको छ।

तालिका नं.२.११(क): अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण

अपाङ्गताकोअवस्था	बर्दिया जिल्ला				बढैयाताल गा.पा.			
	घरपरिवार	जम्मा	पुरुष	महिला	घरपरिवार	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	१०६३२६	४५९९००	२१६७६६	२४३१३४	१२९६१	५२८१८	२४३८४	२८४३४
अपाङ्गता भएको	१२५३०	१४८३९	७७२६	७११३	१३३६	१४९५	८२४	६७१
अपाङ्गता नभएको		४४४९३१	२०८९६८	२३५९६३		५१२९२	२३५४३	२७७४९
उल्लेख नभएको		१३०	७२	५८		३१	१७	१४

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका नं.२.११(ख):गाँउपालिकाको वडानुसार अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण

वडा	जनसंख्या							अपांगता प्रचलन दर
	जम्मा	अपाङ्गता *भएको*		अपाङ्गता नभएको		उल्लेख नभएको		
सबै	५२८१८	१४९५	२.८३	५१२९२	९७.११	३१	०.०६	२.८३
१	५६००	१५१	१०.१०	५४४८	१०.६२	१	३.२३	२.७०
२	६५८८	१७३	११.५७	६४०१	१२.४८	१४	४५.१६	२.६३
३	६९६९	१७५	११.७१	६७९३	१३.२४	१	३.२३	२.५१
४	५८३४	१७९	११.९७	५६५०	११.०२	५	१६.१३	३.०७
५	५०८९	१२०	८.०३	४९६९	९.६९	०	०.००	२.३६

६	५७४४	१२५	८.३६	५६१७	१०.९५	२	६.४५	२.१८
७	५७३०	१९०	१२.७१	५५३९	१०.८०	१	३.२३	३.३२
८	६१४१	२२१	१४.७८	५९१४	११.५३	६	१९.३५	३.६०
९	५१२३	१६१	१०.७७	४९६१	९.६७	१	३.२३	३.१४

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका नं.२.११(ग):अपाङ्गताको प्रकार र लिङ्ग अनुसारको जनसंख्याको विवरण

अपाङ्गताको अवस्था	बर्दिया जिल्ला		बढैयाताल गा.पा.					
			जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	**१४८३९**	**१००**	**१४९५**	**१००**	८२४	१००	६७१	१००
शारीरिक अपाङ्गता	५३२५	३५.८९	७०१	४६.८९	४१०	४९.७६	२९१	४३.३७
न्यून दृष्टियुक्त	३३७९	२२.७७	१८७	१२.५१	८९	१०.८०	९८	१४.६१
दृष्टिविहीन	६६४	४.४७	६०	४.०१	२८	३.४०	३२	४.७७
बहिरोपन	१०१४	६.८३	८७	५.८२	४३	५.२२	४४	६.५६
मनोसामाजिक अपाङ्गता	१४६८	९.८९	१२६	८.४३	६८	८.२५	५८	८.६४
न्यून श्रवणशक्ति	२०६	१.३९	१३	०.८७	९	१.०९	४	०.६०
बहिरोपन एवं दृष्टिविहीन	६५४	४.४१	८०	५.३५	४५	५.४६	३५	५.२२
मानसिक वा मनोसामाजिक	५७४	३.८७	६३	४.२१	३९	४.७३	२४	३.५८
बौद्धिक अपाङ्गता	१९७	१.३३	२२	१.४७	१४	१.७०	८	१.१९
अनुवंशीय रक्तश्राव (हेमोफेलिया)	६२	०.४२	२	०.१३	०	०.००	२	०.३०
अटिजम्	८६	०.५८	१४	०.९४	६	०.७३	८	१.१९
बहुअपाङ्गता	१२१०	८.१५	१४०	९.३६	७३	८.८६	६७	९.९९

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१२ परिवारको आकार अनुसारको घरपरिवार संख्याको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा घरपरिवारसंख्या जम्मा १२,९६१रहेका छन्। परिवारको आकार अनुसार सबैभन्दा बढी संख्यामा ४ जना सदस्य भएका परिवारहरू ३,११९ रहेका छन् भने सबैभन्दा कम संख्यामा ९वासो भन्दा बढी व्यक्ति भएका परिवारहरू ३११ रहेका छन्।

तालिका नं. २.१२: परिवारको आकार अनुसार पारिवारिक विवरण

क्षेत्र	जम्मा घरपरिवार	घरपरिवारमारहेकोपरिवार संख्या								
		१व्यक्ति	२व्यक्ति	३व्यक्ति	४व्यक्ति	५व्यक्ति	६व्यक्ति	७व्यक्ति	८व्यक्ति	९वासो भन्दा बढी व्यक्ति
बर्दिया जिल्ला	१०६३२६	४२९०	१३९३२	२१३९६	२५४२२	१७८७०	१०८७८	५५३१	३१७५	३८३२
बढैयातालगा.पा.	१२९६१	६२९	१९३७	२७५४	३११९	२१४०	११७८	५६२	३३१	३११

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१३ घरको स्वामित्व अनुसार पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा ९७.९२% परिवारको आफ्नै घर रहेको छ भने १.२१% परिवार भाडामा बस्छन्। संस्थागत र अन्य प्रकारको स्वामित्व भएका घरपरिवारको संख्या क्रमशः ०.११% र ०.७६%रहेको छ।

तालिका नं. २.१३: घरको स्वामित्व अनुसार पारिवारिक विवरण

क्षेत्र		जम्मापरिवार संख्या	स्वामित्वकोप्रकार			
			आफ्नै	भाडामा	संस्थागत	अन्य
बर्दिया जिल्ला	संख्या	१०६२८५	१०३१७४	२०५८	२२४	८२९
	प्रतिशत	१००	९७.०७	१.९४	०.२१	०.७८

क्षेत्र		जम्मापरिवार संख्या	स्वामित्वकोप्रकार			
			आफ्नै	भाडामा	संस्थागत	अन्य
बढैयाताल गाउँपालिका	संख्या	१२९६१	१२६९२	१५७	१४	९८
	प्रतिशत	१००	९७.९२	१.२१	०.११	०.७६
वडा नं.						
१	संख्या	१५१४	१४८५	११	१	१७
	प्रतिशत	१००	९८.०८	०.७३	०.०७	१.१२
२	संख्या	१६२०	१५८७	२१	२	१०
	प्रतिशत	१००	९७.९६	१.३०	०.१२	०.६२
३	संख्या	१६०८	१५६९	१९	२	१८
	प्रतिशत	१००	९७.५७	१.१८	०.१२	१.१२
४	संख्या	१४०३	१३९०	९	१	३
	प्रतिशत	१००	९९.०७	०.६४	०.०७	०.२१
५	संख्या	११३२	११०१	८	१	२२
	प्रतिशत	१००	९७.२६	०.७१	०.०९	१.९४
६	संख्या	१४११	१३६८	३२	०	११
	प्रतिशत	१००	९६.९५	२.२७	०.००	०.७८
७	संख्या	१३३५	१३०९	१८	२	६
	प्रतिशत	१००	९८.०५	१.३५	०.१५	०.४५
८	संख्या	१५३५	१४८१	३८	५	११
	प्रतिशत	१००	९६.४८	२.४८	०.३३	०.७२
९	संख्या	१४०३	१४०२	१	०	०
	प्रतिशत	१००	९९.९३	०.०७	०.००	०.००

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२१.४ घरको जगको बनोट अनुसार पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा ४४.१६% घरहरूमाटो जडित ईंट्टा ढुंगाबाट बनेका छन् भनेसिमेन्ट जडित ईंट्टा र ढुंगाबाट बनेका घरहरू ३४.३६% रहेका छन्।त्यसैगरी ढलान पिल्लर सहितका घरहरू ११.७१% रहेका छन्।

तालिका नं. २.१४: घरको जगको बनोट अनुसार पारिवारिक विवरण

क्षेत्र		जम्मा परिवार संख्या	जगको प्रकार				
			माटो जडित ईंट्टा ढुंगा	सिमेन्ट जडित ईंट्टा ढुंगा	ढलान पिल्लर सहित	काठ/बाँसको खम्वा गाडेको	अन्य
बर्दिया जिल्ला	संख्या	१०६२८५	३३३५३	३३६३२	१३०२३	२४६३२	१६४५
	प्रतिशत	१००	३१.३८	३१.६४	१२.२५	२३.१८	१.५५
बढैयाताल गाउँपालिका	संख्या	१२९६१	५७२४	४४५४	१५१८	७५२	५१३
	प्रतिशत	१००	४४.१६	३४.३६	११.७१	५.८०	३.९६
वडा नं.							
१	संख्या	१५१४	८८२	४१६	१२८	५२	३६
	प्रतिशत	१००	५८.२६	२७.४८	८.४५	३.४३	२.३८
२	संख्या	१६२०	७४६	६४५	१५७	५१	२१
	प्रतिशत	१००	४६.०५	३९.८१	९.६९	३.१५	१.३०
३	संख्या	१६०८	४५२	५३२	३४७	२००	७७

क्षेत्र		जम्मा परिवार संख्या	जगको प्रकार				
			माटो जडित ईंट्टा ढुंगा	सिमेन्ट जडित ईंट्टा ढुंगा	ढलान पिल्लर सहित	काठ/बाँसको खम्वा गाडेको	अन्य
	प्रतिशत	१००	२८.११	३३.०८	२१.५८	१२.४४	४.७९
४	संख्या	१४०३	५६६	४०७	१४०	३७	२५३
	प्रतिशत	१००	४०.३४	२९.०१	९.९८	२.६४	१८.०३
५	संख्या	११३२	५८२	३५६	१२१	७०	३
	प्रतिशत	१००	५१.४१	३१.४५	१०.६९	६.१८	०.२७
६	संख्या	१४११	८२२	३१९	२११	२७	३२
	प्रतिशत	१००	५८.२६	५४.८१	३६.२५	४.६४	५.५०
७	संख्या	१३३५	६५५	५१४	९५	५६	१५
	प्रतिशत	१००	४९.०६	३८.५०	७.१२	४.१९	१.१२
८	संख्या	१५३५	४३३	८०८	२७१	१९	४
	प्रतिशत	१००	२८.२१	५२.६४	१७.६५	१.२४	०.२६
९	संख्या	१४०३	५८६	४५७	४८	२४०	७२
	प्रतिशत	१००	४१.७७	३२.५७	३.४२	१७.११	५.१३

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१५ घरको बाहिरी गारो अनुसार पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा सबैभन्दा धेरै ३७.९८% घरहरू सिमेन्ट जडित ईंट्टा/ढुंगाको गारो लगाएर निर्मित छन् भने सबैभन्दा कम ०.०३% घरहरू जस्ता टिनको गारो लगाएर निर्मित छन्।

तालिका नं. २.१५: घरको बाहिरी गारो अनुसार पारिवारिक विवरण

क्षेत्र		जम्मा परिवार संख्या	घरको बाहिरी गारोको प्रकार							
			माटो जडित ईंट्टा/ ढुंगा	सिमेन्ट जडित ईंट्टा/ ढुंगा	काठ/फल्याक	बाँसजन्य सामग्री	काँचो ईंट्टा	जस्ताटिन	प्रिफ्याब्रिकेटेड सिट	अन्य
बर्दिया जिल्ला	संख्या	१०६२८५	२९२७३	४७०६७	२००१	२०६०९	३६१०	६८	८	३६४९
	प्रतिशत	१००	२७.५४	४४.२८	१.८८	१९.३९	३.४	०.०६	०.०१	३.४३
बढैयाताल गाउँपालिका	संख्या	१२९६१	४९२२	६१८६	१३२	४९४	८०३	४	०	४२०
	प्रतिशत	१००	३७.९८	४७.७३	१.०२	३.८१	६.२०	०.०३	०.००	३.२४
वडा नं.										
१	संख्या	१५१४	७९४	६१९	३	९	४५	०	०	४४
	प्रतिशत	१००	५२.४४	४०.८९	०.२०	०.५९	२.९७	०.००	०.००	२.९१
२	संख्या	१६२०	७०४	८२२	१०	१३	६३	०	०	८
	प्रतिशत	१००	४३.४६	५०.७४	०.६२	०.८०	३.८९	०.००	०.००	०.४९
३	संख्या	१६०८	३९५	९२४	१९	११४	७६	१	०	७९
	प्रतिशत	१००	२४.५६	५७.४६	१.१८	७.०९	४.७३	०.०६	०.००	४.९१
४	संख्या	१४०३	५५२	५४६	१२	३४	११२	१	०	१४६
	प्रतिशत	१००	३९.३४	३८.९२	०.८६	२.४२	७.९८	०.०७	०.००	१०.४१
५	संख्या	११३२	५६४	४४५	७०	४१	९	०	०	३
	प्रतिशत	१००	४९.८२	३९.३१	६.१८	३.६२	०.८०	०.००	०.००	०.२७
६	संख्या	१४११	७९२	५५०	६	२२	११	०	०	३०
	प्रतिशत	१००	५६.१३	३८.९८	०.४३	१.५६	०.७८	०.००	०.००	२.१३

क्षेत्र		जम्मा परिवार संख्या	घरको बाहिरी गारोको प्रकार							
			माटो जडित ईंट्टा/ ढुंगा	सिमेन्ट जडित ईंट्टा/ ढुंगा	काठ/फल्याक	बाँसजन्य सामग्री	काँचो ईंट्टा	जस्ताटिन	प्रिफ्याब्रिकेटेड सिट	अन्य
७	संख्या	१३३५	५२४	६४१	३	३२	९७	०	०	३८
	प्रतिशत	१००	३९.२५	४८.०१	०.२२	२.४०	७.२७	०.००	०.००	२.८५
८	संख्या	१५३५	३७८	११३४	५	१२	२	०	०	४
	प्रतिशत	१००	२४.६३	७३.८८	०.३३	०.७८	०.१३	०.००	०.००	०.२६
९	संख्या	१४०३	२१९	५०५	४	२१७	३८८	२	०	६८
	प्रतिशत	१००	१५.६१	३५.९९	०.२९	१५.४७	२७.६६	०.१४	०.००	४.८५

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१६ घरको छानोको प्रकार अनुसार पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा सबैभन्दा धेरै ५३.९९% घरहरूमा जस्ता/टिनको छानो रहेको छ भने सबैभन्दा कम ०.०८% काठ वा फल्याकको छानो रहेको छ।

तालिका नं. २.१६: घरको छानोको प्रकार अनुसार पारिवारिक विवरण

क्षेत्र		जम्मा परिवार संख्या	छानोको प्रकार							
			जस्ता/ टिन	सिमेन्ट/ ढलान	खर/ पराल/छ्वाली	टायल/ खपडा	ढुंगा/ स्लेट	काठ/ फल्याक	माटो	अन्य
बर्दिया जिल्ला	संख्या	१०६२८५	५४९३९	२४४२०	४३४१	२२०८०	३८३	५४	०	६८
	प्रतिशत	१००	५१.६९	२२.९८	४.०८	२०.७७	०.३६	०.०५	०	०.०६
बढैयाताल गाउँपालिका	संख्या	१२९६१	६९९७	३०२४	७७१	२१०७	३८	११	०	१३
	प्रतिशत	१००	५३.९९	२३.३३	५.९५	१६.२६	०.२९	०.०८	०.००	०.१०
वडा नं.										
१	संख्या	१५१४	७५१	३६८	३९	३४३	६	२	०	५
	प्रतिशत	१००	४९.६०	२४.३१	२.५८	२२.६६	०.४०	०.१३	०.००	०.३३
२	संख्या	१६२०	१०६०	३१७	३९	१९५	४	१	०	४
	प्रतिशत	१००	६५.४३	१९.५७	२.४१	१२.०४	०.२५	०.०६	०.००	०.२५
३	संख्या	१६०८	७६८	४७९	९३	२५८	४	३	०	३
	प्रतिशत	१००	४७.७६	२९.७९	५.७८	१६.०४	०.२५	०.१९	०.००	०.१९
४	संख्या	१४०३	७३१	२२१	८१	३६२	६	२	०	०
	प्रतिशत	१००	५२.१०	१५.७५	५.७७	२५.८०	०.४३	०.१४	०.००	०.००
५	संख्या	११३२	६१४	२१५	४६	२५१	६	०	०	०
	प्रतिशत	१००	५४.२४	१८.९९	४.०६	२२.१७	०.५३	०.००	०.००	०.००
६	संख्या	१४११	८१४	३१६	३३	२४५	२	१	०	०
	प्रतिशत	१००	५७.६९	२२.४०	२.३४	१७.३६	०.१४	०.०७	०.००	०.००
७	संख्या	१३३५	७६९	२८२	९८	१८३	२	०	०	१
	प्रतिशत	१००	५७.६०	२१.१२	७.३४	१३.७१	०.१५	०.००	०.००	०.०७
८	संख्या	१५३५	६१९	७१७	६६	१३१	१	१	०	०
	प्रतिशत	१००	४०.३३	४६.७१	४.३०	८.५३	०.०७	०.०७	०.००	०.००
९	संख्या	१४०३	८७१	१०९	२७६	१३९	७	१	०	०
	प्रतिशत	१००	६२.०८	७.७७	१९.६७	९.९१	०.५०	०.०७	०.००	०.००

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१७ घरको भुईंको प्रकार अनुसार पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा सबैभन्दा धेरै ६३.०८% घरहरूमा माटोको भुईं छ भने सबैभन्दा कम ०.८% घरहरूमा सेरामिक टायलको भुईं छ।

तालिका नं. २.१७: घरको भुईंको प्रकार अनुसार पारिवारिक विवरण

क्षेत्र		जम्मा परिवार संख्या	भुईंको प्रकार					
			माटो	काठको फल्याक/ बाँस	ईंट्टा/ढुँगा	सेरामिक टायल	सिमेन्ट ढलान	अन्य
बर्दिया जिल्ला	संख्या	१०६२८५	६७०६८	१५१०	१९६१	१०३९	३४५००	२०७
	प्रतिशत	१००	६३.१	१.४२	१.८५	०.९८	३२.४६	०.१९
बढैयाताल गाउँपालिका	संख्या	१२९६१	८१७६	१८४	१७९	१०४	४२९२	२६
	प्रतिशत	१००	६३.०८	१.४२	१.३८	०.८०	३३.११	०.२०
वडा नं.								
१	संख्या	१५१४	१०१४	१०	१५	९	४६३	३
	प्रतिशत	१००	६६.९७	०.६६	०.९९	०.५९	३०.५८	०.२०
२	संख्या	१६२०	८७२	१८	२५	९	६९५	१
	प्रतिशत	१००	५३.८३	१.११	१.५४	०.५६	४२.९०	०.०६
३	संख्या	१६०८	९३७	१६	१४	१३	६२२	६
	प्रतिशत	१००	५८.२७	१.००	०.८७	०.८१	३८.६८	०.३७
४	संख्या	१४०३	९५८	१३	१४	१२	४०४	२
	प्रतिशत	१००	६८.२८	०.९३	१.००	०.८६	२८.८०	०.१४
५	संख्या	११३२	८२४	१२	४०	६	२४८	२
	प्रतिशत	१००	७२.७९	१.०६	३.५३	०.५३	२१.९१	०.१८
६	संख्या	१४११	१०१४	१७	४	१२	३६२	२
	प्रतिशत	१००	७१.८६	१.२०	०.२८	०.८५	२५.६६	०.१४
७	संख्या	१३३५	८६०	२२	१२	३	४३१	७
	प्रतिशत	१००	६४.४२	१.६५	०.९०	०.२२	३२.२८	०.५२
८	संख्या	१५३५	५२१	६२	४३	२१	८८६	२
	प्रतिशत	१००	३३.९४	४.०४	२.८०	१.३७	५७.७२	०.१३
९	संख्या	१४०३	११७६	१४	१२	१९	१८१	१
	प्रतिशत	१००	८३.८२	१.००	०.८६	१.३५	१२.९०	०.०७

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१८ पिउने पानीको मुख्य स्रोत अनुसार पारिवारिक विवरण

यस गाँउपालिकामा सबैभन्दा धेरै ७०.६४% घरपरिवारहरूको पिउने पानीको मुख्य स्रोत ट्युववेल /हातेपम्मको रहेको छ भने सबैभन्दा कम ०.०२% घरपरिवारहरूको पिउने पानीको मुख्य स्रोत नदी वा खोलाको रहेको छ।

तालिका नं. २.१८: पिउनेपानीको मुख्य स्रोत अनुसार पारिवारिक विवरण

क्षेत्र		जम्मा परिवार सख्या	पिउनेपानीको मुख्य स्रोत								
			धारापाईप (घरपरिसर भित्र)	धारापाईप (घरपरिसर बाहिर)	ट्युववेल /हातेपम्म	ढाकिएको इनार/कुँवा	खुला इनार/ कुँवा	मूल धारा	नदी /खोला	जार /बोत्तल	अन्य
बर्दिया जिल्ला	संख्या	१०६२८५	२००८६	९९२२	७३८१२	१६८	५४१	५५६	४१	६९५	४६४
	प्रतिशत	१००	१८.९	९.३४	६९.४५	०.१६	०.५१	०.५२	०.०४	०.६५	०.४४
बढैयाताल	संख्या	१२९६१	२२२९	१३६३	९१५६	४	४६	५	३	१३८	१७
	प्रतिशत	१००	१७.२०	१०.५२	७०.६४	०.०३	०.३५	०.०४	०.०२	१.०६	०.१३

क्षेत्र		जम्मा परिवार सख्या	पिउनेपानीको मुख्य स्रोत								
			धारापाईप (घरपरिसर भित्र)	धारापाईप (घरपरिसर बाहिर)	ट्युववेल /हातेपम्प	ढाकिएको इनार/कुँवा	खुला इनार/ कुँवा	मूल धारा	नदी /खोला	जार /वोत्तल	अन्य
वडा नं.											
१	संख्या	१५१४	५८२	१४	९१०	०	३	०	०	२	३
	प्रतिशत	१००	३८.४४	०.९२	६०.११	०.००	०.२०	०.००	०.००	०.१३	०.२०
२	संख्या	१६२०	३३३	२६९	१०१३	१	३	०	०	१	०
	प्रतिशत	१००	२०.५६	१६.६०	६२.५३	०.०६	०.१९	०.००	०.००	०.०६	०.००
३	संख्या	१६०८	२३७	९	१३४४	०	६	०	०	१०	२
	प्रतिशत	१००	१४.७४	०.५६	८३.५८	०.००	०.३७	०.००	०.००	०.६२	०.१२
४	संख्या	१४०३	२८	२७	१३३२	१	३	०	०	४	८
	प्रतिशत	१००	२.००	१.९२	९४.९४	०.०७	०.२१	०.००	०.००	०.२९	०.५७
५	संख्या	११३२	३३५	२७	७६१	०	६	३	०	०	०
	प्रतिशत	१००	२९.५९	२.३९	६७.२३	०.००	०.५३	०.२७	०.००	०.००	०.००
६	संख्या	१४११	४७३	१४	८६५	०	८	०	०	५१	०
	प्रतिशत	१००	३३.५२	०.९९	६१.३०	०.००	०.५७	०.००	०.००	३.६१	०.००
७	संख्या	१३३५	७०	३५९	८९१	०	६	०	०	९	०
	प्रतिशत	१००	५.२४	२६.८९	६६.७४	०.००	०.४५	०.००	०.००	०.६७	०.००
८	संख्या	१५३५	१००	४२३	९४०	०	४	२	३	६०	३
	प्रतिशत	१००	६.५१	२७.५६	६१.२४	०.००	०.२६	०.१३	०.२०	३.९१	०.२०
९	संख्या	१४०३	७१	२२१	११००	२	७	०	०	१	१
	प्रतिशत	१००	५.०६	१५.७५	७८.४०	०.१४	०.५०	०.००	०.००	०.०७	०.०७

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१९ खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धनको प्रकार अनुसार पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा सबैभन्दा धेरै ५३.२४% घरपरिवारहरूले खाना पकाउन प्रयोग गर्ने इन्धनको मुख्य स्रोत काठ वा दाउरा रहेको छ भने सबैभन्दा कम ०.०१% घरपरिवारहरूको खाना पकाउन प्रयोग गर्ने इन्धनको मुख्य स्रोत मट्टितेल रहेको छ।

तालिका नं. २.१९: खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धन अनुसार पारिवारिक विवरण

क्षेत्र		जम्मा परिवार सख्या	खानापकाउन प्रयोग गर्ने इन्धनको मुख्य स्रोत						
			काठ/ दाउरा	एल.पि.ग्यास	बिजुली	गुईठा/गोहरा	बायोग्यास	मट्टितेल	अन्य
बर्दिया जिल्ला	संख्या	१०६२८५	६७५२६	३२५३१	९४६	१०७	५१२७	२२	२६
	प्रतिशत	१००	६३.५३	३०.६१	०.८९	०.१	४.८२	०.०२	०.०२
बढैयाताल गाँउपालिका	संख्या	१२९६१	६९०१	५२०२	८६	११	७५७	१	३
	प्रतिशत	१००	५३.२४	४०.१४	०.६६	०.०८	५.८४	०.०१	०.०२
वडा नं.									
१	संख्या	१५१४	९७५	४८०	११	०	४७	०	१
	प्रतिशत	१००	६४.४०	३१.७०	०.७३	०.००	३.१०	०.००	०.०७
२	संख्या	१६२०	९५६	५९३	१७	१	५३	०	०
	प्रतिशत	१००	५९.०१	३६.६०	१.०५	०.०६	३.२७	०.००	०.००
३	संख्या	१६०८	९५९	५६४	७	५	७२	०	१
	प्रतिशत	१००	५९.६४	३५.०७	०.४४	०.३१	४.४८	०.००	०.०६
४	संख्या	१४०३	६१२	७६३	९	१	१७	०	१

	प्रतिशत	१००	४३.६२	५४.३८	०.६४	०.०७	१.२१	०.००	०.०७
५	संख्या	११३२	५७४	४७२	८	३	७५	०	०
	प्रतिशत	१००	५०.७१	४१.७०	०.७१	०.२७	६.६३	०.००	०.००
६	संख्या	१४११	६४९	६१८	२	०	१४२	०	०
	प्रतिशत	१००	४६.००	४३.८०	०.१४	०.००	१०.०६	०.००	०.००
७	संख्या	१३३५	६३२	५२७	९	०	१६७	०	०
	प्रतिशत	१००	४७.३४	३९.४८	०.६७	०.००	१२.५१	०.००	०.००
८	संख्या	१५३५	४०२	९७४	६	०	१५२	१	०
	प्रतिशत	१००	२६.१९	६३.४५	०.३९	०.००	९.९०	०.०७	०.००
९	संख्या	१४०३	११४२	२११	१७	१	३२	०	०
	प्रतिशत	१००	८१.४०	१५.०४	१.२१	०.०७	२.२८	०.००	०.००

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२० बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धन अनुसार पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा सबैभन्दा धेरै ९४.८८% घरपरिवारहरू बत्ती बाल्न बिजुली प्रयोग गर्दछन् भने सबैभन्दा कम ०.०२% घरपरिवारहरू बत्ती बाल्न बायोग्याँस प्रयोग गर्दछन्।

तालिकानं. २.२०: बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धन अनुसार पारिवारिक विवरण

क्षेत्र		जम्मा परिवार सख्या	बत्तीबाल्न प्रयोग गरिने इन्धनको मुख्य स्रोत				
			फ्लस भएको (सार्वजनिक ढल)	फ्लसभएको (सेप्टिक ट्यांक)	मट्टितेल	बायोग्याँस	अन्य
बर्दिया जिल्ला	संख्या	**१०६२८५**	**१०१६७९**	**२०१६**	**१३३४**	**२९**	**१२२७**
	प्रतिशत	१००	९५.६७	१.९	१.२६	०.०३	१.१५
बढैयाताल	संख्या	१२९६१	१२२९७	२५१	२६४	२	१४७
	प्रतिशत	१००	९४.८८	१.९४	२.०४	०.०२	१.१३
वडा नं.							
१	संख्या	१५१४	१४५५	२२	२३	१	१३
	प्रतिशत	१००	९६.१०	१.४५	१.५२	०.०७	०.८६
२	संख्या	१६२०	१५८१	१७	२०	०	२
	प्रतिशत	१००	९७.५९	१.०५	१.२३	०.००	०.१२
३	संख्या	१६०८	१५४९	१७	२४	१	१७
	प्रतिशत	१००	९६.३३	१.०६	१.४९	०.०६	१.०६
४	संख्या	१४०३	१३४५	२७	१३	०	१८
	प्रतिशत	१००	९५.८७	१.९२	०.९३	०.००	१.२८
५	संख्या	११३२	११२२	५	२	०	३
	प्रतिशत	१००.००	९९.१२	०.४४	०.१८	०.००	०.२७
६	संख्या	१४११	१३६३	३६	१०	०	२
	प्रतिशत	१००	९६.६०	२.५५	०.७१	०.००	०.१४
७	संख्या	१३३५	१२७७	१६	३०	०	१२
	प्रतिशत	१००	९५.६६	१.२०	२.२५	०.००	०.९०
८	संख्या	१५३५	१५१९	७	५	०	४
	प्रतिशत	१००	९८.९६	०.४६	०.३३	०.००	०.२६
९	संख्या	१४०३	१०८६	१०४	१३७	०	७६
	प्रतिशत	१००	७७.४१	७.४१	९.७६	०.००	५.४२

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२१ परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकार अनुसार पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामासबैभन्दा धेरै ५६.०२% घरपरिवारहरू साधारण शौचालय प्रयोग गर्दछन् भने सबैभन्दा कम ०.१९% घरपरिवारहरू सार्वजनिक शौचालय प्रयोग गर्दछन्।

तालिका नं. २.२१: परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकार अनुसार पारिवारिक विवरण

क्षेत्र		जम्मा परिवार		परिवारलेप्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकार				चर्पी नभएको
				फ्लस भएको (सार्वजनिक ढल)	फ्लसभएको से(प्टिक ट्यांक	साधारण	सार्वजनिक	
बर्दिया जिल्ला	संख्या		१०६२८५	४०४४	४६७६०	५११९७	५५९	३७२५
	प्रतिशत		१००	३.८	४३.९९	४८.१७	०.५३	३.५
बढैयाताल गाउँपालिका	संख्या		१२९६१	४५३	४७७८	७३९१	२५	३१४
	प्रतिशत		१००	३.५०	३६.८६	५७.०२	०.१९	२.४२
वडा नं.								
१	संख्या		१५१४	९३	१११०	२८७	३	२१
	प्रतिशत		१००	६.१४	७३.३२	१८.९६	०.२०	१.३९
२	संख्या		१६२०	४५	६२१	९२६	४	२४
	प्रतिशत		१००	२.७८	३८.३३	५७.१६	०.२५	१.४८
३	संख्या		१६०८	२०	७३३	८१९	१	३५
	प्रतिशत		१००	१.२४	४५.५८	५०.९३	०.०६	२.१८
४	संख्या		१४०३	२५	३५६	९८८	३	३१
	प्रतिशत		१००	१.७८	२५.३७	७०.४२	०.२१	२.२१
५	संख्या		११३२	२८	२१०	८४६	५	४३
	प्रतिशत		१००	२.४७	१८.५५	७४.७३	०.४४	३.८०
६	संख्या		१४११	७	४७४	८२१	१	१०८
	प्रतिशत		१००	०.५०	३३.५९	५८.१९	०.०७	७.६५
७	संख्या		१३३५	१५०	३९२	७६४	१	२८
	प्रतिशत		१००	११.२४	२९.३६	५७.२३	०.०७	२.१०
८	संख्या		१५३५	२४	८०७	६९१	४	९
	प्रतिशत		१००	१.५६	५२.५७	४५.०२	०.२६	०.५९
९	संख्या		१४०३	६१	७५	१२४९	३	१५
	प्रतिशत		१००	४.३५	५.३५	८९.०२	०.२१	१.०७

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२२ परिवारले प्रयोग गरेको सुविधाका साधन अनुसार पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामासबैभन्दा धेरै ७६.९८% घरपरिवारहरूले मोबाइल फोन (साधारण) प्रयोग गर्दछन् भने सबैभन्दा कम ०.०८% घरपरिवारहरू एयर कन्डिसनर प्रयोग गर्दछन्।

तालिका नं. २.२२: परिवारले प्रयोग गरेको सुविधाका साधन अनुसार विवरण

क्षेत्र		जम्मा परिवार संख्या	कुनै सुविधा नभएको परिवार	कम्तीमाएक सुविधा भएको परिवार	घरायसीसुविधाका साधनहरू र घरपरिवारको संख्या													
					रेडियो	टेलिभिजन	ल्याण्डलाइन	मोबाइलफोन (साधारण)	स्मार्टमोबाइलफोन	कम्प्यूटर/ल्यापटप	इन्टरनेटसुविधा	कार/जिप/भ्यान	मोटरसाइकल/स्कुटर	साइकल	विद्युतियपंखा	रेफ्रिजेरेटर	वासिङमेसिन	एयरकन्डिसनर
बर्दियाजिल्ला	संख्या	१०६२८५	२२०२	१०४०८३	३१०६१	३७४४१	१५००	८६९३६	७८९६३	६३८९	३२३८१	१४५७	१९३९१	८२०१७	८६६८३	१९५६३	५६१	३७९

| क्षेत्र | | बढैयाताल गाउँपालिका | | घरायसीसुविधाका साधनहरू र घरपरिवारको संख्या | | |

२.२३ घर जग्गामा महिलाको स्वामित्व अनुसार पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा महिलाको स्वामित्वमा घर मात्र भएको परिवार १.१०%, जग्गा मात्र भएको परिवार ९.५४% र घर तथा जग्गा दुवै भएको परिवार १४.०१% रहेको छ।

तालिका नं.२.२३: घर जग्गामा महिलाको स्वामित्व अनुसार परिवारीक विवरण

क्षेत्र		जम्मा परिवार संख्या	स्वामित्वकोप्रकार				
			घर मात्र भएको	जग्गामात्र भएको	घरजग्गा दुवै भएको	घरजग्गा दुवै नभएको	उल्लेख नभएको
बर्दिया जिल्ला	संख्या	१०६२८५	८४२	९३०२	१००६५	८४८२३	१२५३
	प्रतिशत	१००	०.७९	८.७५	९.४७	७९.८१	१.१८
बढैयाताल गाउँपालिका	संख्या	१२९६१	१४३	१२३६	१८१६	९६४३	१२३
	प्रतिशत	१००	१.१०	९.५४	१४.०१	७४.४०	०.९५

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२४ दर्ता नगरी कृषि बाहेकका साना घरेलु व्यवसायगर्ने परिवारहरूको लिङ्गअनुसारको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा जम्मा १२,९६१ परिवार रहेकोमा ९२.३५% परिवारमा साना घरेलु व्यवसाय छैन। जम्मा परिवारको ७.६५% परिवारमा साना घरेलु व्यवसाय रहेको देखिन्छ। जस अनुसार सबैभन्दा धेरै २६९ परिवारहरू व्यापार वा व्यवसायमा र सबैभन्दा कम १३ परिवारहरू यातायातमा संलग्न रहेका छन्।

तालिका नं. २.२४: कृषि वाहेकका साना घरेलु व्यवसाय सञ्चालन गर्ने पारिवारिक विवरण

क्षेत्र		जम्मा परिवार संख्या	साना घरेलु व्यवसाय नभएको	साना घरेलु व्यवसाय भएको	साना घरेलु व्यवसायको प्रकार										उल्लेख नभएको
					घरेलु उद्योग		व्यापार/ व्यवसाय		यातायात		सेवा		अन्य		
					पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	
बर्दिया जिल्ला	संख्या	१०६२८५	९६४७४	९८११	५८७	१०२१	२२२६	२३९४	४४९	११०	९८३	६१०	४६४	७६०	२०७
	प्रतिशत	१००	९०.७७	९.२३	५.९८	१०.४१	२२.६९	२४.४०	४.५८	१.१२	१०.०२	६.२२	४.७३	७.७५	२.११
बढैयाताल गाउँपालिका	संख्या	१२९६१	११९७०	९९१	६२	६८	२३६	२६९	४४	१३	८१	८९	६०	३७	३२
	प्रतिशत	१००	९२.३५	७.६५	६.२६	६.८६	२३.८१	२७.१४	४.४४	१.३१	८.१७	८.९८	६.०५	३.७३	३.२३

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२५ गत १२ महिनामा कम्तीमा १ जना मृत्यु भएको पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा कुल १२,९६१ परिवारमध्ये २.८२% परिवारमा गत १२ महिनामा कम्तीमा एक जनाको मृत्यु भएको छ। मृत्यु भएका व्यक्तिको कुल संख्या ३८३ छ, जसमा पुरुष २२३ जना र महिला १६० जना रहेको छ।

तालिका नं. २.२५: गत १२ महिनामा कम्तीमा १ जनाको मृत्यु भएको पारिवारिक विवरण

क्षेत्र		जम्मा परिवार संख्या	कम्तीमा एक जनाको मृत्यु भएको परिवार	मृत्यु भएको संख्या		
				जम्मा	पुरुष	महिला
बर्दिया जिल्ला	संख्या	१०६२८५	२८०३	२८८९	१७०१	११८८
	प्रतिशत	१००	२.६४	१००	५८.८८	४१.१२

बढैयाताल गाउँपालिका	संख्या	१२९६१	३६६	३८३	२२३	१६०
	प्रतिशत	१००	२.८२	१००	५८.२२	४१.७८

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२६ गत १२ महिनामामृत्यु भएका व्यक्तिको उमेर समूह अनुसार पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामागत १२ महिनामा कुल मृत्यु भएका २८३ जना मध्ये सबैभन्दा बढी मृत्यु ८०+ वर्ष उमेर समूहमा (७० जना) भएको छ।

तालिका नं.२.२६: मृत्यु भएको व्यक्तिको उमेर समूह अनुसारको विवरण

उमेर सम	मृत्यु भएको संख्या		
	जम्मा	पुरूष	महिला
बर्दिया जिल्ला			
जम्मा	२८८९	१७०१	११८८
<१	१५६	८५	७१
०१ — ०४	५९	३३	२६
०५—०९	३९	२४	१५
१० — १४	२५	१२	१३
१५ — १९	५६	३१	२५
२० — २४	८५	४७	३८
२५ — २९	६६	४१	२५
३० — ३४	८४	६३	२१
३५ — ३९	१०१	७१	३०
४० — ४४	११७	८८	२९
४५ - ४९	१३३	९४	३९
५० - ५४	१७२	९८	७४
५५ - ५९	१८९	१०९	८०
६० - ६४	२२०	१३५	८५
६५ - ६९	२७५	१५९	११६
७० - ७४	३८५	२२४	१६१
७५ - ७९	२४८	१२७	१२१
८० +	४७५	२५८	२१७
उल्लेख नभएको	४	२	२
बढैयाताल गाउँपालिका			
उमेर समूह	**मृत्यु भएको संख्या**		
	जम्मा	**पुरूष**	**महिला**
जम्मा	३८३	२२३	१६०
<१	२०	१०	१०
०१ - ०४	५	१	४
०५ - ०९	०	०	०
१० - १४	५	०	५
१५ - १९	३	१	२
२० - २४	१४	१०	४
२५ - २९	१२	६	६
३० - ३४	११	८	३
३५ - ३९	१३	९	४
४० - ४४	१२	१०	२
४५ - ४९	१९	११	८
५० - ५४	२७	१५	१२
५५ - ५९	२५	१६	९

उमेर सम	मृत्यु भएको संख्या		
	जम्मा	पुरूष	महिला
६० - ६४	२६	१६	१०
६५ - ६९	३८	१८	२०
७० - ७४	५२	३०	२२
७५ - ७९	३१	१७	१४
८० +	७०	४५	२५
उल्लेख नभएको	०	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२७ गत १२ महिनामा मृत्यु हुनुको कारण अनुसार पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा कुल ३८३ मृत्यु मध्ये सबैभन्दा प्रमुख कारण नसर्ने रोगको कारणले जम्मा २११ जनाको मृत्यु भएको देखिन्छ।

तालिका नं. २.२७: गत १२ महिनामा मृत्यु हुनुको कारण सम्बन्धी विवरण

लिङ्ग	उमेर समूह	जम्मा	मृत्युको कारण									
			सर्ने रोग	नसर्ने रोग	यातायात दुर्घटना	अन्य दुर्घटना	गर्भवती सम्बन्धी	अपराध/हत्या	आत्महत्या	प्राकृति प्रकोप	अन्य	उल्लेख नभएको
बर्दिया जिल्ला												
जम्मा	जम्मा	२८८९	३३६	१४४२	६५	१२४	१४	१४	११२	१०१	६६४	१७
	<१	१५६	१५	३७	०	७	०	१	१	७	८२	६
	१-४	५९	७	२८	२	४	०	०	०	६	१२	०
	५-९	३९	२	१६	१	७	०	०	२	३	८	०
	९-१४	२५	३	८	१	६	०	०	१	३	३	०
	१५ - १९	५६	२	२१	७	५	२	२	९	१	७	०
	२० - २४	८५	६	२७	११	४	२	२	२३	३	६	१
	२५ - २९	६६	८	२४	६	९	२	२	८	१	६	०
	३० - ३४	८४	१७	३०	५	९	३	१	१२	२	५	०
	३५ - ३९	१०१	२५	४३	६	५	४	०	७	१	९	१
	४० - ४४	११७	२७	५३	५	५	१	२	८	७	८	१
	४५ - ४९	१३३	२३	७२	७	२	०	०	१२	३	१३	१
	५० - ५४	१७२	२९	९९	४	८	०	०	२	५	२५	०
जम्मा	५५ - ५९	१८९	३४	११३	०	८	०	१	६	६	२१	०
	६० - ६४	२२०	३४	१३२	२	८	०	१	८	१	३३	१
	६५ - ६९	२७५	२३	१८२	०	१२	०	१	५	६	४६	०
	७० - ७४	३८५	३६	२२५	४	१२	०	१	४	१६	८७	०
	७५ - ७९	२४८	१९	१३८	३	१	०	०	२	११	७३	१
	८० +	४७५	२६	१९३	१	१२	०	०	२	१९	२१९	३
	उल्लेख नभएको	४	०	१	०	०	०	०	०	०	१	२
पुरुष	जम्मा	१७०१	२२६	८२३	५३	९५	०	१३	६९	६४	३५२	६
	<१	८५	९	१९	०	३	०	१	०	४	४५	४
	१-४	३३	५	१२	२	४	०	०	०	५	५	०
	५-९	२४	०	९	१	६	०	०	२	३	३	०
	९-१४	१२	१	२	१	३	०	०	०	३	२	०
	१५ - १९	३१	२	८	६	४	०	२	५	०	४	०
	२० - २४	४७	३	१३	११	४	०	१	१०	२	३	०
	२५ - २९	४१	५	१२	६	६	०	२	४	१	५	०

लिङ्ग	उमेर समूह	जम्मा	मृत्युको कारण									
			सरुवा रोग	नसर्ने रोग	यातायात दुर्घटना	अन्य दुर्घटना	गर्भवती सम्बन्धी	अपराध/हत्या	आत्महत्या	प्राकृतिे प्रकोप	अन्य	उल्लेख नभएको
	३० - ३४	६३	१५	२१	४	९	०	१	८	२	३	०
	३५ - ३९	७१	२२	२६	५	५	०	०	५	१	७	०
	४० - ४४	८८	२३	३७	४	५	०	२	६	६	५	०
	४५ - ४९	९४	१६	४९	६	१	०	०	८	३	१०	१
	५० - ५४	९८	१८	५५	४	६	०	०	०	२	१३	०
	५५ - ५९	१०९	२०	५९	०	५	०	१	६	३	१५	०
	६० - ६४	१३५	२४	७५	२	७	०	१	४	१	२१	०
	६५ - ६९	१५९	१७	९९	०	१०	०	१	४	४	२४	०
	७० - ७४	२२४	२३	१२९	०	९	०	१	४	१०	४८	०
	७५ - ७९	१२७	८	८३	१	१	०	०	१	३	३०	०
	८० +	२५८	१५	११५	०	७	०	०	२	११	१०८	०
	उल्लेख नभएको	२	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
महिला	जम्मा	११८८	११०	६१९	१२	२९	१४	१	४३	३७	३१२	११
	<१	७१	६	१८	०	४	०	०	१	३	३७	२
	१-४	२६	२	१६	०	०	०	०	०	१	७	०
	५-९	१५	२	७	०	१	०	०	०	०	५	०
	९-१४	१३	२	६	०	३	०	०	१	०	१	०
	१५ - १९	२५	०	१३	१	१	२	०	४	१	३	०
	२० - २४	३८	३	१४	०	०	२	१	१३	१	३	१
महिला	२५ - २९	२५	३	१२	०	३	२	०	४	०	१	०
	३० - ३४	२१	२	९	१	०	३	०	४	०	२	०
	३५ - ३९	३०	३	१७	१	०	४	०	२	०	२	१
	४० - ४४	२९	४	१६	१	०	१	०	२	१	३	१
	४५ - ४९	३९	७	२३	१	१	०	०	४	०	३	०
	५० - ५४	७४	११	४४	०	२	०	०	२	३	१२	०
	५५ - ५९	८०	१४	५४	०	३	०	०	०	३	६	०
	६० - ६४	८५	१०	५७	०	१	०	०	४	०	१२	१
	६५ - ६९	११६	६	८३	०	२	०	०	१	२	२२	०
	७० - ७४	१६१	१३	९६	४	३	०	०	०	६	३९	०
	७५ - ७९	१२१	११	५५	२	०	०	०	१	८	४३	१
	८० +	२१७	११	७८	१	५	०	०	०	८	१११	३
	उल्लेख नभएको	२	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१
बढैयाताल गाउँपालिका												
जम्मा	जम्मा	**३८३**	**४७**	**२११**	**८**	**१३**	**३**	**०**	**१५**	**३**	**८०**	**३**
	<१	२०	१	३	०	२	०	०	०	०	१२	२
	१-४	५	०	४	०	०	०	०	०	०	१	०
	५-९	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	९-१४	५	०	३	०	१	०	०	१	०	०	०
	१५ - १९	३	०	२	०	०	०	०	०	०	१	०
	२० - २४	१४	०	५	१	०	०	०	५	१	२	०
	२५ - २९	१२	४	२	२	१	२	०	०	०	१	०
	३० - ३४	११	२	४	२	१	०	०	१	०	१	०
	३५ - ३९	१३	२	६	१	१	०	०	२	०	०	१

लिङ्ग	उमेर समूह	जम्मा	मृत्युको कारण									
			सरुवा रोग	नसर्ने रोग	यातायात दुर्घटना	अन्य दुर्घटना	गर्भवती सम्बन्धी	अपराध/हत्या	आत्महत्या	प्राकृतिे प्रकोप	अन्य	उल्लेख नभएको
	४० - ४४	१२	५	५	०	०	१	०	१	०	०	०
	४५ - ४९	१९	४	११	०	०	०	०	२	०	२	०
	५० - ५४	२७	२	२०	०	१	०	०	०	०	४	०
	५५ - ५९	२५	६	१७	०	०	०	०	०	०	२	०
	६० - ६४	२६	३	१७	०	१	०	०	२	०	३	०
	६५ - ६९	३८	३	२७	०	१	०	०	०	०	७	०
	७० - ७४	५२	५	३१	०	२	०	०	०	०	१४	०
	७५ - ७९	३१	३	२१	१	०	०	०	१	१	४	०
	८० +	७०	७	३३	१	२	०	०	०	१	२६	०
	उल्लेख नभएको	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पुरुष	जम्मा	२२३	२८	१२३	५	६	०	०	१०	२	४८	१
	<१	१०	०	२	०	०	०	०	०	०	७	१
	१-४	१	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०
	५-९	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	९-१४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	१५ - १९	१	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०
	२० - २४	१०	०	४	१	०	०	०	२	१	२	०
	२५ - २९	६	२	१	२	०	०	०	०	०	१	०
	३० - ३४	८	२	२	१	१	०	०	१	०	१	०
	३५ - ३९	९	२	३	१	१	०	०	२	०	०	०
	४० - ४४	१०	५	४	०	०	०	०	१	०	०	०
	४५ - ४९	११	२	६	०	०	०	०	२	०	१	०
	५० - ५४	१५	१	११	०	१	०	०	०	०	२	०
	५५ - ५९	१६	३	१२	०	०	०	०	०	०	१	०
	६० - ६४	१६	२	१०	०	१	०	०	१	०	२	०
	६५ - ६९	१८	१	११	०	१	०	०	०	०	५	०
	७० - ७४	३०	४	१६	०	१	०	०	०	०	९	०
	७५ - ७९	१७	०	१३	०	०	०	०	१	०	३	०
	८० +	४५	४	२६	०	०	०	०	०	१	१४	०
	उल्लेख नभएको	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
महिला	जम्मा	१६०	१९	८८	३	७	३	०	५	१	३२	२
	<१	१०	१	१	०	२	०	०	०	०	५	१
	१-४	४	०	३	०	०	०	०	०	०	१	०
	५-९	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	९-१४	५	०	३	०	१	०	०	१	०	०	०
	१५ - १९	२	०	१	०	०	०	०	०	०	१	०
	२० - २४	४	०	१	०	०	०	०	३	०	०	०
	२५ - २९	६	२	१	०	१	२	०	०	०	०	०
	३० - ३४	३	०	२	१	०	०	०	०	०	०	०
	३५ - ३९	४	०	३	०	०	०	०	०	०	०	१
	४० - ४४	२	०	१	०	०	१	०	०	०	०	०
	४५ - ४९	८	२	५	०	०	०	०	०	०	१	०
	५० - ५४	१२	१	९	०	०	०	०	०	०	२	०

लिङ्ग	उमेर समूह	जम्मा	मृत्युको कारण									
			सरुवा रोग	नसर्ने रोग	यातायात दुर्घटना	अन्य दुर्घटना	गर्भवती सम्बन्धी	अपराध/हत्या	आत्महत्या	प्राकृतिक प्रकोप	अन्य	उल्लेख नभएको
	५५ - ५९	९	३	५	०	०	०	०	०	०	१	०
महिला	६० - ६४	१०	१	७	०	०	०	०	१	०	१	०
	६५ - ६९	२०	२	१६	०	०	०	०	०	०	२	०
	७० - ७४	२२	१	१५	०	१	०	०	०	०	५	०
	७५ - ७९	१४	३	८	१	०	०	०	०	१	१	०
	८० +	२५	३	७	१	२	०	०	०	०	१२	०
	उल्लेख नभएको	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२८ गत १२ महिनामा १५ देखि ४९ वर्षका महिलाहरूको मृत्युको अवस्था अनुसार पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा गत १२ महिनामा १५ देखि ४९ वर्ष उमेर समूहका जम्मा २९ जना महिलाको मृत्यु भएकोमा गर्भावस्थामा १ जना महिलाको, सुत्केरी भएको ६ हप्ताभित्र २ जना महिलाको मृत्यु र बाँकी २६ जना महिलाको मृत्यु अन्य कारणले भएको देखिन्छ।

तालिका नं. २.२८: गत १२ महिनामा १५ देखि ४९ वर्षका महिलाहरूको मृत्यु हुनुको अवस्थाको विवरण

उमेर समूह	जम्मा	मृत्युको अवस्था			
		गर्भावस्था	प्रसुती	सुत्केरी भएको ६ हप्ता भित्र	अन्य
बर्दिया जिल्ला					
जम्मा	**२०७**	**६**	**०**	**८**	**१९३**
१५ - २४ बर्ष	६३	३	०	१	५९
२५ - ३४ बर्ष	४६	२	०	३	४१
३५ - ४९ बर्ष	९८	१	०	४	९३
बढैयाताल गाउँपालिका					
उमेर समूह	**जम्मा**	**मृत्युको अवस्था**			
		गर्भावस्था	**डेलिभरी**	**डेलिभरी भएको ६ हप्ता भित्र**	**अन्य**
जम्मा	**२९**	**१**	**०**	**२**	**२६**
१५ - २४ बर्ष	६	०	०	०	६
२५ - ३४ बर्ष	९	१	०	१	७
३५ - ४९ बर्ष	१४	०	०	१	१३

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२९ परिवारमा अनुपस्थित वा विदेश गएका जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

२.२९.१ कम्तीमा १ जना अनुपस्थित/विदेश गएको जनसांख्यिक तथा पारिवारिक विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामाजम्मा १६,००२ परिवार रहेकोमा १३.४५% परिवारमा कम्तीमा एक जना सदस्य अनुपस्थित/विदेश गएको देखिन्छ। विदेश गएका कुल सदस्य संख्या २,९१३ रहेको छ, जसमा पुरुषको संख्या २,५१९ र महिलाको संख्या ३९३ रहेको छ।

तालिका नं. २.२९.१: कम्तीमा १ जना अनुपस्थित/विदेश गएको जनसांख्यिक तथा पारिवारिक विवरण

क्षेत्र		जम्मा परिवार संख्या	कम्तीमा एक जनाअनुपस्थित परिवार	अनुपस्थित संख्या		
				जम्मा	पुरुष	महिला
बर्दिया जिल्ला	संख्या	१०६२८५	२०५९३	२९२४३	२४४७२	४७७१
	प्रतिशत	१००.००	१९.३८	१००.००	८३.६८	१६.३२
बढैयाताल गाँउपालिका	संख्या	१६००२	२१५३	२९१२	२५१९	३९३
	प्रतिशत	१००.००	१३.४५	१००.००	८६.५०	१३.५०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२९.२ अनुपस्थित/विदेश गएको व्यक्तिको ५ वर्ष उमेर समूह अनुसार विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा जम्मा अनुपस्थित/विदेश गएका व्यक्तिहरूको संख्या २,९१२ रहेको छ। यहाँ २०-२४ वर्षका सबैभन्दा धेरै ८३० जना व्यक्तिहरू विदेश गएको देखिन्छ।

तालिका नं. २.२९.२: अनुपस्थित/विदेश गएको परिवारको उमेर समूह अनुसार विवरण

लिङ्ग	जम्मा	विदेश जाँदाको उमेर समूह (वर्षमा)														उल्लेख नभएको
		००-०४	०५-०९	१०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९	५०-५४	५५-५९	६०-६४	६५+	
बर्दिया जिल्ला																
जम्मा	२९२४३	१०१६	४८८	७९३	३९१२	७२२३	५६७८	३९१७	२७४२	१५२२	७९१	४२३	२२१	१०८	७५	३३४
पुरुष	२४४७२	५५४	२८४	६२६	३३८८	६११३	४८७१	३३३६	२३५२	१२९७	६७९	३७५	१८९	९१	६२	२५५
महिला	४७७१	४६२	२०४	१६७	५२४	१११०	८०७	५८१	३९०	२२५	११२	४८	३२	१७	१३	७९
बढैयाताल गाउँपालिका																
जम्मा	२९१२	९४	३९	६७	४५२	८३०	५६६	३७३	२४३	१२२	५३	२५	११	८	४	२५
पुरुष	२५१९	६४	१८	५७	४२१	७०७	५००	३२३	२१७	१०९	४६	२३	७	६	४	१७
महिला	३९३	३०	२१	१०	३१	१२३	६६	५०	२६	१३	७	२	४	२	०	८

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२९.३ अक्सर विदेश बसोबास गर्ने व्यक्तिको देश अनुसारको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकाबाट विदेश बसोबास गर्ने जम्मा संख्या २,९१२ रहेको छ। यहाँ सबैभन्दा धेरै १,४६४ व्यक्तिहरू भारतमा बसोबास गर्दछन् भने सबैभन्दा कम १ जना दक्षिण अमेरिका बस्दा रहेछन्।

तालिका नं. २.२९.३: अक्सर विदेश बसोबास गर्ने व्यक्तिको देश अनुसार विवरण

लिङ्ग	जम्मा	भारत	सार्क	आसियन	मध्यपूर्व	अन्य एसियाली	युरोपियन देश	अन्य युरोपियन देश	उत्तर अमेरिका	दक्षिण अमेरिका	अफ्रिका	प्यासिफिक	अन्य	उल्लेख नभएको
बर्दिया जिल्ला														
जम्मा	२९२४३	१७०१३	६७	२५६५	७८५३	६४८	२८३	७५	३९९	२	५७	१९७	३२	५२
पुरुष	२४४७२	१३४१७	५७	२५३५	७१९८	५११	२०६	५८	२४२	२	५४	१२५	२८	३९
महिला	४७७१	३५९६	१०	३०	६५५	१३७	७७	१७	१५७	०	३	७२	४	१३
बढैयाताल गाउँपालिका														

लिङ्ग	जम्मा	भारत	सार्क	आसियन	मध्यपूर्व	अन्य एसियाली	युरोपियन देश	अन्य युरोपियन देश	उत्तर अमेरिका	दक्षिण अमेरिका	अफ्रिका	प्यासिफिक	अन्य	उल्लेख नभएको
जम्मा	२९१२	१४६४	३	२९८	८६४	७०	३८	१६	१०४	१	७	४२	४	१
पुरुष	२५१९	१२२०	३	२९५	८१०	४९	२८	९	६५	१	७	२७	४	१
महिला	३९३	२४४	०	३	५४	२१	१०	७	३९	०	०	१५	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२९.४ विदेश रहेका व्यक्तिहरूको विदेश जानुका कारण अनुसार विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकाबाट विदेश रहेका जम्मा व्यक्तिहरूको संख्या २,९१२ छ।विदेश जानुको प्रमुख कारण तलब/ज्यालाको लागि २,०३२ जना रहेका छन्।

तालिका नं. २.२९.४: विदेश रहेका व्यक्तिको विदेश जानुका कारण अनुसार विवरण

लिङ्ग	जम्मा	अनुपस्थित हुनुको कारण						उल्लेख नभएको
		तलब/ज्याला	व्यापार/व्यवसाय	अध्ययन/तालिम	कामको खोजी	आश्रित	अन्य	
बर्दिया जिल्ला								
जम्मा	**२९२४३**	**२००३८**	**१४६**	**८२८**	**४९८०**	**२७५९**	**२१६**	**२७६**
पुरुष	२४४७२	१७६१७	१२०	५७१	४३३४	१५०८	११८	२०४
महिला	४७७१	२४२१	२६	२५७	६४६	१२५१	९८	७२
बढैयाताल गाउँपालिका								
जम्मा	**२९१२**	**२०३२**	**१६**	**१४३**	**३८६**	**२७९**	**३१**	**२५**
पुरुष	२५१९	१८७३	१३	९९	३५१	१४५	२१	१७
महिला	३९३	१५९	३	४४	३५	१३४	१०	८

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२९.५ विदेश रहेका व्यक्तिको गएको देश र जानुको कारण अनुसारको विवरण

तालिका नं. २.२९.५: परिवारबाट अनुपस्थित विदेश रहेका व्यक्तिको गएको देश र जानुको कारण अनुसारको विवरण

लिङ्ग	अनुपस्थित हुनुको कारण	जम्मा	देशहरू												उल्लेख नभएको
			भारत	सार्क	आसियन	मध्यपूर्व	अन्यएसियाली देश	युरोपियनदेश	अन्ययुरोपियन देश	उत्तरअमेरिका	दक्षिणअमेरिका	अफ्रिका	प्यासिफिक	अन्य	
बर्दिया जिल्ला															
जम्मा	जम्मा	२९२४३	१७०१३	६७	२५६५	७८५३	६४८	२८३	७५	३९९	२	५७	१९७	३२	५२
	तलब/ज्याला	२००३८	१०७२८	५२	२०७३	६४१७	३७५	११८	२९	१२१	१	४२	३६	२४	२२
	व्यापार/व्यसाय	१४६	८३	०	१२	२८	९	२	०	८	०	०	३	०	१

| लिङ्ग | | |

लिङ्ग	अनुपस्थित हुनुको कारण	जम्मा	देशहरू												उल्लेख नभएको
			भारत	सार्क	आसियन	मध्यपूर्व	अन्यएसियाली देश	युरोपियनदेश	अन्ययुरोपियन देश	उत्तरअमेरिका	दक्षिणअमेरिका	अफ्रिका	प्यासिफिक	अन्य	
	व्यापार/ व्यवसय	२६	२०	०	०	२	१	१	०	२	०	०	०	०	०
	अध्ययन/ तालिम	२५७	९९	१	२	२	४८	२६	९	२२	०	२	४६	०	०
	कामको खोजी	६४६	५२०	१	४	९८	३	७	०	६	०	०	४	१	२
	आश्रित	१२५१	१०९१	१	५	२२	२६	१८	५	६४	०	०	१२	०	७
	अन्य	९८	७४	०	०	२	४	३	१	१३	०	०	१	०	०
	उल्लेखन भएको	७२	५१	०	०	७	३	४	०	५	०	०	०	०	२
बढैयाताल गाँउपालिका															
जम्मा	जम्मा	२९१२	१४६४	३	२९८	८६४	७०	३८	१६	१०४	१	७	४२	४	१
	तलब/ ज्याला	२०३२	९४४	२	२४८	७३४	४१	२०	२	२३	०	७	७	३	१
	व्यापार/ व्यवसाय	१६	११	०	२	०	१	०	०	१	०	०	१	०	०
जम्मा	अध्ययन/ तालिम	१४३	४९	१	१	२	११	११	८	३१	०	०	२९	०	०
	कामको खोजी	३८६	२४२	०	३७	९७	६	२	२	०	०	०	०	०	०
	आश्रित	२७९	१९७	०	९	२१	६	५	४	३०	१	०	५	१	०
	अन्य	३१	११	०	०	२	०	०	०	१८	०	०	०	०	०
	उल्लेखन भएको	२५	१०	०	१	८	५	०	०	१	०	०	०	०	०
पुरुष	जम्मा	२५१९	१२२०	३	२९५	८१०	४९	२८	९	६५	१	७	२७	४	१

लिङ्ग		अनुपस्थित हुनुको कारण	जम्मा	देशहरू												उल्लेख नभएको
				भारत	सार्क	आसियन	मध्यपूर्व	अन्यएसियाली देश	युरोपियनदेश	अन्ययुरोपियन देश	उत्तरअमेरिका	दक्षिणअमेरिका	अफ्रिका	प्यासिफिक	अन्य	
पुरुष		तलाब/ज्याला	१८७३	८५५	२	२४६	६९२	३०	१४	२	१६	०	७	५	३	१
		व्यापा/व्यवसय	१३	८	०	२	०	१	०	०	१	०	०	१	०	०
		अध्ययन/तालिम	९९	३०	१	०	२	९	१०	४	२४	०	०	१९	०	०
		कामको खोजी	३५१	२१५	०	३७	९१	५	१	२	०	०	०	०	०	०
		आश्रित	१४५	९८	०	९	१७	२	३	१	११	१	०	२	१	०
		अन्य	२१	७	०	०	२	०	०	०	१२	०	०	०	०	०
		उल्लेखन भएको	१७	७	०	१	६	२	०	०	१	०	०	०	०	०
महिला		जम्मा	३९३	२४४	०	३	५४	२१	१०	७	३९	०	०	१५	०	०
		तलब/ज्याला	१५९	८९	०	२	४२	११	६	०	७	०	०	२	०	०
		व्यापार/व्यसय	३	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		अध्ययन/तालिम	४४	१९	०	१	०	२	१	४	७	०	०	१०	०	०
		कामको खोजी	३५	२७	०	०	६	१	१	०	०	०	०	०	०	०
		आश्रित	१३४	९९	०	०	४	४	२	३	१९	०	०	३	०	०
		अन्य	१०	४	०	०	०	०	०	०	६	०	०	०	०	०
		उल्लेखन भएको	८	३	०	०	२	३	०	०	०	०	०	०	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२९.६ विदेश रहेका व्यक्तिको विदेशजाँदाको अवस्थामा उत्तीर्ण गरेको तह अनुसारको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा जम्मा विदेश रहेका २,८१८ जनामध्ये सबैभन्दा धेरै ७०९ जना निम्न-माध्यमिक तह उत्तीर्ण गरेका र सबैभन्दा कम ५७ जना स्नातकोत्तर उत्तीर्ण गरेका छन्।

तालिका नं. २.२९.६: विदेश रहेका व्यक्तिको विदेश जाँदाको अवस्थामा उत्तीर्ण गरेको तह अनुसारको विवरण

लिङ्ग	जम्मा	उत्तीर्ण गरेको तह										उल्लेख नभएको
		पूर्व प्राथमिक	प्राथमिक	निम्न-माध्यमिक	माध्यमिक	एस.एल.सि./एस.ई.ई.	प्रविणता प्रमाणपत्र	स्नातक	स्नातकोत्तर	अन्य	तहनखुलेको	
बर्दिया जिल्ला												
जम्मा	२८२२७	११६७	६०८१	७५४५	५५८३	२०६२	२६२६	५६९	२९१	२७	२४३	२०३३
पुरुष	२३९१८	८१९	५०३१	६६६५	४९७७	१८९३	२२६४	४३५	२११	१६	१३६	१४७१
महिला	४३०९	३४८	१०५०	८८०	६०६	१६९	३६२	१३४	८०	११	१०७	५६२
बढैयाताल गाउँपालिका												
जम्मा	२८१८	१४९	६७०	७०९	४६६	१५२	२९०	९५	५७	१	१०	२१९
पुरुष	२४५५	१२९	५९५	६४६	४२३	१४३	२३५	६४	३८	०	६	१७६
महिला	३६३	२०	७५	६३	४३	९	५५	३१	१९	१	४	४३

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

खण्ड ३ सामुदायिक तथ्याङ्क

३.१ वडा कार्यालयबाट सबैभन्दा टाढाको बस्तीमा एकतर्फी पुग्न लाग्ने समयको आधारमा वडाको विवरण

१. **सवारी साधनबाट पहुँचः** बढैयाताल गाउँपालिकाका ९ वडामध्ये, वडाको केन्द्रबाट सबैभन्दा टाढाको बस्तीमा पुग्न सवारी साधन मात्र प्रयोग गर्ने कुनै पनि वडा छैन।

२. **पैदलबाट मात्र पहुँचः** बढैयाताल गाउँपालिकाको वडा कार्यालयबाट पैदल पुग्न सकिने सबैभन्दा टाढाको बस्तीमा ३० मिनेटभित्र पुग्न सकिने १ वटा वडा रहेको छ।

३. **दुवै (सवारी साधन र पैदल) बाट पहुँचः** बढैयाताल गाउँपालिकाको वडा कार्यालयबाट सबैभन्दा टाढाको बस्तीमा पुग्न दुवै माध्यम प्रयोग गरेर ८ वटा वडामा १-२ घण्टा समय लाग्छ।

तालिका नं. ३.१: वडा कार्यालयबाट सबैभन्दा टाढाको बस्तीमा एकतर्फी पुग्न लाग्ने समयको आधारमा वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा	वडा कार्यालयबाट सबैभन्दा टाढाको बस्तीमा पुग्न लाग्ने समयको आधारमा वडाको संख्या															
		सवारी साधनबाट						पैदलबाट						दुवै(सवारी साधन र पैदल)					
		३० मिनेट भित्र	३०-६० मिनेट	१-२ घण्टा	२-३ घण्टा	३-५ घण्टा	५+ घण्टा	३० मिनेट भित्र	३०-६० मिनेट	१-२ घण्टा	२-३ घण्टा	३-५ घण्टा	५+ घण्टा	३० मिनेट भित्र	३०-६० मिनेट	१-२ घण्टा	२-३ घण्टा	३-५ घण्टा	५+ घण्टा
बर्दिया जिल्ला	७५	१	०	०	०	०	०	१	४	१	०	१	०	३	१९	४२	३	०	०
बढैयाताल गा.पा.	९	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	८	०	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.२ वडाको आम्दानीको स्रोत अनुसार वडागत विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकाका ९ वडामध्ये ३ वटा वडाले सम्पत्ति कर उठाएका छन्। घर बहाल कर, घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क र भूमि कर (मालपोत) ४/६/९ वटा वडाको आम्दानीको स्रोत रहको छ। यस गाउँपालिकामा सवारी साधन कर उठेको देखिँदैन। व्यवसाय कर ३ वटा वडामा र सेवा शुल्क ७ वटा वडामा संकलन भएको छ। दण्ड जरिवाना २ वटा वडाले उठाएको छ भने अन्य कर २ वटा वडाले उठाएको देखिन्छ।

तालिका नं. ३.२: वडा कार्यालयको आम्दानीको प्रमुख स्रोतअनुसार वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	मुख्य आम्दानीको स्रोत अनुसार वडाको संख्या											
		सम्पत्ति कर	घरबहाल कर	घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क	सवारी साधन कर	भूमि कर (मालपोत)	मनोरञ्जन कर	विज्ञापन कर	व्यावसाय कर	सेवा शुल्क दस्तुर	पर्यटन शुल्क	दण्ड र जरिवाना	अन्य कर
बर्दिया जिल्ला	७५	३६	३४	३८	६	६२	१	२	४५	५८	३	१५	२३
बढैयाताल गाउँपालिका	९	३	४	६	१	९	०	०	३	७	१	२	२

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.३ वडामा मुख्य कृषिजन्य उत्पादित वस्तुको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकाका सबै वडामा कृषि उत्पादन भएको देखिन्छ। अन्नबाली र तेलहन बालीको उपस्थिति क्रमशः ९ र ५ वटा वडामा फैलिएको छ।

तालिका नं. ३.३: मुख्य कृषिजन्य उत्पादित वस्तु अनुसार वडाको विवरण

क्षेत्र		बर्दिया जिल्ला	बढैयाताल गाउँपालिका
जम्मा वडा संख्या		७५	९
कृषि उत्पादन भएका वडा		७५	९
मुख्य कृषि उत्पादन हुने वडाको संख्या	अन्न बाली	९	९
	दलहन बाली	६	६
	कन्दमुल बाली	४	४
	तेलहन बाली	५	५
	नगदे बाली	०	०
	मसला बाली	०	०
	तरकारी बली	०	०
	घाँस बाली	०	०
	Citrus बाली	०	०
	फलफूल बाली (Citrus बाली बाहेक)	०	०
	अन्य स्थायी बालीहरू	०	०
	भेडा/बाखा/च्याङ्ग्रा	१	१
	कुखुरा/अण्डा	१	१
	सुँगुर	०	०
मुख्य कृषि उत्पादन हुने वडाको संख्या	राँगा/भैंसी	०	०
	गाई/गोरू/चौंरी	०	०
	दूध/घ्यू/दही	१	१
	माछा	२	२
	पशुपालन	०	०
	च्याऊ खेती	०	०
	फूल उत्पादन	०	०
	मौरीपालन	०	०
	मासु उत्पादन	०	०
	ऊन उत्पादन	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.४ वडाबाट मुख्य कृषिजन्य निर्यात हुने उत्पादित वस्तुको वडागत विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकाको ९ वडामध्ये ९ वटै वडामा कृषि उत्पादन हुन्छ। अन्न बालीको निर्यात ९ वटै वडाबाट भएको देखिएको छ भने दलहन र तेलहन बाली २ वटा वडाबाट ,कन्दमूल बाली ३ वटा वडाबाट र तरकारी बाली १ वटा वडाबाट निर्यात हुने देखिएको छ ।

तालिका नं. ३.४: मुख्य कृषिजन्य उत्पादनको निर्यात गर्ने वडाको विवरण

क्षेत्र		बर्दिया जिल्ला	बढैयाताल गाउँपालिका
जम्मा वडा संख्या		७५	९
कृषि उत्पादन भएका वडा		७४	९
कृषि उत्पादन निर्यात हुने वडाको संख्या	अन्न बाली	७३	९
	दलहन बाली	३८	२
	कन्दमुल बाली	१३	३
	तेलहन बाली	४२	२

कृषि उत्पादन निर्यात हुने वडाको संख्या	नगदे बाली	१	०
	मसला बाली	१	०
	तरकारी बली	९	१
	घाँस बाली	०	०
	Citrus बाली	०	०
	फलफूल बाली (Citrus बाली बाहेक)	४	०
	अन्य स्थायी बालीहरू	२	०
	भेडा/बाख्रा/च्याङ्ग्रा	७	१
	कुखुरा/अण्डा	२	०
	सुँगुर	०	०
	राँगा/भैंसी	०	०
	गाई/गोरू/चौंरी	०	०
	दूध/घ्यू/दही	७	१
	माछा	१	१
	पशुपालन	१	०
	च्याऊ खेती	०	०
	फूल उत्पादन	०	०
	मौरीपालन	०	०
	मासु उत्पादन	०	०
	ऊन उत्पादन	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.५ वडामा मुख्य गैरकृषि उत्पादनको अवस्था अनुसार वडागत विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा गैर कृषिजन्य उत्पादनको अवस्था हेर्दा, ३ वटा वडामा यस्ता उत्पादन भएको पाइन्छ। नदीजन्य उत्पादन १ वटा वडामा मात्र उत्पादन भएको पाइन्छ।

तालिका नं. ३.५: मुख्य गैरकृषि उत्पादनको आधारमा वडाहरूको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	गैरकृषि उत्पादन	मुख्य गैरकृषि उत्पादनको आधारमा वडाको संख्या																	
			नदीजन्य	काठ दाउरा	जडिबुटी	काँचो धागो	टायल	खानीजन्य	औद्योगिक	माटो ईंट	रुद्राक्ष	मसला	तरकारीजन्य	हाते सामाग्री	गुड/चाकु	मुर्ती तथा	बाँसजन्य	बिजुली	मैन बत्ती	छालाजन्य	अन्य
बर्दिया जिल्ला	७५	७४	७३	३८	१३	४२	१	१	४	०	०	४	२	७	२	०	०	०	७	१	१
बढैयातालगा उँपालका	९	३	१	०	०	०	०	०	०	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.६ वडाबाट मुख्य गैरकृषि उत्पादन निर्यातको अवस्था अनुसार वडागत विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा ३ वटा वडामा गैर कृषिजन्य उत्पादनको निर्यात भएको देखिन्छ। यहाँ नदीजन्य उत्पादनको निर्यात हुने २ वटा वडा र काठदाउरा निर्यात हुने वडा १ वटा भएको देखिएको छ।

तालिका नं. ३.६: मुख्य गैरकृषि उत्पादन निर्यातको अवस्था अनुसार वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	गैर कृषि उत्पादन हुने वडाहरू	मुख्य गैरकृषि उत्पादन निर्यातको अवस्था अनुसार वडाको संख्या																	
			नदीजन्य उत्पादन	काठ दाउरा	जडीबुटी	कच्चा धागो	टायल	खानीजन्य	औद्योगिक	माटो ईंट्टा	रुद्राक्ष	मसला उत्पादन	तरकारीजन्य उत्पादन	हाते सामग्री	गुड/चाकु	मुर्ती तथा माटाको भाँडा	बाँसजन्य सामग्री	बिजुली उत्पादन	मैन बत्ती	छालाजन्य सामग्री	अन्य
बर्दिया जिल्ला	७५	३९	३३	५	०	०	०	२	१०	७	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०
बढैयाताल गाउँपालिका	९	३	२	१	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.७ विद्यालयमा सेवा/सुविधा पहुँच अनुसार वडाको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा रहेका प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र ७ वटा वडामा र आधारभूत विद्यालय ८ वटा वडामा रहेको छ भने माध्यमिक विद्यालय ६ वटा वडामा रहेको देखिन्छ। क्याम्पस/कलेज १ वटा वडामा रहेको छ। यसैगरी विद्युतको पहुँच र इन्टरनेट पहुँच भएका विद्यालयहरु ७ वटा वडामा रहेका छन्। २ वटा वडामा अपाङ्गता मैत्री विद्यालय र ५ वटा वडामा (WASH) को सुविधा भएका विद्यालय छन्। त्यसैगरी १ वटा वडामा सार्वजनिक पुस्तकालय रहेको छ।

तालिका नं. ३.७: विद्यालयमा सेवा/सुविधा अनुसार वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	विद्यालयमा सेवा/सुविधा अनुसार वडाको संख्या									
		प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र	आधारभूत विद्यालय(१-८)	माध्यमिक विद्यालय कक्षा १२ सम्म	क्याम्पस/कलेज	विद्युत पहुँच भएका विद्यालय	इन्टरनेट पहुँच भएका विद्यालय	अपाङ्गता मैत्री विद्यालय	वास (WASH) सुविधा भएका विद्यालय	सार्वजनिक पुस्तकालय	सामुदायिक सिकाई केन्द्र
बर्दिया जिल्ला	७५	६२	७०	५६	१०	७१	६५	२९	५४	७	१४
बढैयाताल गाउँपालिका	९	७	८	६	१	७	७	२	५	१	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.८ वडामा अस्पताल र अन्य स्वास्थ्य सुविधाको पहुँच अनुसर वडागत विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रको पहुँच ७ वटा वडामा र स्वास्थ्य चौकीको पहुँच ४ वटा वडामा रहेका छन्। प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र र पशु सेवा केन्द्रको पहुँच २/२ वटा वडामा उपलब्ध छन्। सरकारी अस्पताल रहेको कुनै वडामा छैन र निजी अस्पतालको पहुँच १ वटा वडामा रहेका छन्।

तालिका नं.३.८: अस्पताल र अन्य स्वास्थ्य सुविधा पहुँच भएका वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	अस्पताल र अन्य स्वास्थ्य सुविधा पहुँच भएका वडाको संख्या										
		आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	स्वास्थ्य चौकी	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	पशु सेवा केन्द्र	पुनर्स्थापना केन्द्र	सरकारी अस्पताल	सार्वजनिक अस्पताल	निजी अस्पताल	एम्बुलेन्स सेवा	सार्वजनिक शौचालय	बधशाला
बर्दिया जिल्ला	७५	५५	३७	१०	३१	६	८	२	१२	२५	३६	९
बढैयाताल गाउँपालिका	९	७	४	२	२	०	०	०	१	१	४	२

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.९ वडा भित्र रहेका वित्तीय सेवालगायतका सुविधाको उपलब्धताको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा हाटबजार, मूलबजार र कृषि उत्पादन संकलन केन्द्र ३/३/३ वटा वडामा र सहकारी संस्थाहरू ८ वटा वडामा रहेका छन्। त्यसैगरी बैंक वा वित्तीय संस्थाहरू ६ वटा वडामा उपलब्ध छन्।

तालिका नं. ३.९: वडा भित्र रहेका वित्तीय सेवालगायतका सुविधाको उपलब्धताको आधारमा वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	वित्तीय सेवा तथा अन्य सुविधा पहुँच भएका वडा संख्या				
		हाटबजार	मूलबजार	कृषि उपज संकलन केन्द्र	सहकारी संस्था	बैङ्क वा वित्तीय संस्था
बर्दिया जिल्ला	७५	३४	३४	२६	६८	४४
बढैयाताल गाउँपालिका	९	३	३	३	८	६

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.१० वडा भित्र रहेका समाज कल्याणसँग सम्बन्धित सेवा सुविधा अनुसार वडाको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा प्रहरी कार्यालय वा चौकी ३ वटा वडामा, वृद्धाश्रम ३ वटा वडामा, सामुदायिक भवन वा सभा हल ७ वटा वडामा, व्यवस्थित शवदाह वा शव गाड्ने ठाउँ १ वटा वडामा र खेल मैदान ५ वटा वडामा उपलब्ध छन्। सार्वजनिक पार्क २ वटा वडामा, ताल वा सिमसार क्षेत्र ५ वटा वडामा, आफ्नै प्रशासकीय भवन ८ वटा वडामा र मठमन्दिर, गुम्बा, चैत्य, विहार वा चर्च ८ वटा वडामा रहेका छन्।

तालिका नं. ३.१०: समाज कल्याणसँग सम्बन्धित सेवा सुविधाको संख्या अनुसार वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	समाज कल्यान र अन्य सेवाका आधारमा वडाको संख्या									
		प्रहरी कार्यालय वा चौकी	वृद्धाश्रम	बालगृह	सामुदायिक भवन वा सभा हल	व्यवस्थित शवदाह वा शव गाड्ने ठाउँ	खेल मैदान	सार्वजनिक पार्क	ताल वा सिमसार क्षेत्र	आफ्नै प्रशासकीय भवन	मठ मन्दीर, गुम्बा, चैत्य, विहार, चर्च
बर्दिया जिल्ला	७५	३३	१४	५	६०	१३	५३	२०	३८	५२	७२
बढैयाताल गाउँपालिका	९	३	३	१	७	१	५	२	५	८	८

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.११ वडा भित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध सेवा/सुविधा अनुसार वडाको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित विभिन्न सेवा/सुविधाहरु पुगेको वडाहरुको संख्यात्मक विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. ३.११: वडा भित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध सेवा/सुविधा अनुसार वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध सेवा/सुविधाको आधारमा वडाको संख्या													
		गर्भावस्था परामर्श तथा गर्भवस्थाको स्वास्थ्य सेवा	प्रसूति सेवा सुविधा	परिवार नियोजन सेवा	खोप सेवा	स्वास्थ्य प्रवर्द्धन सेवा	झाडापखाला उपचार सेवा	मलेरियाको उपचार सेवा	सामान्य आकस्मिक उपचार सेवा	आयुर्वेदिक वा वैकल्पिक स्वास्थ्य सेवा	पोषण सेवा (तौल, भिटामिन, आइरन चक्की आदि)	सर्पदंश उपचार सेवा	रेबिजको उपचार र भ्याक्सिन सेवा	निःशुल्क औषधी वितरण सेवा	प्रसूति पछिको स्वास्थ्य सेवा
बर्दिया जिल्ला	७५	६९	३०	३८	७४	७१	७४	५०	६६	१३	७१	७	९	७०	५५
बढैयाताल गाउँपालिका	९	७	४	२	२	०	०	०	१	१	४	२	९	७	४

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.१२ वडा भित्र रहेको सडक सुविधा अनुसार वडाको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकाका ९ वडामध्ये ९ वटै वडाको केन्द्रसम्म वर्षैभरि सडक यातायात सञ्चालन हुन्छ। ७ वटा वडाका बहुसंख्यक वडावासीले आधा घण्टाको दुरीमा सार्वजनिक यातायातको सुविधा प्राप्त गर्दछन् भने ३ वटा वडामा स्थानीय यातायात वा नगर यातायात सेवा उपलब्ध छ।

तालिका नं. ३.१२: वडा भित्र रहेको सडक सुविधा अनुसार वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	यातायातको सुविधाका आधारमा वडाको संख्या		
		वडाको केन्द्रसम्म वर्षैभरी सडक यातायात सञ्चालन हुने	बहुसंख्यिक वडाबासीले आधा घण्टाको दुरीमा सार्वजनिक यातायातको सुविधा प्राप्त हुने	स्थानीय यातायात वा नगर यातायात सेवा
बर्दिया जिल्ला	७५	७३	६८	१८
बढैयाताल गाउँपालिका	९	९	७	३

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.१३ वर्षैभरि सञ्चालन हुने कालोपत्रे सडकको लम्बाइ अनुसारको वडाको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकाका ९ वडामध्ये १ वटा वडामा वर्षैभरि सञ्चालन हुने कालोपत्रे सडक छैन। बाँकी ६ वटा वडामा १ देखि ९ किलोमिटर, २ वटा वडामा १० देखि ४९ किलोमिटर कालोपत्रे सडक वर्षैभरि सञ्चालन हुने रहेछ।

तालिका नं. ३.१३: वर्षैभरि सञ्चालन हुने कालोपत्रे सडकको लम्बाइ अनुसारको वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	कालो पत्रे सडकको लम्बाइको आधारमा वडाको संख्या			
		नभएको	१-९ कि.मी.	१०-४९ कि.मी.	५०+ कि.मी.
बर्दिया जिल्ला	७५	७	५२	९	७
बढैयाताल गाउँपालिका	९	१	६	२	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.१४ वर्षैभरि सञ्चालन हुने ग्राभेल सडकको लम्बाइ अनुसारको वडाको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकाका ९ वटै वडामा वर्षैभरि सञ्चालन हुने ग्राभेल सडक छ। जस अनुसार २ वटा वडामा १ देखि ९ किलोमिटर र ५ वटा वडामा १० देखि ४९ किलोमिटर ग्राभेल सडक वर्षैभरि सञ्चालन हुने रहेछ भने ५० कि.मि. भन्दा लामो ग्राभेल सडक सञ्चालन हुने सडक २ वटा वडामा रहेका छन् ।

तालिका नं. ३.१४: वर्षैभरि सञ्चालन हुने ग्राभेल सडकको लम्बाइ अनुसारको वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	ग्राभेल सडकको लम्बाइको आधारमा वडाको संख्या			
		नभएको	१-९ कि.मी.	१०-४९ कि.मी.	५०+ कि.मी.
बर्दिया जिल्ला	७५	०	१८	५३	४
बढैयाताल गाउँपालिका	९	०	२	५	२

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.१५ वडा भित्र वर्षैभरि सञ्चालन हुने धुले-माटे सडकको लम्बाइ अनुसारको वडाको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकाका ९ वडामध्ये वर्षैभरि सञ्चालन हुने धुले-माटे सडक नभएको कुनैपनि वडा छैन। ४ वटा वडामा १ देखि ९ किलोमिटर, ४ वटा वडामा १० देखि ४९ किलोमिटर र १ वटा वडामा ५० कि.मि. भन्दा बढी लामो धुले-माटे सडक वर्षैभरि सञ्चालन हुने रहेछ।

तालिका नं. ३.१५: वर्षैभरि सञ्चालन हुने धुले-माटे सडकको लम्बाइ अनुसारको वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	धुले-माटे सडकको लम्बाइको आधारमा वडाको संख्या			
		नभएको	१-९ कि.मी.	१०-४९ कि.मी.	५०+ कि.मी.
बर्दिया जिल्ला	७५	२	४३	२८	२
बढैयाताल गाउँपालिका	९	०	४	४	१

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.१६ वडाभित्र रहेका अन्य सेवा सुविधा अनुसार वडाको संख्यात्मक विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकाका ९ वडामध्ये ४ वटा वडाका बहुसंख्यक बासिन्दाको आधा घण्टा पैदल दुरीमा उच्च शिक्षा र सुरक्षा सेवा वा प्रहरी चौकीको सुविधा उपभोग गरिरहेको देखिन्छ । अन्य सेवाको पहुँचको अवस्था तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ३.१६: बहुसंख्यक वडावासीहरूले वडाभित्र वा आधा घण्टा पैदल दुरीमा रहेको स्थानबाट उपभोग गर्दै आएको सेवा सुविधा अनुसार वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	सेवा सुविधा अनुसार वडाको संख्या							
		आधा घण्टाको पैदल दुरीमा उच्च शिक्षा (कक्षा १२) भन्दा माथिको सेवाको पहुँच	आधा घण्टाको पैदल दुरीमा पुस्तकालय सुविधा	आधा घण्टाको पैदल दुरीमा मेडिकल डाक्टर (एमबीबिएस) को सेवा उपलब्ध	आधा घण्टाको पैदल दुरीमा सुरक्षा सेवा वा प्रहरी चौकीको पहुँच	५ किमी दुरीमा दमकल सेवा वडाको मुख्य बस्तीबाट	आधा घण्टाको दुरीमा हरियाली पार्क र बाल उद्यान/खेलमैदान	आधा घण्टाको दुरीमा सिनेमा हल/नाचघर/कला केन्द्रको सुविधा	आधा घण्टाको दुरीमा व्यापारिक केन्द्र सुविधा
बर्दिया जिल्ला	७५	३७	१४	१५	४५	३१	३६	५	१८
बढैयाताल गाउँपालिका	९	४	१	१	४	०	२	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.१७ बसाईंसराईंको अवस्था अनुसार वडाको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकाका ९ वडामध्ये २ वटा वडामा बसाईंसराईं नभएको वा नगण्य भएको छ। ४ वटा वडामा बसाईसरी आउनेको संख्या बढी छ। ३ वटा वडामा बसाईंसराईं आउने र जानेको संख्या लगभग बराबर रहेको छ।

तालिका नं. ३.१७: बसाईंसराईं को अवस्था अनुसार वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	बसाईंसराईंको अवस्था अनुसार वडाको संख्या			
		बसाईंसराईं नभएको वा नगण्य भएको	बसाईसरी आउनेको संख्या बढी भएका	बसाईसरी जानेको संख्या बढी भएका	आउने र जानेको संख्या करिब बराबर भएका
बर्दिया जिल्ला	७५	६	३०	१०	२९
बढैयाताल गाउँपालिका	९	२	४	०	३

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

३.१८ प्राकृतिक विपद् वा प्रकोपको खतरा अनुसारको वडाको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिका प्राकृतिक विपद्को जोखिमबाट मुक्त छैन। यहाँ बाढी र डुबानको जोखिम ७ वटा वडामा रहेको छ भने अन्य जोखिम तथा अन्य खतराको विवरण तलको तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका नं. ३.१८: प्राकृतिक विपद् वा प्रकोपको खतराअनुसारको वडाको विवरण

क्षेत्र	जम्मा वडा संख्या	विपत्ती र जोखिमका प्रकार अनुसार वडाको संख्या																
		बाढी	पहिरो	भू-क्षय	डुबान	आँधी/हुरीबतास	चट्याङ्ग	असिना	अतिवृष्टी	खण्डवृष्टी	हुल	शितलहर	सुख्खा वा खडेरी	आगलागी (बस्तीमा)	वन डढेलो	हिमताल विष्फोटन	हिमपहिरो	कुनै जोखिम नभएको
बर्दिया जिल्ला	७५	६४	६	१०	५७	५८	१६	१२	२	१	६	४६	१६	३२	१९	०	०	०
बढैयाताल गाउँपालिका	९	७	०	२	७	८	१	०	०	०	०	७	४	३	२	०	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को समुदाय प्रतिवेदन

खण्ड ४ जनसंख्याको शैक्षिक स्थिति

४.१ पाँच वर्ष वा सोभन्दा माथिका व्यक्तिको साक्षरताको अवस्था अनुसार जनसंख्याको विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार बढैयाताल गाउँपालिकाको साक्षरता दर ७६.७१% छ। पुरुषको साक्षरता दर ८३.९०% र महिलाको साक्षरता दर ७०.६९% छ। गाउँपालिकाका वडाहरूलाई हेर्दा वडा नं. ८ को साक्षरता दर सबैभन्दा उच्च ८४.१६% देखिन्छ भने वडा नं. ४ को सबैभन्दा कम ७२.०८% छ।

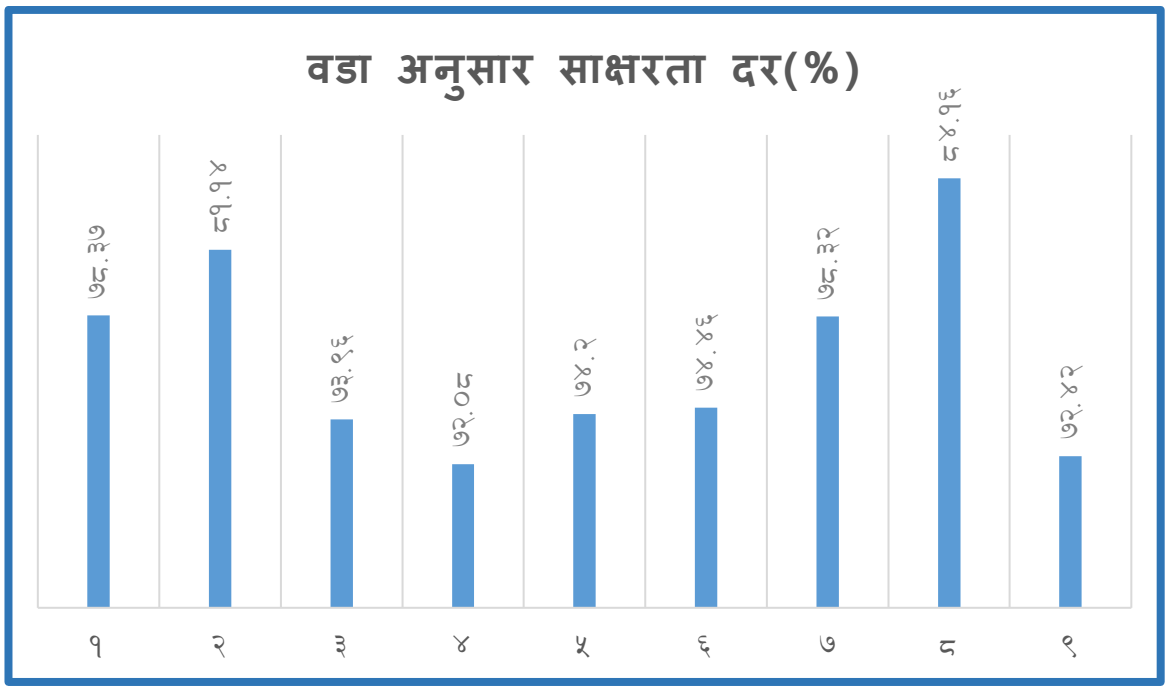

तालिका नं.४.१: पाँच वर्ष वा सो भन्दा माथिका व्यक्तिको साक्षरताको अवस्था अनुसार जनसंख्याको विवरण

क्षेत्र/वडा	लिङ्ग	५ वर्ष र सो भन्दा माथिको जनसंख्या	जनसंख्या			उल्लेख नभएको	साक्षरता दर (%)
			पढ्न र लेख्न दुवै सक्ने	पढ्न मात्र सक्ने	पढ्न र लेख्न दुवै नसक्ने		
बर्दिया जिल्ला	जम्मा	४२२६४८	३२४८०६	४६७७	९३०३१	१३४	७६.८५
	पुरुष	१९७१५६	१६३५१५	१५७७	३२००२	६२	८२.९४
	महिला	२२५४९२	१६१२९१	३१००	६१०२९	७२	७१.५३
बढैयाताल गाउँपालिका	जम्मा	४८३७१	३७१०४	६८५	१०५५८	२४	७६.७१
	पुरुष	२२०२७	१८४८१	२०२	३३३२	१२	८३.९०
	महिला	२६३४४	१८६२३	४८३	७२२६	१२	७०.६९
१	जम्मा	५०५७	३९६३	५	१०८८	१	७८.३७
	पुरुष	२०५४	१७६४	२	२८७	१	८५.८८
	महिला	३००३	२१९९	३	८०१	०	७३.२३
२	जम्मा	६००६	४८७३	३	११२७	३	८१.१४
	पुरुष	२६८३	२३४८	०	३३४	१	८७.५१
	महिला	३३२३	२५२५	३	७९३	२	७५.९९
३	जम्मा	६३६०	४७०४	७२	१५८२	२	७३.९६
	पुरुष	२९७०	२४५२	१९	४९७	२	८२.५६
	महिला	३३९०	२२५२	५३	१०८५	०	६६.४३
४	जम्मा	५२९४	३८१६	६	१४६९	३	७२.०८
	पुरुष	२४२४	१८९७	३	५२२	२	७८.२६
	महिला	२८७०	१९१९	३	९४७	१	६६.८६
५	जम्मा	४६६७	३४६३	१३०	१०७३	१	७४.२०

क्षेत्र/वडा	लिङ्ग	५ वर्ष र सो भन्दा माथिको जनसंख्या	जनसंख्या			उल्लेख नभएको	साक्षरता दर (%)
			पढ्न र लेख्न दुवै सक्ने	पढ्न मात्र सक्ने	पढ्न र लेख्न दुवै नसक्ने		
	पुरुष	२२४०	१८७५	४४	३२१	०	८३.७१
	महिला	२४२७	१५८८	८६	७५२	१	६५.४३
६	जम्मा	५३३६	३९७३	२१२	११३९	१२	७४.४६
	पुरुष	२४७९	२१०३	४७	३२४	५	८४.८३
	महिला	२८५७	१८७०	१६५	८१५	७	६५.४५
७	जम्मा	५२७१	४१२८	७	११३५	१	७८.३२
	पुरुष	२४५६	२०७४	१	३८०	१	८४.४५
	महिला	२८१५	२०५४	६	७५५	०	७२.९७
८	जम्मा	५६७७	४७७८	३७	८६१	१	८४.१६
	पुरुष	२५७५	२३१६	७	२५२	०	८९.९४
	महिला	३१०२	२४६२	३०	६०९	१	७९.३७
९	जम्मा	४७०३	३४०६	२१३	१०८४	०	७२.४२
	पुरुष	२१४६	१६५२	७९	४१५	०	७६.९८
	महिला	२५५७	१७५४	१३४	६६९	०	६८.६०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

४.२ पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिका व्यक्तिले उत्तीर्ण गरेका तह अनुसारको जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा पाँच वर्षभन्दा माथिको कुल जनसंख्या ३७,६०५ रहेकोमा सबैभन्दा धेरै जनसंख्याले प्राथमिक तह (१०,६६१) उत्तीर्ण गरेको देखिन्छ। त्यसैगरी सबैभन्दा कम जनसंख्या(८३ जना) ले स्नातकोत्तर वा सो सरह वा सो भन्दा माथि उत्तीर्ण गरेको देखिन्छ।

तालिका नं.४.२: पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिका व्यक्तिले उत्तीर्ण गरेका तह अनुसारको जनसंख्याको विवरण

लिङ्ग	जम्मा जनसंख्या (५+वर्ष)	उत्तीर्ण गरेको तह									तह नभएको	तह उल्लेख नभएको
		पूर्व बाल विकास	प्राथमिक	निम्न-माध्यमिक	कक्षा ९/१०/टेस्ट पास	एसएलसी/एसईई वा सो सरह	प्रविणता प्रमाणपत्र तह वा सो सरह	स्नातक वा सो सरह	स्नातकोत्तर वा सो सरह वा सो भन्दा माथि	अन्य		
बर्दिया जिल्ला												
जम्मा	३२७८३८	१३२८७	९२३१७	७५८७१	५५३२५	२५९२५	२९५५२	७७६८	३२७५	६८३	२०३१४	३२७८३८
पुरुष	१६४४४७	७०५८	५०२१९	३९८९३	२६९५९	१३१०९	१३६००	३९६८	२११८	२०७	५९६०	१६४४४७
महिला	१६३३९१	६२२९	४२०९८	३५९७८	२८३६६	१२८१६	१५९५२	३८००	११५७	४७६	१४३५४	१६३३९१
बढैयाताल गाउँपालिका												
जम्मा	३७६०५	१७९४	१०६६१	८९३२	६५६९	३०३७	३३१५	८१८	२९६	४६	१६३८	४९९
पुरुष	१८६०९	९६९	५६३९	४५६६	३१२५	१४७३	१४९३	४०९	२१३	१४	५३०	१७८
महिला	१८९९६	८२५	५०२२	४३६६	३४४४	१५६४	१८२२	४०९	८३	३२	११०८	३२१

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

४.३ विद्यालय उपस्थितिको अवस्था अनुसार ५ देखि २५ वर्ष उमेर समूह जनसंख्याको विवरण

रा.ज.ग. २०७८को समयमा बढैयाताल गाउँपालिकामा ५ देखि २५ वर्ष उमेर समूहको कुल जनसंख्या १६,९८७ रहेको छ। यसमध्ये गणनाको **समयमा विद्यालयमा उपस्थित रहेको**:- पूर्व बाल शिक्षामा १,७३७ जना, प्राथमिक शिक्षा ५,३६४ जना, निम्न-माध्यमिक ३,१८४ जना र माध्यमिक १,६०७ जना अध्ययनरत छन्।

गणनाको समयमा विद्यालयमा उपस्थित नरहेकोः- पूर्व बाल शिक्षामा १५ जना, प्राथमिक शिक्षा ९६२ जना, निम्न-माध्यमिक १,८७५ जना र माध्यमिक १,६९६ जना रहेका थिए।

तालिका नं.४.३: एस.एल.सी./एस.ई.ई मुनिको शैक्षिक स्तर पूरा गरेका ५ देखि २५ वर्ष उमेरका जनसंख्या वा विद्यालय उपस्थितिको हालको स्थिति अनुसार कुनै पनि विद्यालयमा कहिल्यै नगएको र पूरा भएको शिक्षाको स्तर अनुसार जनसंख्याको विवरण

लिङ्ग	५-२५ वर्षका जम्मा जनसंख्या	विद्यालयमा उपस्थितिको अवस्था																	
		हाल उपस्थित रहेको						हाल उपस्थित नरहेको							उपस्थिति उल्लेख नभएको					
								कहिलै उपस्थित रहेको											
		पूर्व बाल शिक्षा	प्राथमिक शिक्षा (१-५)	निम्न-माध्यमिक (६-८)	माध्यमिक (९-१०)	अन्य	तह उल्लेख नभएको	पूर्व बाल शिक्षा	प्राथमिक शिक्षा (१-५)	निम्न-माध्यमिक (६-८)	माध्यमिक (९-१०)	अन्य	तह उल्लेख नभएको	कहिलै उपस्थित नरहेको	पूर्व बाल शिक्षा	प्राथमिक शिक्षा (१-५)	निम्न-माध्यमिक (६-८)	माध्यमिक (९-१०)	अन्य	तह उल्लेख नभएको
बर्दिया जिल्ला																			
जम्मा	१४९५६१	१२८७६	४५२८०	२७२८२	१४७६६	१४८	३३५	१८२	१०१३०	१८०४०	१४८९०	३२४	१९७	४९५३	२	३५	९	६	१	१०५
पुरुष	७३१६२	६८८३	२३६७७	१३६७०	६८३६	६४	१७५	९५	५०९६	८७४४	५६१५	१०४	८०	२०५०	१	१६	४	२	०	५०
महिला	७६३९९	५९९३	२९६०३	१३६१२	७९३०	८४	१६०	८७	५०३४	९२९६	९२७५	२२०	११७	२९०३	१	१९	५	४	१	५५
बढैयाताल गाउँपालिका																			
जम्मा	१६९८७	१७३७	५३६४	३१८४	१६०७	४	१७	१५	९६२	१८७५	१६९६	५३	१४	४३८	१	३	२	०	०	५१
पुरुष	८२३७	९४८	२७८९	१५६६	७४८	२	८	८	४५५	८९३	६३१	१२	३	१६५	१	१	१	०	०	६
महिला	८७५०	७८९	२५७५	१६१८	८५९	२	९	७	५०७	९८२	१०६५	४१	११	२७३	०	२	१	०	०	९

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

४.४ पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिका व्यक्तिले उत्तीर्ण गरेका तह अनुसारको जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा सबैभन्दा धेरै जनसंख्या आधारभूत तह ४०.३७% उत्तीर्ण गरेको देखिन्छ भने सबैभन्दा कम उच्च शिक्षा हासिल गर्नेको जनसंख्या २.३% उत्तीर्ण गरेको देखिन्छ।

वडा अनुसारः

- **निरक्षरता :** वडा नं. ४ मा सबैभन्दा धेरै २७.८६% छ भने वडा नं. ८ मा सबैभन्दा कम १५.८२% छ।
- **पूर्व बाल शिक्षा :** वडा नं. १ मा सबैभन्दा धेरै ४.७९% छ भने वडा नं. ६ मा सबैभन्दा कम २.६२% निरक्षरता दर छ।
- **आधारभूत तहः :** वडा नं. २ मा सबैभन्दा धेरै ४४.०४% छ भने वडा नं. ६ मा सबैभन्दा कम ३६.५६% छ।

- **माध्यमिक तहः** : वडा नं. ८ मा सबैभन्दा धेरै ३३.८४% छ भने वडा नं. ४ मा सबैभन्दा कम २२.७६% छ।
- **उच्च शिक्षाः** : वडा नं. ६ मा सबैभन्दा धेरै ३.९५% छ भने वडा नं. ९ मा सबैभन्दा कम ०.७७% छ।

तालिका नं.४.४: पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिका व्यक्तिले उत्तीर्ण गरेका तह अनुसारको जनसंख्याको विवरण

उत्तीर्ण गरेको तह	लिङ्ग	क्षेत्र र वडा									
		बढैयाताल गाउँपालिका	१	२	३	४	५	६	७	८	९
जनसंख्या (५+वर्ष)	जम्मा	४८३७१	५०५७	६००६	६३६०	५२९४	४६६७	५३३६	५२७१	५६७७	४७०३
	पुरुष	२२०२७	२०५४	२६८३	२९७०	२४२४	२२४०	२४७९	२४५६	२५७५	२१४६
	महिला	२६३४४	३००३	३३२३	३३९०	२८७०	२४२७	२८५७	२८१५	३१०२	२५५७
निरक्षर	जम्मा	११२४३	१०९३	११३०	१६५४	१४७५	१२०३	१३५१	११४२	८९८	१२९७
	पुरुष	३५३४	२८९	३३४	५१६	५२५	३६५	३७१	३८१	२५९	४९४
	महिला	७७०९	८०४	७९६	११३८	९५०	८३८	९८०	७६१	६३९	८०३
पूर्व बाल शिक्षा	जम्मा	१७४९	२४२	२५७	२२०	१८२	१६९	१४०	१५६	२१८	१६५
	पुरुष	९४१	१२७	१४८	१२७	८७	८६	६८	८६	११३	९९
	महिला	८०८	११५	१०९	९३	९५	८३	७२	७०	१०५	६६
आधारभूत तह	जम्मा	१९५२८	२१३४	२६४५	२५३७	२२३२	१८३५	१९५१	२०२८	२१५८	२००८
	पुरुष	१०१८१	९७९	१३१७	१३७८	११७०	१०३४	१०७३	११०८	१०८५	१०३७
	महिला	९३४७	११५५	१३२८	११५९	१०६२	८०१	८७८	९२०	१०७३	९७१
माध्यमिक तह	जम्मा	१२९२०	१४१४	१७१०	१६०४	१२०५	११५१	१५९६	१४४५	१९२१	८७४
	पुरुष	६०९१	५९४	७८१	७९१	५५८	५९१	८११	६८७	९१४	३६४
	महिला	६८२९	८२०	९२९	८१३	६४७	५६०	७८५	७५८	१००७	५१०
उच्च शिक्षा	जम्मा	१११४	७८	१०७	१५२	५४	८२	२११	१६८	२२६	३६
	पुरुष	६२२	३९	६०	९६	२५	४१	११९	९५	१२७	२०
	महिला	४९२	३९	४७	५६	२९	४१	९२	७३	९९	१६
अन्य	जम्मा	१८१७	९६	१५७	१९३	१४६	२२७	८७	३३२	२५६	३२३
	पुरुष	६५८	२६	४३	६२	५९	१२३	३७	९९	७७	१३२
	महिला	११५९	७०	११४	१३१	८७	१०४	५०	२३३	१७९	१९१
प्रतिशतमा देखाउदा											
निरक्षर	जम्मा	२३.२४	२१.६१	१८.८१	२६.०१	२७.८६	२५.७८	२५.३२	२१.६७	१५.८२	२७.५८
	पुरुष	१६.०४	१४.०७	१२.४५	१७.३७	२१.६६	१६.२९	१४.९७	१५.५१	१०.०६	२३.०२
	महिला	२९.२६	२६.७७	२३.९५	३३.५७	३३.१	३४.५३	३४.३	२७.०३	२०.६	३१.४
पूर्व बाल	जम्मा	३.६२	४.७९	४.२८	३.४६	३.४४	३.६२	२.६२	२.९६	३.८४	३.५१

उत्तीर्ण गरेको तह	लिङ्ग	क्षेत्र र वडा									
		बढैयाताल गाउँपालिका	१	२	३	४	५	६	७	८	९
	पुरुष	४.२७	६.१८	५.५२	४.२८	३.५९	३.८४	२.७४	३.५	४.३९	४.६१
	महिला	३.०७	३.८३	३.२८	२.७४	३.३१	३.४२	२.५२	२.४९	३.३८	२.५८
आधारभूत तह	जम्मा	४०.३७	४२.२	४४.०४	३९.८९	४२.१६	३९.३२	३६.५६	३८.४७	३८.०१	४२.७
	पुरुष	४६.२२	४७.६६	४९.०९	४६.४	४८.२७	४६.१६	४३.२८	४५.११	४२.१४	४८.३२
	महिला	३५.४८	३८.४६	३९.९६	३४.१९	३७	३३	३०.७३	३२.६८	३४.५९	३७.९७
माध्यमिक तह	जम्मा	२६.७१	२७.९६	२८.४७	२५.२२	२२.७६	२४.६६	२९.९१	२७.४१	३३.८४	१८.५८
	पुरुष	२७.६५	२८.९२	२९.११	२६.६३	२३.०२	२६.३८	३२.७१	२७.९७	३५.५	१६.९६
	महिला	२५.९२	२७.३१	२७.९६	२३.९८	२२.५४	२३.०७	२७.४८	२६.९३	३२.४६	१९.९५
उच्च शिक्षा	जम्मा	२.३	१.५४	१.७८	२.३९	१.०२	१.७६	३.९५	३.१९	३.९८	०.७७
	पुरुष	२.८२	१.९	२.२४	३.२३	१.०३	१.८३	४.८	३.८७	४.९३	०.९३
	महिला	१.८७	१.३	१.४१	१.६५	१.०१	१.६९	३.२२	२.५९	३.१९	०.६३
अन्य	जम्मा	३.७६	१.९	२.६१	३.०३	२.७६	४.८६	१.६३	६.३	४.५१	६.८७
	पुरुष	२.९९	१.२७	१.६	२.०९	२.४३	५.४९	१.४९	४.०३	२.९९	६.१५
	महिला	४.४	२.३३	३.४३	३.८६	३.०३	४.२९	१.७५	८.२८	५.७७	७.४७

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

४.५ अध्ययन गरेको विषय अनुसार पन्ध्र वर्षमाथिका दश जोड २ वा सो सरह र सो भन्दा माथिल्लो तह उत्तीर्ण गरेकाको जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा उच्च शिक्षा हासिल गरेका ४,४२९ जना मध्ये सबैभन्दा धेरैले शिक्षा विषयमा १,७९० जना अध्ययन गरेको देखिन्छ भने सबैभन्दा कम वन विज्ञानमा ५ जना अध्ययन गरेको देखिन्छ।

तालिका नं. ४.५: अध्ययन गरेको विषय अनुसार पन्ध्र वर्षमाथिका दश जोड २ वा सो सरह र सो भन्दा माथिल्लो तह उत्तीर्ण गरेकाको जनसंख्याको विवरण

उमेर समूह (वर्षमा)	जम्मा	अध्ययन गरेको मुख्य क्षेत्र												
		मानविकी तथा समाजशास्त्र	व्यवस्थापन	शिक्षा	विज्ञान तथा प्रविधि	स्वास्थ्य/चिकित्सा शास्त्र	इन्जिनियरिङ्ग	कानून	कृषि	वन	पशु विज्ञान/पशु चिकित्सा/मत्स्यपालन	कम्प्युटर/सूचना प्रविधि	अन्य	उल्लेख नभएको
बर्दिया जिल्ला														
जम्मा	४०५९५	५४२९	१०७५३	१७११२	१७८९	१४५९	५२८	२३२	४२९	१६९	१६७	२५४	५५५	१७१९

उमेर समूह (वर्षमा)	जम्मा	अध्ययन गरेको मुख्य क्षेत्र												
		मानविकी तथा समाजशास्त्र	व्यवस्थापन	शिक्षा	विज्ञान तथा प्रविधि	स्वास्थ्य/चिकित्सा शास्त्र	इन्जिनियरिङ्ग	कानून	कृषि	वन	पशुविज्ञान/पशु चिकित्सा/मत्स्यपालन	कम्प्यूटर/सूचना प्रविधि	अन्य	उल्लेख नभएको
पुरुष	१९६८६	२७३२	५८०२	६९२८	१२४२	५७५	४४४	१५९	२१२	९५	११६	१८५	३११	८८५
महिला	२०९०९	२६९७	४९५१	१०१८४	५४७	८८४	८४	७३	२१७	७४	५१	६९	२४४	८३४
बढैयाताल गाउँपालिका														
जम्मा	४४२९	४३५	१४३४	१७९०	२०८	१२३	५३	१५	४६	५	१०	२८	७४	२०७
पुरुष	२११५	२३८	७५४	६८५	१४८	३९	४३	१२	२०	२	७	२४	४४	९९
महिला	२३१४	१९८	६८०	११०५	६०	८४	१०	३	२६	३	३	४	३०	१०८

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

४.६ १५-२४ वर्ष उमेर समूहका युवाहरूको लिङ्गअनुसार साक्षरताको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा १५-२४ वर्ष उमेर समूहको कुल जनसंख्या ९८२० रहेको छ। यस उमेर समूहमा साक्षर जनसंख्या ९५२० रहेको छ। गाउँपालिकाको युवा साक्षरता दर ९७.६६% रहेको छ । जस अनुसार पुरुषको साक्षरता दर ९८.५१% र महिलाको साक्षरता दर ९७% रहेको छ।

तालिका नं. ४.६: १५-२४ वर्ष उमेर समूहका युवाहरूको लिङ्गअनुसार साक्षरताको विवरण

क्षेत्र र वडा	जम्मा जनसंख्या(१५-२४)			जम्मा साक्षर जनसंख्या (१५-२४)			साक्षरता दर % (१५-२४)		
	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला
बर्दिया जिल्ला	९१०३५	४०८१७	५०२१८	८८५८४	३९८८०	४८७०४	९७.३१	९७.७	९६.९९
बढैयाताल गाउँपालिका	९८२०	४२८८	५५३२	९५९०	४२२४	५३६६	९७.६६	९८.५१	९७
१	९४२	३४४	५९८	९२८	३३७	५९१	९८.५१	९७.९७	९८.८३
२	११८०	४९४	६८६	११५३	४८६	६६७	९७.७१	९८.३८	९७.२३
३	१३५४	६०६	७४८	१२८१	५९१	६९०	९४.६१	९७.५२	९२.२५
४	१११६	४९९	६१७	१०९६	४९३	६०३	९८.२१	९८.८	९७.७३
५	१००५	४६४	५४१	९८१	४५८	५२३	९७.६१	९८.७१	९६.६७
६	११०६	५०७	५९९	१०९५	५०५	५९०	९९.०१	९९.६१	९८.५
७	१०१०	४५०	५६०	९८७	४४०	५४७	९७.७२	९७.७८	९७.६८
८	११०१	४९८	६०३	१०८६	४९३	५९३	९८.६४	९९	९८.३४
९	१००६	४२६	५८०	९८३	४२१	५६२	९७.७१	९८.८३	९६.९

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

४.७ पन्ध्र वर्ष माथिका वयस्कहरूको लिङ्गअनुसार साक्षरताको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा १५ वर्ष माथिको कुल जनसंख्या ३८३०० रहेको छ। यस उमेर समूहमा साक्षर जनसंख्या २७,२२० रहेको छ। गाउँपालिकाको वयस्क साक्षरता(१५+वर्ष) दर ७१.०७% रहेको छ जस अनुसार पुरुषको साक्षरता दर ७९.६१% छ भने महिलाको साक्षरता दर ६४.३६% रहेको छ।

तालिका नं.४.७: पन्ध्र वर्ष माथिका वयस्कहरूको लिङ्गअनुसारको साक्षरताको विवरण

क्षेत्र र वडा	जम्मा जनसंख्या (१५+वर्ष)			जम्मा साक्षर जनसंख्या (१५+वर्ष)			साक्षरता दर % (१५+वर्ष)		
	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला
बर्दिया जुल्ला	३३९३२०	१५४३७९	१८४९४१	२४४३१७	१२२२११	१२२१०६	७२	७९.१६	६६.०२
बढैयाताल गाउँपालिका	३८३००	१६८५४	२१४४६	२७२२०	१३४१८	१३८०२	७१.०७	७९.६१	६४.३६
१	३८८७	१४५८	२४२९	२८१६	११८०	१६३६	७२.४५	८०.९३	६७.३५
२	४६५१	१९७२	२६७९	३५२८	१६४४	१८८४	७५.८५	८३.३७	७०.३२
३	४९८१	२२५१	२७३०	३३५२	१७५१	१६०१	६७.३	७७.७९	५८.६४
४	४१५१	१८५६	२२९५	२६९८	१३४५	१३५३	६५	७२.४७	५८.९५
५	३७६०	१७६३	१९९७	२५९८	१४२५	११७३	६९.१	८०.८३	५८.७४
६	४४२८	२०४९	२३७९	३०७९	१६८०	१३९९	६९.५३	८१.९९	५८.८१
७	४२२४	१८९९	२३२५	३१०८	१५३३	१५७५	७३.५८	८०.७३	६७.७४
८	४४९९	१९५६	२५४३	३६१०	१७०१	१९०९	८०.२४	८६.९६	७५.०७
९	३७१९	१६५०	२०६९	२४३१	११५९	१२७२	६५.३७	७०.२४	६१.४८

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

४.८ बालबालिका (५-१७ वर्ष) को लिङ्गअनुसार साक्षरताको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा ५-१७ वर्ष उमेर समूहको कुल जनसंख्या १३,१२१ रहेको छ। यस उमेर समूहमा साक्षर बालबालिकाको संख्या १२,९०३ रहेको छ। गाउँपालिकाको समग्र बालबालिका (५-१७ वर्ष)को साक्षरता दर ९८.३४% रहेको छ। पुरुष बालबालिकाको साक्षरता दर ९८.१६% छ भने महिला बालबालिकाको साक्षरता दर ९८.५२% रहेको छ।

तालिका नं.४.८: बालबालिका (५-१७ वर्ष) लिङ्गअनुसार साक्षरताको विवरण

क्षेत्र र वडा	बालिबालिका (५-१७ वर्ष)			साक्षर बालबालिका (५-१७ वर्ष)			बालबालिका साक्षरता दर % (५-१७वर्ष)		
	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला
बर्दिया जिल्ला	११०७८४	५६१५०	५४६३४	१०७४६६	५४४५८	५३००८	९७	९६.९९	९७.०२
बढैयाताल गाउँपालिका	१३१२१	६६३४	६४८७	१२९०३	६५१२	६३९१	९८.३४	९८.१६	९८.५२
१	१४७१	७२५	७४६	१४४४	७१०	७३४	९८.१६	९७.९३	९८.३९
२	१७१९	८९५	८२४	१७०६	८८७	८१९	९९.२४	९९.११	९९.३९
३	१७९०	९०७	८८३	१७५४	८८६	८६८	९७.९९	९७.६८	९८.३
४	१४९९	७३७	७६२	१४७२	७२१	७५१	९८.२	९७.८३	९८.५६
५	१२१६	६३६	५८०	११६८	६०७	५६१	९६.०५	९५.४४	९६.७२
६	१२३३	५८०	६५३	१२१९	५७३	६४६	९८.८६	९८.७९	९८.९३
७	१३५९	७०८	६५१	१३३०	६९१	६३९	९७.८७	९७.६	९८.१६
८	१५१५	७८२	७३३	१५०४	७७८	७२६	९९.२७	९९.४९	९९.०५
९	१३१९	६६४	६५५	१३०६	६५९	६४७	९९.०१	९९.२५	९८.७८

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

४.९ शैक्षिक सूचकहरु

तालिका नं.४.९: शैक्षिक सूचकहरुको विवरण २०८१

सि नं	सूचकहरु	जम्मा
१	पूर्व प्राथमिक शिक्षामा कुल भर्ना दर	१२१
२	पूर्व प्राथमिक शिक्षाको अनुभव सहित कक्षा १ मा नव प्रवेशीको प्रतिशत	९३.८
३	कक्षा १ मा कूल प्रवेश दर(GIR)	९३.८

सि नं	सूचकहरु	जम्मा
४	कक्षा १ मा खुद प्रवेश दर(NIR)	९६.१
५	आधारभूत तहमा कुल विद्यार्थी भर्ना दर (GER)	१२५.७
६	आधारभूत तहमा खुद विद्यार्थी भर्ना दर (NER)	९५.७
७	कक्षा ८ मा टिकाउ दर (Survival Rate to grade 8)	८७.६
८	आधारभूत तहको शिक्षा पूरा गर्नेको दर (Competition Rate)	८४.१
९	विद्यालय वाहिर रहेका ५-१२ वर्ष उमेर समूहका वाल बालिकाको प्रतिशत	४.७
१०	कक्षा ९ र १० मा कुल विद्यार्थी भर्ना दर (GER)	९०.९
११	कक्षा ९-१२ को खुद भर्ना दर	५८.९
१२	कक्षा १० सम्मको टिकाउ दर	६९.५
१३	कक्षा १२ सम्मको टिकाउ दर	३८
१४	माध्यमिक तहमा खुद विद्यार्थी भर्ना दर (NER)	८०.१
१५	कक्षा ९-१२ को खुद भर्ना दरमा लैङ्गिक समता सूचकाङ्क(GPI)	१.१७
१६	विद्यालय छोड्ने दर (Drop Out Rate)	०.३१
१७	आधारभूत तहमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात	३३
१८	माध्यमिक तहमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात	३२
१९	आधारभूत तहमा महिला शिक्षक प्रतिशत	३८.४
२०	माध्यमिक तहमा महिला शिक्षक प्रतिशत	११
२१	पेशागत तालिम प्राप्त गरेका शिक्षक संख्या	१००
२२	स्वच्छ पानी तथा सरसफाई सुविधासहित शौचालय निर्माण भएका विद्यालयको प्रतिशत	५५
२३	इन्टरनेट सुविधा पुगेका विद्यालय प्रतिशत	८७

स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका

४.१० शैक्षिक संस्थाहरुको विवरणः

तालिका नं. ४.१०: बढैयाताल गाउँपालिकामा रहेका शैक्षिक संस्थाहरुको विवरण २०८१ असार मसान्त सम्म

क्र.सं.	सामुदायिक बिद्यालय	संख्या
१	संस्थागत विद्यालय	३५
२	धार्मिक विद्यालय	९
३	शिशु स्याहार /बाल विकास केन्द्र	४
४	आधारभुत विद्यालय	२
५	माध्यमिक विद्यालय	२८
६	मदरसा	२०
७	गुम्वा/ विहार	४
८	आश्रम / गुरुकुल	०
९	सामुदायिक सिकाई केन्द्र	०
१०	प्राविधिक शिक्षालय	२
११	कलेज/ क्याम्पस	०
१२	विश्व विद्यालय/शैक्षिक प्रतिष्ठान	१
१३	सार्वजनिक पुस्तकालय / बाचनालय	०
१४	अन्य	१
जम्मा		१०६

स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका

४.११ तहगतरुपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण

तालिका नं. ४.११ तहगतरुपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण २०८१

शिक्षकको तह	स्वीकृत स्थायी दरवन्दी	कार्यरत					जम्मा
		स्थायी	अस्थायी	राहत कोटा	पि सि एफ	अन्य	
प्रा वि	१२४	११९	५	४१	०	०	१६५
नि मा वि	२९	२८	१	२६	०	४	५९
मा वि	२५	२५	०	१३	०	२०	५८
उ मा वि	९	०	९	४	०	०	१३
जम्मा	१८७	१७२	१५	८४	०	२४	२९५

स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका

४ १२. तहगत तथा विद्यालयको किसिम अनुसार विद्यार्थी विवरण

तालिका नं. ४.१२ तहगत तथा विद्यालयको किसिम अनुसार विद्यार्थी विवरण २०८१

विद्यालयको तह	सामुदायिक विद्यालय		संस्थागत विद्यालय	
	छात्रा संख्या	छात्र संख्या	छात्रा संख्या	छात्र संख्या
प्रा वि	१८२७	१९२४	११९२	१७२६
नि मा वि	१२४०	१२१६	३२४	५३४
मा वि	७४१	६०३	११३	१७९
उ मा वि	१६८	१०३	१४	२०
जम्मा	३९७६	३८४६	१६४३	२४५९

स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका

खण्ड ५ स्वास्थ्य, प्रजनन तथा जन्म सम्बन्धी विवरण

५.१ आमाको उमेर समूह र हालसम्म जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या अनुसार १५-४९ वर्ष उमेरका हालसम्म विवाहित महिलाको विवरण

तालिका नं. ५.१: आमाको उमेर समूह र हालसम्म जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या अनुसार १५-४९ वर्ष उमेरका हालसम्म विवाहित महिला संख्या

जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या	एकपटक विवाह गरेको महिलाको जम्मा संख्या	आमाको उमेर समूह (वर्षमा)						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
बर्दिया जिल्ला								
जम्मा	१०९२४५	४४०३	१७३९१	२२२३४	१९५७२	१८६८६	१४९७९	११९८०
बच्चा नजन्माएका	१२९६९	२६२८	४८२४	२६६१	९८२	५५६	५५८	७६०
१ जना बच्चा	२९३२९	१५९६	९३४७	९६३९	४७६०	२१२२	१०७१	७९४
२ जना बच्चा	३७४५९	१५९	२८०३	७८०८	९२४२	८६२३	५६८३	३१४१
३ जना बच्चा	१७९२५	१८	३३८	१६९९	३३३१	४७५२	४३२७	३४६०
४ जना बच्चा	७२०५	२	७३	३३६	९११	१७३०	२०४३	२११०
५ जना बच्चा	२७६२	०	६	६५	२४७	६३०	८३१	९८३
६ जना बच्चा	१०२०	०	०	१९	७७	१९२	२९९	४३३
७ जना बच्चा	३८०	०	०	७	१८	५६	११०	१८९
८ जना बच्चा	१३९	०	०	०	३	२२	४०	७४
९ वा ९+ जना बच्चा	५७	०	०	०	१	३	१७	३६
बढैयाताल गाउँपालिका								
जम्मा	१२६९२	४६१	२०२९	२५०४	२२०८	२२३५	१८१९	१४३६
बच्चा नजन्माएका	१२९७	२६०	४९६	२३८	९८	६४	६२	७९
१ जना बच्चा	३२२१	१८६	११२९	१००५	४८१	२२४	१२०	७६
२ जना बच्चा	४५८०	१३	३५४	९८२	१०६१	१०३१	७२७	४१२
३ जना बच्चा	२२७६	२	४१	२३५	४३२	६०६	५३५	४२५
४ जना बच्चा	८१०	०	९	३५	१०२	२०५	२१९	२४०
५ जना बच्चा	२९८	०	०	७	२७	७३	८७	१०४
६ जना बच्चा	१३६	०	०	१	७	२४	४७	५७
७ जना बच्चा	४५	०	०	१	०	४	१६	२४
८ जना बच्चा	१९	०	०	०	०	२	५	१२
९ वा ९+ जना बच्चा	१०	०	०	०	०	२	१	७

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

५.२ आमाको उमेर समूह र गत १२ महिना भित्र जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या अनुसार १५-४९ वर्ष उमेरका हालसम्मका विवाहित महिलाको संख्या

बढैयाताल गाउँपालिकामा जम्मा १२,६९२ विवाहित महिलामध्ये धेरैजसो (११,९१२) ले पछिल्लो १२ महिनामा बच्चा जन्माएका छैनन्। बच्चा जन्माएका आमाहरूमध्ये १ बच्चा जन्माउनेको संख्या ७७३ छ। २ बच्चा जन्माउने आमाहरूको संख्या ७ जना छ भने ३ वा सोभन्दा बढी बच्चा जन्माउने महिलाको संख्या शून्य छ।

तालिका नं. ५.२: आमाको उमेर समूह र गत १२ महिना भित्र जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या अनुसार १५-४९ वर्ष उमेरका हालसम्मका विवाहित महिलाको संख्या

गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चा संख्या र बच्चाको लिङ्ग	एकपटक विवाह भएको महिलाको जम्मा संख्या	आमाको उमेर समूह (वर्षमा)						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
बर्दिया जिल्ला								
जम्मा विवाहित महिला	१०९२४५	४४०३	१७३९१	२२२३४	१९५७२	१८६८६	१४९७९	११९८०
बच्चा नजन्मेका	१०२५२४	३७३९	१४८९०	२०११४	१८६४०	१८३५५	१४८७०	११९१६
१ जना बच्चा जन्माएका	६६५९	६६३	२४७९	२९०७	९२०	३२५	१०६	५९
२ जना बच्चा जन्माएका	६२	१	२२	१३	१२	६	३	५
३ र सो भन्दा बढी बच्चा जन्माएका	०	०	०	०	०	०	०	०
जीवित जन्मेका बच्चा संख्या								
जम्मा	६७८३	६६५	२५२३	२९३३	९४४	३३७	११२	६९
पुरुष	३५८५	३५४	१२७९	११६३	५००	१८३	६०	४६
महिला	३१९८	३११	१२४४	९७०	४४४	१५४	५२	२३
बढैयाताल गाउँपालिका								
जम्मा विवाहित महिला	१२६९२	४६१	२०२९	२५०४	२२०८	२२३५	१८१९	१४३६
बच्चा नजन्मेका	११९१२	३७५	१७२७	२२७३	२१०४	२१९८	१८०७	१४२८
१ जना बच्चा जन्माएका	७७३	८६	२९७	२३०	१०४	३६	१२	८
२ जना बच्चा जन्माएका	७	०	५	१	०	१	०	०
३ र सो भन्दा बढी बच्चा जन्माएका	०	०	०	०	०	०	०	०
जीवित जन्मेका बच्चा संख्या								
जम्मा	**७८७**	**८६**	**३०७**	**२३२**	**१०४**	**३८**	**१२**	**८**
पुरुष	३९३	४६	१५०	११७	५२	१७	९	२
महिला	३९४	४०	१५७	११५	५२	२१	३	६

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

५.३ आमाको उमेर समूह र बच्चाको लिङ्गअनुसार हाल सम्म जीवित जन्मेका, जीवितै रहेका र जन्मेर मृत्यु भएका बच्चाको संख्या

बढैयाताल गाउँपालिकामा हालसम्म २५,३१७ बच्चा जन्मिएका छन्, जस मध्ये पुरुष १३,१७८ र महिला १२,१३९ रहेका छन्। जीवित जन्मिएका मध्ये २४,२३७ बच्चा जीवितै छन्, जसमा पुरुष १२,५४८ र महिला ११,६८९ रहेका छन्। १,०८० बच्चा जीवितै जन्मिएर पनि मृत्यु भएका छन्। यहाँ बच्चा मृत्यु दर आमाको उमेर बढ्दै जाँदा बढ्दै गएको देखिन्छ। मृत्यु भएका बच्चामा पुरुषको संख्या ६३० र महिलाको संख्या ४५० रहेका छन्।

तालिका नं. ५.३: आमाको उमेर समूह र बच्चाको लिङ्गअनुसार हाल सम्म जीवित जन्मेका, जीवितै रहेका र जन्मेर मृत्यु भएका बच्चाको संख्या

बच्चको लिङ्ग	जम्मा बच्चाको संख्या	आमाको उमेर समूह (वर्षमा)						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
बर्दिया जिल्ला								
हाल सम्म जन्मेका बच्चाको संख्या								
जम्मा	२११११२	१९७६	१६२८९	३२१८४	३८७३७	४५४४४	४०८०१	३५६८१
पुरुष	११०३०१	१०६७	८३५९	१६८३९	२०२८८	२३६७१	२१३८३	१८६९४

बच्चको लिङ्ग	जम्मा बच्चाको संख्या	आमाको उमेर समूह (वर्षमा)						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
महिला	१००८११	९०९	७९३०	१५३४५	१८४४९	२१७७३	१९४१८	१६९८७
हाल सम्म जीवितै रहेका बच्चाको संख्या								
जम्मा	२०१५७३	१९३५	१५९५६	३१३२५	३७४०७	४३३७१	३८४०६	३३१७३
पुरुष	१०४७५१	१०४५	८१७२	१६३०२	१९४८३	२२४५४	२००२६	१७२६९
महिला	९६८२२	८९०	७७८४	१५०२३	१७९२४	२०९१७	१८३८०	१५९०४
जीवितै जन्मेर मृत्यू भएका बच्चाको संख्या								
जम्मा	९५३९	४१	३३३	८५९	१३३०	२०७३	२३९५	२५०८
पुरुष	५५५०	२२	१८७	५३७	८०५	१२१७	१३५७	१४२५
महिला	३९८९	१९	१४६	३२२	५२५	८५६	१०३८	१०८३
बढैयाताल गाउँपालिका								
हाल सम्म जन्मेका बच्चाको संख्या								
जम्मा	२५३१७	२१८	१९९६	३८६२	४४८४	५४९८	४९३३	४३२६
पुरुष	१३१७८	१२१	१००७	२०२६	२३४५	२८५१	२६०९	२२१९
महिला	१२१३९	९७	९८९	१८३६	२१३९	२६४७	२३२४	२१०७
हाल सम्म जीवितै रहेका बच्चाको संख्या								
जम्मा	२४२३७	२१४	१९५८	३७६६	४३४९	५२५२	४६६२	४०३६
पुरुष	१२५४८	११८	९८८	१९६४	२२६८	२७०२	२४४७	२०६१
महिला	११६८९	९६	९७०	१८०२	२०८१	२५५०	२२१५	१९७५
जीवितै जन्मेर मृत्यू भएका बच्चाको संख्या								
जम्मा	१०८०	४	३८	९६	१३५	२४६	२७१	२९०
पुरुष	६३०	३	१९	६२	७७	१४९	१६२	१५८
महिला	४५०	१	१९	३४	५८	९७	१०९	१३२

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

५.४ आमाको साक्षरता/उत्तीर्ण शैक्षिक तह अनुसार १५-४९ वर्षका महिलाबाट हाल सम्म जन्मेका बच्चाको संख्या

बढैयाताल गाउँपालिकाः

कुल जन्म : जम्मा २५,३१७ बच्चा जन्मिएका छन्।

निरक्षर आमा : निरक्षर आमाहरूबाट ८,८२६ बच्चा जन्मिएका छन्। यहाँ निरक्षर आमाहरूबाट उच्च उमेर समूहमा धेरै बच्चा जन्माउने प्रवृत्ति देखिन्छ।

साक्षर आमा : साक्षर आमाहरूबाट १६,४८८ बच्चा जन्मिएका छन्। निम्न माध्यमिक शिक्षा हासिल गरेका आमाहरूबाट धेरै बच्चा जन्मिएको देखिन्छ।

तालिका नं. ५.४: आमाको साक्षरता/उत्तीर्ण शैक्षिक तह अनुसार १५-४९ वर्षका महिलाबाट हाल सम्म जन्मेका बच्चाको संख्या

साक्षरता/उत्तीर्ण गरेको शिक्षाको तह	जम्मा बच्चाको संख्या	महिलाको उमेर समूह						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
बर्दिया जिल्ला								
जम्मा	२१११९२	१९७६	१६२८९	३२१८४	३८७३७	४५४४४	४०८०१	३५६८१
निरक्षर	७५२३९	८५	१०४५	३९२४	९३५८	१७४३६	२११९४	२२१९७
पढ्न र लेख्न दुवै नसक्ने	७०४१५	८२	१००४	३७४०	८८४०	१६२०६	१९६६३	२०८८०
पढ्न मात्र सक्ने	४८२४	३	४१	१८४	५१८	१२३०	१५३१	१३१७
साक्षर	१३५८४६	१८९१	१५२३८	२८२५९	२९३७९	२८००३	१९६०७	१३४६९
पूर्व बाल शिक्षा	२५०	२	५	३२	४८	५२	४९	६२
प्राथमिक शिक्षा (१-५)	३३०३७	२३६	२०६२	५३७५	८०५१	८२३१	५३५३	३७२९
निम्न माध्यमिक (६-८)	३१६९६	७८९	५१९७	८६५०	७३९१	५४२६	२८२२	१४२१
माध्यमिक (९ र १०), टेस्ट पास	२३४५८	५८४	४५४०	७२७८	४५५४	३०७८	२२०९	१२१५
एस.एल.सी वा सो सरह	७२९७	१७४	१४२७	१९४९	१६७४	९६८	६३८	४६७
प्रविणता प्रमाणपत्र तह वा सो सरह	१०२०३	८१	१६१७	३१११	२९५२	१४१४	६९३	३३५
स्नातक वा सो सरह	२७३७	१	१७१	६७३	८९१	५६६	२७३	१६२
स्नातकोत्तर वा सो सरह वा सो भन्दा माथि	९७०	०	२१	१८२	३३२	२३८	१४५	५२
अन्य	५३८	०	५	३०	६४	१७८	१५२	१०९
तह नभएको	१९८७६	१३	१२३	६८३	२६४३	६२५४	५६६९	४४९१
तह उल्लेख नभएको	२७६७	८	४९	२०६	३६८	७३३	७३५	६६८
कहिल्यै विद्यालय नगएका	३०१७	३	२१	९०	४११	८६५	८६९	७५८
साक्षरता अवस्था उल्लेख नभएको	२७	०	६	१	०	५	०	१५
बढैयाताल गाउँपालिका								
जम्मा	**२५३१७**	**२१८**	**१९९६**	**३८६२**	**४४८४**	**५४९८**	**४९३३**	**४३२६**
निरक्षर	८८२६	८	१६०	४४६	१०९९	२०३६	२४१०	२६६७
पढ्न र लेख्न दुवै नसक्ने	७९९९	८	१३८	४२३	१०२२	१८१६	२१७६	२४१६
पढ्न मात्र सक्ने	८२७	०	२२	२३	७७	२२०	२३४	२५१
साक्षर	१६४८८	२१०	१८३५	३४१६	३३८५	३४६०	२५२३	१६५९
पूर्व बाल शिक्षा	४७	०	०	०	८	१२	१४	१३
प्राथमिक शिक्षा (१-५)	४२९०	१६	२३३	६६७	९१३	१११६	७६५	५८०
निम्न माध्यमिक (६-८)	४४२८	८१	६०५	१०२३	९२९	९४८	६१२	२३०
माध्यमिक (९ र १०), टेस्ट पास	३३१३	७५	५०८	९१४	६३८	५२७	४१९	२३२
एस.एल.सी वा सो सरह	१०२५	१८	२११	२६६	२२०	१२९	१०९	७२
प्रविणता प्रमाणपत्र तह वा सो सरह	१३०३	१६	२२०	३७४	३५८	१८०	९४	६१
स्नातक वा सो सरह	३२४	१	२५	७३	११३	७१	२१	२०
स्नातकोत्तर वा सो सरह वा सो भन्दा माथि	६८	०	०	१४	२९	१२	५	८
अन्य	४१	०	१	२	८	११	१२	७
तह नभएको	१०२५	३	२०	३७	१०५	२८९	३०१	२७०
तह उल्लेख नभएको	४२४	०	१०	३६	४६	११६	१२२	९४
कहिल्यै विद्यालय नगएका	२००	०	२	१०	१८	४९	४९	७२
साक्षरता अवस्था उल्लेख नभएको	३	०	१	०	०	२	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

५.५ आमाको साक्षरता/उत्तीर्ण शैक्षिक तह अनुसार गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या

बढैयाताल गाउँपालिकाः

कुल जन्म : गत १२ महिनामा जम्मा ७८७ बच्चा जीवित जन्मिएका छन्।

निरक्षर आमा : निरक्षर आमाहरूबाट ८७ बच्चा जीवित जन्मिएका छन्। यहाँ धेरैजसो बच्चा २५-३४ वर्ष उमेर समूहका आमाहरूबाट जन्मिएका छन्।

साक्षर आमा : साक्षर आमाहरूबाट ६९९ बच्चा जीवित जन्मिएका छन्। साक्षर आमाहरूमा २०-२९ वर्ष उमेर समूहमा जीवित बच्चा जन्मदर उच्च देखिन्छ। प्राथमिक, निम्न-माध्यमिक र माध्यमिक शिक्षा हासिल गरेका आमाहरूले धेरै जीवित बच्चा जन्माएका छन्।

तालिका नं. ५.५: आमाको साक्षरता/उत्तीर्ण शैक्षिक तह अनुसार गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या

साक्षरता/उत्तीर्ण गरेको शिक्षाको तह	गत १२ महिनामा जम्मा जीवित जन्मेका बच्चाको जम्मा संख्या	आमाको उमेर समूह (वर्षमा) र जीवित जन्मेका बच्चाहरूको संख्या						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
बर्दिया जिल्ला								
जम्मा	६७८३	६६५	२५२३	२१३३	९४४	३३७	११२	६९
निरक्षर	८१६	१९	१५०	२२०	१८३	१३८	६१	४५
पढ्न र लेख्न दुवै नसक्ने	७८८	१८	१४५	२१४	१७७	१३१	६१	४२
पढ्न मात्र सक्ने	२८	१	५	६	६	७	०	३
साक्षर	५९६४	६४६	२३७१	१९१३	७६१	१९८	५१	२४
पूर्व बाल शिक्षा	३	०	०	२	१	०	०	०
प्राथमिक शिक्षा (१-५)	८०५	५७	२८१	२५१	१४५	५५	१०	६
निम्न माध्यमिक (६-८)	१५१६	२४८	६१०	४७३	१३३	३१	१६	५
माध्यमिक (९ र १०), टेस्ट पास	१७२४	२३०	७४६	५५७	१५२	३२	७	०
एस.एल.सी वा सो सरह	६०३	७४	२९५	१६०	६७	६	१	०
प्रविणता प्रमाणपत्र तह वा सो सरह	९२१	३३	३७६	३२३	१५५	२७	३	४
स्नातक वा सो सरह	१८५	१	४०	८०	४७	१४	३	०
स्नातकोत्तर वा सो सरह वा सो भन्दा माथि	६४	०	७	२४	२४	६	१	२
अन्य	३	०	१	१	०	१	०	०
तह नभएको	९६	१	१०	२५	२७	२०	७	६
तह उल्लेख नभएको	२८	१	४	१२	६	४	१	०
कहिल्यै विद्यालय नगएका	१६	१	१	५	४	२	२	१
साक्षरता अवस्था उल्लेख नभएको	३	०	२	०	०	१	०	०
बढैयाताल गाउँपालिका								
जम्मा	**७८७**	**८६**	**३०७**	**२३२**	**१०४**	**३८**	**१२**	**८**
निरक्षर	८७	१	२०	२३	१९	१३	४	७
पढ्न र लेख्न दुवै नसक्ने	८३	१	१७	२३	१८	१३	४	७
पढ्न मात्र सक्ने	४	०	३	०	१	०	०	०
साक्षर	६९९	८५	२८६	२०९	८५	२५	८	१
पूर्व बाल शिक्षा	१	०	०	०	१	०	०	०
प्राथमिक शिक्षा (१-५)	९४	८	३४	३२	१६	१	३	०
निम्न माध्यमिक (६-८)	१७५	२६	७०	५२	१७	६	४	०
माध्यमिक (९ र १०), टेस्ट पास	२१४	३६	९१	६२	१७	८	०	०
एस.एल.सी वा सो सरह	७१	६	४४	१३	७	१	०	०
प्रविणता प्रमाणपत्र तह वा सो सरह	९९	८	३६	३७	१३	५	०	०
स्नातक वा सो सरह	२५	१	७	८	८	१	०	०
स्नातकोत्तर वा सो सरह वा सो भन्दा माथि	९	०	०	३	५	१	०	०
अन्य	०	०	०	०	०	०	०	०
तह नभएको	८	०	४	१	१	२	०	०
तह उल्लेख नभएको	२	०	०	१	०	०	१	०
कहिल्यै विद्यालय नगएका	१	०	०	०	०	०	०	१
साक्षरता अवस्था उल्लेख नभएको	१	०	१	०	०	०	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

५.६ आमाको पेशा अनुसार गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाहरूको संख्या

बढैयाताल गाउँपालिकाः

कुल जन्मः गत १२ महिनामा जम्मा ७८७ बच्चा जीवित जन्मिएका छन्।

मुख्य पेशाः आर्थिक रूपमा सक्रिय नभएका आमाहरूबाट १७८ बच्चा जन्मिएका छन्। त्यसपछि कृषि, वन र माछापालनमा संलग्न दक्ष आमाहरूबाट ४९४ बच्चा जन्मिएका छन्।

तालिका नं. ५.६: आमाको पेशा अनुसार गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाहरूको संख्या

आमाको मुख्य पेशा	गत १२ महिनामा जम्मा जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या	आमाको उमेर समूह अनुसार गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
बर्दिया जिल्ला								
जम्मा	६७८३	६६५	२५२३	२१३३	९४४	३३७	११२	६९
सशस्त्र बल	४	०	१	२	०	१	०	०
व्यवस्थापक	७५	४	१४	३१	२०	५	१	०
पेशाविद्	६८	२	९	२५	२०	९	३	०
प्राविधिक तथा सहायक पेशाविद्	२०	०	१	१३	४	१	१	०
कार्यालय सहायकहरू	२५	१	४	९	७	४	०	०
सेवा तथा वस्तु बिक्री गर्ने कामदार	११२	३	३७	४०	२२	९	१	०
कृषि, वन र माछापालनका दक्ष कामदार	३७१०	३६८	१३९९	११७६	४८०	१७२	७४	४१
शिल्पकला तथा कारिगरी	८३	३	२५	३२	१६	५	१	१
कारखाना तथा यन्त्र प्रचालक जडान गर्ने कामदारहरू	८	१	१	२	२	१	०	१
सामान्य वा प्राथमिक पेशाका कामदारहरू	९१६	८८	३६६	२७०	११८	५२	१५	७
पेशा उल्लेख नभएको	२	०	१	१	०	०	०	०
आर्थि रूपमा सक्रिय नभएको	१७६०	१९५	६६५	५३२	२५५	७८	१६	१९
बढैयाताल गाउँपालिका								
जम्मा	**७८७**	**८६**	**३०७**	**२३२**	**१०४**	**३८**	**१२**	**८**
सशस्त्र बल	०	०	०	०	०	०	०	०
व्यवस्थापक	८	०	१	४	३	०	०	०
पेशाविद्	७	०	०	२	३	२	०	०
प्राविधिक तथा सहायक पेशाविद्	३	०	०	२	०	१	०	०
कार्यालय सहायकहरू	२	०	०	०	२	०	०	०
सेवा तथा वस्तु बिक्री गर्ने कामदार	९	०	१	३	४	१	०	०
दक्ष कृषि, वन र माछापालनका कामदार	४९४	५५	१८८	१५२	५६	२७	९	७
शिल्पकला तथा कारिगरी	७	०	२	४	१	०	०	०
कारखाना तथा यन्त्र प्रचालक जडान गर्ने कामदारहरू	१	०	०	०	०	०	०	१
सामान्य वा प्राथमिक पेशाका कामदारहरू	७७	६	३७	१८	१२	३	१	०
पेशा उल्लेख नभएको	१	०	१	०	०	०	०	०
आर्थि रूपमा सक्रिय नभएको	१७८	२५	७७	४७	२३	४	२	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

५.७ आमाको संलग्नता रहेको मुख्य उद्योग र उमेर समूह अनुसार हाल सम्म जन्मेका बच्चाको संख्या

बढैयाताल गाउँपालिकाः

कुल जन्मः हालसम्म २५३१७ बच्चा जन्मिएका छन्।

मुख्य उद्योगः सबैभन्दा धेरै बच्चा १९,३१३ कृषि, वन तथा माछापालन उद्योगमा संलग्न आमाहरूबाट जन्मिएका छन्। त्यसपछि आर्थिक रूपले सक्रिय नरहेका आमाहरूबाट २,७९० बच्चा जन्मिएका छन् भने सबैभन्दा कम बच्चा ६ जना कला, मनोरञ्जन तथा मनोविद् उद्योगमा संलग्न आमाहरूबाट जन्मिएका छन्।

तालिका नं. ५.७: आमाको संलग्नता रहेको मुख्य उद्योग र उमेर समूह अनुसार हाल सम्म जन्मेका बच्चाको संख्या

आमाको मुख्य उद्योगमा संलग्नता	हाल सम्म जन्मेका जम्मा बच्चाको संख्या	आमाको उमेर समूह (वर्षमा) र हाल सम्म जन्मेका बच्चाको संख्या						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
बर्दिया जिल्ला								
जम्मा	**२११११२**	**१९७६**	**१६२८९**	**३२१८४**	**३८७३७**	**४५४४४**	**४०८०१**	**३५६८१**
कृषि, वन तथा माछापालन	१४२३७२	१२२४	१०३६७	२०५६५	२४८२१	३०७५०	२८९५३	२५६९२
खानी तथा उत्खनन	२५२	६	२०	३३	५२	४३	५२	४६
औद्योगिक उत्पादन	३०३८	१९	१९९	५३६	७१३	७३८	५५०	२८३
बिजुली, ग्याँस, बाफ तथा वातानुकूलित सेवा	५५	०	०	८	१४	७	१३	१३
पानीको आपूर्ति, ढलनिकास, फोहोर व्यवस्थापन र शुद्धीकरणका क्रियाकलापहरू	९४	२	८	२०	२५	१९	१५	५
निर्माण	९११४	६२	६५५	१३६५	१८१७	२२८८	१६९९	१२२८
थोक एवम् खुद्रा व्यापार, मोटरगाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सम्भारका कार्यहरू	१०७४५	६९	७८६	१६७०	२२२४	२४६५	१९२५	१६०६
यातायात तथा भण्डारण	१७२	०	९	२२	३०	५६	४१	१४
आवास तथा भोजन सेवा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	१३८३	६	५१	१८६	२६४	३५८	२८७	२३१
सूचना तथा सञ्चार	५५	२	३	११	१४	१०	८	७
वित्तीय तथा वीमा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	६७१	१	२७	१६१	२०७	१३६	८५	५४
घरजग्गा कारोबारका व्यावसायिक क्रियाकलापहरू	२०	०	१	६	४	७	२	०
पेशागत, वैज्ञानिक तथा प्राविधिक क्रियाकलापहुर	८३	०	६	१९	३०	११	१२	५
प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरू	६७	१	४	९	१२	२२	७	१२
सार्वजनिक प्रशासन तथा सुरक्षा, अनिवार्य सुरक्षा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	५१५	०	९	८७	९७	१३२	१०४	८६
शिक्षा	२९५१	५	८७	३८६	७३७	८०४	६०१	३३१
मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्यका क्रियाकलापहरू	७१६	०	२२	९२	१७६	१५०	१५४	१२२
कला, मनोरञ्जन तथा मनोविद्	२२	०	१	६	५	८	०	२
अन्य सेवा प्रदान गर्ने क्रियाकलापहरू	३२०५	४९	३३९	५८८	६५०	६४१	४८८	४५०
घर परिवारका घरायसी क्रियाकलापरु, आफ्ना प्रयोगका लागि छुट्याउन नसकिने विभिन्न वस्तु तथा सेवाहरू उत्पादन गर्ने क्रियाकलापहरू	२१६२	२२	१७२	४२२	४३९	४४६	३१९	३४२

आमाको मुख्य उद्योगमा संलग्नता	हाल सम्म जन्मेका जम्मा बच्चाको संख्या	आमाको उमेर समूह (वर्षमा) र हाल सम्म जन्मेका बच्चाको संख्या						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
बाह्य संघ संस्था एवम् यसका अंगहरूका क्रियाकलापहरू	७४	०	४	१४	१३	१६	१४	१३
उल्लेख नभएको	७५	०	२	१५	२१	४	२४	९
आर्थिक रूपले सक्रिय नरहेको	३३२७१	५०८	३५१७	५९६३	६३७२	६३३३	५४४८	५१३०
बढैयाताल गाउँपालिका								
जम्मा	**२५३१७**	**२१८**	**१९९६**	**३८६२**	**४४८४**	**५४९८**	**४९३३**	**४३२६**
कृषि, वन तथा माछापालन	१९३१३	१५१	१३६९	२८७३	३३८३	४२१९	३८७२	३४४६
खानी तथा उत्खनन	१०	०	१	२	३	२	२	०
औद्योगिक उत्पादन	३५३	०	३०	७०	८२	८४	६५	२२
बिजुली, ग्याँस, बाफ तथा वातानुकूलित सेवा	६	०	०	०	२	०	२	२
पानीको आपूर्ति, ढलनिकास, फोहोर व्यवस्थापन र शुद्धीकरणका क्रियाकलापहरू	६	०	०	१	२	३	०	०
निर्माण	६१९	२	५९	८६	९५	१७४	११२	९१
थोक एवम् खुद्रा व्यापार, मोटरगाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सम्भारका कार्यहरू	१०२८	८	६६	१४८	१९८	२२७	२०९	१७२
यातायात तथा भण्डारण	१४	०	०	०	३	९	२	०
आवास तथा भोजन सेवा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	१६३	०	५	१५	२५	३६	५०	३२
सूचना तथा सञ्चार	२	०	०	२	०	०	०	०
वित्तीय तथा वीमा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	७०	०	०	१९	२१	११	८	११
घरजग्गा कारोबारका व्यावसायिक क्रियाकलापहरू	४	०	०	०	०	४	०	०
पेशागत, वैज्ञानिक तथा प्राविधिक क्रियाकलापहुर	५	०	१	३	१	०	०	०
प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरू	४	०	१	१	०	०	२	०
सार्वजनिक प्रशासन तथा सुरक्षा, अनिवार्य सुरक्षा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	४०	०	०	६	८	८	१०	८
शिक्षा	३८१	१	१७	५४	८८	९३	८६	४२
मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्यका क्रियाकलापहरू	८६	०	५	९	१५	२१	१४	२२
कला, मनोरञ्जन तथा मनोविद्	०	०	०	०	०	०	०	०
अन्य सेवा प्रदान गर्ने क्रियाकलापहरू	२६२	७	४६	३६	४८	५२	३३	४०
घर परिवारका घरायसी क्रियाकलापरु, आफ्ना प्रयोगका लागि छुट्याउन नसकिने विभिन्न वस्तु तथा सेवाहरू उत्पादन गर्ने क्रियाकलापहरू	१३०	२	१३	२१	२३	३२	१६	२३
बाह्य संघ संस्था एवम् यसका अंगहरूका क्रियाकलापहरू	७	०	०	०	३	४	०	०
उल्लेख नभएको	२४	०	१	१	६	२	१४	०
आर्थिक रूपले सक्रिय नरहेको	२७९०	४७	३८२	५१५	४७८	५१७	४३६	४१५

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

५.८ आमाको मुख्य उद्योगमा संलग्नता र उमेर समूह अनुसार गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या

बढैयाताल गाउँपालिकाः

कुल जन्मः गत १२ महिनामा जम्मा ७८७ जीवित बच्चा जन्मिएका छन्।

मुख्य उद्योगः कृषि, वन तथा माछापालन उद्योगमा संलग्न आमाहरूबाट ५११ जीवित बच्चा जन्मिएका छन्। त्यसपछि आर्थिक रूपले सक्रिय नरहेका आमाहरूबाट १७८ जीवित बच्चा जन्मिएका छन्।

तालिका नं. ५.८: आमाको मुख्य उद्योगमा संलग्नता र उमेर समूह अनुसार गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या

आमाको प्रमुख संलग्नता भएको उद्योग	गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाहरूको संख्या	आमाको उमेर समूह अनुसार गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
बर्दिया जिल्ला								
जम्मा	६७८३	६६५	२५२३	२१३३	९४४	३३७	११२	६९
कृषि, वन तथा माछापालन	३९६६	३९८	१४९०	१२४८	५०९	१९३	८२	४६
खानी तथा उत्खनन	७	४	१	१	०	१	०	०
औद्योगिक उत्पादन	८४	४	२५	३२	१९	२	१	१
बिजुली, ग्याँस, बाफ तथा वातानुकूलित सेवा	०	०	०	०	०	०	०	०
पानीको आपूर्ति, ढलनिकास, फोहोर व्यवस्थापन र शुद्धीकरणका क्रियाकलापहरू	२	१	०	१	०	०	०	०
निर्माण	२२५	१७	८८	७०	३०	१४	३	३
थोक एवम् खुद्रा व्यापार, मोटरगाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सम्भारका कार्यहरू	३४९	२६	१२८	१०९	६०	२१	५	०
यातायात तथा भण्डारण	५	०	१	१	०	२	१	०
आवास तथा भोजन सेवा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	२०	१	३	१३	२	१	०	०
सूचना तथा सञ्चार	१	०	०	०	१	०	०	०
वित्तीय तथा वीमा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	२४	०	५	१२	६	१	०	०
घरजग्गा कारोबारका व्यावसायिक क्रियाकलापहरू	१	०	०	०	०	१	०	०
पेशागत, वैज्ञानिक तथा प्राविधिक क्रियाकलापहुर	१	०	१	०	०	०	०	०
प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरू	१	०	०	१	०	०	०	०
सार्वजनिक प्रशासन तथा सुरक्षा, अनिवार्य सुरक्षा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	१४	०	१	६	४	३	०	०
शिक्षा	६१	१	९	१८	२२	९	२	०
मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्यका क्रियाकलापहरू	२३	०	२	१५	४	२	०	०
कला, मनोरञ्जन तथा मनोविद्	१	०	०	१	०	०	०	०
अन्य सेवा प्रदान गर्ने क्रियाकलापहरू	१५३	१४	६९	४३	२२	५	०	०
घर परिवारका घरायसी क्रियाकलापरु, आफ्ना प्रयोगका लागि छुट्याउन नसकिने विभिन्न वस्तु तथा सेवाहरू उत्पादन गर्ने क्रियाकलापहरू	७९	४	३३	२७	१०	३	२	०

आमाको प्रमुख संलग्नता भएको उद्योग	गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाहरूको संख्या	आमाको उमेर समूह अनुसार गत १२ महिनामा जीवित जन्मेका बच्चाको संख्या						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
बाह्य संघ संस्था एवम् यसका अंगहरूका क्रियाकलापहरू	४	०	१	२	०	१	०	०
उल्लेख नभएको	२	०	१	१	०	०	०	०
आर्थिक रूपले सक्रिय नरहेको	१७६०	१९५	६६५	५३२	२५५	७८	१६	१९
बढैयाताल गाउँपालिका								
जम्मा	**७८७**	**८६**	**३०७**	**२३२**	**१०४**	**३८**	**१२**	**८**
कृषि, वन तथा माछापालन	५११	५७	१९५	१५५	५९	२९	९	७
खानी तथा उत्खनन	०	०	०	०	०	०	०	०
औद्योगिक उत्पादन	७	०	२	३	२	०	०	०
बिजुली, ग्याँस, बाफ तथा वातानुकूलित सेवा	०	०	०	०	०	०	०	०
पानीको आपूर्ति, ढलनिकास, फोहोर व्यवस्थापन र शुद्धीकरणका क्रियाकलापहरू	०	०	०	०	०	०	०	०
निर्माण	१६	१	७	४	२	१	०	१
थोक एवम् खुद्रा व्यापार, मोटरगाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सम्भारका कार्यहरू	२७	१	१०	९	७	०	०	०
यातायात तथा भण्डारण	०	०	०	०	०	०	०	०
आवास तथा भोजन सेवा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	१	०	०	१	०	०	०	०
सूचना तथा सञ्चार	०	०	०	०	०	०	०	०
वित्तीय तथा वीमा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	३	०	०	२	१	०	०	०
घरजग्गा कारोबारका व्यावसायिक क्रियाकलापहरू	१	०	०	०	०	१	०	०
पेशागत, वैज्ञानिक तथा प्राविधिक क्रियाकलापहुर	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरू	०	०	०	०	०	०	०	०
सार्वजनिक प्रशासन तथा सुरक्षा, अनिवार्य सुरक्षा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	०	०	०	०	०	०	०	०
शिक्षा	९	०	०	२	५	२	०	०
मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्यका क्रियाकलापहरू	१	०	०	१	०	०	०	०
कला, मनोरञ्जन तथा मनोविद्	०	०	०	०	०	०	०	०
अन्य सेवा प्रदान गर्ने क्रियाकलापहरू	२२	२	१०	६	३	१	०	०
घर परिवारका घरायसी क्रियाकलापरु, आफ्ना प्रयोगका लागि छुट्याउन नसकिने विभिन्न वस्तु तथा सेवाहरू उत्पादन गर्ने क्रियाकलापहरू	१०	०	५	२	२	०	१	०
बाह्य संघ संस्था एवम् यसका अंगहरूका क्रियाकलापहरू	०	०	०	०	०	०	०	०
उल्लेख नभएको	१	०	१	०	०	०	०	०
आर्थिक रूपले सक्रिय नरहेको	१७८	२५	७७	४७	२३	४	२	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

५.९ जन्म दर्ताको स्थिति अनुसार ५ वर्ष वा सो भन्दा मुनिका बालबालिकाको संख्या

बढैयाताल गाउँपालिकाः

कुल बालबालिका : ५ वर्ष मुनिका जम्मा ५,४२९ बालबालिकामध्ये ३,९८० को जन्म दर्ता भएको छ भने १,४४९ को जन्म दर्ता भएको छैन।

उमेर अनुसारः जन्म दर्ता नगरिएका बालबालिकाको संख्या उमेर बढ्दै जाँदा घट्दै गएको देखिन्छ। ० वर्षका बालबालिकामा जन्म दर्ता नभएको संख्या ४३३ छ भने ५ वर्षका बालबालिकामा यो संख्या १६८ छ।

तालिका नं. ५.९: जन्म दर्ताको स्थिति अनुसार ५ वर्ष वा सो भन्दा मुनिका बालबालिकाको संख्या

जन्म दर्ताको अवस्था	जम्मा	पुरा भएको उमेर (वर्षमा)					
		०	१	२	३	४	५
बर्दिया जिल्ला							
जम्मा							
जम्मा	४५३१६	६७७५	७३९२	७७७५	७६१३	७६९७	८०६४
भएको	३४३२५	३६२०	५२४७	५९३४	६२०३	६५१९	६८०२
नभएको	१०९९१	३१५५	२१४५	१८४१	१४१०	११७८	१२६२
पुरुष							
जम्मा	२३७४८	३५९७	३८५९	४१३८	३९९७	४०१९	४१३८
भएको	१७९७२	१९२२	२७३२	३१६०	३२८१	३३९८	३४७९
नभएको	५७७६	१६७५	११२७	९७८	७१६	६२१	६५९
महिला							
जम्मा	२१५६८	३१७८	३५३३	३६३७	३६१६	३६७८	३९२६
भएको	१६३५३	१६९८	२५१५	२७७४	२९२२	३१२१	३३२३
नभएको	५२१५	१४८०	१०१८	८६३	६९४	५५७	६०३
बढैयाताल गाउँपालिका							
जम्मा							
जम्मा	**५४२९**	**७८७**	**८४२**	**९४९**	**९०१**	**९६८**	**९८२**
भएको	३९८०	३५४	५७७	७१३	७०६	८१६	८१४
नभएको	१४४९	४३३	२६५	२३६	१९५	१५२	१६८
पुरुष							
जम्मा	**२८७५**	**३९२**	**४६१**	**५०५**	**४८१**	**५१८**	**५१८**
भएको	२१०३	१६९	३१७	३८३	३८४	४३४	४१६
नभएको	७७२	२२३	१४४	१२२	९७	८४	१०२
महिला							
जम्मा	**२५५४**	**३९५**	**३८१**	**४४४**	**४२०**	**४५०**	**४६४**
भएको	१८७७	१८५	२६०	३३०	३२२	३८२	३९८
नभएको	६७७	२१०	१२१	११४	९८	६८	६६

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

५.१० बढैयाताल गाउँपालिकाको स्वास्थ्य क्षेत्रको पूर्वाधारको विवरण आ.व. २०८१/८२ सम्म

तालिका नं. ५.१०: स्वास्थ्य क्षेत्रको पूर्वाधारको विवरण

सि नं	स्वास्थ्य संस्था/ सुविधाको किसिम	एकाइ	मान
१	सरकारी अस्पताल	संख्या	०
२	सामुदायिक अस्पताल	संख्या	०
३	निजी अस्पताल/नर्सीङ होम	संख्या	०

४	आयुर्वेद केन्द्र	संख्या	१
५	प्राकृतिक चिकित्सा केन्द्र	संख्या	०
६	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	संख्या	१
७	स्वास्थ्य चौकी	संख्या	३
८	शहरी /नगर स्वास्थ्य केन्द्र	संख्या	०
९	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	संख्या	५
१०	ग्रामीन स्वास्थ्य केन्द्र	संख्या	०
११	प्रसुति सेवा केन्द्र	संख्या	३
१२	आरोग्य केन्द्र	संख्या	०
१३	निदान केन्द्र (Dignostic Center)	संख्या	०
१४	निजी क्लिनिक /औषधि पसल	संख्या	२५
१५	योग ब्यायाम केन्द्र	संख्या	५
१६	एम्बुलेन्स	संख्या	२
१७	गाँउघर स्वास्थ्य क्लिनिक	संख्या	२०
१८	खोप क्लिनिक	संख्या	२४
१९	स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुति गराएका महिला	संख्या	७
२०	क्षयरोगी	संख्या	८५

स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका

५.११ बढैयाताल गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्तिको विवरण (२०८२ असार मसान्त सम्म)

तालिका नं. ५.११: स्वास्थ्य संस्थामा संलग्न जनशक्तिको विवरण

सि नं	जनशक्तिको किसिम	स्विकृत दरवन्दी	कार्यरत
१	डाक्टरको संख्या	१	१
२	नर्सिङ स्टाफ	११	१५
३	पारामेडिक्सको संख्या	१७	१९
४	अन्य प्राविधिक जनशक्ति (ल्याब)	१	५
५	अन्य (प्रशासनिक तथा सहयोगी)	१२	१५
६	महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका	९९	९९

स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका

५.१२ बढैयाताल गाउँपालिकाको स्वास्थ्य सूचकहरूको विवरण

तालिका नं. ५.१२: स्वास्थ्य सूचकको विवरण

सि नं	सुचकहरू	आर्थिक वर्ष		
		२०७८/०७९	२०७९/०८०	२०८०/०८१
१	प्रोटोकल अनुसार ४ पटक गर्भवती जाँच गराएका गर्भवतीहरूको संख्या	६३७	६२०	५६८
२	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूति भएकाहरूको संख्या	४५	६९	२६
३	फोरसेप्सभ्याकुमको/ सहायताले प्रसूति भएकाहरूको संख्या	०	०	०
४	शल्यक्रिया मार्फत प्रसूति भएकाहरूको संख्या	०	०	१३९
५	मृत जन्म संख्या)No. of Still Births)	६	३	२
६	मातृ मृत्यू संख्या)Maternal death due to complication of Pregnancy)	०	०	१
७	सुरक्षित गर्भपतन सेवा पाएका महिलाहरूको संख्या)Surgical & Medical)	६६	१५१	१८८
८	गर्भवती महिलामध्ये पि एम टि सि टि सेवा पाएका महिला	८९१	६८६	८८५
९	प्रसूति भएका २० वर्ष मुनिका किशोरीहरूको संख्या	३९	४२	४८

सि नं	सुचकहरू	आर्थिक वर्ष		
		२०७८/०७९	२०७९/०८०	२०८०/०८१
१०	परिवार नियोजनाका आधुनिक साधनको हाल प्रयोग गरिरहेका प्रजनन् उमेर समूहका विवाहित महिलाको संख्या	१३७९८	११६५१	१२०६७
११	भिटामिन ए प्राप्त गर्ने गर्भवती महिलाको संख्या	४०९	३८१	२९३
१२	जन्मदाको तौल २५.Kg भन्दा कम भएका बालबालिकाहरूको संख्या	१११	६०	४८
१३	तौल अनुगमन गरिएका बच्चाहरूको संख्या	२२४१	३७६६	७१८१
१४	कुपोषित बालबालिकाहरूको संख्या	११८	७३	१०३
१५	डी/.हेप बी/ .टी .पी. हिब तेस्रो प्राप्त गर्ने बालबालिकाको संख्या	८४०	८३४	७२०
१६	दादुरारुवेला खोप/ प्राप्त गर्ने बालबालिकाहरूको संख्या	७४५	८९६	८४१
१७	पोलियो)OPV) खोप प्राप्त गर्ने बालबालिकाहरूको संख्या	८४०	८३४	७२०
१८	जेखोप प्राप्त .ई. गर्ने बालबालिकाहरूको संख्या	८२५	८६६	७९०
१९	तोकिए बमोजिमका सबै खोप पाउने बालबालिकाहरूको संख्या	७४५	८९६	८४१
२०	कोभिड विरुद्धको खोप प्राप्त गर्ने व्यक्तिको संख्या	०	०	०
२१	वि सि जी भर्सेज मिजल्स ड्रपआउट रेट	२.८८	-२८.२१	-१७.५१
२२	निमोनियाबाट संक्रमित ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूको संख्या)New Cases)	१६३	२२९	१६३
२३	झाडापखाला भएका पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्या)New Cases)	४९२	५८५	४६६
२४	कुष्ठरोगबाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या (New Cases)	४	४	५
२५	क्षयरोगबाट संक्रमित व्यक्तिहरूको संख्या)New Smear Positive Case registered)			
२६	हात्तीपाइले रोग)New Cases)	०	०	०
२७	औलो रोग बाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या)Imported & Indogeneous)	०	१	५
२८	कालाजारको संक्रमण भएका विरामीको संख्या (New Cases)	०	०	०
२९	डेङ्गीबाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या (New Cases)	१६	२५	१५
३०	कोभिडबाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या	३६	०	०
३१	कोभिडका कारण मृत्यु हुनेको संख्या	०	०	०

स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका

५.१३ बढैयाताल गाउँपालिकामा रहेका प्रमुख रोग तथा बिमारहरू (Top Ten Morbidities)

तालिका नं. ५.१३: प्रमुख १० रोग तथा बिमारहरू

सि नं	रोग / विमार	विरामी संख्या
1	Fever	3467
2	Gastritis	1945
3	Cough	1772
4	Headache	1416
5	Backache	1283
6	Cut injuries	1050
7	Itching	613
8	Abdominal pain	550
9	Arthritis	489
10	Hypertension	376

स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका

खण्ड-६ कृषि, वन तथा वातावरण तथ्याङ्क

कृषि भन्नाले मानव जीवनयापनका लागि आवश्यक खाद्यान्न, फलफूल, तरकारी, पशुपालन र अन्य कच्चा पदार्थ उत्पादन गर्ने प्रक्रिया हो। यसमा जमिनको उपयोग गरी खेतीपाती गर्ने, पशुचौपायाको पालन गर्ने, माछा तथा कुखुरा पालन गर्नेर आधुनिक कृषि प्रणाली अनुसार प्रविधिको प्रयोग समेत समावेश हुन्छ।

नेपालमा कृषि तथ्याङ्क संकलन, व्यवस्थापन, विश्लेषण र प्रकाशन गर्ने प्रमुख निकायहरु

नेपालमा कृषिको तथ्याङ्क संकलन, व्यवस्थापन, विश्लेषण र प्रकाशन गर्ने प्रमुख निकायहरु निम्न छन्-

१.कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय (Ministry of Agriculture and Livestock Development-MoALD)-

यस मन्त्रालय अन्तर्गत विभिन्न विभागहरु छन् जसले कृषिसम्बन्धी नीति, योजना, तथ्याङ्कको उत्पादन तथा समन्वय गर्ने कार्य गर्दछन्।

२.राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय (National Statistics Office-NSO)

यस कार्यालयले कृषि गणना तथा कृषि सम्बन्धी विभिन्न नमूना सर्वेक्षणहरु गर्ने गर्दछ। हरेक १० वर्षमा राष्ट्रिय कृषि गणना (National Agricultural Census) गर्ने प्रमुख निकाय यही हो।

३.नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद् (Nepal Agricultural Council-NARC)

यसले कृषि सम्बन्धी अध्ययन र अनुसन्धान सम्बन्धी कार्य गर्ने गर्दछ।

४.प्रदेशस्तरीय मन्त्रालय र कार्यालयहरु

प्रदेश सरकार अन्तर्गत कृषि सम्बन्धी कार्य गर्नको लागि मन्त्रालय तथा कार्यालयहरु छन् जसले कृषि सम्बन्धी तथ्याङ्क तथ्याङ्क उत्पादन, विश्लेषण, प्रकाशन र वितरण गर्ने काम गर्दछन्।

राष्ट्रिय कृषि गणना (National Agricultural Census) नेपालमा गरिने गणनाहरू मध्ये राष्ट्रिय स्तरको एक महत्वपूर्ण गणना हो, जसको माध्यम बाट राष्ट्रको कृषि क्षेत्रको स्थिति र संरचना सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन गरिन्छ। यसले कृषिमा संलग्न घरपरिवार, खेतीयोग्य जमिन, उत्पादनका साधन, कृषि, बाली, पशुपालन, मजदुरी, यान्त्रिकीकरण, सिँचाई तथा कृषिसँग सम्बन्धित अन्य पक्षहरूबारे विस्तृत तथ्याङ्क उपलब्ध गराउँदछ। कृषि गणनाले कृषिमा भएका परिवर्तनको निगरानी गर्न र भविष्यमा कृषि नीति, योजना तर्जुमा र विकासका लागि आधार प्रदान गर्न महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ।

नेपालमा राष्ट्रिय कृषि गणना प्रत्येक १० वर्षमा एकपटक गरिन्छ। प्रथम कृषि गणना २०१८ सालमा भएको थियो। २०७८ सालमा सम्पन्न भएको कृषि गणना नेपालको सातौं राष्ट्रिय कृषि गणना हो। उक्त गणनामा कृषकले चलन गरेको आकार, जग्गाको उपभोग र उपयोग, बाली लागेको जग्गाको क्षेत्रफल र उत्पादन, सिचाईको विवरण, कृषि सामग्री र औजारको उपयोग, पाल्तु पशुपन्छीको संख्या, सहायक कृषि क्रियाकलापसम्बन्धी विवरण, कृषि कार्यमा संलग्न जनशक्ती, कृषि ऋण, बीमा, अनुदान, कृषि कार्यमा जलवायु परिवर्तनको प्रभाव, कृषिमा हरितगृह/टनेल पद्धतीको प्रयोग, माटो परिक्षण, कृषि बजारसम्मको पहुँच, फोहोरको व्यवस्थापन जस्ता विषयमा तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो।

कृषि गणनामा समावेस भएका कृषक परिवारः

- एउटै व्यक्ति वा परिवारले वा निकायले रेखदेख (व्यवस्थापन) गरेको कृषि उत्पादनको एक आर्थिक एकाईलाई कृषि-चलन भनिन्छ। यस्तो कृषि-चलन भित्र आफ्नो हकको वा अर्काको हकको भएपनि जुनसुकै शर्तमा लिई आंशिक वा पूर्णरूपमा कृषि उत्पादनको उद्देश्यले पालिएका पशुपन्छीहरू वा जुनसुकै आकारको भएपनि कृषिको लागि उपयोग गरिएको सम्पूर्ण जग्गा पर्दछ।

- राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८ मा जग्गाको क्षेत्रफल वा पशुपन्छीको संख्या निम्नानुसार भए मात्र कृषि-चलन भएको मानिएको छ।
    - हिमाल र पहाडका जिल्लामा कम्तीमा ४ आना (०.०१२७२ हेक्टर) र तराईका जिल्लामा कम्तीमा ८ धुर (०.०१३५५ हेक्टर) क्षेत्रफल बाली लागेको जग्गा भएमा, वा
    - जुनसुकै उमेरका कम्तीमा १ वटा गाई-भैंसी पालेको भएमा, वा
    - कम्तीमा ५ वटा भेडा-बाख्रा, सुँगुर-बंगुर जस्ता चौपाया पालेको भएमा, वा
    - चल्ला वा माउ गरी कम्तीमा २० वटा सम्म पाल्तु पन्छी (कुखुरा,हाँस) पालेको भएमा

- कृषि-चलन हुनका लागि जग्गा हुनै पर्छ भन्ने छैन। यदि पशुपन्छी पालन गरेको रहेछ भने पनि कृषि-चलन मानिन्छ।
- हिमाल र पहाडका जिल्लामा कम्तीमा ४ आना (०.०१२७२ हेक्टर) र तराईका जिल्लामा कम्तीमा ८ धुर (०.०१३५५ हेक्टर) क्षेत्रफल बाली लागेको जग्गा नभएका र पशुपन्छी मात्र पालेका आधारमा परेका कृषक परिवारलाई कृषि-चलन (पशुपन्छी मात्र भएका) भनिन्छ।
- कृषि गणनामा प्रयोग गरिएको कित्ता र साधारण भाषामा (वानापीमा) प्रयोग गरिएको कित्ता एकै होइनन्।
- कृषि गणनामा वरिपरी अरुको साँध भएर बिचमा रहेको जमिनको भागलाई कित्ता भनिन्छ। एउटै चलनमा रहेको जग्गाको चक्लाको बीचमा स्थायी ठुलो बाटो, नदी, नहर, खोला, आदि छन् भने त्यसले टुक्राएका फरक-फरक टुक्रालाई अलग-अलग कित्ता मानिएको छ।

राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८ मा प्रादेशिक स्तरका नतिजाहरू निकालिएको थियो। लुम्बिनी प्रदेशका मुख्य नतिजाहरू निम्न तालिकाहरूमा देखाइएको छ-:

क्षेत्रफलको रुपान्तरण

१ हेक्टर = १९.६५७१७८, १ रोपनी = १.४७६५६९, १ विघा =२.४७१०६५ एकड

तालिकाहरूमा ०.१ हेक्टर भन्दा कम क्षेत्रफल उल्लेख गरिएको छैन।

६.१ कृषक परिवार संख्या, क्षेत्रफल, कित्ता संख्या, औसत कित्ता संख्या तथा सिंचित क्षेत्रफलको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा १०,९२५ कृषक परिवारले ६३०३.७ हेक्टर क्षेत्रफलमा खेती गर्दछन्, जहाँ जम्मा २२,७४१ कित्ताहरू छन् र औसत कित्ता संख्या २.१ छ। यहाँ १०,२७१ परिवारले ४९७७.९ हेक्टर क्षेत्रफलमा सिँचाई सुविधा प्रयोग गर्दछन्। पालिकाको विवरणलाई तालिका द्वारा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.६.१: कृषक परिवार संख्या, क्षेत्रफल, कित्ता संख्या, औसत कित्ता संख्या तथा सिंचित क्षेत्रफलको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	जम्मा कित्ता संख्या	औसत कित्ता संख्या	सिँचाई सुविधा प्रयोग गर्ने कृषक परिवारको संख्या	सिंचित क्षेत्रफल (हेक्टर)
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	४५१५७.१	१७८०६५	२.२	७५३६७	३९१६८.६
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	६३०३.७	२२७४१	२.१	१०२७१	४९७७.९

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.२ जग्गाको स्वामित्व अनुसार जग्गा कमाउने परिवार संख्या तथा कमाएको जग्गाको क्षेत्रफल अनुसार विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा ८,३२५ परिवारले आफ्नो हकको ६३०३.७ हेक्टर जग्गामा खेती गर्दछन् र १८ परिवारले अन्य प्रकारको उपभोग अन्तर्गत ०.६ हेक्टर जग्गामा खेती गर्दछन्।

तालिका नं.६.२: जग्गाको स्वामित्व अनुसार जग्गा कमाउने परिवार संख्या तथा कमाएको जग्गाको क्षेत्रफलको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	एक प्रकारको स्वामित्व						एक भन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व	
			परिवारको हकको जग्गा मात्र कमाउने		अरुको हकको जग्गा मात्र कमाउने		अन्य प्रकारको उपभोग अन्तरगत			
			परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	४५१५७.१	६१२३३	२५९९३.०	२८६	२२१.८	१७२	८९.८	१९०५३	१८८५२.४
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	६३०३.७	८३२५	४१६३.२	७३	७६.९	१८	०.६	२५०९	२०६३.०

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.३ कृषि-चलनले चलन गरेको जग्गाको उपयोगको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा १०,९०७ परिवारले ५७३५.२ हेक्टरमा खेतीयोग्य जग्गामा अस्थायी बाली लगाउँदछन्, २०० परिवारले १४.० हेक्टरमा स्थायी बाली लगाउँदछन् र १०,९२५ परिवारले ५४४.७ हेक्टर अन्य जग्गाको रूपमा उपयोग गर्दछन्। पालिकाको विवरणलाई तल चित्र र तालिकाद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ।

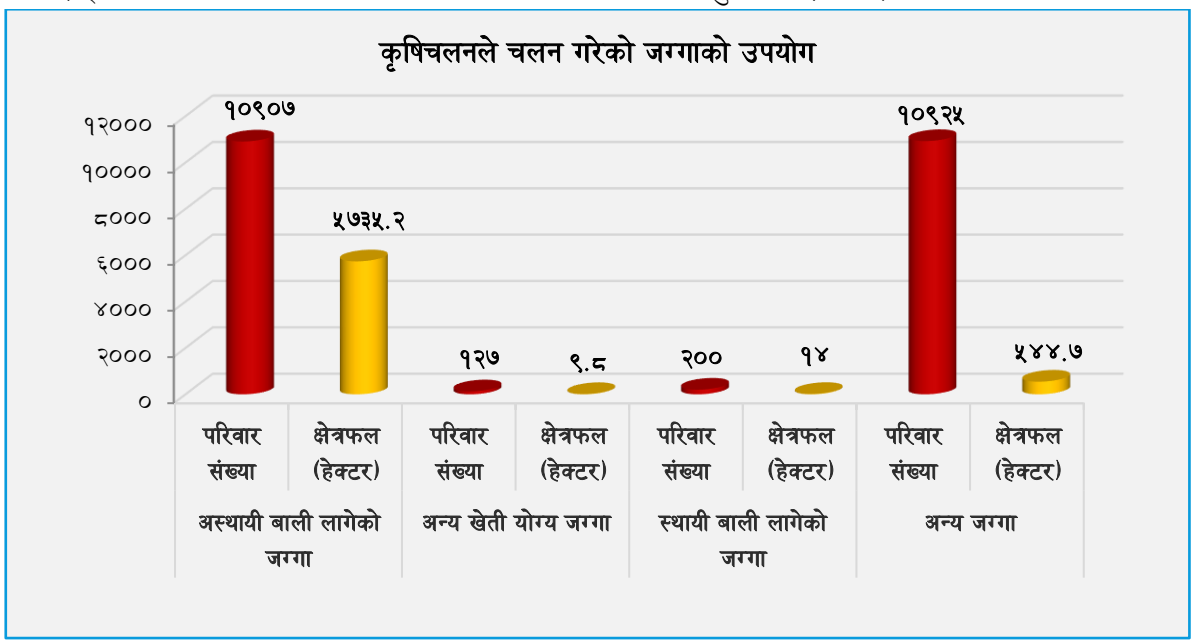

तालिका नं.६.३: कृषि-चलनले चलन गरेको जग्गाको उपयोगको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	जम्मा खेती योग्य जग्गा		अस्थायी बाली लागेको जग्गा		अन्य खेती योग्य जग्गा		स्थायी बाली लागेको जग्गा		अन्य जग्गा	
			परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	४५१५७.१	७९८५६	४१४२९.१	७९८४१	४१३२३.८	१०८२	९७.३	२७०८	२०८.९	८०७४४	३५२७.१
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	६३०३.७	१०९०७	५७४५.०	१०९०७	५७३५.२	१२७	९.८	२००	१४.०	१०९२५	५४४.७

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.४ विभिन्न अस्थायी बालीको क्षेत्रफल तथा कृषक परिवारको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा १०,५४३ परिवारले ८९४७.३ हेक्टरमा खाद्यान्न बाली, ५,९२६ परिवारले ८९४.४ हेक्टरमा कोसे/दाल बाली, ५४५३ परिवारले २१४.५ हेक्टरमा कन्दमूल बाली, ५४५३ परिवारले ७४७.२ हेक्टरमा तेल बाली, ६,८०१ परिवारले १८८.१ हेक्टरमा तरकारी बाली र ४,७६४ परिवारले १०७.५ हेक्टरमा अन्य अस्थायी बाली लगाउँदछन्।

तालिका नं.६.४: विभिन्न अस्थायी बालीको क्षेत्रफल तथा कृषक परिवार संख्याको विवरण

क्षेत्र	खाद्यान्न बाली		कोसे/दालबाली		कन्दमूल बाली		तेल बाली		तरकारी बाली		अन्य अस्थायी बाली	
	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवारसंख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)
बर्दिया जिल्ला	७७०८३	६४१५२.६	३९०१८	६०००.४	५०४५१	१५९४.४	४४५२५	८०७१.१	५५२०३	१९०४.९	४६३२९	१५२०.४
बढैयाताल गा.पा.	१०५४३	८९४७.३	५९२५	८९४.४	५४५३	२१४.५	५४५३	७४७.२	६८०१	१८८.१	४७६४	१०७.५

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.४(क) मुख्य अस्थायी बाली लागेका जग्गाको क्षेत्रफल तथा कृषक परिवारको विवरण

यस तालिकाले मुख्य अस्थायी बालीहरू (धान, गहुँ, मकै, कोदो, जौं/उवा, र फापर) को क्षेत्रफल र ती बाली लगाउने कृषक परिवारको संख्या देखाउँदछ। बढैयाताल गाँउपालिकामा १०,३६१ परिवारले ५५९०.३ हेक्टरमा धान, ७,९०७ परिवारले ३०५४.३ हेक्टरमा गहुँ, ३,४१७ परिवारले २८६.१ हेक्टरमा मकै, र १८ परिवारले १.२ र ६.२ हेक्टरमा क्रमशः जौं/उवा र फापर लगाउँदछन् भने कोदोको खेती गरेको देखिदैन। पालिकाको विवरणलाई तल वृत्त चित्र तातहा तालिकाद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ।

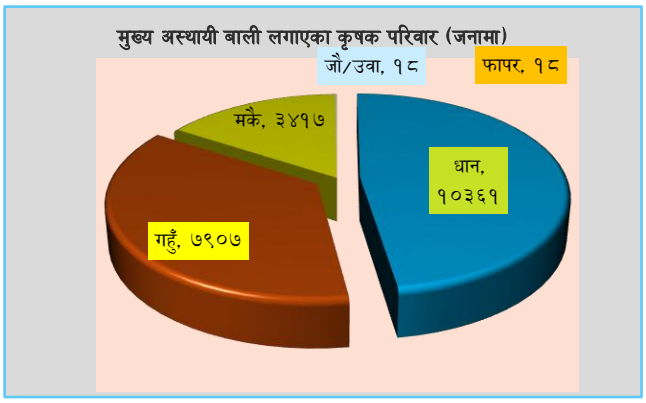

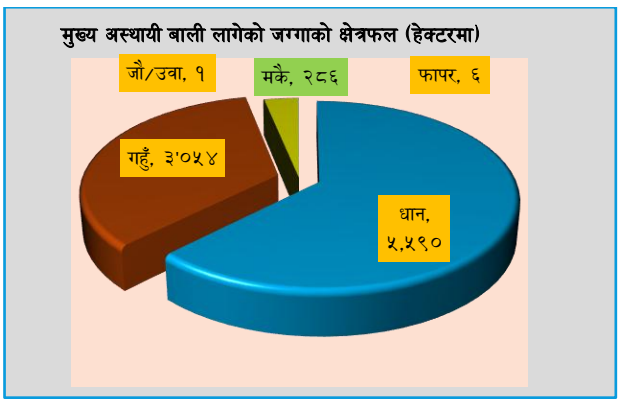

तालिका नं.६.४(क):मुख्य अस्थायी बाली लागेका जग्गाको क्षेत्रफल तथा कृषक परिवार संख्या

क्षेत्र	धान		गहुँ		मकै		कोदो		जौ/उवा		फापर	
	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)
बर्दिया जिल्ला	७७०८३	६४१५२.६	३९०१८	६०००.४	५०४५१	१५९४.४	४४५२५	८०७१.१	५५२०३	१९०४.९	४६३२९	१५२०.४
बढैयाताल गा.पा.	१०३६१	५५९०.३	७९०७	३०५४.३	३४१७	२८६.१	०		१८	१.२	१८	६.२

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.५ बर्गैंचाको रूपमा लगाइएका जम्मा स्थायी बालीको क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवारकोविवरण

यस तालिकाले बर्गैंचाको रूपमा लगाइएका स्थायी बालीहरूको क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र त्यस्ता बाली लगाउने कृषक परिवारको संख्या देखाउँदछ। बढैयाताल गाँउपालिकामा ६,८०१ परिवारले १४.० हेक्टरमा बर्गैंचाको रूपमा स्थायी बाली लगाएका छन्, जहाँ फल लाग्ने उमेरका ८१८ बोट र फल नलाग्ने उमेरका ३९,१११ बोट छन्। त्यसैगरी छरिएर रहेको फल लाग्ने उमेरका बोट संख्या २६,७१५ र फल नलाग्ने उमेरका बोट संख्या २६,६५५ रहेका छन्।

तालिका नं.६.५: बर्गैंचाको रूपमा लगाइएका जम्मा स्थायी बालीको क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	स्थायी बाली							
			कृषक परिवार संख्या	बर्गैचाको रूपमा लगाइएका जम्मा स्थायी बालीको क्षेत्रफल (हेक्टर)	बर्गैचाको रूपमा लगाइएका					छरिएका बोट संख्या	
					फल लाग्ने उमेरको			फल नलाग्ने उमेरको			
					परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	बोट संख्या	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	बोट संख्या	फल लाग्ने उमेरको	फल नलाग्ने उमेरको
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	४५१५७.१	६३९४०	२०८.९	२१९२	१०८.७	८९५१९	१५७०	१००.२	१२९६१५	३६७१०५	१९८८४०
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	६३०३.७	६८०१	१४.०	१२७	१.१	८१८	७३	१२.९	३९१११	२६७१५	२६६५५

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.५(क) बगैंचाको रूपमा लगाइएका मुख्य स्थायी बाली (सुन्तला र कागती)को क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवारको विवरण

यस तालिकाले मुख्य स्थायी बालीहरू (सुन्तला र कागती) को क्षेत्रफल, बोट संख्या र छरिएर रहेका बोट संख्या देखाउँदछ। बढैयाताल गाँउपालिकामा ७०९ परिवारले ११४६ वटा कागती बोट छरिएर लगाएका छन्।

तालिका नं.६.५(क): बगैंचाको रूपमा लगाइएका मुख्य स्थायी बालीको क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवारको विवरण

क्षेत्र	सुन्तला				कागती			
	कृषक परिवार संख्या	बगैचाको रूपमा लगाइएका		छरिएका बोट संख्या	कृषक परिवार संख्या	बगैचाको रूपमा लगाइएका		छरिएका बोट संख्या
		क्षेत्रफल (हेक्टर)	बोट संख्या			क्षेत्रफल (हेक्टर)	बोट संख्या	
बर्दिया जिल्ला	२०८	०.१	१२९	२९४	१७३१९	२२.८	१४२६९	३४३४९
बढैयाताल गा.पा.		०.०	०	०	७०९	०.०	०	११४६

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.५(ख) बगैंचाको रूपमा लगाइएका मुख्य स्थायी बाली(ऑप र केरा) को क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवारकोविवरण

यस तालिकाले अन्य मुख्य स्थायी बालीहरू (ऑप र केरा) को क्षेत्रफल, बोट संख्या, र छरिएर रहेका बोट संख्या देखाउँदछ। बढैयाताल गाँउपालिकामा ४,८९१ परिवारले ०.९ हेक्टरमा ऑप ४१८ बोट लगाएका छन् र १३,२३२ बोट छरिएका छन् भने ५२७ परिवारले ०.६ हेक्टरमा केरा ९०९ बोट लगाएका छन् भने ४,१९९ बोट छरिएका छन्।

तालिका नं.६.५(ख): बगैंचाको रूपमा लगाइएका मुख्य स्थायी बालीको क्षेत्रफल, बोट संख्या, छरिएर रहेका बोट संख्या र कृषक परिवारको विवरण

क्षेत्र	ऑप				केरा			
	कृषक परिवार संख्या	बगैचाको रूपमा लगाइएका		छरिएका बोट संख्या	कृषक परिवार संख्या	बगैचाको रूपमा लगाइएका		छरिएका बोट संख्या
		क्षेत्रफल (हेक्टर)	बोट संख्या			क्षेत्रफल (हेक्टर)	बोटसंख्या	
बर्दिया जिल्ला	५२७५४	६७.८	३००४६	१५५९१७	१३२६६	२८.५	६३४७७	७१५५०
बढैयाताल गा.पा.	४८९१	०.९	४१८	१३२३२	५२७	०.६	९०९	४१९९

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.६ प्रमुख बालीहरूमा कृषि सामग्री (बीउविजन, विषादी, मल) प्रयोग गर्ने कृषक परिवारको विवरण

यस तालिकाले प्रमुख बालीहरूमा बीउ, विषादी र मल प्रयोग गर्ने कृषक परिवारको संख्या देखाउँदछ। बढैयाताल गाँउपालिकामा १०,३६१ परिवारले धान खेती गर्दछन्, जसमध्ये ३,५२७ ले स्थानीय बीउ, ३,२३५ ले उन्नत बीउ र ३,६०० ले वर्णशंकर (हाइब्रिड) बीउ प्रयोग गर्दछन्। ३,४९१ परिवारले कीटनाशक विषादी प्रयोग गर्दछन, १,११० परिवारले स्थानीय/जैविक मल, ४,६७१ परिवारले खनिज/रासायनिक मल र ४,५८१ परिवारले दुवै प्रकारको मल प्रयोग गर्दछन्।

तालिका नं.६.६: प्रमुख बालीहरूमा कृषि सामग्री (बीउविजन, विषादी, मल) प्रयोग गर्ने कृषक परिवारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	धान							
		कृषक परिवार संख्या	बीउ विजनको किसिम			कीटनाशक विषादीको प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	मलको प्रयोग		
			प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या				कृषक परिवार संख्या		
			स्थानीय	उन्नत	वर्णशंकर (हाइब्रिड)		स्थानीय/ जैविक मल	खनिज/ रासायनिक मल	दुवै
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	७३४७७	२८५८५	२८९०१	१६७९१	२४५९६	९२८९	२१६२४	४२५६३
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	१०३६१	३५२७	३२३५	३६००	३४९१	१११०	४६७	४५८१

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.६प्रमुख बाली (क))मकै(मा कृषि सामग्री बीउविजन), विषादी, मलप्रयोग गर्ने कृषक (परिवारको विवरण

यस तालिकाले मकै खेतीमा कृषि सामग्रीको प्रयोग देखाउँदछ। बढैयाताल गाँउपालिकामा ३,४१७ परिवारले मकै खेती गर्दछन्, जसमध्ये १,३४६ ले स्थानीय बीउ, १,३९९ ले उन्नत बीउ, र ६७३ ले वर्णशंकर (हाइब्रिड) बीउ प्रयोग गर्दछन्। ६५४ परिवारले कीटनाशक विषादी प्रयोग गर्दछन, ८९२ परिवारले स्थानीय/जैविक मल, १,६९० परिवारले खनिज/रासायनिक मल र ८३६ परिवारले दुवै प्रकारको मल प्रयोग गर्दछन।

तालिका नं.६.६(क): प्रमुख बालीहरूमा कृषि सामग्री (बीउविजन, विषादी, मल) प्रयोग गर्ने कृषक परिवार विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	मकै							
		कृषक परिवार संख्या	विजनको किसिम			कीटनाशक विषादीको प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	मलको प्रयोग		
			प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या				कृषक परिवार संख्या		
			स्थानीय	उन्नत	वर्णशंकर (हाइब्रिड)		स्थानीय/ जैविक मल	खनिज/ रासायनिक मल	दुवै
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	३०३६९	१४११९	११७५४	४४९६	४४७८	१३४१६	७०२६	९९२८
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	३४१७	१३४६	१३९९	६७३	६५४	८९२	१६९०	८३६

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.६(ख) प्रमुख बाली (गहुँ) मा कृषि सामग्री (बीउविजन, विषादी, मल) प्रयोग गर्ने कृषक परिवारको विवरण

यस तालिकाले गहुँ खेतीमा कृषि सामग्रीको प्रयोग देखाउँदछ। बढैयाताल गाँउपालिकामा ७,९०७ परिवारले गहुँ खेती गर्दछन्, जसमध्ये ४,३४५ ले स्थानीय बीउ, ३,५६२ ले उन्नत बीउ प्रयोग गर्दछन्। ३०९ परिवारले कीटनाशक विषादी प्रयोग गर्दछन्, १,३१० परिवारले स्थानीय/जैविक मल, ४,६६९ परिवारले खनिज/रासायनिक मल र १,९२८ परिवारले दुवै प्रकारको मल प्रयोग गर्दछन्।

तालिका नं.६.६(ख): प्रमुख बालीहरूमा कृषि सामग्री (बीउविजन, विषादी, मल) प्रयोग गर्ने कृषक परिवार विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	गहुँ							
		कृषक परिवार संख्या	विजनको किसिम		कीटनाशक विषादीको प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	मलको प्रयोग		
			प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या			कृषक परिवार संख्या		
			स्थानीय	उन्नत		स्थानीय/ जैविक मल	खनिज/ रासायनिक मल	दुवै
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	५१६९४	३०७७४	२०९१९	८११८	८५९९	२२३४३	२०७५३
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	७९०७	४३४५	३५६२	३०९	१३१०	४६६९	१९२८

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.७ पाल्तु चौपाया तथा पन्छीको संख्या र कृषक परिवारको विवरण

यस तालिकाले स्थानीय तहमा पाल्तु चौपाया तथा पन्छीहरूको संख्या र ती पाल्ने कृषक परिवारको संख्या देखाउँदछ। बढैयाताल गाँउपालिकामा ७,७२६ परिवारले पाल्तु चौपाया पाल्दछन् जसमा १,७९९ परिवारले गाई/गोरु ४,५४५ वटा, ३,१६२ परिवारले राँगा/भैंसी ८,०८९ वटा, ६,०९० परिवारले बाखा/च्याङ्ग्रा ३३,३७२ वटा, ३२७ परिवारले भेडा/भेडी ७४५ वटा, ८०० परिवारले सुँगुर/बंगुर ३,६८९ वटा, १८ परिवारले अन्य पशु ३६ वटा पाल्दछन् भने ४,१६३ परिवारले कुखुरा ५२,५९२ वटा र १३२६ परिवारले अन्य पन्छी ८,५०१ वटा पाल्दछन्।

तालिका नं.६.७: पाल्तु चौपाया तथा पन्छीको संख्या र कृषक परिवारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	पाल्तु चौपाया												पाल्तु पन्छी			
		पशु चौपाया पाल्ने कृषक परिवारको संख्या	गाई/गोरु		राँगा/भैंसी		बाखा/च्याङ्ग्रा		भेडा/भेडी		सुँगुर/बंगुर		अन्य पशु		कुखुरा		अन्य पन्छी	
			कृषक परिवार संख्या	गाई/गोरु संख्या	कृषक परिवार संख्या	राँगा/भैंसी संख्या	कृषक परिवार संख्या	बाखा/च्याङ्ग्रा संख्या	कृषक परिवार संख्या	भेडा/भेडी संख्या	कृषक परिवार संख्या	सुँगुर/बंगुर संख्या	कृषक परिवार संख्या	अन्य पशु संख्या	कृषक परिवार संख्या	कुखुरा संख्या	कृषक परिवार संख्या	अन्य पन्छी संख्या
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	६५९७४	१९९६०	४४६८७	२५१८४	६००५८	४८०४८	२२४०९२	४०१७	१३८३३	१७००४	४१६३२	२८०	८३५	३७५८०	६०८८१९	७२६७	४४१८३
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	७७२६	१७९९	४५४५	३१६२	८०८९	६०९०	३३३७२	३२७	७४५	८००	३६८९	१८	३६	४७६३	५२५९२	१३२६	८५०१

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.८ कृषि कार्यमा संलग्न कामदारको विवरण

यस तालिकाले कृषि कार्यमा संलग्न स्थायी र अस्थायी कामदारहरूको संख्या देखाउँदछ। बढैयाताल गाँउपालिकामा ३६ परिवारले स्थायी कामदारको रूपमा पुरुष १८ जना र महिला ३६ जना प्रयोग गरेको देखियो भने ४,२०० परिवारले अस्थायी कामदार रूपमा पुरुष १४,५१२ जना र महिला ४५,४२२ जना प्रयोग गर्दछन्। पालिकाको विवरणलाई तल तालिकाद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.६.८:कृषि कार्यमा संलग्न कामदारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	स्थायी कामदार				अस्थायी कामदार			
		कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	स्थायी कामदार संख्या			कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	अस्थायी कामदारको व्यक्ति दिन		
			जम्मा	पुरुष	महिला		जम्मा	पुरुष	महिला
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	३४३	६५२	४३०	२२२	२३६६०	३५२३३९	८४४४९	२६७८९०
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	३६	५५	१८	३६	४२००	५९९३४	१४५१२	४५४२२

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.९ कृषि कार्यमा कामदारको किसिमअनुसार कामदारहरूको संख्या र कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या

यस तालिकामा कृषि कार्यमा कामदारको किसिम अनुसार कामदारहरूको संख्या र कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवारको संख्या दिएको छ। बढैयाताल गाँउपालिकामा ४,२५५ कृषक परिवारले पर्ममा लगाएका कामदार जम्मा ३१,००८ मध्ये पुरुष ७,३८४ र महिला २३,६२४ रहेका छन् भने ९१ कृषक परिवारले ठेक्कामा लगाएका कामदार जम्मा ९२८ मध्ये पुरुष २७३ र महिला ६५५ रहेका छन्।

तालिका नं.६.९: कृषि कार्यमा कामदारको किसिमअनुसार कामदारहरूको संख्या र कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	पर्ममा लगाएका कामदार				ठेक्कामा लगाएका कामदार			
		कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	पर्ममा लगाएका कामदारको व्यक्ति दिन			कामदार प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	ठेक्कामा लगाएका कामदारको व्यक्ति दिन		
			जम्मा	पुरुष	महिला		जम्मा	पुरुष	महिला
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	२६०६८	२६२४१०	७०९१३	१९१४९८	५५७	५३५३	१६८३	३६६९
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	४२५५	३१००८	७३८४	२३६२४	९१	९२८	२७३	६५५

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.१० कृषि ऋण, थप ऋणको आवश्यकता, बीमा तथा अनुदान प्राप्त गर्ने कृषक परिवारको विवरण

यस तालिकाले कृषि ऋण लिएका, थप ऋण आवश्यक भएका, बीमा तथा अनुदान प्राप्त गर्ने कृषक परिवारको संख्या देखाउँदछ। बढैयाताल गाँउपालिकामा १,५०८ परिवारले कृषि ऋण लिएका छन् र ३,४३६ परिवारले कृषि ऋण वा थप ऋणको आवश्यकता परेको देखिन्छ। त्यसैगरी ४०० कृषक परिवारले कृषि क्रियाकलापको लागि बीमा गरेका छन् र १२७ कृषक परिवारले कृषि कार्यको लागि सरकारी अनुदान प्राप्त गरेका छन्।

तालिका नं.६.१०: कृषि ऋण, थप ऋणको आवश्यकता, बीमा तथा अनुदान प्राप्त गर्ने कृषक परिवारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषि ऋण लिएका कृषक परिवार संख्या	कृषि ऋण/थप ऋणको आवश्यकता उल्लेख गर्ने कृषक परिवार संख्या	कृषि क्रियाकलापको लागि बीमा गरेका कृषक परिवार संख्या	कृषि कार्यको लागि सरकारी अनुदान प्राप्त गरेका कृषक परिवार संख्या
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	१२९२९	२१०८४	२४०३	३५१९
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	१५०८	३४३६	४००	१२७

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.११ जलवायु परिवर्तन बारे जानकारी राख्ने र कृषि कार्यमा जलवायु परिवर्तनले पुऱ्याएको प्रभावअनुसार कृषक परिवारको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा ३,१६२ परिवारलाई जलवायु परिवर्तनबारे थाहा छ र २,८८९ परिवारले यसको प्रभाव अनुभव गरेका छन्। जस मध्ये उत्पादनमा कमी २,४१६, उत्पादनमा बृद्धि १०९, फल/फसलको आकारमा परिवर्तन १०९, स्वादमा परिवर्तन १२७, बाली लगाउने ३२७, धेरै वा कम वर्षा १,२१८, रोग/किराको प्रकोपमा बृद्धि ६९० र प्रजातिको लोप/उत्थान १८ जना कृषक परिवारले अनुभव गरेका छन्।

तालिका नं.६.११:जलवायु परिवर्तन बारे जानकारी राख्ने र कृषि कार्यमा जलवायु परिवर्तनले पुऱ्याएको प्रभावअनुसार कृषक परिवारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	जलवायु परिवर्तन बारे थाहा हुने कृषक परिवार संख्या	कृषि कार्यमा जलवायु परिवर्तनले पुऱ्याएको प्रभाव उल्लेख गर्ने कृषक परिवार	कृषि कार्यमा जलवायु परिवर्तनले पुऱ्याएको प्रभावअनुसार कृषक परिवार								
				उत्पादनमा कमी	उत्पादनमा बृद्धि	फल/फसलको आकारमा परिवर्तन	स्वादमापरिवर्तन	बाली लगाउने समयमा फरक	धेरैवा कम वर्षा	रोग/किराको प्रकोपमा बृद्धि	ब्रिडिङ समयमा परिवर्तन	प्रजातिको लोप/ उत्थान	अन्य
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	३५६६२	३२८२२	२७५९२	२६७१	६०९४	४२०१	१५६९९	२२२३०	१९२४१	१८६१	१०७०	१५८
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	३१६२	२८८९	२४१६	१०९	१०९	१२७	३२७	१२१८	६९०	०	१८	१८

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.१२ कृषि चलनबाट निस्किएका फोहोरको निम्नानुसार व्यवस्थापन गरेका कृषक परिवारको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा १०,९२५ जम्मा कृषक परिवार मध्ये १,१९९ परिवारले गाडेर, ३,२९१ परिवारले जलाएर, ९१ परिवारले फोहोर व्यवस्थापकलाई पठाएर, ५,८५४ परिवारले कम्पोष्ट मल बनाएर, २०० परिवारले इन्धनको रूपमा प्रयोग गरेर, ५,५४६ परिवारले अन्य तरिकाले फोहोर व्यवस्थापन गर्दछन् भने ९८१ परिवारले कुनै व्यवस्थापन गर्दैनन्।

तालिका नं.६.१२: कृषि चलनबाट निस्किएका फोहोरको निम्नअनुसार व्यवस्थाप नगरेका कृषक परिवारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषि चलनबाट निस्किएका फोहोरको निम्नअनुसार व्यवस्थापन गरेका कृषक परिवार संख्या						
		गाडेर	जलाएर	फोहोर व्यवस्थापकलाई पठाएर	कम्पोष्ट बनाएर	इन्धनको रूपमा प्रयोग गरेर	अन्य तरिकाले व्यवस्थापन गरेर	कुनै व्यवस्थापन नगरेको
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	१८८०१	३८७०५	२३६२	४७०५२	७१२९	२८३३८	७०६०
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	११९९	३२९१	९१	५८५४	२००	५५४६	९८१

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.१३ मुख्य कृषकको संख्या तथा कृषक परिवारको जनसंख्याको विवरण (लिङ्गअनुसार)

बढैयाताल गाँउपालिकामा १०,९२५ जम्मा कृषक परिवार मध्ये ६,९२५ पुरुष र ४,००० महिला मुख्य कृषक छन्। कुल कृषक परिवारको जनसंख्या ५२,१७१ मध्ये पुरुष २४,९२२ र महिला २७,२४९ जना छन्।

तालिका नं.६.१३: मुख्य कृषकको संख्या तथा कृषक परिवारको जनसंख्याको विवरण (लिङ्गअनुसार)

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	मुख्य कृषक संख्या (लिङ्गअनुसार)		कृषक परिवारको जनसंख्या	
		पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
बर्दिया जिल्ला	**८०७४४**	**५६७७८**	**२३९६६**	**१७१३०४**	**१९५३०५**
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	६९२५	४०००	२४९२२	२७२४९

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.१४ लिङ्गअनुसार कृषि तालिम, कृषि कार्य सम्बन्धी निर्णयमा सहभागिता तथा कृषि क्रियाकलापमा सरदर दिएको समय उल्लेख गर्ने १० वर्ष वा सोभन्दा माथि उमेरका कृषक परिवारको जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा ९८१ पुरुष र १,१०८ महिलाले कृषि तालिम लिएका छन्। १३,४७१ पुरुष र १५,६८९ महिला कृषि कार्य सम्बन्धी निर्णयमा सहभागी भएका छन्।

तालिका नं.६.१४: लिङ्गअनुसार कृषि तालिम, कृषि कार्यसम्बन्धी निर्णयमा सहभागिता तथा कृषि क्रियाकलापमा सरदर दिएको समय उल्लेख गर्ने १० वर्ष वा सोभन्दा माथि उमेरका कृषक परिवारको जनसंख्याको विवरण

क्षेत्र	औपचारिक कृषि तालिम लिएका कृषक परिवारको जनसंख्या		कृषि कार्यसम्बन्धी निर्णयमा सहभागिता जनाउने कृषक परिवारको जनसंख्या		कृषि क्रियाकलापमा सरदर दिएको समयअनुसार कृषक परिवारको जनसंख्या									
					कम (२०%)		करिब आधा (४०%–५१%)		धेरै (६०%–९१%)		सबै (१००%)		समर्थन नदिएको	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
बर्दिया जिल्ला	८५४१	१०००९	९५६८२	११२९८	२९४०९	२९०२४	२७६२२	३२६८६	३६८५०	४७४३६	२९६४७	४९३७१	१८३५९	१७६१०
बढैयाताल गा.पा.	९८१	११०८	१३४७१	१५६८९	३४००	३२९२	३६९०	३४५४	४६९०	५९२५	५३४३	७९९८	३३८१	२७२७

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.१५ परिवारमूली र कृषि चलनको स्थितिको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा जम्मा कृषक परिवारको संख्या १०,९२५ छ। कृषक परिवारमा मुख्य कृषक आफैं परिवारमूली रहेको देखिन्छ, जसको संख्या ९,९२४ छ। परिवारमूली अन्य व्यक्ति भएको परिवारको संख्या १,००१ छ। गाँउपालिकामा एक-चलन परिवारको संख्या उच्च छ, जुन १०,६८८ रहेको छ। बहु-चलन परिवारको संख्या २३७ देखिएको छ।

तालिका नं.६.१५:परिवारमूली र कृषि चलनको स्थितिको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	परिवारमूली		कृषि चलनको स्थिति		
		मुख्य कृषक आफै परिवारमूली	परिवारमूली अन्य व्यक्ति	एक-चलनपरिवार	बहु-चलन परिवार	साझा-चलन परिवार
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	७५६३९	५१०६	७९४७०	९६७	३०७
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	९९२४	१००१	१०६८८	२३७	०

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.१६ कृषि चलनको प्रमुख उत्पादन/क्रियाकलापअनुसार कृषक परिवारको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा जम्मा कृषक परिवारको संख्या १०,९२५ रहेका छन्। १०,५६१ कृषक परिवार खाद्यान्न बाली उत्पादनमा संलग्न छन्। तरकारी बालीमा १४५ कृषक परिवार रहेको छ। पशुपालनमा संलग्न कृषक परिवारको संख्या १२७ रहेको छ भने पन्छीपालनमा संलग्न कृषक परिवारको संख्या ३६ रहेको छ। तर प्रमुख उत्पादन तरकारी बाली र फलफूल बाली कुनै पनि कृषक परिवार रहेको देखिएन।

तालिका नं.६.१६:कृषि चलनको प्रमुख उत्पादन/क्रियाकलापअनुसार कृषक परिवारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषि चलनको प्रमुख उत्पादन/क्रियाकलापअनुसार कृषक परिवार संख्या						
		खाद्यान्न बाली	तरकारी बाली	फलफूल बाली	नगदे बाली	पशुपालन	पन्छीपालन	अन्य
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	७४९७५	३७३९	८८	३०	१५०१	१७६	२३६
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	१०५६१	१४५	०	०	१२७	३६	५५

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.१७ कृषि चलनबाट भएको प्रमुख उत्पादनको मुख्य प्रयोगअनुसार कृषक परिवारको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा जम्मा कृषक परिवार संख्या १०,९२५ छ। ६,५४४ कृषक परिवारले आफ्नो कृषि उत्पादनको मुख्य प्रयोग घरायसी उपभोगको लागि गर्ने गरेको देखिन्छ। यो कुल कृषक परिवारको ५९.९% भन्दा बढी हो। त्यसैगरी ४,१०८ कृषक परिवारले मुख्य घरायसी उपभोग र केही बिक्री गर्ने गरेको पाइएको छ, जुन कुल कृषक परिवारको लगभग ३७.६% हो। मुख्य रूपमा बिक्री र केही घरायसी उपभोग गर्ने कृषक परिवारको संख्या २७३ रहेको छ, जुन कुल कृषक परिवारको २.५% भन्दा कम हो। सबै प्रमुख उत्पादन बिक्री गर्ने परिवार भने देखिएन। पालिकाको विवरणलाई तल चित्र र तालिकाद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ।

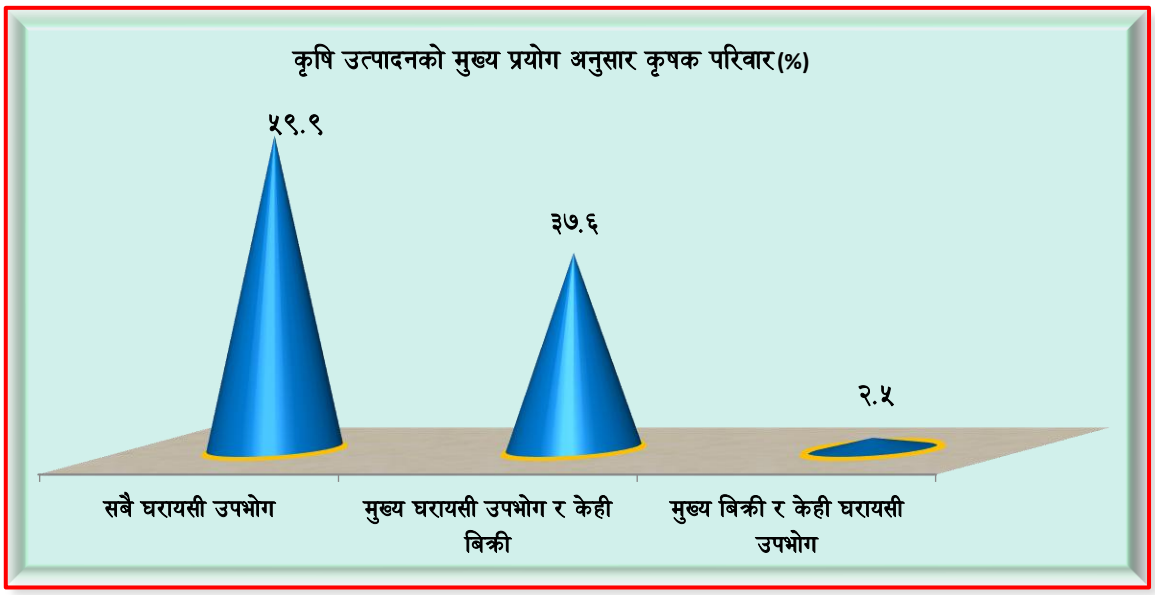

तालिका नं.६.१७: कृषि चलनबाट भएको प्रमुख उत्पादनको मुख्य प्रयोगअनुसार कृषक परिवारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषि उत्पादनको मुख्य प्रयोगअनुसार कृषक परिवार संख्या			
		सबै घरायसी उपभोग	मुख्य घरायसी उपभोग र केही बिक्री	मुख्य बिक्री र केही घरायसी उपभोग	सबै बिक्री
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	५१४३६	२६८०४	२३५८	१४७
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	६५४४	४१०८	२७३	०

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.१८ कृषक परिवारको आम्दानीको मुख्य स्रोत, आफ्नै कृषि उत्पादनबाट भएको आम्दानीले मात्र वर्षभरी परिवारलाई खान नपुग्ने कृषिचलनको अवस्था तथा परिवारलाई खान नपुग्ने अवधिअनुसार कृषक परिवारको विवरण

बढैयाताल गाँउपालिकामा जम्मा १०,९२५ कृषक परिवार रहेका छन्। गाँउपालिकाका १,९४३ कृषक परिवार (लगभग १७.७८%) को आम्दानीको मुख्य स्रोत कृषि हो। १,७८२ कृषक परिवार (लगभग १६.३१%) को आम्दानीको मुख्य स्रोत गैर-कृषि क्षेत्र हो। गाँउपालिकाका २,९६३ कृषक परिवारलाई आफ्नो कृषि उत्पादनले मात्र वर्षभरी खान पुग्दैन। १ देखि ३ महिनासम्म खान नपुग्ने परिवार ६३६, ४ देखि ६ महिना सम्म खान नपुग्ने परिवार १,२५४, ७ देखि ९ महिना सम्म खान नपुग्ने परिवार ५६३ र १० देखि १२ महिना सम्म खान नपुग्ने परिवार ५०९ रहेका छन्।

तालिका नं.६.१८: बर्दिया जिल्ला र बढैयाताल गाँउपालिकामा कृषक परिवारको आम्दानीको मुख्य स्रोत, आफ्नै कृषि उत्पादनबाट भएको आम्दानीले मात्र वर्षभरी परिवारलाई खान नपुग्ने कृषिचलनको अवस्था तथा परिवारलाई खान नपुग्ने अवधिअनुसार कृषक परिवारको विवरण

क्षेत्र	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषक परिवारको आम्दानीको मुख्य स्रोत		कृषि उत्पादन बाट भएको आम्दानीले मात्र वर्षभरी परिवारलाई खान नपुग्ने कृषक परिवार संख्या	परिवारलाई खान नपुग्ने अवधिअनुसार कृषक परिवार संख्या			
		कृषि	गैरकृषि		१ देखि ३ महिना	४ देखि ६ महिना	७ देखि ९ महिना	१० देखि १२ महिना
बर्दिया जिल्ला	८०७४४	५८५३४	२२२११	२७९६६	५६०६	१२४८८	५८०१	४०७०
बढैयाताल गा.पा.	१०९२५	९१४३	१७८२	२९६३	६३६	१२५४	५६३	५०९

स्रोतः राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८

६.१९ विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्र

तालिका नं.६.१९:

वडा नं	उत्पादन हुने प्रमुख पाँच बालीको नाम	बाली लागेको क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन परिमाण (क्विन्टल)
१	धान	५५००	२४७५००
२	गहु	३०००	९६०००
३	तोरी	५००	३०००
४	मसुरो	१५००	६०००
५	मकै	१२००	७२०००
जम्मा		**११७००**	**७२०००**

स्रोतः बढैयाताल गाँउपालिका २०८१

६.२० कृषि सम्बन्धी सूचकहरू

तालिका नं. ६.२०

सि नं	सूचकहरू		एकाई	मान
१	विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्रफल		हेक्टर	
२	सिंचित क्षेत्रफल	सतह सिँचाई	हेक्टर	५६००
		भुमीगत सिँचाई	हेक्टर	
३	कृषिमा संलग्न जनसंख्या		संख्या	
४	एग्रोभेटहरूको संख्या		संख्या	८
	दर्ता गरिएका कृषि फर्म		संख्या	१७

स्रोतः बढैयाताल गाँउपालिका २०८१

६.२१ बालीनालीमा देखिएका प्रमुख रोगहरू

तालिका नं.६ .२१

सि नं	रोगकोनाम	बालीको नाम	प्रभावित क्षेत्रफल	कैफियत
१	व्लाष्ट रोग	धान		
२	डढुवा रोग	गहुँ		

स्रोतः बढैयाताल गाँउपालिका २०८१

६.२२ मूख्य वनस्पति तथा वन्य जन्तुहरु

तालिका नं.६ .२२

सि नं	वनस्पतिहरु	वन्य जन्तुहरु	चराचुरुङ्गीहरु	जडिवुटिहरु
१	साल	चित्तल	काग	हर्रो
२	कर्मा	रतुवा	कालिज	बर्रो
३	जामुन	बाँदेल	कोइली	तुलसी
४	खायर	निलगाई	सेतो बकुल्ला	सर्पगन्धा
५	सिमल	वन बिरालो	लाटोकोसेरो	गुर्जो
६	सिसौ	न्याउरी मुसो	बाज	नीम
७	राजवृक्ष	रातो बाँदर	चिल	बोज्हो
८	महुवा	लोखर्के	सुगा	बेल
९	विजयसाल	चितुवा	तामे ढुकुर	रिठा
१०	कुसुम	रातो बाँदर	जुरेली	आमला

स्रोतः बढैयाताल गाँउपालिका २०८१

६.२३ स्थानीय तहमा रहेको वनको किसिम अनुसार विवरण

सि नं	वनको प्रकार	संख्या	ओगटेको जम्मा क्षेत्रफल	कैफियत
१	सामुदायिक वन	५	२६४.१६	
२	निजी बन	१	०.१३	

स्रोतः बढैयाताल गाँउपालिका २०८१

६.२४ भु-उपयोगको अवस्था

सि.नं.	विवरण	क्षेत्रफल		
		हेक्टरमा	प्रतिशत	कैफियत
१	आवादी तथा खेतीयोग्य जमिन	७,२१८		
२	बनको क्षेत्रफल	१,१५८	१०.१०%	
३	अन्य (चट्टान, नदी, बगर आदी)			
४	बर्दिया जिल्लाको कुल क्षेत्रफल	११,४६२	१००%	

स्रोतः बढैयाताल गाँउपालिका २०८१

खण्ड ७ बसाईंसराईं को अवस्था

७.१ जन्मस्थान र ५ वर्ष उमेर समूहका जनसंख्याको लिङ्गअनुसार विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार बढैयाताल गाउँपालिकामा जम्मा जनसंख्या ५२,८१८ रहेकोमा नेपाल भित्र जन्मेका ५१,६०७ (पुरुष **२४०३८** र महिला **२७५६९**) रहेका छन् भने विदेशमा जन्मेका **१,१८९** (पुरुष ३२४ र महिला ३,२७८) र जन्म स्थान उल्लेख नभएका २५ जना रहेका छन्। नेपाल भित्रै जन्मेकामा पनि बढैयाताल गाउँपालिकामा जन्मेका ३२,२५० (पुरुष १७,३६१ र महिला १४,८८९) जना रहेका छन्। पालिकाको विवरणलाई तल चित्रद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ।

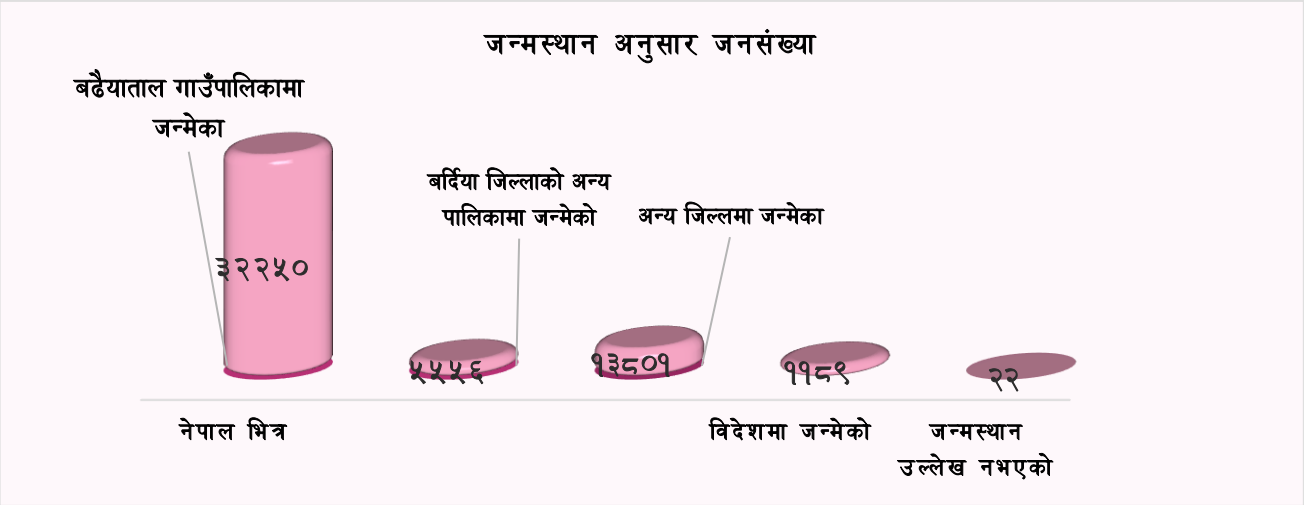

तालिका नं. ७.१: जन्मस्थान तथा ५ वर्ष उमेर समूहको जनसंख्याको लिङ्गअनुसारको विवरण

लिङ्ग र उमेर समूह (वर्षमा)	जम्मा जनसंख्या	नेपाल भित्र जन्मेका	नेपालको						विदेशमा जन्मेको	जन्मस्थान उल्लेख नभएको
			बर्दिया जिल्लामा जन्मेका		अन्य जिल्लामा जन्मेका					
			यही पालिकामा जन्मेका (उत्तरदाताको भनाइ अनुसार)	बर्दिया जिल्लाको अन्य पालिकामा जन्मेको	हिमाल	पहाड	तराई	उल्लेख नभएको		
बर्दिया जिल्ला										
जम्मा	**४५९९००**	**४५१९१८**	**३३२७०८**	**३१५२३**	**५४८४**	**५६८४८**	**२५३४७**	**८**	**७७१६**	**२६६**
पुरुष	२१६७६६	२१४८८५	१७२३२२	७६५४	२५६५	२४४९८	७८४२	४	१७८३	९८
महिला	२४३१३४	२३७०३३	१६०३८६	२३८६९	२९१९	३२३५०	१७५०५	४	५९३३	१६८
बढैयाताल गाउँपालिका										
जम्मा										
जम्मा	**५२८१८**	**५१६०७**	**३२२५०**	**५५५६**	**५५४**	**८९३१**	**४३१६**	**०**	**११८९**	**२२**
००-०४	४४४७	४४३०	४२९४	१३	८	८०	३५	०	१६	१
०५-०९	४८६६	४८१०	४४०६	७१	३१	२२८	७४	०	५४	२
१०-१४	५२०५	५१०१	४३६४	१५६	५४	४२०	१०७	०	१०३	१
१५-१९	५०३९	४९१५	३९२१	३४५	४२	३८२	२२५	०	१२१	३
२०-२४	४७८१	४६६२	३०३०	६२३	५२	५४६	४११	०	११७	२
२५-२९	४४९१	४३८६	२४४८	७४४	६०	५७६	५५८	०	१०४	१
३०-३४	३७४९	३६३७	१९५१	६७१	५९	४९६	४६०	०	११०	२
३५-३९	३७५२	३६३८	१८७५	६७९	५४	५६७	४६३	०	१११	३
४० -४४	३२३२	३१४२	१५९५	५८७	४६	५४७	३६७	०	९०	०
४५-४९	२७५४	२६७७	१२४३	४७८	३५	५७२	३४९	०	७३	४
५०-५४	२८९७	२८१५	१०१२	४०८	२८	९७४	३९३	०	८२	०
५५-५९	२०८९	२०२७	५९७	२४३	१८	८८३	२८६	०	६०	२
६०-६४	१६६४	१६१५	४२२	१६६	२५	८०८	१९४	०	४९	०
६५-६९	१६१०	१५६७	४५२	१७६	१४	७७४	१५१	०	४३	०
७०-७४	१२३७	१२०२	३९४	१२५	१३	५२७	१४३	०	३४	१

लिङ्ग र उमेर समूह (वर्षमा)	जम्मा जनसंख्या	नेपाल भित्र जन्मेका	नेपालको						विदेशमा जन्मेको	जन्मस्थान उल्लेख नभएको
			बर्दिया जिल्लामा जन्मेका		अन्य जिल्लामा जन्मेका					
			यही पालिकामा जन्मेका (उत्तरदाताको भनाइ अनुसार)	बर्दिया जिल्लाको अन्य पालिकामा जन्मेको	हिमाल	पहाड	तराई	उल्लेख नभएको		
७५+	१००५	९८३	२४६	७१	१५	५५१	१००	०	२२	०
पुरुष										
जम्मा	**२४३८४**	**२४०३८**	**१७३६१**	**१५७५**	**२४८**	**३७३५**	**१११९**	**०**	**३३८**	**८**
००-०४	२३५७	२३५०	२२८१	७	२	४०	२०	०	६	१
०५-०९	२५४३	२५१९	२२९५	३७	१२	१३४	४१	०	२३	१
१०-१४	२६३०	२५८४	२२२०	७८	२७	२०४	५५	०	४६	०
१५-१९	२३९५	२३४१	१९४४	१३०	१९	१८७	६१	०	५३	१
२०-२४	१८९३	१८६५	१५२३	१४६	१४	१३७	४५	०	२८	०
२५-२९	१७६३	१७४७	१३६५	१७४	२२	१२६	६०	०	१६	०
३०-३४	१४८३	१४५९	१०९२	१४०	२५	१३३	६९	०	२२	२
३५-३९	१४९२	१४६८	१०३८	१४०	२५	१८३	८२	०	२३	१
४० -४४	१४००	१३८९	९२५	१७८	२३	१९३	७०	०	११	०
४५-४९	१३११	१२८९	७९४	१५५	१७	२२७	९६	०	२०	२
५०-५४	१३७०	१३५०	६०३	१२२	१७	४५०	१५८	०	२०	०
५५-५९	१०३८	१०१४	३७७	८६	११	४३१	१०९	०	२४	०
६०-६४	७९८	७७७	२४८	६५	१०	३६७	८७	०	२१	०
६५-६९	७६०	७५०	२६६	४८	७	३६४	६५	०	१०	०
७०-७४	६३०	६२१	२४१	४१	८	२७९	५२	०	९	०
७५+	५२१	५१५	१४९	२८	९	२८०	४९	०	६	०
महिला										
जम्मा	**२८४३४**	**२७५६९**	**१४८८९**	**३९८१**	**३०६**	**५१९६**	**३१९७**	**०**	**८५१**	**१४**
००-०४	२०९०	२०८०	२०१३	६	६	४०	१५	०	१०	०
०५-०९	२३२३	२२९१	२१११	३४	१९	९४	३३	०	३१	१
१०-१४	२५७५	२५१७	२१४४	७८	२७	२१६	५२	०	५७	१
१५-१९	२६४४	२५७४	१९७७	२१५	२३	१९५	१६४	०	६८	२
२०-२४	२८८८	२७९७	१५०७	४७७	३८	४०९	३६६	०	८९	२
२५-२९	२७२८	२६३९	१०८३	५७०	३८	४५०	४९८	०	८८	१
३०-३४	२२६६	२१७८	८५९	५३१	३४	३६३	३९१	०	८८	०
३५-३९	२२६०	२१७०	८३७	५३९	२९	३८४	३८१	०	८८	२
४० -४४	१८३२	१७५३	६७०	४०९	२३	३५४	२९७	०	७९	०
४५-४९	१४४३	१३८८	४४९	३२३	१८	३४५	२५३	०	५३	२
५०-५४	१५२७	१४६५	४०९	२८६	११	५२४	२३५	०	६२	०
५५-५९	१०५१	१०१३	२२०	१५७	७	४५२	१७७	०	३६	२
६०-६४	८६६	८३८	१७४	१०१	१५	४४१	१०७	०	२८	०
६५-६९	८५०	८१७	१८६	१२८	७	४१०	८६	०	३३	०
७०-७४	६०७	५८१	१५३	८४	५	२४८	९१	०	२५	१
७५+	४८४	४६८	९७	४३	६	२७१	५१	०	१६	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.२ प्रदेशगत जन्म र लिङ्गअनुसार जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकाको नेपालभित्र जन्म भएका जम्मा जनसंख्या ५१,६०७ जना (विदेशमा जन्मेका बाहेक) मध्ये प्रदेशगत जन्मथलो अनुसार जनसंख्याको विवरण कोशीमा ११३ ,मधेशमा ६६, बागमतिमा ७६९,गण्डकीमा २९३१,लुम्बिनीमा ४१४५८,कर्णालीमा ५६७८ र सुदुरपश्चिममा ५९२ जना मात्र रहेका छन्। पालिकाको विवरणलाई तल वृत्त चित्रद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ।

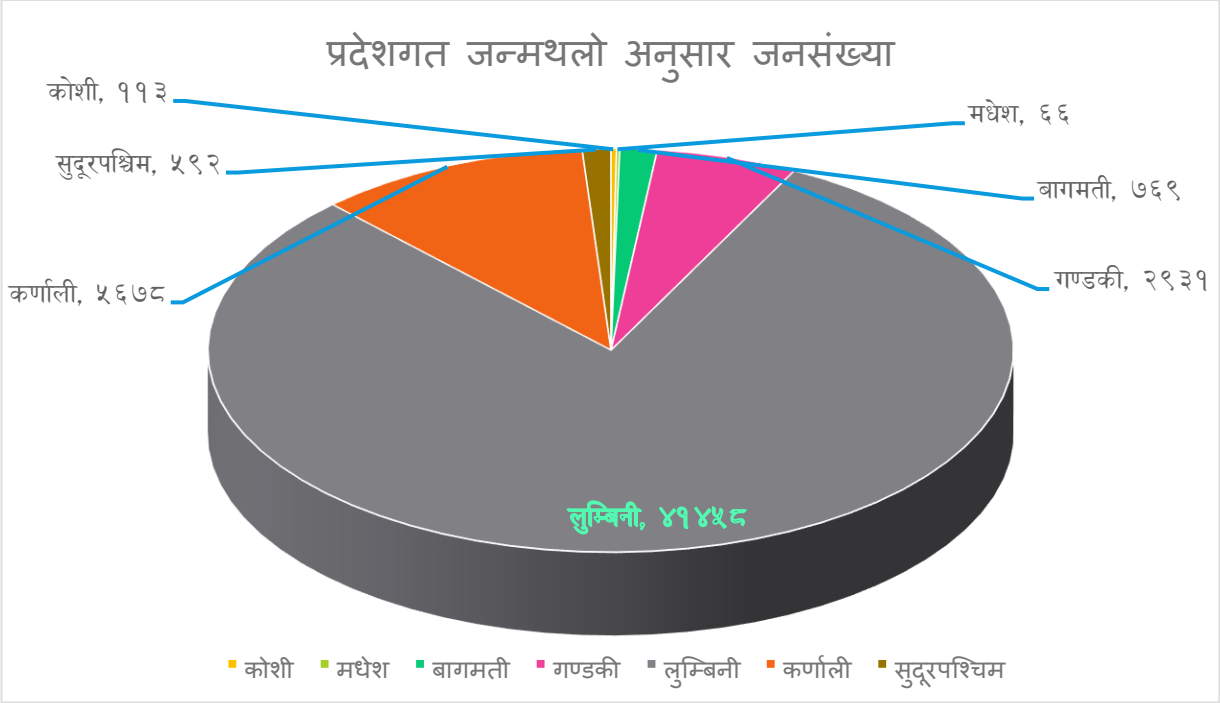

तालिका नं. ७.२: प्रदेशगत जन्म र लिङ्गअनुसार जनसंख्याको विवरण

लिङ्ग	जम्मा	जन्मेको प्रदेश							उल्लेख नभएको
		कोशी	मधेश	बागमती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदूरपश्म	
बर्दिया जिल्ला									
जम्मा	४५१९१८	७३१	५४४	२८९४	८९९२	३८४९९०	४२१७७	११५८२	८
पुरुष	२१४८८५	२६७	२४६	१२९८	४१३७	१८६९६१	१७९७६	३९९६	४
महिला	२३७०३३	४६४	२९८	१५९६	४८५५	१९८०२९	२४२०१	७५८६	४
बढैयाताल गाउँपालिका									
जम्मा	५१६०७	११३	६६	७६९	२९३१	४१४५८	५६७८	५९२	०
पुरुष	२४०३८	३४	३२	३१७	१२९२	१९८४६	२३२१	१९६	०
महिला	२७५६९	७९	३४	४५२	१६३९	२१६१२	३३५७	३९६	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.३ देश/क्षेत्र र वृहत उमेर समूह अनुसार विदेशमा जन्मेको जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने कुल जनसंख्या मध्ये १,१८९ जना व्यक्ति विदेशमा जन्मिएका छन्। भारतमा जन्मिएकाको संख्या १,१५९ जना छन्। उमेर समूह अनुसार हेर्दा, १५-५९ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरू विदेशमा बढी जन्मिएका छन्।

तालिका नं. ७.३: देश/क्षेत्र र वृहत उमेर समूह अनुसार विदेशमा जन्मेको जनसंख्याको विवरण

लिङ्ग र उमेर समूह (वर्षमा)	जम्मा	भारत	सार्क देश (भारत बाहेक)	आसियन देश	मध्यपूर्व देश	अन्य एशियाली देश	इयू आबद्ध देश	अन्य युरोपेली देश	उत्तर अमेरिकी देश	दक्षिण अमेरिकी देश	अफ्रिकी देश	प्यासिफिक देश	अन्य	उल्लेख नभएको
बर्दिया जिल्ला														
जम्मा														
जम्मा	७७१६	७५९८	१८	५१	३१	१३	२	२	०	०	०	०	१	०
पुरुष	१७८३	१७२८	२	२४	२४	४	१	०	०	०	०	०	०	०
महिला	५९३३	५८७०	१६	२७	७	९	१	२	०	०	०	०	१	०
बढैयाताल गाउँपालिका														
जम्मा														
जम्मा	११८९	११५९	१	२३	१	३	०	१	०	०	०	०	१	०
०० - १४	१७३	१६९	०	१	१	१	०	१	०	०	०	०	०	०
१५ - ५९	८६८	८५६	०	९	०	२	०	०	०	०	०	०	१	०
६०+	१४८	१३४	१	१३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पुरुष														
जम्मा	३३८	३२४	०	१३	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०
०० - १४	७५	७५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१५ - ५९	२१७	२०९	०	७	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०
६०+	४६	४०	०	६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
महिला														
जम्मा	८५१	८३५	१	१०	१	२	०	१	०	०	०	०	१	०
०० - १४	९८	९४	०	१	१	१	०	१	०	०	०	०	०	०
१५ - ५९	६५१	६४७	०	२	०	१	०	०	०	०	०	०	१	०
६०+	१०२	९४	१	७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.४ पछिल्लो पटकको बसाईको स्थानको आधारमा जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या ५२,८१८ रहेको छ। यही गाउँपालिकामा बसोबास गरिरहेको जनसंख्या ३१,८८८ छ। बर्दिया जिल्लाको अन्य पालिकाको ग्रामीण क्षेत्रबाट बसाईंसराईं गर्नेको संख्या ५,२०३ छ भने शहरी क्षेत्रबाट बसाईंसराईं गर्नेको संख्या ५२२ जना छ। अन्य जिल्लाको ग्रामीण क्षेत्रबाट बसाईंसराईं गर्नेको संख्या १२,३८४ जना छ भने शहरी क्षेत्रबाट बसाईंसराईं गर्नेको संख्या ९३७ जना छ। विदेशबाट बसाईंसराईं गर्नेको संख्या १,५१३ जना छ।

तालिका नं.७.४: पछिल्लो पटकको बसाईको स्थानको आधारमा जनसंख्याको विवरण

लिङ्ग	जम्मा जनसंख्या	यस अघिको बसोबासको स्थान							
		यही पालिका	अर्को पालिका			अर्को जिल्ला			विदेश
			ग्रामिण	शहरी	उल्लेख नभएको	ग्रामिण	शहरी	उल्लेख नभएको	
बर्दिया जिल्ला									
जम्मा	४५९९००	३३०२७१	३०६६८	३८९७	८७७	७४९८१	८१६२	१७२५	९३१९
पुरुष	२१६७६६	१७०८८२	७७५२	८१०	२४३	३०१७८	३१७३	६५७	३०७१
महिला	२४३१३४	१५९३८९	२२९१६	३०८७	६३४	४४८०३	४९८९	१०६८	६२४८
बढैयाताल गाउँपालिका									
जम्मा	५२८१८	३१८८८	५२०३	५२२	९३	१२३८४	९३७	२७८	१५१३

लिङ्ग	जम्मा जनसंख्या	यस अघिको बसोबासको स्थान							
		यही पालिका	अर्को पालिका			अर्को जिल्ला			विदेश
			ग्रामिण	शहरी	उल्लेख नभएको	ग्रामिण	शहरी	उल्लेख नभएको	
पुरुष	२४३८४	१७१३९	१३६९	१११	२९	४५९८	४११	१०५	६२२
महिला	२८४३४	१४७४९	३८३४	४११	६४	७७८६	५२६	१७३	८९१

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.५ पछिल्लो पटक बसाईसरेको भौगोलिक अवस्थितिको आधारमा जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा जम्मा १९४१७ जनाको अघिल्लो बसोबासको स्थान उल्लेख गरिएको छ। जस अनुसार पहाडको ग्रामीण क्षेत्रबाट बसाईंसराईं गर्ने ७८१५ छ भने शहरी क्षेत्रबाट बसाईंसराईं गर्नेको जनसंख्या ४१७ छ। हिमाली ग्रामीण क्षेत्रबाट बसाईंसराईं गर्ने जनसंख्या ५३३ जना छ भने शहरी क्षेत्रबाट जनसंख्या ३४ जना छ। तराईको ग्रामीण क्षेत्रबाट ९२३९ जना छन् भने शहरी क्षेत्रबाट बसाईंसराईं गर्नेको जनसंख्या १००८ जना छ। पालिकाको विवरणलाई तल चित्रद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ।

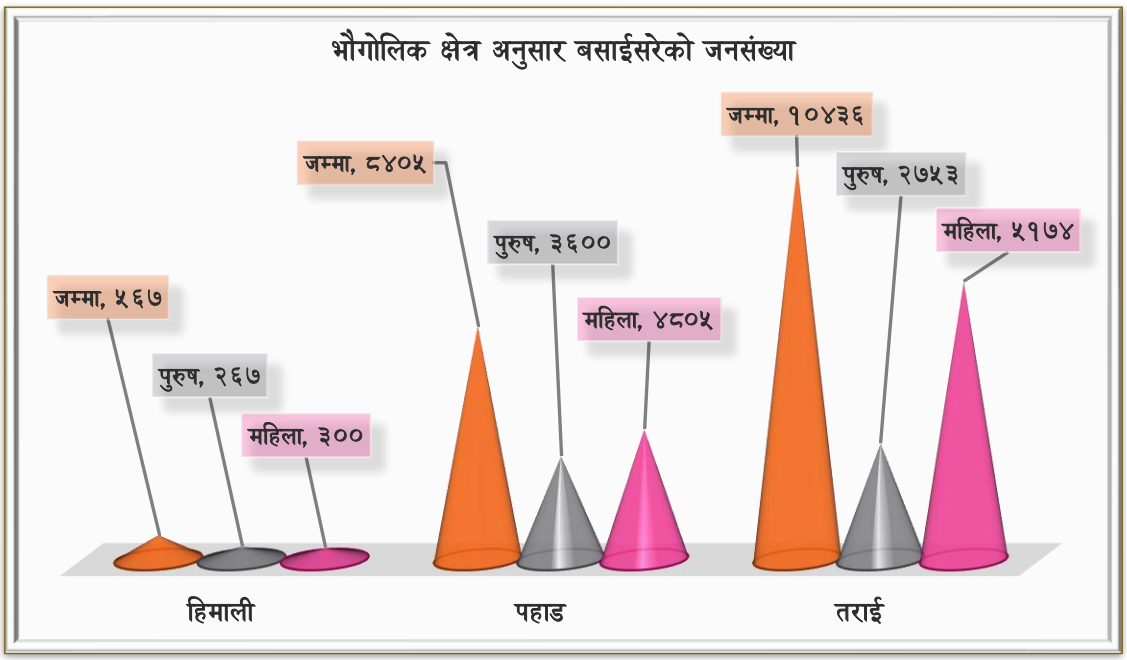

तालिका नं. ७.५: पछिल्लो पटक बसाई सरेको भौगोलिक अवस्थितिको आधारमा जनसंख्याको विवरण

लिङ्ग	जम्मा	अघिल्लो बसोबासको स्थान											
		हिमाली			पहाड			तराई			उल्लेख नभएको		
		ग्रामिण	शहरी	उल्लेख नभएको	ग्रामिण	शहरी	उल्लेख नभएको	ग्रामिण	शहरी	उल्लेख नभएको	ग्रामिण	शहरी	उल्लेख नभएको
बर्दिया जिल्ला													
जम्मा	१२०३१०	४७५७	३६९	६९	४८४८७	३७४५	१०१३	५२३९८	७९४३	१५१९	७	२	१
पुरुष	४२८१३	२२१७	१६७	२९	२१९०४	१७१२	४१५	१४६०५	२१०३	४५६	४	१	०

लिङ्ग	जम्मा	अघिल्लो बसोबासको स्थान											
		हिमाली			पहाड			तराई			उल्लेख नभएको		
		ग्रामिण	शहरी	उल्लेख नभएको	ग्रामिण	शहरी	उल्लेख नभएको	ग्रामिण	शहरी	उल्लेख नभएको	ग्रामिण	शहरी	उल्लेख नभएको
महिला	७७४९७	२५४०	२०२	४०	२७३८३	२०३३	५९८	३७७९३	५८४०	१०६३	३	१	१
बढैयाताल गाउँपालिका													
जम्मा	१९४१७	५३३	३४	९	७८१५	४१७	१७३	९२३९	१००८	१८९	०	०	०
पुरुष	६६२३	२४७	२०	३	३३०६	२१८	७६	२४१४	२८४	५५	०	०	०
महिला	१२७९४	२८६	१४	६	४५०९	१९९	९७	६८२५	७२४	१३४	०	०	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.६ पछिल्लो पटक बसाईसरी आएको प्रदेशको आधारमा जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा जम्मा १९४१७ जनाको अघिल्लो बसोबासको प्रदेश उल्लेख गरिएको छ। जस अनुसार लुम्बिनी प्रदेशका अन्य पालिकाहरूबाट बसाईंसराईं गरी आएको जनसंख्या ९५२१ जना रहेको छ। कोशी प्रदेशबाट १७० जना,मधेश प्रदेशबाट ६७ जना, बागमती प्रदेशबाट ९४७ जना, गण्डकी प्रदेशबाट २६९५ जना, कर्णाली प्रदेशबाट ५३७९ जना र सुदूरपश्चिम प्रदेशबाट ६३८ जना बसाईंसराईं गरी आएका छन्। प्रदेश उल्लेख नभएको १ जना बसाईंसराईं गरी आएका छन्।

तालिका नं. ७.६: पछिल्लो पटक बसाईसरी आएको प्रदेशको आधारमा जनसंख्याको विवरण

लिङ्ग	जम्मा	अघिल्लो बसोबासको प्रदेश							
		कोशी	मधेश	बागमती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदूरपश्चिम	उल्लेख नभएको
बर्दिया जिल्ला									
जम्मा	१२०३१०	१०६०	५६६	४१००	७९५३	५५९७३	३८९७९	११६६९	१०
पुरुष	४२८१३	४०८	२६२	२३३२	३६२५	१५६४८	१६५११	४०२२	५
महिला	७७४९७	६५२	३०४	१७६८	४३२८	४०३२५	२२४६८	७६४७	५
बढैयाताल गाउँपालिका									
जम्मा	१९४१७	१७०	६७	९४७	२६९५	९५२१	५३७९	६३८	०
पुरुष	६६२३	६६	३१	४६१	११९९	२३९९	२२३३	२३४	०
महिला	१२७९४	१०४	३६	४८६	१४९६	७१२२	३१४६	४०४	०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.७ हालै बसाईसरी आएको जनसंख्याको विवरण (बसाईको अवधि, लिङ्ग र उमेर समूह अनुसार)

बढैयाताल गाउँपालिकामा जम्मा १९,४१७ जना बसाईंसराईं गरेको जनसंख्यामा १०-२४ वर्ष अवधि देखि बसोबास गर्नेको जनसंख्या धेरै (६,२८० जना) छ। यसैगरी १ वर्ष भन्दा कम अवधि बसाइ गरी आएको ५७५ जना, १-४ वर्ष अवधि बसाइ गरी आएको २,७८० जना , ५-९ अवधि बसाइ गरी आएको २,८९२ जना छन्। २५-४९ वर्षदेखि बसोबास गर्नेको संख्या ५,२८७ छ। ५० वर्ष र सोभन्दा बढी अवधिदेखि बसोबास गर्ने ९० जना छन्। पालिकाको विवरणलाई तल चित्रद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ७.७: हालै बसाईसरी आएको जनसंख्याको विवरण (बसाईको अवधि, लिङ्ग र उमेर समूह अनुसार)

उमेर समूह (वर्षमा)	जम्मा	बसाई अवधि (वर्षमा)						बसाई अवधि उल्लेख नभएको
		१ वर्ष भन्दा कम	१-४	५-९	१०-२४	२५ - ४९	५० वर्ष र सो भन्दा बढी	
बर्दिया जिल्ला								
जम्मा	१२०३१०	२९७२	१९३९४	१७०१५	३८५३३	३३०६४	५८०५	३५२७
पुरुष	४२८१३	१२१०	६६३३	४८२३	१२६४४	१३४३७	२७०७	१३५९
महिला	७७४९७	१७६२	१२७६१	१२१९२	२५८८९	१९६२७	३०९८	२१६८
बढैयाताल गाउँपालिका								
जम्मा								
जम्मा	१९४१७	५७५	२७८०	२८९२	६२८०	५२८७	९०९	६९४
००-०४	१३८	२८	१०८	०	०	०	०	२
०५-०९	४१२	३५	२२५	१३७	०	०	०	१५
१०-१४	७५६	३९	२३२	२८३	१७४	०	०	२८
१५ - १९	१०१९	१०३	३१९	२४१	३२४	०	०	३२
२० - २४	१६५१	११३	७२६	४३९	३४४	०	०	२९
२५ - २९	१९५८	९३	४३१	७५५	५८९	५२	०	३८
३० - ३४	१६९०	५४	१९२	३२२	९६४	११६	०	४२
३५ - ३९	१७६०	३४	१३७	२१८	११३६	१७७	०	५८
४० - ४४	१५४३	२५	११३	९१	८०२	४४८	०	६४
४५ - ४९	१४२८	२२	६८	८३	४८०	७१५	०	६०
५० - ५४	१७९२	९	७०	९२	३९०	१०७५	८३	७३
५५ - ५९	१४२५	४	४४	७०	२८७	८२१	१२९	७०
६० - ६४	११९०	४	३४	५७	२५६	६७६	१०५	५८
६५ - ६९	१११७	५	२९	४८	२५२	५२८	२०९	४६
७० - ७४	८०४	४	३२	३३	१७०	३३९	१९३	३३
७५+	७३४	३	२०	२३	११२	३४०	१९०	४६
पुरुष								
जम्मा	६६२३	२८९	८१६	८०९	१९२४	२०८३	४२५	२७७
००-०४	७०	२०	५०	०	०	०	०	०
०५-०९	२३०	२१	१२४	७९	०	०	०	६
१०-१४	३७३	१५	१११	१४७	८४	०	०	१६
१५ - १९	४०४	३१	६५	१२३	१६७	०	०	१८
२० - २४	३४९	३९	७५	५५	१७३	०	०	७
२५ - २९	३८०	५४	७३	५७	१५४	३०	०	१२
३० - ३४	३६७	३३	६४	५७	१२४	७२	०	१७
३५ - ३९	४१५	२६	५२	६७	१५७	९२	०	२१
४० - ४४	४४७	२०	५५	४२	१७६	१३८	०	१६
४५ - ४९	४८७	१४	३१	३९	१८१	१९९	०	२३
५० - ५४	७२६	७	३४	३६	१७९	३८४	५३	३३
५५ - ५९	६३३	२	२३	३९	१४२	३१५	८४	२८
६० - ६४	५२१	१	१६	२२	१२५	२६७	६८	२२
६५ - ६९	४८४	३	१५	२२	११३	२३३	७७	२१
७० - ७४	३७२	३	१८	१५	८७	१६६	७२	११
७५+	३६५	०	१०	९	६२	१८७	७१	२६
महिला								
जम्मा	१२७९४	२८६	१९६४	२०८३	४३५६	३२०४	४८४	४१७
००-०४	६८	८	५८	०	०	०	०	२
०५-०९	१८२	१४	१०१	५८	०	०	०	९
१०-१४	३८३	२४	१२१	१३६	९०	०	०	१२

उमेर समूह (वर्षमा)	जम्मा	बसाई अवधि (वर्षमा)						बसाई अवधि उल्लेख नभएको
		१ वर्ष भन्दा कम	१-४	५-९	१०-२४	२५ - ४९	५० वर्ष र सो भन्दा बढी	
१५ - १९	६१५	७२	२५४	११८	१५७	०	०	१४
२० - २४	१३०२	७४	६५१	३८४	१७१	०	०	२२
२५ - २९	१५७८	३९	३५८	६९८	४३५	२२	०	२६
३० - ३४	१३२३	२१	१२८	२६५	८४०	४४	०	२५
३५ - ३९	१३४५	८	८५	१५१	९७९	८५	०	३७
४० - ४४	१०९६	५	५८	४९	६२६	३१०	०	४८
४५ - ४९	९४१	८	३७	४४	२९९	५१६	०	३७
५० - ५४	१०६६	२	३६	५६	२११	६९१	३०	४०
५५ - ५९	७९२	२	२१	३१	१४५	५०६	४५	४२
६० - ६४	६६९	३	१८	३५	१३१	४०९	३७	३६
६५ - ६९	६३३	२	१४	२६	१३९	२९५	१३२	२५
७० - ७४	४३२	१	१४	१८	८३	१७३	१२१	२२
७५+	३६९	३	१०	१४	५०	१५३	११९	२०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.८ अघिल्लो बसोबास हालको भन्दा फरक भएको र बसाईसरी आउनुको कारणको आधारमा जनसंख्या

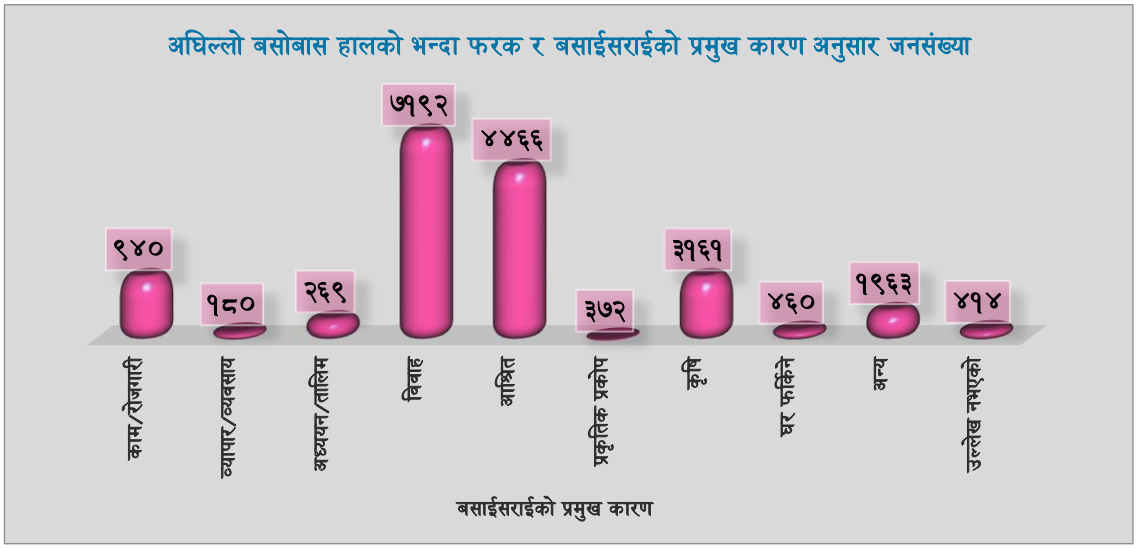

बढैयाताल गाउँपालिकामा बसाईँसराईँ गरेको जम्मा १९ ४१७, जनसंख्यामा विवाह प्रमुख कारण देखिएको छ , विवाहको कारण बसाइ सर्नेको संख्या ७१९२ जना रहेको छ। यसको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ। पालिकाको विवरणलाई तल चित्रद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७.८ अघिल्लो बसोबास हालको भन्दा फरक भएको र बसाईसरी आउनुको कारणको आधारमा जनसंख्या

लिङ्ग	जम्मा	बसाईसराईको प्रमुख कारण									
		काम/रोजगारी	व्यापार/व्यवसाय	अध्ययन/तालिम	विवाह	आश्रित	प्रकृतिक प्रकोप	कृषि	घर फर्किने	अन्य	उल्लेख नभएको
बर्दिया जिल्ला											
जम्मा	१२०३१०	९९६३	१७३१	२८९९	४२६७०	२९२९५	२४४०	१६६९५	२२२६	९८३३	२६३८

लिङ्ग	जम्मा	बसाईंसराईंको प्रमुख कारण									
		काम/रोजगारी	व्यापार/व्यवसाय	अध्ययन/तालिम	विवाह	आश्रित	प्रकृतिक प्रकोप	कृषि	घर फर्किने	अन्य	उल्लेख नभएको
पुरुष	४२८१३	६९८७	११४१	१५०६	५३७	१३८१४	१४३३	९३२६	१३८४	५५६८	१११७
महिला	७४४९७	२९७६	५९०	१३९३	४२१३३	१५४०१	१००७	७३६९	८४२	४२६५	१५२१
बढैयाताल गाउँपालिका											
जम्मा	१९४१७	९४०	१८०	२६९	७१९२	४४६६	३७२	३१६१	४६०	१९६३	४१४
पुरुष	६६२३	६०५	१२५	१३५	७७	२०६६	२१६	१७६५	३३८	१११३	१८३
महिला	१२७९४	३३५	५५	१३४	७११५	२४००	१५६	१३९६	१२२	८५०	२३१

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.९ अघिल्लो बसोबास विदेश (देश/क्षेत्र) भएको र बसाईंसराईंको कारणको आधारमा जनसंख्याको विवरण

बढैयाताल गाउँपालिकामा विदेशबाट जम्मा १,५१३ जना बसाईंसराईं गरी आएको जनसंख्यामा विवाह प्रमुख कारण (४९६ जना) रहेको छ। थप विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.७.९: अघिल्लो बसोबास विदेश (देश/क्षेत्र) भएको र बसाइसराईको कारणको आधारमा जनसंख्याको विवरण

उमेर समूह (वर्षमा)	जम्मा	बसाईंसराईंको प्रमुख कारण									
		काम/रोजगारी	व्यापार/व्यवसाय	अध्ययन/तालिम	विवाह	आश्रित	प्राकृतिक प्रकोप	कृषि	घर फर्किने	अन्य	उल्लेख नभएको
बर्दिया											
जम्मा	९३१९	३५२	१२८	१३८	४२०१	१५२१	२९	२५०	२२२०	२४८	२३२
पुरुष	३०७१	२५५	८४	६०	७९	६८८	१३	१३८	१५४८	१२५	८१
महिला	६२४८	९७	४४	७८	४१२२	८३३	१६	११२	६७२	१२३	१५१
बढैयाताल गाउँपालिका											
जम्मा	१५१३	७५	१५	१३	४९६	२८५	३	६३	४६७	६४	३२
पुरुष	६२२	६३	११	५	८	१२५	१	३९	३२६	३२	१२
महिला	८९१	१२	४	८	४८८	१६०	२	२४	१४१	३२	२०

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

खण्ड ८ आर्थिक क्रियाकलाप

८.१ राष्ट्रिय आर्थिक गणनाको परिचय

राष्ट्रिय आर्थिक गणना भनेको देशभर रहेका सबै आर्थिक गतिविधि तथा प्रतिष्ठानहरूको पूर्ण, विस्तृत तथा व्यवस्थित विवरणहरू संकलन गर्ने प्रक्रिया हो। नेपालमा आर्थिक गणना राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयद्वारा सञ्चालन गरिन्छ। यसले देशको समग्र आर्थिक अवस्था, व्यवसायको संरचना, रोजगारीको अवस्था एवं क्षेत्रगत तथा विषयगत आर्थिक विश्लेषण गर्न मद्दत पुऱ्याउँछ।

नेपालमा पहिलोपटक आर्थिक गणना सन् २०१८ (वि.स. २०७५) मा सम्पन्न गरिएक थियो। यस गणनाले देशभरका लघु, साना, मध्यम तथा ठूला व्यवसायहरूको तथ्याङ्क संकलन गरी नीति निर्माण, योजना तर्जुमा तथा निजी क्षेत्रका लगानीकर्तालाई समेत आवश्यक जानकारी प्रदान गर्ने उद्देश्य राखेको छ।

आर्थिक गणनाबाट प्राप्त जानकारीले राष्ट्रको आर्थिक वृद्धिमा योगदान पुऱ्याउने निर्णयहरू लिन सहयोग पुऱ्याउने भएकाले यो अत्यन्त महत्वपूर्ण राष्ट्रिय कार्यक्रम मानिन्छ।

संयुक्त राष्ट्र संघ को तथ्याङ्क विभागले सबै आर्थिक क्रियाकलापहरूलाई २१ वटा खण्डहरूमा वर्गीकृत गरी एक अन्तर्राष्ट्रिय स्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण (International Standard Industrial Classification For all Economic Activities-ISIC Revision 4) प्रकाशनमा ल्याएको छ। अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको औद्योगिक बर्गीकरण (ISIC) ले आर्थिक क्रियाकलापलाई उस्तै हरूलाई एउटा समूहमा वर्गीकृत हुनेगरी वर्गीकरण गरेको छ। यसैको आधारमा नेपाल स्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण तयार गरी प्रकाशन गरिएको छ। राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०७५मा संलग्न गरिएका प्रतिष्ठानहरूको आर्थिक क्रियाकलापहरू वर्गीकरण गर्नका लागि नेपाल स्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण को प्रयोग गरिएको थियो तर नेपालस्तरीय औद्योगिक वर्गीकरणमा खण्ड O, T र U मा वर्गीकृत प्रतिष्ठानलाई राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०७५ मा गणना गरिएको थिएन।

ISIC Revison 4 अनुसार अर्थतन्त्रमा संचालित आर्थिक क्रियाकलापहरूलाई निम्न अनुसार २१ वटा औद्योगिक क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिएको छः

क्र. सं.	विषय	खण्ड
१	कृषि,वन तथा माछापालन	A
२	खानी तथा उत्खनन्	B
३	औद्योगिक उत्पादन	C
४	विद्युत,ग्याँस, बाफ तथा वातावरण अनुकूलित सेवा	D
५	पानीको आपूर्ति, ढलनिकास, फोहर व्यवस्थापन र त्यसको उपचारात्मक क्रियाकलापहरू	E
६	निर्माण	F
७	थोक तथा खुद्रा व्यापार, मोटरगाडी र मोटरसाइकलको मर्मत सम्भारका कार्यहरू	G
८	यातायात तथा भण्डारण	H
९	आवास तथा भोजन सेवासम्बन्धी क्रियाकलापहरू	I
१०	सूचना तथा संचार	J
११	वित्तीय तथा बिमासम्बन्धी क्रियाकलापहरू	K
१२	घरजग्गा कारोवारका व्यवसायिक क्रियाकलापहरू	L
१३	पेशागत, वैज्ञानिक तथा प्राविधिक क्रियाकलापहरू प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरू	M
१४	प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरू	N
१५	सार्वजनिक प्रशासन तथा सुरक्षा अनिवार्य सामाजिक सुरक्षासम्बन्धी क्रियाकलापहरू	O

क्र. सं.	विषय	खण्ड
१६	शिक्षा	P
१७	मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्यका क्रियाकलापहरू	Q
१८	कला, मनोरञ्जन तथा मनोविनोद	R
१९	अन्य सेवा प्रदान गर्ने क्रियाकलापहरू	S
२०	रोजगारदाताका रूपमा घरपरिवारका घरायसी क्रियाकलापहरू; आफ्नो प्रयोगका लागि छुट्याउन नसकिने विभिन्न वस्तु तथा सेवाहरू उत्पादन गर्ने क्रियाकलापहरू	T
२१	बाह्य संघसंस्था एवं यसका अङ्गहरूका क्रियाकलापहरू	U

जिल्ला, पालिका तथा पालिका अन्तर्गतका वडाहरूका केहि आर्थिक तथ्याङ्क निम्न तालिकाहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ।

८.२ बढैयाताल गा.पा.मा रहेका प्रतिष्ठान संख्या र संलग्न जनशक्ति (वडाअनुसार)

राष्ट्रिय आर्थिक गणना वटा प्रतिष्ठानहरु रहेका छन्। १,६७० अनुसार यस गाँउपालिकामा जम्मा २०७५ ती प्रतिष्ठानहरुमा जम्मा जना व्यक्तिहरु संलग्न रहेका छन् ५,१७२।यसमा पुरुष जना १,९७९ जना र महिला ३,११९ रहेका छन्। सबै भन्दा धेरै प्रतिष्ठानहरु ३१३)वटा ८ .रहेको वडा नं (मा जना व्यक्ति संलग्न रहेका छन् ९३४ ११०) भने सबै भन्दा कमवटा ९ .प्रतिष्ठानहरु वडा नं (मा जना रहेका छन्। २३६

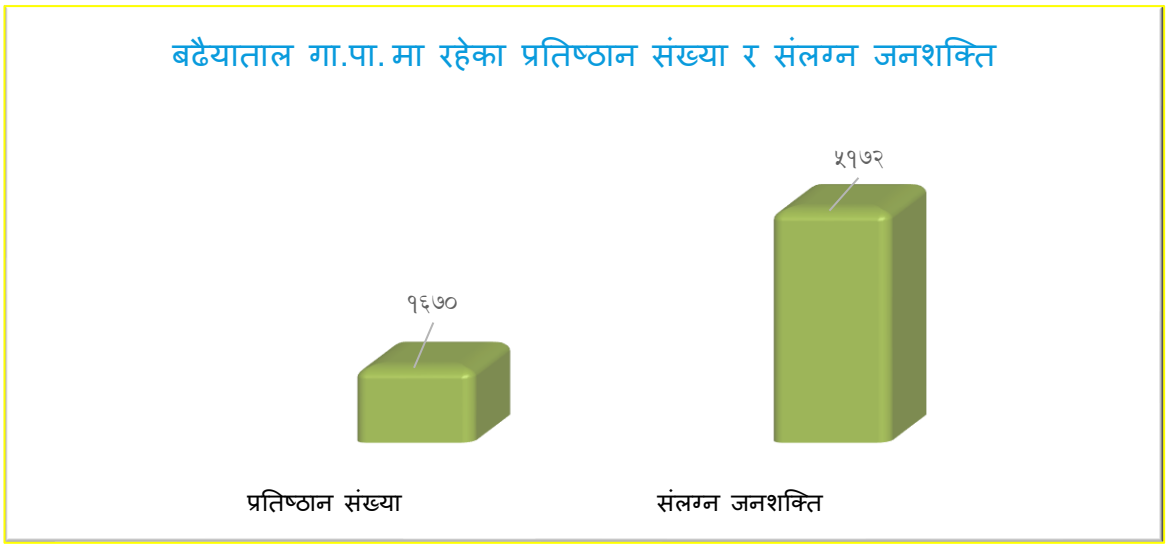

स्रोतः राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०७५

तालिका नं.८.१: वडानुसार प्रतिष्ठानको संख्या तथा संलग्न जनशक्ति

क्षेत्र	प्रतिष्ठान संख्या	संलग्न जनशक्ति		
		जम्मा	पुरुष	महिला
बर्दिया जिल्ला	**१४८९६**	**४०७१४**	**२४९४५**	**१५७६९**
बढैयाताल गा.पा.	**१६७०**	**५१७२**	**३१९३**	**१९७९**
१	१२५	३१८	१७९	१३९
२	१९३	६२४	३९२	२३२
३	२५८	५९९	४०२	१९७

४	१३०	३४९	२०६	१४३
५	११५	४४९	३१६	१३३
६	२४६	११७०	६५२	५१८
७	१८०	४९३	२७०	२२३
८	३१३	९३४	६४९	२८५
९	११०	२३६	१२७	१०९

स्रोतः राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०७५

८.३ नेपालस्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार प्रतिष्ठान संख्या र संलग्न जनशक्ति

राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०७५ अनुसार बढैयाताल गा.पा.मा कुल २,६७१ प्रतिष्ठानहरू रहेका छन् र जसमा ८,२९९ जना जनशक्ति संलग्न देखिन्छन्। जसमध्ये कृषि, वन र मत्स्य पालनका १०० प्रतिष्ठानहरू छन् जसमा ४१५ जना जनशक्ति आबद्ध छन्। उद्योग तर्फ २८० प्रतिष्ठानहरू छन् जसले २,१८४ जनालाई रोजगारी दिएका छन्।

तालिका नं. ८.२ : नेपाल औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार प्रतिष्ठान संख्या र संलग्न जनशक्ति

जिल्ला/स्थानीय तह				बर्दिया जिल्ला	बढैयाताल गा.पा.
जम्मा प्रतिष्ठान संख्या				१४८९६	१६७०
जम्मा संलग्न जनशक्ति				४०७१४	५१७२
आर्थिक क्रियाकलापको खण्ड तथा क्षेत्र	A	कृषि, वन र मत्स्यपालन व्यवसाय (दर्ता भएका प्रतिष्ठान मात्र)	प्रतिष्ठान संख्या	७०८	१०५
			संलग्न जनशक्ति	२७१०	४१०
	C	उद्योग	प्रतिष्ठान संख्या	१५१३	१७३
			संलग्न जनशक्ति	६६६५	१०१३
	B+D+E+F	खानी र उत्खनन् बिजुली, ग्यँास,वाष्प तथा वातानुकुलित आपूर्ति सेवा, पानी आपूर्ति, ढल निकास, फोहरव्यवस्थापन तथा पुनः उत्पादनका क्रियाकलापहरू र निर्माण	प्रतिष्ठान संख्या	६७	१
			संलग्न जनशक्ति	५०७	६
	G	थोक र खुद्रा व्यापार,गाडी तथा मोटरसाइकल मर्मतसेवा	प्रतिष्ठानसंख्या	८३८०	९६३
			संलग्न जनशक्ति	१४७२३	१६७२
	H+J	यातायात र भण्डारण सूचना तथा संचार	प्रतिष्ठानसंख्या	५९	६
			संलग्न जनशक्ति	२६१	३९

	I	आवास तथा भोजन सेवाक्रियाकलाप	प्रतिष्ठान संख्या	१३२१	१३७
			संलग्न जनशक्ति	३०८३	३१४
	K	वित्तीय तथा बीमा सेवा	प्रतिष्ठानसंख्या	२५०	२७
			संलग्न जनशक्ति	११९०	२०५
	P	शिक्षा	प्रतिष्ठान संख्या	४६४	५३
			संलग्न जनशक्ति	५८३५	७७१
	Q	मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य रक्रियाकलाप	प्रतिष्ठान संख्या	४९९	४७
			संलग्न जनशक्ति	१५९९	१७४
	L+M+N+R+S	घरजग्गा कारोबारको सेवा, पेशागत, वैज्ञानिक र प्राविधिक क्रियाकलापहरू, प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरू, कला तथामनोरंजन र अन्य सेवा क्रियाकलापहरू	प्रतिष्ठान संख्या	१६३५	१५८
			संलग्न जनशक्ति	४१४१	५६८

स्रोतः राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०७५

८.४ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार आर्थिक क्रियाकलाप सम्बन्धी विवरण

आर्थिक काम गरेको अवधिका आधारमा आर्थिक रुपले सक्रिय जनसंख्यालाई अक्सर रोजगार, अक्सर बेरोजगार, अक्सर निस्क्रिय, आर्थिक रुपले निस्क्रिय आदि उपवर्गमा विश्लेषण गरिन्छ।

आर्थिक रुपले सक्रिय जनसंख्याः सन्दर्भ अवधिमा जुनसुकै आर्थिक काम जतिसुकै अवधिको लागि गरेका वा कुनै पनि आर्थिक कामको खोजी गरेका १० वर्ष वा सोभन्दा माथिका व्यक्तिहरु आर्थिक रुपले सक्रिय जनसंख्या अन्तर्गत पर्दछन् ।

आर्थिक रुपले निष्क्रिय जनसंख्याः सन्दर्भ अवधिमा कुनैपनि आर्थिक काम नगरेका वा आर्थिक काम नखोजेका व्यक्तिहरु आर्थिक रुपले निष्क्रिय जनसंख्या अन्तर्गत पर्दछन् ।

८.५ बढैयाताल गाँउपालिकाको आर्थिकरूपले सक्रिय र निष्क्रिय जनसंख्याको अवस्था

यस गाँउपालिकामा १० वर्ष र सो भन्दा माथिको जनसंख्या ४३,५०५ रहेको छ जसमा पुरुषको जनसंख्या १९,४८४ (४४.७९%) र महिलाको जनसंख्या २४,०२१ (५५.२१%) रहेको छ। आर्थिक रुपले सक्रिय जनसंख्या ३१,६३१ अर्थात ७२.७१% (जसमा पुरुष ४६% र महिला ६५%) र आर्थिक रुपले निष्क्रिय र आर्थिक क्रियाकलाप उल्लेख नभएको जनसंख्या क्रमशः २७.१% र ०.२% रहेको छ। यस गाँउपालिकामा सबैभन्दा धेरै आर्थिक रुपले सक्रिय जनसंख्या २ नं. वडामा (१२.४७%) र सबै भन्दा कम ९ नं. वडामा (९.३५%) देखिन्छ भने आर्थिक रुपले निष्क्रिय जनसंख्या

सबै भन्दा धेरै र सबै भन्दा कम भएका वडाहरु क्रमशः ३ (१५.०१%) र ५ (७.८२%) रहेका छन्। आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्नता अनुसारको जनसंख्याको विस्तृत विवरण तालिकामा देखाइएको छ।

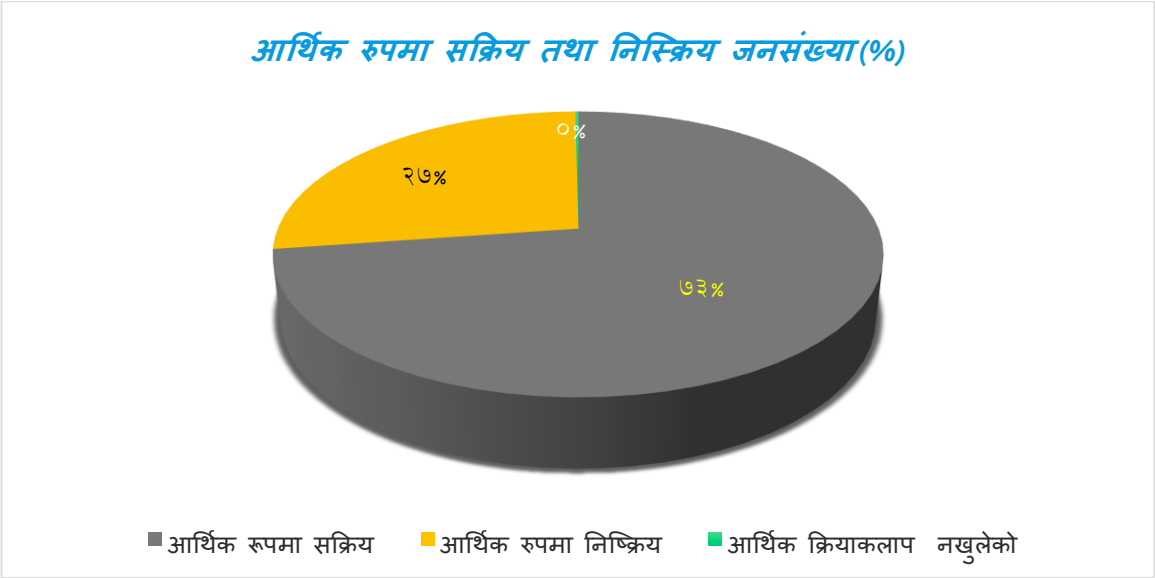

तालिका नं.८.३ : १० वर्ष र सोभन्दा माथिका व्यक्तिको आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्नता अनुसारको वडागत जनसंख्या

वडा	१० वर्ष वा सो भन्दा माथिको जनसंख्या		आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्नता		
			आर्थिक रूपमा सक्रिय	आर्थिक रुपमा निष्क्रिय	आर्थिक क्रियाकलाप नखुलेको
सबै	जम्मा	४३५०५	३१६३१	११७८९	८५
	पुरुष	१९४८४	१४५५०	४८९२	४२
	महिला	२४०२१	१७०८१	६८९७	४३
१	जम्मा	४४८०	३२४०	१२२८	१२
	पुरुष	१७५७	१२४७	५०५	५
	महिला	२७२३	१९९३	७२३	७
२	जम्मा	५३४६	३९४५	१३९८	३
	पुरुष	२३२४	१६६२	६६१	१
	महिला	३०२२	२२८३	७३७	२
३	जम्मा	५६८५	३९०५	१७६९	११
	पुरुष	२६०१	१८८७	७१०	४
	महिला	३०८४	२०१८	१०५९	७
४	जम्मा	४७२४	३५३२	११७२	२०
	पुरुष	२१३५	१६०९	५१५	११
	महिला	२५८९	१९२३	६५७	९
५	जम्मा	४२४९	३३२७	९२२	०
	पुरुष	२०२६	१६०७	४१९	०

वडा	१० वर्ष वा सो भन्दा माथिको जनसंख्या		आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्नता		
			आर्थिक रूपमा सक्रिय	आर्थिक रुपमा निष्क्रिय	आर्थिक क्रियाकलाप नखुलेको
	महिला	२२२३	१७२०	५०३	०
६	जम्मा	४९११	३७९३	११०५	१३
	पुरुष	२२८२	१७९४	४८०	८
	महिला	२६२९	१९९९	६२५	५
७	जम्मा	४७६५	३४४४	१३२१	०
	पुरुष	२१९४	१६६०	५३४	०
	महिला	२५७१	१७८४	७८७	०
८	जम्मा	५१२०	३४८८	१६०८	२४
	पुरुष	२२७२	१६३५	६२४	१३
	महिला	२८४८	१८५३	९८४	११
९	जम्मा	४२२५	२९५७	१२६६	२
	पुरुष	१८९३	१४४९	४४४	०
	महिला	२३३२	१५०८	८२२	२

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

८.६ मुख्य आर्थिक कामको संस्थागत क्षेत्र अनुसारको जनसंख्या

यस गाँउपालिकामा १० वर्ष वा सो भन्दा माथिको आर्थिक रुपले सक्रिय ७२.७१% जनसंख्या मध्ये घरायसी

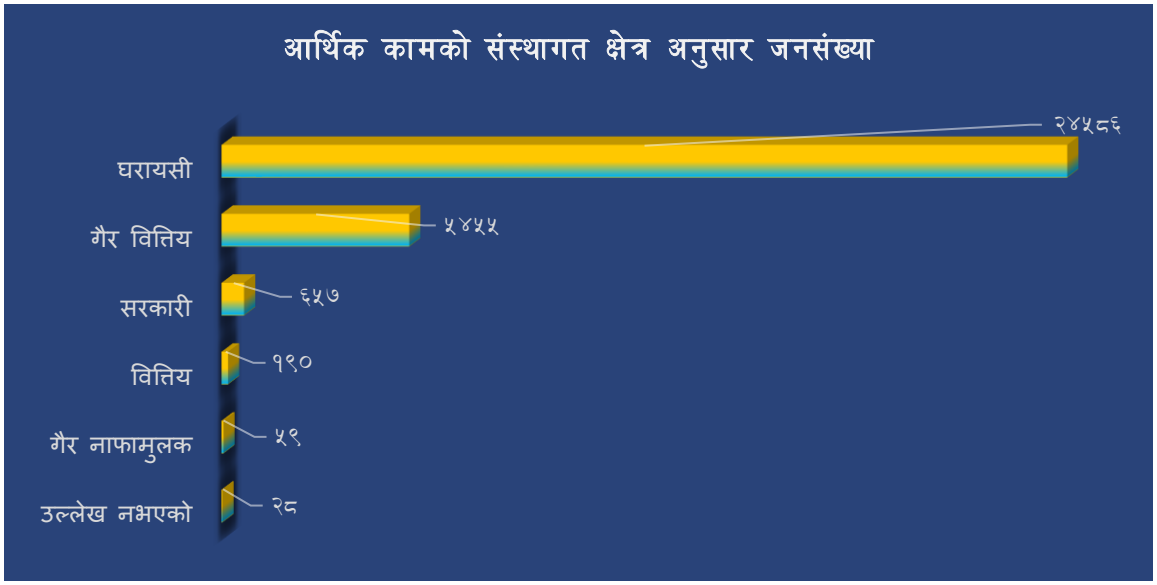

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका नं.८.४ : मुख्य आर्थिक कामको संस्थागत क्षेत्र अनुसारको जनसंख्या

क्षेत्र	आर्थिक कामको संस्थागत क्षेत्र अनुसारको जनसंख्या				
	लिङ्ग	बर्दिया जिल्ला		बढैयाताल गा.पा.	
कुल	जम्मा	२७३७२८	१००%	३०९७५	१००%
	पुरुष	१३२८६७	४८.५४	१४२३३	४५.९५
	महिला	१४०८६१	५१.४६	१६७४२	५४.०५
घरायसी	जम्मा	२०५८१०	७५.१९	२४५८६	७९.३७
	पुरुष	९२४७५	४४.९३	१०६४७	४३.३१
	महिला	११३३३५	५५.०७	१३९३९	५६.६९
गैर वित्तिय	जम्मा	५७६५५	२१.०६	५४५५	१७.६१
	पुरुष	३३६००	५८.२८	३०४०	५५.७३
	महिला	२४०५५	४१.७२	२४१५	४४.२७
सरकारी	जम्मा	७८२२	२.८६	६५७	२.१२
	पुरुष	५३८३	६८.८२	३९३	५९.८२
	महिला	२४३९	३१.१८	२६४	४०.१८
वित्तिय	जम्मा	१६५२	०.६०	१९०	०.६१
	पुरुष	८४७	५१.२७	९९	५२.११
	महिला	८०५	४८.७३	९१	४७.८९
गैर नाफामूलक	जम्मा	६५८	०.२४	५९	०.१९
	पुरुष	४८६	७३.८६	३८	०.१२
	महिला	१७२	२६.१४	२१	३५.५९
उल्लेख नभएको	जम्मा	१३१	०.०५	२८	०.०९
	पुरुष	७६	५८.०२	१६	५७.१४
	महिला	५५	४१.९८	१२	४२.८६

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

८.७ मुख्य आर्थिक कामको संस्थागत क्षेत्र अनुसारको जनसंख्या

आर्थिक काम गरेका जनसङ्ख्याको पेशाअनुसार वर्गीकरण र विश्लेषण महत्वपूर्ण हुन्छ। आर्थिक काम गर्दा व्यक्तिको भूमिका कस्तो प्रकारको थियो भन्ने प्रश्न पनि उत्तिकै सरोकारको विषय हो। आर्थिक काम कृषि वा गैरकृषि क्षेत्रमा हुनसक्दछ। त्यस्तै औद्योगिक, व्यापारिक, सेवामूलक र सामान्य प्राथमिक पेशासँग सम्बन्धित आर्थिक कामहरू हुन्छन्। जनसङ्ख्याको पेशा र व्यवसायले त्यहाँको आर्थिक अवस्था र संरचनालाई प्रतिविम्वित गर्दछन् ।

यस गाँउपलिकाका १० वर्ष माथिका आर्थिक रुपले सक्रिय कुल ३०,९७५ जनसंख्या मध्ये १४,२३३ जना पुरुष रहेका छन् भने १६,७४२ जना महिला रहेका छन्। यस गाँउपालिकामा सबैभन्दा धेरै ६९.५७ प्रतिशत आर्थिक रूपले सक्रिय जनसङ्ख्या कृषि, वन र माछापालनसम्बन्धी पेशाका दक्ष कामदार रहेका छन्। दोस्रो ठूलो)४,९९० जनाको(समूह सामान्य वा प्राथमिक पेशाका कामदारहरू रहेका छन् भने पेशाका दृष्टिवाट सबैभन्दा कम .०)१६ (%सशस्त्र बल रहेक देखिन्छन्। विस्तृत विवरण तालिकामा देखाइएको छ ।

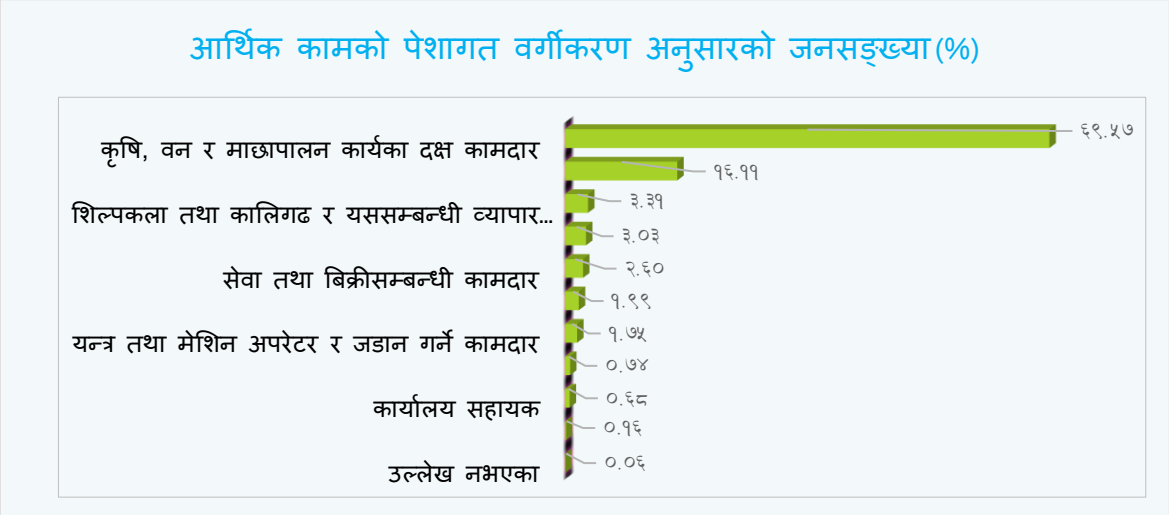

तालिका नं.८.५ आर्थिक रूपले सक्रिय जनसङ्ख्याको मुख्य पेशा अनुसारको विवरण
(१० वर्ष वा सोभन्दा बढी उमेरका)

पेशा/लिङ्ग	जम्मा		पुरुष		महिला	
	जम्मा	प्रतिशत	जम्मा	प्रतिशत	जम्मा	प्रतिशत
जम्मा	**३०९७५**	**१००%**	**१४२३३**	**१००%**	**१६७४२**	**१००%**
कृषि, वन र माछापालन कार्यका दक्ष कामदार	२१५४८	६९.५७	८७७६	६१.६६	१२७७२	७६.२९
सामान्य वा प्राथमिक पेशाका कामदार	४९९०	१६.११	२३९५	१६.८३	२५९५	१५.५०
शिल्पकला तथा कालिगढ र यससम्बन्धी व्यापार गर्ने कामदार	१०२६	३.३१	८४४	५.९३	१८२	१.०९
व्यवस्थापक	९३७	३.०३	६१२	४.३०	३२५	१.९४
सेवा तथा बिक्रीसम्बन्धी कामदार	८०६	२.६०	४२५	२.९९	३८१	२.२८
पेशाविद	६१६	१.९९	३४२	२.४०	२७४	१.६४
यन्त्र तथा मेशिन अपरेटर र जडान गर्ने कामदार	५४३	१.७५	५२२	३.६७	२१	०.१३
प्राविधिक तथा सहायक पेशाविद	२३०	०.७४	१४२	१.००	८८	०.५३
कार्यालय सहायक	२१२	०.६८	११८	०.८३	९४	०.५६
सशस्त्र बल	४९	०.१६	४५	०.३२	४	०.०२
उल्लेख नभएका	१८	०.०६	१२	०.०८	६	०.०४

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

८.८ कृषि तथा गैरकृषि क्षेत्रमा संलग्न जनसंख्या

यस गाँउपालिकामा कुल रोजगार जनसंख्या ३०,९७५ मा कृषिमा रोजगार जनसंख्या २३,२२५७) ४.९८ रहेको छ (% जसमा९,५६४ जना पुरुष र १३,६६१ जना महिला। पुरुष भन्दा महिलाको संलग्नता यस क्षेत्रमा ४२.८४ ले बढी % रहेको छ। सबै भन्दा बढी रोजगार जनसंख्या २ नं वडामा .३,८२६ जना र सबै भन्दा कम २,८८६ जना ९ नं .

वडामा देखिन्छ भने कृषि क्षेत्रमा सबै भन्दा बढी २ नं वडामा .३,१६४ जना र सबै भन्दा कम १,७०७ जना ९ नं . वडामा नै रहेको देखिन्छ। यसको विस्तृत विवरण तलको तालिकाहरुमा देखाईएको छ ।

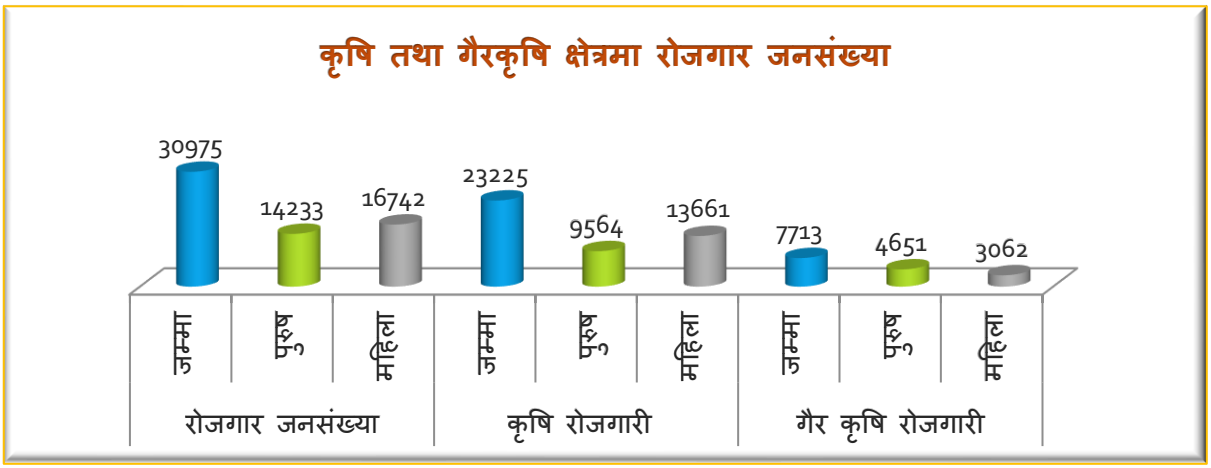

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका नं.८.६ : गाँउपालिकाको वडागत कृषि रोजगारीको लिङ्ग अनुसार जनसंख्या

क्षेत्र	रोजगार जनसंख्या			कृषि रोजगारी जनसंख्या			कृषि रोजगारी %		
	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला
बर्दिया	२७३७२८	१३२८६७	१४०८६१	१८५२५७	७६२११	१०९०४६	६७.६८	५७.३६	७७.४१
बढैयाताल	३०९७५	१४२३३	१६७४२	२३२२५	९५६४	१३६६१	७४.९८	६७.२	८१.६
१	३११५	११७७	१९३८	२६५०	९४९	१७०१	८५.०७	८०.६३	८७.७७
२	३८२६	१५९६	२२३०	३१६४	१२२९	१९३५	८२.७	७७.०१	८६.७७
३	३८१७	१८४३	१९७४	२७५७	१२०५	१५५२	७२.२३	६५.३८	७८.६२
४	३४६८	१५८१	१८८७	२४४०	९५५	१४८५	७०.३६	६०.४	७८.७
५	३२७३	१५९३	१६८०	२६१२	११४१	१४७१	७९..८	७१.६३	८७.५६
६	३७८०	१७८६	१९९४	२८८५	१२४०	१६४५	७६.३२	६९.४३	८२.५
७	३४१८	१६४७	१७७१	२६७४	१२१०	१४६४	७८.२३	७३.४७	८२.६७
८	३३९२	१५८६	१८०६	२३३६	१००७	१३२९	६८.८७	६३.४९	७३.५९
९	२८८६	१४२४	१४६२	१७०७	६२८	१०७९	५९.१५	४४.१	७३.८

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका नं .८.७ : गाँउपालिकाको वडानुसार गैर कृषि रोजगारीको लिङ्ग अनुसार जनसंख्या

क्षेत्र	रोजगार जनसंख्या			गैर कृषि रोजगारी			गैर कृषि रोजगारी %		
	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला
बर्दिया	२७३७२८	१३२८६७	१४०८६१	८८३१४	५६५७२	३१७४२	३२.२६	४२.५८	२२.५३
बढैयाताल	३०९७५	१४२३३	१६७४२	७७१३	४६५१	३०६२	२४.९	३२.६८	१८.२९
१	३११५	११७७	१९३८	४६३	२२७	२३६	१४.८६	१९.२९	१२.१८
२	३८२६	१५९६	२२३०	६५८	३६५	२९३	१७.२	२२.८७	१३.१४
३	३८१७	१८४३	१९७४	१०३६	६२६	४१०	२७.१४	३३.९७	२०.७७
४	३४६८	१५८१	१८८७	१०२६	६२५	४०१	२९.५८	३९.५३	२१.२५
५	३२७३	१५९३	१६८०	६६०	४५२	२०८	२०.१६	२८.३७	१२.३८
६	३७८०	१७८६	१९९४	८९४	५४६	३४८	२३.६५	३०.५७	१७.४५
७	३४१८	१६४७	१७७१	७४३	४३६	३०७	२१.७४	२६.४७	१७.३३
८	३३९२	१५८६	१८०६	१०५४	५७८	४७६	३१.०७	३६.४४	२६.३६

क्षेत्र	रोजगार जनसंख्या			गैर कृषि रोजगारी			गैर कृषि रोजगारी %		
	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला
९	२८८६	१४२४	१४६२	११७९	७९६	३८३	४०.८५	५५.९	२६.२

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

८.९ आर्थिक रुपले निष्क्रिय वा विगत १२ महिनामा ६ महिना भन्दा कम समय काम गर्नुको कारण अनुसारको जनसंख्या

यस गाँउपालिकामा विगत १२ महिना (जनगणनाको सन्दर्भ अवधी) मा काम नगरेका वा गरेपनि ६ महिना भन्दा कम समय काम गरेकाहरुको जनसंख्या २२,४०७ जना रहेको छ जुन बर्दिया जिल्ला (२,०२,२७४) को ११.०८% हो। सबैभन्दा धेरै ३६.३७% विद्यार्थीहरु रहेका देखिन्छन् भने सबैभन्दा कम ०.१०% जनसंख्या सामाजिक कार्यमा भएकाले जनगणना अवधीमा कुनै काम नगरेको वा गरेपनि ६ महिना भन्दा कम समय काम गरेको देखिन्छ। विस्तृत विवरण तालिकामा देखाइएको छ।

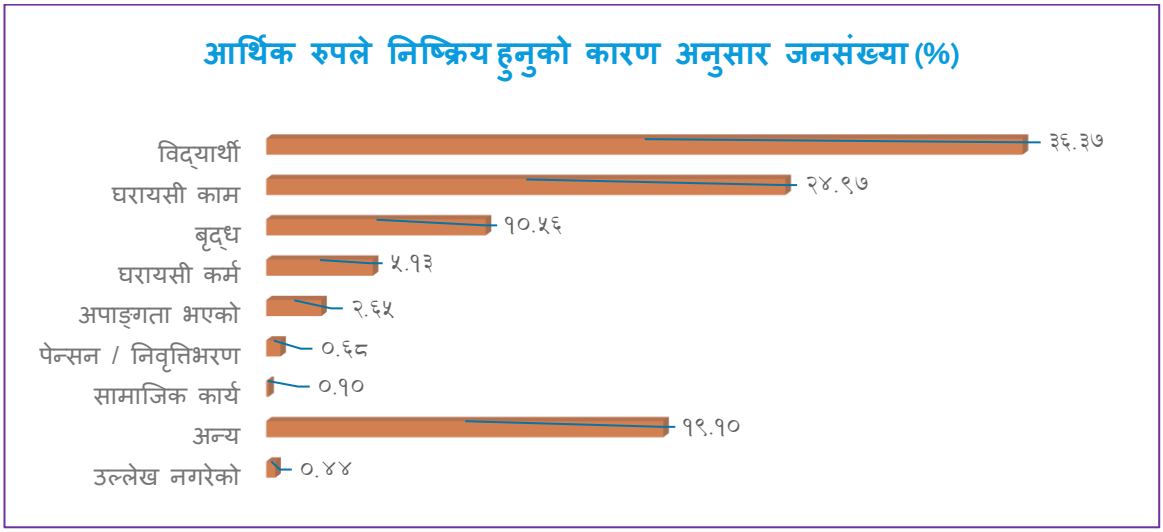

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका नं.८.८: विगत १२ महिनामा कुनै काम नगर्नु वा ६ महिना भन्दा कम समय काम गर्नुका मुख्य कारणअनुसार जनसंख्या

सक्रिय नहुनुको मुख्य कारण	कुनै काम नगरेका वा ६ महिना भन्दा कम समय काम गरेकाको जनसंख्या					
	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
बढैयाताल गा.पा.	२२४०७	१००	९००१	१००	१३४०६	१००
विद्यार्थी	८१४९	३६.३७	३९६२	४४.०२	४१८७	३१.२३
घरायसी काम	५५९५	२४.९७	११९५	१३.२८	४४००	३२.८२
बृद्ध	२३६६	१०.५६	१०१६	११.२९	१३५०	१०.०७
घरायसी कर्म	११४९	५.१३	३७१	४.१२	७७८	५.८०
अपाङ्गता भएको	५९४	२.६५	३१९	३.५४	२७५	२.०५
पेन्सन / निवृत्तिभरण	१५३	०.६८	८७	०.९७	६६	०.४९
सामाजिक कार्य	२३	०.१०	१५	०.१७	८	०.०६
अन्य	४२८०	१९.१०	१९८९	२२.१०	२२९१	१७.०९
उल्लेख नगरेको	९८	०.४४	४७	०.५२	५१	०.३८

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

खण्ड-९ विविध

९.१ स्थानीय तह (बढैयाताल गाँउपालिका) निर्वाचन २०७९ निर्वाचित राजनीतिक दल/स्वतन्त्र पदाधिकारीहरूको विवरण

तालिकानं. ९.१: निर्वाचित राजनीतिक दल/स्वतन्त्र पदाधिकारीहरूको विवरण

वडा	पद	उम्मेदवारको नाम	लिङ्ग	उमेर	राजनीतिक दल	प्राप्त मत	कैफियत
	अध्यक्ष	हिमालय त्रिपाठी	पुरुष	४६	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	९३६७	निर्वाचित
	उपाध्यक्ष	लक्ष्मी कुमारी अधिकारी	महिला	५३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	८८८५	निर्वाचित
१	वडा अध्यक्ष	प्रेम बहादुर थापा क्षेत्री	पुरुष	५३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१०१२	निर्वाचित
१	महिला सदस्य	कोपीला मल्ल	महिला	३८	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	११६६	निर्वाचित
१	दलित महिला सदस्य	रत्नमाया सुनार	महिला	४०	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	११४८	निर्वाचित
१	सदस्य	रघु बहादुर सुनार	पुरुष	५५	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१०८६	निर्वाचित
१	सदस्य	भिम बहादुर सिँह	पुरुष	५५	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१०६७	निर्वाचित
२	वडा अध्यक्ष	डिला देव गिरी	पुरुष	५६	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१२५७	निर्वाचित
२	महिला सदस्य	खगीसरा खनाल	महिला	५५	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१३५०	निर्वाचित
२	दलित महिला सदस्य	देवी सरा रैदास	महिला	४९	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१३५३	निर्वाचित
२	सदस्य	राम सिंह ठकुरी	पुरुष	५८	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१३५३	निर्वाचित
२	सदस्य	दुर्गा बहादुर देवकोटा	पुरुष	६१	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१३३१	निर्वाचित
३	वडा अध्यक्ष	लल्लन अहिर	पुरुष	५५	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१०७४	निर्वाचित
३	महिला सदस्य	दुसानी थरुनी	महिला	५५	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१०८४	निर्वाचित
३	दलित महिला सदस्य	चन्द्र कला वि.क.	महिला	४४	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	११११	निर्वाचित
३	सदस्य	रुद्र प्रसाद पौडेल	पुरुष	६२	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	१०४०	निर्वाचित
३	सदस्य	कृष्ण लाल पाध्या	पुरुष	७५	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१०३६	निर्वाचित
४	वडा अध्यक्ष	नरे थापा	पुरुष	४५	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	८७१	निर्वाचित
४	महिला सदस्य	धुव्रि थारु	महिला	३७	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	८६७	निर्वाचित
४	दलित महिला सदस्य	उमा गन्धर्व	महिला	३७	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	८६०	निर्वाचित
४	सदस्य	धनजित गाईने	पुरुष	४६	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	८७४	निर्वाचित
४	सदस्य	रामलौटन चौधरी	पुरुष	५३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	८७२	निर्वाचित
५	वडा अध्यक्ष	तुला राम चौधरी	पुरुष	३८	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	९९०	निर्वाचित
५	महिला सदस्य	तुलसी घर्तीमगर	महिला	४०	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	९५२	निर्वाचित
५	दलित महिला सदस्य	कुमारी परियार	महिला	३६	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	९८०	निर्वाचित
५	सदस्य	हरिदत्त थारु	पुरुष	४५	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	९५२	निर्वाचित
५	सदस्य	हारुम पठान	पुरुष	४३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	९३९	निर्वाचित
६	वडा अध्यक्ष	शुक्र राज सापकोटा	पुरुष	५३	नेपाली काँग्रेस	१४३०	निर्वाचित
६	महिला सदस्य	लक्ष्मी कुमारी डि.सी.	महिला	४१	नेपाली काँग्रेस	१४३१	निर्वाचित
६	दलित महिला सदस्य	बाल कुमारी वि.क.	महिला	४८	नेपाली काँग्रेस	१३४६	निर्वाचित
६	सदस्य	पुरै लाल थारु	पुरुष	४४	नेपाली काँग्रेस	१३५८	निर्वाचित
६	सदस्य	गोविन्द राम थारु	पुरुष	५७	नेपाली काँग्रेस	१३०९	निर्वाचित
७	वडा अध्यक्ष	राधेश्याम थारु	पुरुष	४५	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१०८३	निर्वाचित
७	महिला सदस्य	जिता कुमारी शर्मा	महिला	५०	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१०७२	निर्वाचित
७	दलित महिला सदस्य	डिल माया सुनार	महिला	४०	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	९९१	निर्वाचित
७	सदस्य	कृष्ण वहादुर खत्री क्षेत्री	पुरुष	४३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१००६	निर्वाचित
७	सदस्य	भगौती चमार	पुरुष	७९	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	९२२	निर्वाचित
८	वडा अध्यक्ष	तेजनाथ पौडेल	पुरुष	५४	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१४७४	निर्वाचित
८	महिला सदस्य	ममता कुमारी घर्ती मगर	महिला	४६	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१४१९	निर्वाचित
८	दलित महिला सदस्य	कृष्ण कला सुनार	महिला	४५	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१३९२	निर्वाचित
८	सदस्य	दिल्ली प्रसाद गौतम	पुरुष	६१	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१३९६	निर्वाचित
८	सदस्य	उद्धव न्यौपाने	पुरुष	५४	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१३७८	निर्वाचित
९	वडा अध्यक्ष	बिर बहादुर थारु	पुरुष	३६	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	८७४	निर्वाचित
९	महिला सदस्य	उर्मिला लोनिया	महिला	४७	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	८८९	निर्वाचित
९	दलित महिला सदस्य	गिता परियार	महिला	३७	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	९०५	निर्वाचित

वडा	पद	उम्मेदवारको नाम	लिङ्ग	उमेर	राजनीतिक दल	प्राप्त मत	कैफियत
९	सदस्य	विष्णु प्रसाद थारु	पुरुष	४१	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	८९९	निर्वाचित
९	सदस्य	बुद्धि बहादुर थापामगर	पुरुष	४०	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	८९४	निर्वाचित

स्रोतः निर्वाचन आयोग

९.२ सामाजिक सुरक्षा भत्ता विवरणको अवस्था (२०८१/०८२)

तालिका नं. ९.२:

क्र.स	लक्षितसमूह	भत्ता वितरण संख्या			वितरण गरिएको रकम	लगत कट्टा
		महिला	पुरुष	जम्मा		
१	जेष्ठनागरिक अन्य	१५९२	१४३१	३०२३	१४३७९८७५७	३५
२	जेष्ठ नागरिक दलित	२०६	२६६	४७२	१४३३४५७१	
३	एकल महिला	४१४		४१४	१०६४७७०९	
४	विधवा	७४२		७४२	२६३८६५७९	
५	पूर्ण असक्त अपांङग	६९	९८	१६७	७७७७५७४	
६	अति असक्त अपांग	१७३	२०५	३७८	७०२०१६०	
७	बालबालिका	३१९	३५९	६७८	४५८९७०५	
जम्मा				५८७४	२१४५५५०५५	

स्रोतः बढैयाताल गाउँपालिका

तालिका नं.९.२ (क)

क्र. सं.	प्रदान गरिएको सेवाको विवरण	२०८२ असार मसान्त सम्मको नवीकरण गरिएका	कैफियत
१	जेष्ठ नागरिक परिचय पत्र वितरण	६१९	
२	अपांग परिचय पत्र वितरण (सबै प्रकारका)	११०५	
३	विधुवा परिचय पत्र वितरण	-	
४	एकल महिला परिचय पत्र वितरण	-	
५	दलित बालबालिका परिचयपत्र वितरण	-	

स्रोतः बढैयाताल गाँउपालिका २०८१/८२

९.३ मुद्दा/ विवाद दर्ता तथा फछ्यौंट सम्वन्धी विवरण

तालिका नं. ९.३

क्र.सं.	मुद्दा/ विवाद सम्वन्धी विवरण	आर्थिक वर्ष		
		२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१	स्थानीय न्यायिक समितिमा दर्ता भएका मूद्दा /विवाद संख्या	७९	५६	१३२
२	मेल मिलापद्वारा टुङ्ग्याइएका विवाद संख्या	४३	३८	१०३
३	फछ्यौंट गरिएका मुद्दा/ विवाद संख्या			
४	फछ्यौंट हुन बाँकी मुद्दा/ विवाद संख्या	९	६	२८

स्रोतः बढैयाताल गाँउपालिका

९.४ मुद्दा/ विवादको प्रकृति अनुसारको संख्या

तालिका नं. ९.४

सि नं	मुद्दा/ विवादको प्रकृति	आर्थिक वर्ष		
		२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१	जग्गा /साँध सिमाना विवाद	२५	१८	३४
२	लेनदेन	२२	१२	२६
३	जग्गा / खाता रोक्का	०	०	०
४	घरेलु हिंसा	३	४	१०
५	चरण घाँस दाउरा	०	०	२
६	कुटपिट/ लुटपिट	०	२	६

७	आलि धुर कुलो नालापानी पानी घाटको वाँडफाँड	०	०	०
८	गाली वेइज्जती	६	४	१०
९	सार्वजनिक स्थल/सुविधामा बाधा		१	
१०	ध्वनी प्रदुषण फोहोर मैला			
११	अन्य	२६	१५	४४

स्रोतः बढैयाताल गाँउपालिका

९.५ बढैयाताल गाउँपालिकाको गौरबका प्रमुख पाँच आयोजनाहरु

तालिका नं. ९.५

सि नं	आयोजनाको नाम
१	हिमा नेपालीको घर देखि राधाकृष्ण चोक हुँदै सतापतिया, राधाकृष्ण चोक देखि दुर्गामन्दिर जाने सडक कालोपत्रे
२	प्रशासकीय भवन निर्माण
३	पशुपति बजार सभाहल देखि शिब चोक जोड्ने सडक कालो पत्रे
४	बढैयाताल पूर्वाधार विकास निर्माण
५	शितलाबजार-टेशनपुर कालोपत्रे सडक निर्माण

स्रोतः बढैयाताल गाँउपालिका

९.६ बढैयाताल गाउँपालिकाको विकासका प्रमुख सम्भावनाहरु

सि नं	स्थानीय तहको सर्वाङ्गीन बिकासका प्रमुख सम्भावनाहरु
१	बढैयाताल पर्यटकीय क्षेत्र निर्माण
२	माछा हब उत्पादन तथा बिक्रि वितरण केन्द्र
३	नगदे बाली पकेट क्षेत्र
४	धान उत्पादन तथा सप्लायर्स

स्रोतः बढैयाताल गाँउपालिका

खण्ड १० तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङको विवरण

यस खण्डमा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङको परिचय, स्वीकृत दरबन्दी विवरण, सांगठनिक संरचना र तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले गर्ने मुख्य कार्यहरू उल्लेख गरिएको छ।

१०.१ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङको परिचय

नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्को मिति २०८०/०९/१२ को निर्णय अनुसार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय अन्तर्गत रहेको राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको मातहतका साबिक ३३ वटा तथ्याङ्क कार्यालयहरू पुनः संरचना भई १८ वटा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरू (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरुको नाम, कार्य क्षेत्र सम्बन्धी विवरण अनुसूची-१ मा दिइएको छ) मध्ये तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय दाङको स्थापना मिति २०८१/०४/०१ गते भएको हो। यसको कार्य क्षेत्र बर्दिया, बाँके, दाङ, प्यूठान, रोल्पा र रुकुम-पूर्व गरी जम्मा ६ जिल्ला रहेको छ।

१०.२ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङको स्वीकृत दरबन्दी विवरण

क्र.सं.	पद	सेवा	समूह	श्रेणी	संख्या
१	तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	रा.प.द्वितीय	१
२	तथ्याङ्क अधिकृत	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	रा.प.तृतीय	२
३	सुपरीवेक्षक	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	रा.प.अनं.प्रथम	७
४	गणक	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	रा.प.अनं. द्वितीय	३
५	खरिदार	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं.द्वितीय	२
६	सह-लेखापाल	नेपाल प्रशासन	लेखा	रा.प.अनं.द्वितीय	१
७	कार्यालय सहयोगी	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	श्रेणीविहीन	२
८	हलुका सवारी चालक	-	-	श्रेणीविहीन	१
जम्मा					१९

स्रोतः तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, २०८२

१०.३ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङको सांगठनिक संरचना

१०.४ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय दाङ बाट गरिने मुख्य-मुख्य कार्यहरू

- वार्षिक राष्ट्रिय लेखा, त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखा र मूल्य सूचकाङ्कसम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन,
- जिल्लास्तरमा तथ्याङ्कीय सचेतनाको लागि विभिन्न गोष्ठी तथा कार्यक्रम सञ्चालन,
- राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको निर्देशनमा विभिन्न सर्वेक्षणमासहभागी,
- कार्यक्षेत्र अन्तर्गत रहेका जिल्लाका ४८ वटा स्थानीय तहसँग तथ्याङ्कीय समन्वय गर्ने,
- कार्यक्षेत्र भित्रका जिल्लाहरूको विकास योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन जस्ता कार्यहरूका लागि आवश्यक पर्नेतथ्याङ्कको उपलब्धताको मूल्यांकन गरी सहयोग र समन्वय गर्ने,
- जिल्लास्तरीय तथ्याङ्क विकास कार्यक्रम निर्माण गरी केन्द्रमा पठाउने तथा तथ्याङ्कीय क्रियाकलापहरूको समन्वय गर्ने,
- आर्थिक गणना तथा औद्योगिक प्रतिष्ठान गणना (प्रत्येक पाँच/पाँच वर्षमा) को फिल्ड कार्य सञ्चालन,
- राष्ट्रिय जनगणना तथा राष्ट्रिय कृषिगणना (प्रत्येक दश/दश वर्षमा) को फिल्ड कार्य सञ्चालन,

१०.५ स्थापना कालदेखि हालसम्मका कार्यालय प्रमुखहरूको नामावली

क्र.सं.	पद	कार्यालय प्रमुखको नाम, थर	अवधी	
			देखि	सम्म
१	तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी	पोम नारायण पौडेल	२०८१/०४/०१	हाल सम्म

१०.६ हाल (२०८२ असार) कार्यरत कर्मचारीहरूको नामावली विवरण

क्र.सं.	पद	कर्मचारीको नाम, थर	ठेगाना
१	तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी	पोम नारायण पौडेल	माण्डवी गा.पा.-३, प्यूठान
२	तथ्याङ्क अधिकृत	रोचक सुवेदी	प्यूठान न.पा.-४, प्यूठान
३	तथ्याङ्क अधिकृत	सुमन्त कुमार गुप्ता	घोराही उ.म.न.पा.-१५, दाङ
४	सुपरीवेक्षक	संगिता श्रेष्ठ	नेपालगञ्ज उ.म.न.पा.-४, बाँके
५	सुपरीवेक्षक	सिता सापकोटा	मधुवन न.पा.-५, बर्दिया
६	सुपरीवेक्षक	हरिभक्त गौतम	मधुवन न.पा. -६, बर्दिया
७	सुपरीवेक्षक	सतिश कुमार चौधरी	राजापुर न.पा.-२, बर्दिया
८	सुपरीवेक्षक	खुमानन्द वली	तुलसीपुर उ.म.न.पा.-५, दाङ
९	सुपरीवेक्षक	विनिता चौधरी	राजापुर न.पा.-५, बर्दिया
१०	गणक	शर्मिला शर्मा	तुलसीपुर उ.म.न.पा.-१२, दाङ
११	गणक	प्रभु नारायण थारू	राजापुर न.पा.-९, बर्दिया
१२	खरिदार	माधव प्रसाद पौडेल	घोराही उ.म.न.पा.-१८, दाङ
१३	खरिदार	गोपाल राज उपाध्याय	तुलसीपुर उ.म.न.पा.-१८, दाङ
१४	सह-लेखापाल	नारायण प्रसाद शर्मा	घोराही उ.म.न.पा.-१८, दाङ
१५	कार्यालय सहयोगी	मेनका ढुङ्गाना	घोराही उ.म.न.पा.-१५, दाङ
१६	कार्यालय सहयोगी	निर्मल कुमार पाण्डेय	घोराही उ.म.न.पा-१, दाङ
१७	हलुका सवारी चालक	प्रमोद थारू	राप्तिसोनारी गा.पा.-३, बाँके
१८	कार्यालय सहयोगी (सरसफाई)	सुनरी चौधरी	घोराही उ.म.न.पा-१८, दाङ

अनुसूचीहरु

अनुसूची:१-

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको कार्यालय रहको स्थान, कार्य क्षेत्र र समन्वय गर्नुपर्ने स्थानीय तह संख्या

क्र.सं.	प्रदेश	कार्यालय रहने स्थान	कार्य क्षेत्र	समन्वय गर्नुपर्ने स्थानीय तहको संख्या
१	कोशी	विराटनगर, मोरङ	मोरङ, सुनसरी, उदयपुर, धनकुटा तेह्रथुम, संखुवासभा	६०
२	कोशी	इलाम, इलाम	इलाम, पाँचथर, ताप्लेजुङ, झापा	४२
३	कोशी	दिक्तेल, खोटाङ	खोटाङ, ओखलढुङ्गा, सोलुखुम्बु, भोजपुर	३५
४	मधेश	जनकपुर, धनुषा	धनुषा, सप्तरी, सिराहा, महोत्तरी	६८
५	मधेश	वीरगञ्ज, पर्सा	पर्सा, बारा, रौतहट, सर्लाही	६८
६	बागमती	हेटौंडा, मकवानपुर	मकवानपुर, चितवन, सिन्धुली	२६
७	बागमती	धुलिखेल, काभ्रेपलाञ्चोक	काभ्रेपलाञ्चोक, सिन्धुपाल्चोक, रामेछाप, दोलखा	४२
८	बागमती	काठमाडौं, काठमाडौं	काठमाडौं, ललितपुर, भक्तपुर, धादिङ, नुवाकोट, रसुवा	५१
९	गण्डकी	पोखरा, कास्की	कास्की, तनहुँ, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२३
१०	गण्डकी	गोरखा, गोरखा	गोरखा, लमजुङ, मनाङ	२३
११	गण्डकी	बाग्लुङ, बाग्लुङ	बाग्लुङ, स्याङ्जा, पर्वत, म्याग्दी, मुस्ताङ	३९
१२	लुम्बिनी	भैरहवा, रूपन्देही	रूपन्देही, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम), कपिलवस्तु	३३
१३	लुम्बिनी	तानसेन, पाल्पा	पाल्पा, गुल्मी, अर्घाखाँची	२८
१४	लुम्बिनी	घोराही, दाङ	दाङ, बार्के, बर्दिया, रोल्पा, प्यूठान, रुकुम-पुर्व	४८
१५	कर्णाली	विरेन्द्रनगर, सुर्खेत	सुर्खेत, सल्यान, जाजरकोट, रुकुम-पश्चिम, दैलेख	४३
१६	कर्णाली	खलङ्गा, जुम्ला	जुम्ला, मुगु, कालिकोट, हुम्ला, डोल्पा	३६
१७	सुदूरपश्चिम	धनगढी, कैलाली	कैलाली, कञ्चनपुर, डडेल्धुरा, बैतडी, बझाङ दार्चुला	६०
१८	सुदूरपश्चिम	दिपायल, डोटी	डोटी, अछाम, बाजुरा	२८

अनुसूचीः-२

तथ्याङ्कमा बढैयाताल गाँउपालिका

विवरण (संस्थागत बाहेक)	एकाइ	रा.ज.ग.२०७८
जम्मा परिवार संख्या	वटा	१२९६१
जम्मा जनसंख्या	जना	५२८१८
(क) पुरुष	प्रतिशत	४६.२
(ख) महिला	प्रतिशत	५३.८
साक्षरता दर	प्रतिशत	७६.७
(क) पुरुष	प्रतिशत	८३.९
(ख) महिला	प्रतिशत	७०.७
(ग) बालबालिका (५-१७ वर्ष)	प्रतिशत	९८.३४
विवाहित	प्रतिशत	६५.१
(क) पुरुष	प्रतिशत	६२.४
(ख) महिला	प्रतिशत	६७.४
(ग) बालविवाह	प्रतिशत	२.३४
आश्रित अनुपात	प्रतिशत	५३.३३
(क) आश्रित बालबालिका अनुपात	प्रतिशत	४२.१४
(ख) आश्रित ज्येष्ठ नागरिक अनुपात	प्रतिशत	११.१८
अपाङ्गता	प्रतिशत	२.९
(क) पुरुष	प्रतिशत	३.४
(ख) महिला	प्रतिशत	२.४
घरको स्वामित्व		
(क) आफ्नै	प्रतिशत	९७.९
(ख) भाडामा	प्रतिशत	१.२
घरको जग		
(क) माटो जोडाईभएको इट्टा/ढुङ्गा	प्रतिशत	४४.२
(ख) सिमेन्ट जोडाईभएको इट्टा/ढुङ्गा	प्रतिशत	३४.४
घरको छानो		
(क) जस्ता/टिन/च्यादर	प्रतिशत	५४.०
(ख) सिमेन्ट ढलान	प्रतिशत	२३.३
घरको बाहिरी गारो		
(क) सिमेन्ट जोडाईभएको इट्टा/ढुङ्गा	प्रतिशत	४७.७
(ख) माटो जोडाईभएको इट्टा/ढुङ्गा	प्रतिशत	३८.०
परिवारमा खाने पानीको मुख्य स्रोत		
(क) ट्युववेल/ हातेपम्म	प्रतिशत	७०.६४
(ख) धारा/पाईप (घर परिसर भित्र र बाहिर)	प्रतिशत	२७.७
परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन		
(क)काठ/दाउरा	प्रतिशत	५३.२
(ख) एल.पी.ग्याँस	प्रतिशत	४०.१
परिवारमा बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत		
(क) बिजुली	प्रतिशत	९१.७
(ख) मट्टीतेल	प्रतिशत	२.०

विवरण (संस्थागत बाहेक)	एकाइ	रा.ज.ग.२०७८
अन्य		
औसत परिवार संख्या	जना	४.०८
लैङ्गिक अनुपात	पुरुष प्रति १०० महिला	८५.७६
जनघनत्व	जना प्रति वर्ग कि.मि.	४५९
बाल बालिका (०-१७)	जना	१७५६८
१६ देखि ४० वर्षका युवाको जनसंख्या	जना	२१७७०
ज्येष्ठ नागरिक (६० वर्ष वा सो भन्दा माथि)	जना	५५१६
६५ वर्ष र सो भन्दा माथिको जनसंख्या	जना	३८५२
६८ वर्ष र सो भन्दा माथिको जनसंख्या	जना	२८६६
एकल महिला (विधुर/विधवा)	प्रतिशत	५.३
एकल परिवार	प्रतिशत	४४.४७
संयुक्त परिवार	प्रतिशत	५५.५३
महिला परिवारमुली	प्रतिशत	३६.१९
अनुपस्थित सदस्य विदेशमा बसोबास गर्ने परिवार संख्या	प्रतिशत	२८.०
विदेशमा बस्ने अनुपस्थितहरूको जनसंख्या	जना	४८४९
कृषि बाहेकका साना घरेलु व्यवसाय सञ्चालन गर्ने परिवार	प्रतिशत	७.६५
शौचालय भएको परिवार	प्रतिशत	९७.३८
शौचालय (चर्पी) नभएको परिवार	प्रतिशत	२.४२
महिलाको नाममा घर/जग्गा वा दुवै हुने परिवार	प्रतिशत	१४.०
आर्थिक रुपमा सक्रिय जनसंख्या (१० वर्ष वा सोभन्दा)	प्रतिशत	७२.७
आर्थिक रुपमा निस्क्रिय जनसंख्या (१० वर्ष वा सोभन्दा)	प्रतिशत	२७.१
जन्मदर्ता (५ वर्ष मुनिका)	प्रतिशत	७३.३

अनुसूचीः-३

बढैयाताल गाँउपालिकाको जनसंख्या प्रक्षेपण (Population projection)

वर्ष (सन्)	जम्मा	पुरुष	महिला
२०२१	५२७८३	२४३६१	२८४२२
२०२२	५१७७५	२३७४०	२८०३५
२०२३	५०७७०	२३१११	२७६५९
२०२४	४९७६०	२२५०९	२७२५१
२०२५	४८७८८	२१९४८	२६८४०
२०२६	४७८०४	२१३७५	२६४२९
२०२७	४६८८१	२०८९६	२५९८५
२०२८	४५९५५	२०३९८	२५५५७
२०२९	४५०१७	१९९२०	२५०९७
२०३०	४४१६२	१९४९५	२४६६७
२०३१	४३२९७	१९०७०	२४२२७
२०३२	४२५१६	१८६९८	२३८१८
२०३३	४१७५५	१८३५८	२३३९७
२०३४	४१०२५	१८०२४	२३००१
२०३५	४०३३१	१७७१६	२२६१५
२०३६	३९६८०	१७४४३	२२२३७
२०३७	३९०४४	१७१९९	२१८४५
२०३८	३८४६०	१६९६७	२१४९३
२०३९	३७९०४	१६७६६	२११३८
२०४०	३७३७०	१६५७८	२०७९२
२०४१	३६८४२	१६४०५	२०४३७

वर्ष (सन्)	जम्मा	पुरुष	महिला
२०४२	३६३८४	१६२६८	२०११६
२०४३	३५९२२	१६१२३	१९७९९
२०४४	३५४८१	१६०१९	१९४६२
२०४५	३५०३३	१५८८८	१९१४५
२०४६	३४६१२	१५७८९	१८८२३
२०४७	३४१७४	१५६५७	१८५१७
२०४८	३३७३२	१५५६९	१८१६३
२०४९	३३३२२	१५४६०	१७८६२
२०५०	३२९०२	१५३५८	१७५४४
२०५१	३२४९५	१५२५८	१७२३७

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

बढैयाताल गाउँपालिकाको नक्सा

बढैयाताल गाउँपालिकाको कार्यालय भवन

प्राचिन कालिका मन्दिर

प्राचिन शिवमन्दिर

बढैयाताल

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय,दाङ